

Latvijas Republikas Satversmes tiesas sēde

2024. gada 9. janvārī

Sēdi vada

Satversmes tiesas priekšsēdētājs Aldis Laviņš.

A. Laviņš.

Labrīt! Lūdzu sēdieties!

Tātad tiesas sēdi pasludinu par atklātu.

Tīks izskatīta Satversmes tiesā lieta Nr. 2023-04-0106 ar nosaukumu „*Par Imigrācijas likuma pārejas noteikumu 58. punkta un 2022. gada 22. septembra likuma „Grozījumi Imigrācijas likumā” 5. panta, ciktāl ar to izslēgts Imigrācijas likuma 24. panta pirmās daļas 8. punkts, atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 1. pantam, 91. panta pirmajam teikumam un 96. pantam, kā arī Eiropas Cilvēka tiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas 4. protokola 4. pantam*”.

Šo lietu izskatīs Satversmes tiesa šādā sastāvā:

tiesas sēdes priekšsēdētājs tiesnesis Aldis Laviņš,

tieneši: Irēna Kucina, Gunārs Kusiņš, Jānis Neimanis, Artūrs Kučs, Anita Rodiņa un Jautrīte Briede.

Tiesas sēdi protokolē: tiesas sēžu sekretāre Paula Marta Daugavvanaga-Vanaga.

Noskaidrosim lietas dalībniekus lietā.

Tātad lietā ir apvienotas vairākas lietas un lietas dalībnieki ir fiziskas personas.

Šobrīd es tās nosaukšu un es esmu sagrupējis fiziskās personas atbilstoši tam, kura no pieteikuma iesniedzēju pārstāvēm pārstāv attiecīgās fiziskās personas. Un man lūgums pārstāvēm sekot rūpīgi līdzi, lai mēs šeit precīzi spējam sagrupēt, kuras ir tās personas, ko katra no pārstāvēm pārstāv.

Tātad, pieteikuma iesniedzējas: Tatjana Viļkele, Vera Fenčenko, Anna Sokolova, Miroslava Pavļukaņeca. Šīs četras fiziskās personas pārstāv zvērināta advokāte Inese Nikuļceva.

Nikuļcevas kundze?

I. Nikuļceva.

Jā. Tieši tā.

A. Laviņš.

Advokāta orderis ir iesniegts. Personu apliecinoši dokumenti... tiesas sēžu sekretārei... vai ir pārbaudīti pārstāvei?

P. M. Daugavvanaga-Vanaga.

Dokumenti ir pārbaudīti.

A. Laviņš.

Paldies.

Vēl kā pieteikuma iesniedzējas šajā lietā ir šādas fiziskas personas.

Sergejs Savinkovs, Lidija Bondareva, Ludmila Klagiša, Anna Baleiko, Marija Sokolova, Natalja Titimova, Jeļena Logunova, Oļegs Besedskis, Natalja Jemeljanova, Alevtina Suncova, Natālija Pavļenko, Olga Truškova, Nikolajs Žuravļovs, Nikolajs Proņins, Olga Pastore, Galija Venlande, Marija Zeltiņa, Tatjana Plotņikova, Raisa Šaiduļļina, Jevgēnijs Goļandins, Tamāra Udoļeca, Gaļina Savina, Jeļena Muradova, Aleksandrs Ščerbakovs un Tatjana Venkova.

Un šos pieteikuma iesniedzējus tiesas sēdē pārstāv Elizabete Krivcova, kuras pilnvara ir iesniegta lietas materiālos. Un Krivcovas kundze, vai jūsu pārstāvāmie ir korekti uzskaitīti?

E. Krivcova.

Jā, tieši tā.

A. Laviņš.

Un tiesas sēžu sekretārei... Vai personu apliecinoši dokumenti Krivcovas kundzei ir pārbaudīti?

P. M. Daugavvanaga-Vanaga.

Dokumenti ir pārbaudīti.

A. Laviņš.

Paldies.

Lietā ir apstrīdēts Saeimas pieņemts normatīvais, akts, tāpēc institūcija, kas izdevusi apstrīdēto aktu lietā, ir Saeima, un Saeimu šajā tiesas sēdē pārstāv Vilnis Vītoliņš.

Vītoliņa kungs... jā, redzam.

Vai personu apliecinoši dokumenti ir pārbaudīti?

P. M. Daugavvanaga-Vanaga.

Dokumenti ir pārbaudīti.

A. Laviņš.

Paldies. Lietas dalībniekus esam noskaidrojuši.

Pirms pārejam pie lūgumiem, kas varētu sekmēt lietas izskatīšanu.

Informēju, ka tiesnese ziņotāja šajā lietā ir pieprasījusi no pieteikuma iesniedzējām papildu informāciju. Mēs esam šo informāciju saņēmuši, Krivcovas kundze, no jums un šī informācija ir saņemta pēc tam, kad jau bija notikusi lietā Rīcības sēde, ar kuru tika nolemts, kad šī lieta un kādā procesā tiks izskatīta. Tātad šī informācija vēl nav pievienota lietas materiāliem juridiski. Šo informāciju esam laicīgi nosūtījuši Saeimas pārstāvim, lai var iepazīties.

Saeimas pārstāvi, vai jūs esat saņēmuši un iepazīnušies ar to?

V. Vītoliņš.

Jā, godātā tiesa, esam.

A. Laviņš.

Kāds būtu jūsu viedoklis? Vai nepastāv kādi šķēršļi tās pievienošanai lietas materiāliem?

V. Vītoliņš.

Mums nav tādu argumentu un līdz ar to tas varētu būt tiesas ziņā.

A. Laviņš.

Jā. Paldies.

Tas ir tiesas pieprasījums un nesaskatām tur šķēršļus, lai tas netiktu pievienots lietas materiāliem. Tātad, šī informācija ir pievienota lietas materiāliem.

Vaicāšu lietas dalībniekiem, vai ir kādi lūgumi, kas sekmētu lietas iztiesāšanu?

I. Nikuļceva.

Paldies. Man procesuāla rakstura lūgumu nebūs, bet es gribētu mazliet precizēt par tiesas teikto par iesniegto informāciju.

Patiešām Krivcovas kundze iesniedza papildu informāciju, atbildot uz Satversmes tiesas tiesneša pieprasījumu, bet pēc tam vēl pēc dažām dienām es iesniedzu precizējošu informāciju attiecībā uz Miroslavu Pavļukaņecu attiecībā uz valsts pārbaudes nokārtošanu. Tad es lūgtu to arī pievienot lietas materiāliem, ja vien tas jau nav pievienots.

A. Laviņš.

Nikuļcevas kundze, paldies. Tieši tā. Tā kā tas ir saistīts ar tiesas lūguma izpildi, tad arī jūsu nosauktais dokuments ar šo tiek pievienots lietas materiāliem.

Krivcovas kundze? Vai būs kādi procesuāli lūgumi?

E. Krivcova.

Procesuālu lūgumu nav, bet mums ir attiecībā uz pieaicināto personu uzklausīšanu... mums ir ierosinājums šodien uzklausīt pēc Iekšlietu ministrijas PMLP, jo viņi ir cieši saistīti un tos attiecīgos jautājumus tad izskatīt šodien.

A. Laviņš.

Labi. Paldies.

Saeimas pārstāvim... vai ir kādi procesuāli lūgumi?

V. Vītolīņš.

Nē, šobrīd nav, godātā tiesa.

A. Laviņš.

Paldies.

Un tad tieši šajā brīdī tad mums ir jāizlemj jautājums par pieaicināto personu uzklausīšanas secību. Ja procesuāli lūgumi nebija, tad Satversmes tiesa, gatavojoties šai lietas izskatīšanai, kas notiks vairākās tiesas sēdēs, piedāvā lietas dalībniekiem šādā secībā uzklausīt pieaicinātās personas. Un to es saku tāpēc, ka ir jau veikti zināmi priekšdarbi, lai to visu saplānotu. Un piedāvājam pieaicinātās personas uzklausīt šādā secībā.

Vispirms, pēc tam, kad lietas dalībnieki tiks uzklausīti un uzklausīti jautājumi, sākt ar Iekšlietu ministrijas pārstāvi, tad turpināt ar Tieslietu ministrijas pārstāvi, pēc tam Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes pārstāvis, tālāk sekotu Valsts izglītības satura centrs, pēc tam tiktu uzklausīts tiesībsargs, tālāk būtu Valsts valodas centrs, tālāk lietpratējs Aleksejs Dimitrovs, nākamā pieaicinātā persona būtu Latvijas pārstāvis starptautiskajās cilvēktiesību institūcijās un noslēgtu biedrība „Baltic Human Rights Society”.

Nikuļcevas kundze, vai par šādu secību ir principiāli iebildumi?

I. Nikuļceva.

Man nav principiālu iebildumu, bet patiesībā es arī vēlētos lūgt kā pirmo pieaicināto personu uzklausīt Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldi, jo uzskatu, ka šajā lietā tas būtu visbūtiskākais, jo uzskatu, ka ir ļoti svarīgi ne tikai, kādas ir apstrīdētās normas, bet arī kā viņas izpaužas praksē, cik konkrēti personas ir pieteikušās kādām uzturēšanās atļaujām vai citam statusam, kādi lēmumi ir pieņemti un tā tālāk. Līdz ar to es lūgtu kā pirmo pieaicināto personu uzklausīt tieši Pilsonības un migrācijas lietu

pārvaldi. Un tad tālākā secībā es neiebilstu, ka varētu būt Iekšlietu ministrija un tad atbilstoši tiesas nosauktajiem...

A. Laviņš.

Labi. Paldies par jūsu apsvērumiem.

Krivcovas kundze, jūs savukārt ierosinājat, ka Pilsonības un migrācijas lietu pārvalde varētu būt pēc Iekšlietu ministrijas, jeb ir vēl cits priekšlikums?

E. Krivcova.

Nu, formāli, jā.

A. Laviņš.

Un Saeimas pārstāvim kāds ir viedoklis par secību?

V. Vītolīņš.

Godātā tiesa! Šī secība tika izsūtīta tajā skaitā arī Saeimas pārstāvim. Un attiecīgi es pieņemu, ka iestādes ir gatavojušās tieši šādā secībā, līdz ar to mūs šī secība apmierina un jautājums par to, vai šo secību varētu šobrīd mainīt, ir, protams, atkarīgs arī no iestāžu gatavības. Līdz ar to es uz šo jautājumu, protams, atbildēt nevaru.

A. Laviņš.

Labi. Paldies.

Ievērojot viedokļu dažādību, jautājums pagaidām paliek atstāts atvērts, līdz vēlākā lietas izskatīšanas stadijā mēs pie tā atgriezīsimies un pieņemsim gala lēmumu par secību.

Labi. Turpinām lietas izskatīšanu.

Un šajā brīdī pārejam pie lietas izskatīšanas pēc būtības un tāpēc vārds tiek dots tiesnesei ziņotājai Anitai Rodiņas kundzei. Lūdzu!

A. Rodiņa.

Jā. Paldies.

Satversmes tiesā 2022. gada 29. decembrī, 2023. gada 6. janvārī, 11. janvārī un 1. februārī tika saņemti četri pieteikumi par lietas ierosināšanu, kuros visos lūgts atzīt Imigrācijas likuma pārejas noteikumu 58. punktu par neatbilstošu Satversmes 1. pantam, 91. panta pirmajam teikumam un 96. pantam.

Vienā no tiem papildus lūgts izvērtēt šā punkta atbilstību arī Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas 4. protokola 4. pantam.

Savukārt citā papildus lūgts izvērtēt 2022. gada 22. septembra likuma „Grozījumi Imigrācijas likumā” 5. panta, ciktāl ar to izslēgts Imigrācijas likuma 24. panta pirmās daļas 8. punkts, atbilstību minētajām Satversmes normām.

Satversmes tiesā 2023. gada 28. februārī, 1. martā, 6. martā un 8. martā attiecīgi tika ierosinātas četras lietas.

Ar Satversmes tiesas tiesneses 2023. gada 23. marta un 2023. gada 13. jūlija lēmumiem visas lietas tika apvienotas vienā lietā.

Saeimas atbildes raksti Satversmes tiesā saņemti 2023. gada 27. aprīlī un 2023. gada 8. maijā.

Lietas Nr. 2023-04-0106 sagatavošanas laikā papildus tika pieprasīta informācija no pieteikumu iesniedzējiem, Saeimas, Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras un Izglītības un zinātnes ministrijas.

Par pieaicinātajām personām ar tiesneses lēmumu lietā Nr. 2023-04-0106 atzītas: Tieslietu ministrija, Iekšlietu ministrija, tiesībsargs, Pilsonības un migrācijas lietu pārvalde, Valsts izglītības satura centrs, Valsts valodas centrs, Latvijas pārstāvis starptautiskajās cilvēktiesību institūcijās, biedrība „Baltic Human Rights Society”, tiesību maģistrs Aleksejs Dimitrovs.

Lēmums par lietas nodošanu izskatīšanai pieņemts 2023. gada 17. jūlijā.

Satversmes tiesa 2023. gada 4. oktobra Rīcības sēdē nolēma izskatīt minēto lietu tiesas sēdē ar lietas dalībnieku piedalīšanos 2024. gada 9. janvārī.

Lietas dalībniekiem un pieaicinātajām personām par tiesas sēdi rakstveidā paziņots 2023. gada 6. oktobrī.

Paziņojums par lietas izskatīšanu tiesas sēdē ar lietas dalībnieku piedalīšanos publicēts 2023. gada 9. oktobra oficiālajā izdevumā „Latvijas Vēstnesis” Nr. 195.

Ar lietas materiāliem iepazinušās pieteikuma iesniedzēju pārstāves – zvērināta advokāte Inese Nikuļceva un Elizabete Krivcova, kā arī Saeimas Juridiskā biroja juridiskā padomniece Laura Jambuševa.

Paldies.

A. Laviņš.

Paldies Rodiņas kundzei par tiesneša ziņojuma nolasīšanu.

Pārejam pie lietas dalībnieku uzklaušanās.

Tā kā ir divas pārstāves pieteikuma iesniedzēju pusei, kādā secībā jūs uzstāsieties?

I. Nikuļceva.

Mēs neesam vienojušās ne par kādu secību. Tā kā pēc tiesas ieskatiem.

A. Laviņš.

Labi. Tad, kā ierasts, 30 minūtes ir katras pieteikuma iesniedzēju pārstāves rīcībā, jo jūs pārstāvat katra savus pieteikuma iesniedzējus... un es varētu teikt no savas puses, ka pēc jūsu pašu ieskatiem, kura no pieteikuma iesniedzēju pārstāvjiem sāks uzstāties, bet tad darīsim tā, ka visas 30 minūtes jūs izmantojat, nevis ka tās tiek saraustītas. Viena izstāsta, ko jūs vēlaties izklāstīt tiesas sēdē un pēc tam otra pārstāve.

Lūdzu! Uzklausīsim jūs. 30 minūtes.

E. Krivcova.

Paldies, godātā tiesa.

Pirmkārt, es gribu iezīmēt, par ko mūsaprāt ir šis strīds. Šis strīds ir par to, vai valsts ir pilnīgi brīva savas migrācijas politikas veidošanā un vai viņa tiešām jebkurā laikā var izraidīt šeit mītošos ārzemniekus.

Mēs uzskatām, ka, nodzīvojot lielāko savas dzīves daļu Latvijā, šiem cilvēkiem rodas tiesības uz privātās un ģimenes dzīves aizsardzību un valsts vairs nav pilnīgi brīva savas migrācijas politikas veidošanā, respektīvi, valstij ir jāievēro arī šo cilvēku cilvēktiesības.

Mēs saprotam rūpes par valsts drošību, par valsts valodu, bet pensionāru izraidīšana par valsts valodas pārbaudes nenokārtošanu ir acīmredzami neproporcionāli. Par to mēs arī runāsim un uzsversim šajā lietā.

Šī norma tika vairākkārt grozīta. Un ir mainījusies šīs normas jēga. Ja pašā sākumā 2022. gada septembrī šī norma bija vērsta, lai izraidītu pēc iespējas vairāk ārzemniekus, tad šodien, ja mēs skatāmies, kad ir izstrādāts mehānisms, kā var dabūt pazaudētas tiesības atpakaļ, kādi ir risinājumi sociālajā jomā, kādi pagarinājumi, šodien, kopš 2023. gada septembra mēs varam runāt, ka tā ir norma par to, kā mainīt viņu tiesības, kā viņus integrēt, panākt valsts valodas zināšanas, lojalitāti un pārējo. Pat normas mērķis ir mainījies šīs normas dzīves laikā. Bet tā būtība, pret ko mēs iebilstam, viņa palika nemainīga, tā ir masveida uzturēšanās tiesību izbeigšana, atņemšana. Tieši masveidīga, jo tiek paņemta viena grupa un netiek vērtēti katra cilvēka individuālie apstākļi ar likuma spēku no 1. septembra, attiecīgi 31. decembra, vai attiecīgi no šī gada beigām tā uzturēšanās atļauja tiek izbeigta. Un jauna atļauja netiek izdota automātiski, ja tā būtu kā pārreģistrācija. Nepietiek tikai ar valsts valodas zināšanām. Ir jādara virkne procedūru, ir jāgaida. Līdz šim brīdim lielākajai iesniedzēju daļai nav saņemta jauna uzturēšanās atļauja, notiek pārbaudes un tā nav dokumentu nomaīņa, tā ir vienu pastāvīgu tiesību, vienas pastāvīgas atļaujas anulēšana un procesa uzsākšana pilnīgi no jauna it kā šie cilvēki šeit tikko būtu ieradušies.

Runājot par šīs normas izpildi. Tur ir ļoti daudz problēmu. Mēs redzam, cik daudz likumdevējs grozīja likumus, un tas īstenībā nav mūsu strīda jēga. Mēs apstrīdam tajā punktā, ka tā cilvēkiem masveidā kā grupai tika anulētas... pieņemts lēmums par

uzturēšanās atļauju anulēšanu. Un tas izpildes mehānisms viņš jau tagad trešo reizi tiek būtiski mainīts. Mēs to īsti neapspriežam, par to mēs varam runāt, lai saprastu, kādas ir tās negatīvās sekas un vai tiešām tā ir anulēšana un nevis dokumentu vai jaunas pases izsniegšana. Tā nav jaunas pases izsniegšana, tā ir milzīga starpība un ļoti daudziem cilvēkiem, iesniedzējiem, līdz šodienai nav skaidrs, vai viņi dabūs vai viņi nedabūs jaunu uzturēšanās atļauju.

Mēs uzskatām, ka šī norma... vienīgais risinājums, redzot arī šīs problēmas izpildes līmeni, ir atcelt šo normu un sākt no baltas lapas. Sākt to regulējumu no baltas lapas, ievērojot gan cilvēktiesības, gan izveidojot sakarīgu izpildes sistēmu.

Īsi par iesniedzējiem un šīs normas vēsturi. Tā teikt, iesniedzēji ir pārsvarā sievietes, pensijas vecumā, un viņas ir paņēmušas Krievijas pilsonību 2008.-2009. gadā, ekonomiskās krīzes laikā nolūkā ātrāk saņemt pensiju un pārvarēt ekonomiskās grūtības. Tas viss notika citā laikmetā. Tas notika pirms Krimas aneksijas, tas notika pirms Krievijas agresijas Ukrainā. Vēl 2010. gadā Latvijas Valsts prezidents Valdis Zatlers bija oficiālā vizītē Krievijā, viņš tikās ar prezidentu Dmitriju Medvedevu, premjeru Vladimiru Putinu, viņš pārrunāja kopīgu vēsturnieku komisijas izveidošanu, ekonomisko sadarbību, Krievijas un NATO attiecību sadarbību, vīzu atcelšanu starp Eiropas Savienību un Krieviju. Šodien to pat ir grūti iedomāties. Bet tajā laikā, kad šie cilvēki saņēma un pieteicās Krievijas pensijai, viņi redzēja, kādas bija attiecības starp Latviju un Krieviju.

Un vēl. 2020. gadā, tātad trīs-cētrus gadus atpakaļ premjers Krišjānis Kariņš tikās ar Baltkrieviju un pārrunāja kopīga hokeja čempionāta rīkošanu. Tas bija pavisam cits laikmets un, protams, ka 2022. gada 24. februārī viss ir mainījies un man ir grūti iztēloties, kā tas tā varēja būt 15 gadus atpakaļ. Bet cilvēki nevar tik ātri mainīt savu pilsonību. It īpaši vecuma gados viņi nevar tik ātri pārkārtoties šai jaunajai realitātei, tur ir vajadzīgs laiks un nevar viņus vainot par to, ka viņiem 15 gadus atpakaļ likās, ka attiecības starp Latviju un Krieviju ir normālas un var paļauties uz to ar jau 20 gadus eksistējošu likumu, to normu, ka, ja cilvēks pastāvīgi dzīvo Latvijā, tad viņš var praktiski automātiski dabūt uzturēšanās atļauju.

Un ja mēs paskatāmies uz šo normu, tās normas mērķi... tad mums vēl jāsaprot šajā tiesas sēdē, par ko ir šis mērķis. Sākotnēji, ja mēs lasām arī Saeimas atbildes rakstu, ja mēs klausāmies normas iniciatorus, Nacionālās savienības pārstāvjus, viņi saka, ka mērķis ir izraidīt pēc iespējas vairāk Krievijas pilsoņu, tas kalpos Latvijas drošībai un tas ir pareizāk. Turpretim, dažus mēnešus vēlāk iekšlietu ministrs un arī Valsts prezidents saka, ka mērķis ir integrēt šos Krievijas pilsoņus. Nav mērķis viņus izraidīt, bet, tieši otrādi, lai viņi apgūst valodu, integrējas, kļūst lojāli.

Ja mēs runājam par to, kā tautā tas tiek uztverts, tad es domāju, ka visi ir pilnīgi pārliecināti par nepieciešamību... jā, zināt, prast un runāt latviešu valodā, bet cilvēki ir pilnīgi pārliecināti, ka demokrātiskā valstī par valsts valodas eksāmenu nenokārtošanu

cilvēkus neizraida. Mēs arī palikām pie šī viedokļa, ka, ja mērķis bija labākas valsts valodas zināšanas, tad tik tiešām var uzlikt pienākumu nokārtot, var uzlikt pienākumu integrēties, var kontrolēt, var administratīvu sodu galu galā uzlikt, bet nav jāatņem uzturēšanās tiesības un nav jāizraida par to cilvēki.

Arī šīs normas tapšanas laikā vēl līdz 2023. gada aprīlim, tas ir, četri mēneši pirms izraidīšanas, netika izveidota izpildes sistēma. Pilsonības un migrācijas lietu pārvalde jau janvārī saprata, ka viņa nevar izpildīt šo normu, viņa izdod gadā apmēram 11 tūkstošus jaunas uzturēšanās atļaujas, bet šeit ir jāizsniedz 25. Ir vajadzīgi jauni cilvēki, ir vajadzīga tehnika, ir vajadzīgas finanses, lai to visu izveidotu.

Arī pēc tam Valsts izglītības satura centram kļuva skaidrs, ka kaut kāda pārpratuma dēļ tās valsts valodas apliecības, kas ir iesniedzējiem, viņas nav spēkā, jo tās ir izsniegtas pirms 2001. gada un tās ir derīgas, saskaņā ar Ministru kabineta noteikumiem, tās ir derīgas tikai darba pienākumu pildīšanai, bet pensiju gadu pavadīšanai uz uzturēšanās atļauju pamata tās neder. Manuprāt, tas ir pārpratums vienkārši... nu nepadomāja... tad, kad ieviesa, tad nepadomāja, ka viņiem taču tās vecās apliecības nederēs un viņiem būs jākārtos vēlreiz tā valsts valodas pārbaude. Kad to saprata, atkal kļuva skaidrs, ka trūkst cilvēku resursu, trūkst telpu, trūkst naudas, lai šo procesu masveidā... lai pārbaudītu 17 tūkstošus cilvēkus no jauna.

Un tā mēs arī redzam, ka janvāra beigās gan Iekšlietu ministrija raksta, gan Izglītības ministrija raksta, ka, jā, ir vajadzīga nauda, jāgroza budžets, 4 miljoni eiro vēl ir nepieciešami, lai īstenotu šo te pasākumu. Arī valdība iet pretī, gatavo budžeta grozījumus. aprīlī budžeta grozījumi ir piešķirti un vienlaikus ir apzinātas problēmas, kas nav izpildāmas ar budžeta piešķiršanu, respektīvi, ka cilvēkiem gaidot jaunu uzturēšanas atļauju, viņiem zūd tiesības uz pensiju saņemšanu, uz medicīnas aprūpi, uz darbu un uz sociālo aprūpi un ir kaut kas jādara, lai cilvēks cienīgi varētu sagaidīt šo lēmumu. Līdz ar to ir jāpamaina arī likums, izskatīšanas termiņi, neskatoties uz papildus resursiem, vienalga, pa četriem mēnešiem PMLP nevar paspēt, jāpagarina uz gadu un tad uz aprīli mēs varam teikt, ka tā izpildes sistēma... jau pat cilvēki var rēķināties, ka viņi var atgūt savas tiesības. Bet līdz tam brīdim cilvēki bija neziņā, viņi bija izmisumā, ko darīt – gatavot mantas, pārdot dzīvokli, meklēt, kur braukt, vai man mācīties latviešu valodu. Ko man darīt? Es netikšu uz kursiem, tur trūkst vietu, par to ir zināms. Valsts darīs vai nedarīs... Ko man darīt? Tie ir veci cilvēki un tas bija pārbaudījums. Tas bija dramatiski viņu dzīvē.

Un tāpat šodien to normu, ko mēs apstrīdējām, viņa ir pieņemta 5. aprīlī un tur ir teikts, izpildes sistēma ir paredzēta, ja mēs runājam par to... cilvēkam tomēr neatņem to uzturēšanās atļauju un neizraida par to, ka viņš vienreiz nenokārtoja valsts valodu un ka ir jādod otra iespēja. Tā otra iespēja bija dota tikai līdz 26. maijam. Līdz šim... tāpat aprīlī, kad tika pieņemts likums, likumā bija paredzēts, ka jā, teorētiski ir jums tiesības uz otru valsts valodas pārbaudi, bet Valsts izglītības satura centrs publiski teica, ka

naudas nav, mēs varam pārbaudīt tikai 400 cilvēkus mēnesī, vajag 4 tūkstošus pārbaudīt... nu, tie, kas paspēs, tie paspēs. Un tas nozīmē, ka līdz 2023. gada jūnijam cilvēki arī nebija pārliecināti, ka viņiem dos to otro iespēju.

Un arī šeit ir piemērs no manis pārstāvamajiem iesniedzējiem. Nikolajs Proņins ir jurnieks. Viņš pieteicās uz šo eksāmenu un tur nevar izvēlēties datumu, viņš aizgāja reisā. Viņam nolika datumu, bet viņš nevar tik ātri atgriezties un eksāmens nav nokārtots. Vai viņam būs tā otrā iespēja? Nu, viņš gaida. Bet nav tās otrās iespējas. Ko darīt? Viņš atkal aizgāja reisā. Bet valdība pieņēma likumu, ka tur ātri jāpiesakās, 23. maijā ir pieņemts lēmums, no 1. jūnija var pieteikties uz otro valsts valodas pārbaudi. Nu, viņš paguva, viņš paguva uz beigām, dabūja termiņu kaut kur beigās, lai nokārtotu to valsts valodas pārbaudi, un nokārtoja.

Bet tā izpildes sistēma nav tāda, ka cilvēki... jā, ka viņi tā kā nomaina pasi... Nē, viņiem vienmēr ir jābūt stresā un, ja cilvēks nav pietiekami spēcīgs, veselīgs un ātrs, viņš ātri var palaist kādu termiņu garām un zaudēt visu.

Tas, ka likuma normas nav ideālas, mēs redzējam arī pagājušā gada septembrī, kad vēlreiz tās tika grozītas un tika atrisināta vēl viena svarīga problēma – finanšu līdzekļi. Nu, ne visi cilvēki strādā, ne visi ir bagāti, ne visiem ir uzkrājumi un daudziem cilvēkiem nebija tiesību uz uzturēšanās atļauju finanšu dēļ. Tādēļ, ka viņi bija studenti, tādēļ, ka viņi saņēma pabalstus, bija bezdarbnieki, māsaimnieces. Un viens no maniem pārstāvamajiem – Oļegs Besedskis – viņam ir vāja veselība, viņam ir arodslimība, un visu iepriekšējo gadu viņš nestrādāja un rehabilitējās. Viņš mēģināja atrast darbu, ar savu arodslimību tas viņam neizdevās un viņa arodslimības pabalsts ir mazāks nekā minimālā alga. Likumā ar tādiem ienākumiem nevar saņemt jaunu uzturēšanās atļauju. Tātad, aprīļa grozījumi viņam nepalīdzēja, viņš sagaidīja 1. septembri un saņēma Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes vēstuli par to, ka viņam ir jāatstāj Latvija līdz 13. novembrim. Viņam nav, ko darīt. Un tad vēlāk septembrī viņš uzzināja, ka likumu maina un beidzot ir iespējams dabūt jaunu pastāvīgās uzturēšanās atļauju bez jebkurām finansēm. Labi. OK. Viņš piesakās valsts valodas eksāmenam, bet pieteikšanās laiks jau ir pagājis, uz novembra pārbaudēm bija jāpiesakās augustā, kad viņam nekādu izredžu vēl nebija. Prasot vairākas reizes, 25. novembrī viņš dabū vietu valsts valodas eksāmena kārtošanai un nokārto to. 3. decembrī viņš saņem atbildi, jā, pozitīvi tu esi nokārtojis, bet viņa legālais uzturēšanās laiks jau ir beidzies, viņam jau ir jāizbrauc no Latvijas, viņu var sodīt par to, ka viņš te joprojām ir un gatavo savus dokumentus. Un tātad decembrī tomēr viņš savus dokumentus iesniedza un gaida lēmumu. Un mēs nezinaam... Pēc imigrācijas tiesībām tu drīksti iesniegt dokumentus legālas uzturēšanās laikā. Pēc tam tev ir jāizbrauc un arī publiski Pilsonības un migrācijas lietu pārvalde to teica, ka tie, kas nepaspēja, tiem ir jāizbrauc un tad no turienes sniedziet savus dokumentus.

Tātad, tas izpildes mehānisms joprojām īsti nedarbojas un sagādā ievērojamas grūtības cilvēkiem.

Tāpēc jāsaka, ka tā problēma, kas saistīta ar nepārtrauktu uzturēšanos, viņa joprojām nav atrisināta. Piemēram, tālbraucējs šoferis Nikolajs Žuravļovs, viņš regulāri brauc ārpus Latvijas, vedot kravas un viņš neuzturas Latvijā. Viņš ir prom vairāk nekā desmit un vairāk kā 12 mēnešus piecu gadu laikā. Līdz ar to, skatoties pēc likuma, viņam ir jāatsaka uzturēšanās atļauja, jo viņa prombūtne Latvijā ir atkarīga no viņa, viņš ir izvēlējies tādu darbu, tas nav nekāds *force majeure*, nepārvarama vara, nē, viņš pats ir izvēlējies šo darbu. Tāpat kā ir ar jūrniekiem.

Šos lēmumus mēs vēl gaidām, bet, skatoties pēc likuma, tā nav attaisnota prombūtne.

Un pēdējā izpildes problēma, kas mums vēl ir spēkā... tie ir cilvēki, kas divreiz kārtoja, bet nenokārtoja valsts valodu. Viņiem iedeva divus gadus, lai sagatavotos. Labs risinājums, bet pēc diviem gadiem vairs nebūs spēkā tie noteikumi par pietiekamām finansēm. Krievijas pensijas, bezdarbnieku pabalsti, arodslimība, stipendija... tas viss netiks uzskatīts par pietiekamu finanšu līdzekli, ja tas ir mazāk par Latvijas minimālo algu. Jo šis atvieglojums attiecībā uz pietiekamām finansēm bija spēkā līdz 31. decembrim. Nu, tagad vēl līdz 30. martam daži vēl var iesniegt, bet pēc diviem gadiem noteikti šī problēma parādīsies no jauna un atkal likumdevējam būs jāmaina šis likums.

Bet, ja nu tā vai tā ir jāmaina, tad varbūt atcelsim un uzrakstīsim normālu likumu, ko var piemērot un sasniegt deklarētos mērķus.

Un par mērķiem. Par to, vai var sasniegt šos deklarētos mērķus. Ja mērķis ir valsts valodas zināšanas, tad cilvēkiem nav jāatņem uzturēšanās tiesības, viņiem nav jātaisa šis birokrātiskais futbols, ka ik pēc trim mēnešiem mainās noteikumi, ka ir jāmaina plāni, ka ir jāsēž, jāgaida valdības noteikumi un vēl kaut kas. Nē. Ja mēs gribam uzlabot valsts valodas zināšanas, mēs taisām kursus brīvprātīgus vai obligātus, mēs taisām integrācijas pienākumu, lai ne tikai valodu, bet arī kultūru apgūst, lai paskatās latviešu kino, lai parunā, pēc tam mēs taisām... obligātu varam uzlikt pienākumu nokārtot jaunu eksāmenu vai tur vēl kaut ko... varbūt mēs varam neprasīt veciem cilvēkiem rakstisko daļu rakstīt, mēs varam... mums ir valodas inspektori, kas var nākt, kas var pārbaudīt. Ir ļoti plašs līdzekļu klāsts, ko mēs varam darīt valsts valodas zināšanu uzlabošanai. Un uzturēšanās atļauju anulēšana vai, vēl sliktāk, cilvēku izraidīšana par to, ka viņš nav nokārtojis, nu, tas neizskatās pat par piemērotāko līdzekli.

Ja mērķis ir valsts drošība, tad, pirmkārt, ir jāsaka, ka nu neizskatās, ka šīs vecās pensionētās sievietes ir tiešām tas galvenais risks valsts drošībai. Kā mums norāda Saeima, tā vēlme ir arī kaut kā ietekmēt Krieviju. Nu, šeit es varu salīdzināt ar sankciju mehānismu. Mums ir arī likums par sankcijām, kuru mērķis ir tieši ietekmēt Krievijas uzvedību un sankcijas tiek būvētas, ka tiek sodītas vainīgās personas un aizskartas viņu

būtiskās personīgās intereses un tiek bloķēti tie finanšu līdzekļi, kas ir būtiski kara finansēšanai. Ir saredzams vismaz, kā šis mērķis tiek sasniegts. Šajā gadījumā, kad tiek sodītas visdrīzāk nevainīgas personas, kad tiek skartas Krievijas varas elitei maznozīmīgas intereses, kad uz kara finansēšanu, kara vešanu, kara noziegumiem tam vispār nav nekādas ietekmes, tam var būt pat pozitīva ietekme Krievijas informācijas un propagandas karam. Bet, ja mēs salīdzinām sankciju mehānismu, kas ir mērķtiecīgs, kas ir vērsts uz mērķa sasniegšanu, uz šo mehānismu, kas ir, kā paskaidro Saeima, kura mērķis ir Krievijas motivēšana, politiska signāla sūtīšana... nu, tāda diezgan abstrakta lieta. Es gribu teikt, ka politiskā signāla sūtīšana, tā nav Satversmes 116. panta cilvēktiesību ierobežojuma katalogā. Nu, nav. Tās ir arī cilvēktiesību būtībā, ka atbildība ir individuāla brīvība un individuāla atbildība. Tādēļ valsts arī nevar kolektīvi sodīt tur kaut kādu grupu par kaut ko, individuāli nē, tā ir nevainīguma prezumpcija. Jā, varbūt tas motivētu noziedzniekus ievērot likumus, ja nebūtu nevainīguma prezumpcija, ja sodītu arī viņu ģimeni par viņu uzvedību, bet nē. Tikko mēs... mēs cienām cilvēktiesības. Nekāda kolektīvā atbildība, ir tikai individuālā atbildība, tikai individuālā brīvība. Un tikko mēs atzīstam, ka šiem cilvēkiem ir cilvēktiesības uz ģimenes un personīgo dzīvi, viņiem ir tiesības uz aizsardzību un valsts vairs nav brīva. Valsts nav brīva politisku mērķu uzstādīšanai, ko mēs tur gribam panākt, varbūt nu kaut ko netieši, bet varbūt visu kopā tur kaut kā ietekmēsim, motivēsim, sūtīsim signālus. Nē. Tajā brīdī, kad cilvēkam ir tiesības, valsts var ierobežot tās tikai ar skaidri sasniedzamiem mērķiem, kuri ir paredzēti likumos.

Līdz ar to es aicinu nemanipulēt ar to politisko signālu sūtīšanu vai motivēšanu. Tas nav cilvēktiesību ierobežošanas pamats.

Un nobeigumā es gribētu teikt, ka risinājums mūsu problēmai jau ir atrasts Eiropas Cilvēktiesību tiesas judikatūrā, proti, ka cilvēki, kas legāli un ilgstoši uzturas valstī, viņiem tiek atzītas tiesības uz personīgo un ģimenes dzīvi, un uzturēšanās tiesību atņemšanai jābūt, pirmkārt, individuālai, otrkārt, tā ir atkarīga... tā nedrīkst būt atkarīga tikai no viņa nodarījuma smaguma, piemēram, noziedzīga nodarījuma vai apdraudējuma līmeņa. Nē. Ir jāizvērtē arī viņa personīgā dzīve, atņemot uzturēšanās tiesības. Ir jāizvērtē arī viņa uzturēšanās ilgums, viņa ģimenes situācija, vecums, veselība, sarežģījumi pārcelties uz citu valsti, saikņu intensitāte ar šo valsti un nekas no tā netiek izvērtēts anulējot uzturēšanās atļaujas. Ar likumu izsniedzot jaunas uzturēšanās atļaujas, arī netiek analizēts, cik ilgi viņi šeit ir dzīvojuši, vai viņiem ir saiknes, kāda veselība. Nekas tamlīdzīgs. Viņš tiek vērtēts kā jaunpienācējs, tur nav tādas vērtēšanas. Šī vērtēšana, personiskās dzīves vērtēšana, viņa parādās tikai tad, kad pieņem lēmumu par cilvēka izraidīšanu – jau faktiska norādījumu viņam braukt prom, ar īsu pārsūdzēšanas termiņu, septiņu dienu laikā var pārsūdzēt, pēc tam, ja viņš griežas tiesā, tas neaptur, vienalga izraidām un pēc tam skatāmies. Respektīvi, tā personīgās dzīves individuālā izvērtēšana ir pilnīgi izslēgta pirmajos divos posmos apstrīdētajā

normā – atņēmu viņam uzturēšanās tiesības, pēc tam tas izpildes mehānisms, kā viņš var dabūt jaunu... tur netiek vērtēta tā personīgā dzīve un mēs uzskatām, ka pareizais risinājums ir vērtēt to tieši anulējot uzturēšanās atļauju, izvērtējot gan drošības apsvērumus, gan personīgo dzīvi un pieņemt individuālu lēmumu un palikt pie individuālas atbildības.

Jā... Tas ir mūsu redzējums un mēs lūdzam atcelt šo normu. Manuprāt, tas ir vienīgais risinājums, lai atrastu pareizu un veidotu pareizu migrācijas politiku, kas ievēro mūsu valsts pamatlikumu.

Paldies.

A. Laviņš.

Krivicovas kundze, paldies par jūsu faktisko apstākļu un juridiskā pamatojuma izklāstu.

Šobrīd vārds Nikuļcevas kundzei. Arī 30 minūtes ir jūsu rīcībā. Lūdzu!

I. Nikuļceva.

Paldies.

Godājamā tiesa! Es sākšu varbūt ar tādu īsu ieskatu faktiskajos apstākļos un pateikšu dažus vārdus par tām pieteikumu iesniedzējām, kuras es pārstāvu.

Tātad, pieteikumu iesniedzējas ir četras kundzes no Daugavpils, kuras ir cienījamā vecumā – no 62 līdz 72 gadiem. Tātad visas kundzes ir vai nu dzimušas Latvijā, vai arī dzīvo ilgstoši Latvijā kopš bērnības un agrāk bija nepilsones. Un tātad divas – Tatjana Viļķele un Miroslava Pavļukaņeca – arī piedalās tiesas sēdē, sēž otrajā rindā.

Tālāk jau pieskaroties vēl mazliet faktiskajiem apstākļiem. Tātad visas kundzes pārvalda latviešu valodu un tad, kad strādāja, arī lietoja šo valodu un viņām arī bija valsts valodas apliecība. Un, līdzīgi kā pārējie pieteikumu iesniedzēji, pieņēma Krievijas pilsonību, atsakoties no nepilsoņa statusa, laika periodā no 2008. līdz 2013. gadam. Tad, kā, manuprāt, pareizi tika norādīts, ar Krievijas Federāciju bija lietišķas attiecības, nebija šāda starptautiskā situācija, kāda tā ir pašlaik. Un iemesls Krievijas Federācijas pilsonības pieņemšanai bija viens, proti, vēlme pensionēties no 55 gadu vecuma pēc Krievijas Federācijas likumiem. Tātad, citu iemeslu nebija.

Ja mēs raksturojam šo kundžu situāciju pašlaik, tad vienai no viņām nav ģimenes, tuvākie ģimenes locekļi ir miruši, pārējām trim ir ģimenes Latvijā. Tātad Krievijā nevienam nav tuvu radnieku vai nav kādu citu personisku saišu.

Nu un, protams, ka apstrīdēto normu pieņemšana izraisīja kundzēm ārkārtīgi lielus pārdzīvojumus. Neslēpšu, ka arī sašutumu, bet lielākoties pārdzīvojumus, arī neziņu par savu nākotni, kas viņas sagaida un arī, tā kā tiešām cilvēki ir cienījamā vecumā, arī veselības problēmas.

Nu un uz šo mirkli trīs no kundzēm ir nokārtojušas valsts valodas pārbaudi, ir iesniegušas dokumentus Eiropas Savienības pastāvīgā iedzīvotāja statusa saņemšanai. Es gribu arī pieminēt to, ka šī dokumentu iesniegšana bija ārkārtīgi liels pārbaudījums, ko būtībā persona nevar viena pati veikt bez citu personu palīdzības. Man nav zināms, ka būtu pieņemts jau lēmums. Acīmredzot lēmums vēl nav pieņemts.

Un tāpat viena kundze nav nokārtojusi valsts valodas pārbaudi. Tāpat, kārtoja divas reizes, bet nav nokārtojusi.

Nu un raksturojot situāciju vispārīgi... Droši vien, ka ir zināms, bet ļoti īsi pieminēšu, ka pēc Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes datiem ir 24 505 Krievijas Federācijas pilsoņi ar šādām atļaujām. Apmēram 15,5 tūkstoši ir pieprasījuši pastāvīgās uzturēšanās atļaujas un 3 tūkstoši – termiņuzturēšanās atļaujas un tiks izraidīti 1213 Krievijas pilsoņi. Kas notiek vēl ar dažiem tūkstošiem? Vismaz pieteikuma iesniedzējiem tādas informācijas nav.

Nu un tālāk pāriešu pie juridiskā pamatojuma. Sākšu ar tiešās saistības koncepciju, ar ko man nākas sākt jau gandrīz visās lietās, jo Saeima gandrīz vienmēr groza apstrīdētās normas. Bet tāpat apstrīdētās normas ir pieņemtas 2022. gada 20. septembrī, izslēdzot no Imigrācijas likuma 24. panta pirmās daļas 8. punktu un arī papildinot pārejas noteikumus ar 58. punktu, kas paredz anulēt uzturēšanās atļaujas, kas ir izsniegtas attiecīgai Krievijas Federācijas pilsoņu grupai, ar 2023. gada 1. septembri. Un protams, paredz arī nosacījumus, kā var saņemt citu statusu, bet tāpat uzturēšanās atļaujas tiek anulētas ar šo datumu.

Tālāk tika veikti grozījumi 2023. gada 5. aprīlī un pārejas noteikumu 58. punkts tika izteikts jaunā redakcijā. Un tad līdz ar to iepriekšējais nav vairs spēkā. Un jaunā redakcija paredz, pirmkārt, tāpat to pašu uzturēšanās atļauju anulēšanu ar 1. septembri, ja nav iesniegti dokumenti Eiropas Savienības pastāvīgā iedzīvotāja statusa pieprasīšanai ar pagājušā gada 31. decembri; ja persona ir kārtojusi valsts valodas pārbaudi, bet nav saņemti dokumenti Eiropas Savienības pastāvīgā iedzīvotāja statusa pieprasīšanai un, treškārt, līdz galīgā nolēmuma spēkā stāšanās dienai lietā par Eiropas Savienības pastāvīgā iedzīvotāja pieprasīšanu.

Un šeit es vēlos atsaukties uz Satversmes tiesas judikatūru, kurā daudzkārt ir norādīts, ka vienas lietas ietvaros var skatīt ne tikai pieteikumā apstrīdēto normu, bet arī citu normu, kas ir cieši saistīta ar apstrīdēto normu un uzskatu, ka pārejas noteikumu sākotnējā, 58. punkta sākotnējā, redakcija ir cieši saistīta ar 2023. gada 5. aprīļa redakciju un tās izvērtēšana ir iespējama tā paša juridiskā pamatojuma ietvaros, kur pretēji Satversmes tiesas procesa ekonomijas principam būtu neskatīt šo grozījumu normu.

Nu un līdz ar to es lūdzu Satversmes tiesu skatīt šīs lietas ietvaros abas normas, tāpat, gan sākotnējo – pārejas noteikumu 58. punkta redakciju, gan arī jauno normu, kas tika pieņemta pagājušā gada aprīlī.

Tālāk jau pieskaršos saturiski juridiskajam pamatojumam. Pieteikuma iesniedzēji uzskata, ka apstrīdētās normas neatbilst Satversmes 96. pantam, 1. un 91. pantam, kā arī Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas 4. protokola 4. pantam.

Un sāksu ar Satversmes 96. pantu, kas nosaka, ka ikvienam ir tiesības uz privātās dzīves aizsardzību un, ņemot vērā arī Satversmes tiesas judikatūru, arī uz ģimenes dzīves aizsardzību. Runājot par Satversmes 96. pantu, man šķiet, ka mums ir diezgan maz strīdu ar Saeimu attiecībā uz šo pantu, proti, arī Saeima piekrīt, ka tiek skarta gan ģimenes dzīve, gan privātā dzīve kā saikne personai ar sabiedrību, ar to vietu, kur persona ir ilgstoši arī dzīvojusi. Mums nav strīda arī par to, ka šīs pamattiesības var ierobežot ar likumu, ar leģitīmu mērķi un jābūt ir samērīgumam. Ir strīds par to, vai ierobežojums ir noteikts ar likumu un varbūt ir tāda neskaidrība par leģitīmiem mērķiem, ko norādīja arī Krivcovas kundze, un, protams, ir strīds par samērīgumu.

Un es izteikšos īsi. Esmu gatava atbildēt vēl uz jautājumiem, ja tādi būs, bet katrā ziņā mēs uzskatām, ka labas likumdošanas princips nav ievērots, nav vērtēta normu pieņemšanā ne atbilstība Satversmei, ne atbilstība Eiropas Cilvēktiesību konvencijai, ne arī atbilstība Eiropas Savienības pamattiesību hartai un arī Eiropas Savienības tiesībām. Arī sākotnējās apstrīdētās normas tika pieņemtas kā steidzamas divos lasījumos bez izvērstas diskusijas un piekrītu arī par, teiksim, tām problēmām izpildes mehānismā, kas jau tika minētas.

Attiecībā uz leģitīmiem mērķiem. Es varbūt sīkāk nepieskaršos. Piekrītu, ka varbūt ir jāuzklausā vispirms Saeima, lai noskaidrotu, kāds tad ir pašreizējais skats uz leģitīmiem mērķiem. Un arī par samērīgumu noteikti piekrītu jau teiktajam un vēlos tikai uzsvērt to, ka, manuprāt, tomēr būtisks alternatīvs līdzeklis, visbūtiskākais, ir individuāls izvērtējums, jo Imigrācijas likumā bija un pašlaik ir... ir ietverts gan 34., gan 36. pants, kas pieļauj vērtēt individuāli katru gadījumu un ja persona ir nelojāla, vai ir kādi pārkāpumi attiecībā uz valsts un sabiedrības drošību, tad uzturēšanās atļauju var anulēt individualizēti.

Bet sīkāk tad es pieskaršos Satversmes 91. pantam un arī 1. pantam. Satversmes 91. panta pirmais teikums paredz, ka „visi cilvēki Latvijā ir vienlīdzīgi likuma un tiesas priekšā”. Un atbilstoši Satversmes tiesas judikatūrai Satversmes 91. panta kontekstā ir salīdzināmas personu grupas, kas pēc noteiktiem kritērijiem ir vienādos vai salīdzināmos apstākļos. Tātad, manuprāt, vispirms ir jānosaka šis te kritērijs, pēc kura mēs salīdzinām. Un mūsu ieskatā šis kritērijs ir Imigrācijas likuma 24. panta pirmās daļas 8. punkts, proti, ka uzturēšanās atļaujas kādai ārvalstnieku grupai ir izsniegtas uz tā pamata, ka tie ir bijušie Latvijas pilsoņi vai arī nepilsoņi. Un visi šie ārvalstnieki atrodas nevis salīdzināmos, bet pilnīgi vienādos apstākļos.

Un es, protams, nevaru piekrist Saeimai, kura atbildes rakstā norāda, ka Krievijas Federācijas pilsoņi un citi ārvalstnieki nav vienādos apstākļos, jo, pirmkārt,

Krievijas pilsoņiem ir izsniegts vairāk uzturēšanās atļauju un, otrkārt, apstrīdētās normas pieņemtas saistībā ar Krievijas uzsākto kara darbību Ukrainā. Nu, cik tieši ir izsniegtas uzturēšanās atļaujas, nu tam, manuprāt, nav ne vismazākās nozīmes. Un attiecībā uz Krievijas uzsākto kara darbību Ukrainā es vēlos varbūt atgriezties pie faktiskajiem apstākļiem tām personām, kuras es pārstāvu. Tātad, četras konstitucionālās sūdzības iesniedzējas ir pensionāres, kuras visu savu mūžu ir nodzīvojušas Latvijā, viņām nav pat vispār nekādas saiknes ar Krieviju un vēl jo vairāk, viņām un arī citiem Krievijas Federācijas pilsoņiem, kas ir līdzīgā situācijā, nav atbildības par to, kādas darbības veic Krievijas Federācijas valdība, tā vara, kas pašlaik ir Krievijā. Un patiesībā es varētu pat tam piekrist, ka ja mēs vērtējam jaunu vīzu vai uzturēšanās atļauju izsniegšanu, tad varētu ņemt vērā arī šo kritēriju - no kuras valsts persona tieši ir. Bet šeit mēs runājam jau par izsniegto uzturēšanās atļauju anulēšanu. Un tad līdz ar to Krievijas uzsāktā kara darbība Ukrainā nu nevar norādīt uz to, ka šeit jau ilgstoši dzīvojošie valsts pilsoņi atrodas atšķirīgos apstākļos.

Nu un apstrīdētās normas paredz atšķirīgu attieksmi atkarībā no pilsonības. Tātad, tikai Krievijas Federācijas pilsoņiem tiek uzturēšanās atļaujas anulētas, bet, kā mēs zinām, tad nepilsoņi un pilsoņi bijušie ir no ļoti daudzām citām PSRS republikām un arī pat no citām pasaules valstīm. Tātad viņiem netiek uzturēšanās atļaujas anulētas.

Un ja apstrīdētā norma paredz atšķirīgu attieksmi pret vienādos apstākļos esošām personām, tad lai tas būtu attaisnojami, ir jābūt objektīvam un saprātīgam pamatojumam jeb leģitīmam mērķim un samērīgumam.

Es vēlos norādīt, ka tieši Satversmes 91. panta kontekstā, ne 96., Saeima nav norādījusi leģitīmo mērķi pamattiesību ierobežojumam. Ne anotācijā, ne arī Saeimas atbildes rakstā. Un vēlos arī uzsvērt to, ka šim mērķim ir jābūt tādām, kas tieši attaisno atšķirīgo attieksmi nevis vispārīgām. Uzskatu, ka leģitīms mērķis Satversmes 91. panta kontekstā nevarētu būt valsts valodas aizsardzība, jo es nevaru atrast skaidrojumu tam, kāpēc prasība par valsts valodas zināšanu pārbaudi būtu attiecināma tikai uz vienas valsts pilsoņiem, tikai uz Krievijas pilsoņiem un nevis uz citu valstu pilsoņiem.

Nu otrs mērķis, ko Saeima ir norādījusi 96. panta kontekstā – stiprināt valsts drošību. Un tālāk es citēju: „preventīvi mazinot iespējamās drošības riskus saistībā ar Krievijas Federācijas uzsākto kara darbību Ukrainā, lai motivētu Krievijas Federāciju pārtraukt starptautisko tiesību pārkāpumus Ukrainas teritorijā”. Tātad, uzskatu, ka preventīva drošības risku mazināšana, tātad nerunājot par kādu konkrētu apdraudējumu, bet tikai prevencija, un vēl jo vairāk Krievijas motivēšana, nevērtējot katras konkrētas personas situāciju, nevar būt pamats jau izdoto uzturēšanās atļauju anulēšanai.

Nu, piekrītu arī Krivcovas kundzes teiktajam šajā aspektā, tātad tas nevar būt leģitīms mērķis pamattiesību ierobežošanai.

Un vēlos arī uzsvērt to, ka arī Eiropas Cilvēktiesību tiesa savā judikatūrā ir norādījusi, ka atšķirīga attieksme, kas balstīta tikai uz pilsonību, visdrīzāk nav saderīga ar konvenciju. Nu, šeit varu atsaukties uz „Gaygusuz pret Austriju”, 1996. gada 16. septembra spriedums. Un vēlos arī uzsvērt to, ka konkrētajā gadījumā ir salīdzināmi ārvalstnieki ar dažādām pilsonībām. Nav salīdzināmi, piemēram, Latvijas pilsoņi un nepilsoņi vai Latvijas pilsoņi un ārvalstnieki. Un, kā piemēram, dažos citos nesenos Eiropas Cilvēktiesību tiesas spriedumos pret Latviju. Un līdz ar to... jā, es uzskatu, ka šī atšķirīgā attieksme nav attaisnojama.

Un papildus Satversmes 91. panta kontekstā vēlos norādīt vēl vienu apstākli, proti, to, ka Imigrācijas likums ir stājies spēkā 2003. gada 1. maijā un pirms tam bija spēkā likums „Par ārvalstnieku un bezvalstnieku ieceļošanu un uzturēšanos Latvijas Republikā”. Un pēc šī likuma arī personas, kuras dzīvoja pastāvīgi Latvijā un ieguva citas valsts pilsonību, tostarp Krievijas pilsonību, varēja saņemt pastāvīgās uzturēšanās atļauju. Nu, nevaru saskatīt kādu atšķirību, bet attiecībā uz šīm personām uzturēšanās atļaujas anulētas netiek.

Tālāk pieskaršos īsi Satversmes 1. pantam un arī, manuprāt, mums nav strīda, ka no Satversmes 1. panta izriet tiesiskās palāvības princips, kas aizsargā personas iegūtās tiesības un tātad persona var paļauties uz to realizāciju, bet vienlaikus, protams, ir iespējams mainīt tiesisko regulējumu, ja ir saudzīgs pārejas periods vai arī kompensācija. Nu, konkrētajā gadījumā es domāju, ka arī mums nav strīda, ka tiesības ir iegūtas, proti, Imigrācijas likuma 24. panta pirmās daļas 8. punkts paredzēja bijušajiem Latvijas pilsoņiem un nepilsoņiem pastāvīgās uzturēšanās atļauju izsniegšanu un arī pieteikuma iesniedzēji tādas saņēma. Un vēlos uzsvērt, ka pastāvīgās uzturēšanās atļaujas tiek izsniegtas uz mūžu, tātad, uz neierobežotu laika periodu. Tās netiek izsniegtas uz konkrētu laiku. Personas uz to arī paļāvās un viņas arī paļāvās, ka uzturēšanās atļaujas tiks anulēta tikai individuāli tajos gadījumos, ko paredz likuma 36. pants.

Vēlreiz uzsveru, ka tās nav izmaiņas ārzemnieku uzturēšanās atļaujas veidā. Tātad, ar apstrīdētajām normām tiek atņemts, tiek anulēts uz mūžu iegūts statuss un jā, tātad apstrīdētās normas paredz, ka uzturēšanās atļaujas izbeidzas ar 2023. gada 1. septembri vai nu atbilstoši pagājušā gada aprīļa grozījumiem ar 31. decembri, vai ar administratīvā procesa beigām.

Un protams, nav strīdu par to, ka tad, kad šī uzturēšanās atļauja ir anulēta, tad šīs personas nu būtībā kā jebkurš ārzemnieks, var iegūt citu statusu. Nu, ir dažas atšķirības, bet pēc vispārīgiem noteikumiem par to strīda nav. Bet šajā lietā jau mēs neapstrīdam tos noteikumus, kā personas var iegūt vai Eiropas Savienības iedzīvotāja statusu, vai kādu citu, bet apstrīdam uzturēšanās atļauju anulēšanu.

Un vēlos arī norādīt, ka laika periods, kas sākotnēji tika noteikts līdz 2023. gada 1. septembrim, ir nesamērīgi īss. Es uzskatu, ka šim periodam ir jābūt tādām, kurā var

iekļauties ne tikai tās personas, kuras ir izglītotas, ir intelektuāli spējīgas, bet ikviens, arī vecāka gada gājuma cilvēki, arī, iespējams, cilvēki, kuriem nav tik labas zināšanas, tik augsts intelektuālais līmenis, arī sociāli atstumto grupu pārstāvji, piemēram, trūcīgās personas ar atkarības problēmām un tamlīdzīgi. Un šis pārejas periods noteikti tāds nav.

Vēlos arī norādīt, ka apstrīdētās normas būtībā prasa mainīt uzvedību pagātnē, proti, prasa to, lai persona jau zinātu valsts valodu. Protams, tas ir labi un atbalstāmi, ka persona zina valsts valodu, bet faktiskā situācija ir tāda, ka tomēr ne visām personām ir šis valsts valodas zināšanas.

Un, jā, es nepieskaršos tam sīkāk. Es noteikti piekrītu teiktajam par to, ka visā šajā laika periodā kopš apstrīdēto normu pieņemšanas 2020. gada rudenī, valdība ļoti liela nenoteiktība un ļoti liela neskaidrība. Imigrācijas likums tika vairākas reizes grozīts, katru reizi šos te nosacījumus mainot. Nebija tā, ka jau sākotnēji bija zināms, kad varēs reģistrēties, cik reizes varēs kārtot valsts valodas pārbaudi un nebija personām skaidrība, kas tieši jādara, lai nonāktu pie rezultāta. Tad reģistrācija jau visiem gribētājiem ļoti aizkavējās, pirmais valsts valodas pārbaudes eksāmens bija aprīlī-jūlijā un tad nebija informācijas, ka to varēs kārtot vairākas reizes un pēc tam vēl, jā, vairākas reizes ir mainīti Imigrācijas likuma nosacījumi.

Un līdz ar to, ņemot vērā minēto, es uzskatu, ka saudzējošu pārejas periodu likumdevējs nav noteicis un ir pārkāpts tiesiskās paļāvības princips.

Nu un visbeidzot es pieskaršos Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas 4. protokola 4. pantam, kas paredz, ka kolektīva ārvalstnieku izraidīšana ir aizliegta. Un sākumā es pieskarošos jēdzienam „izraidīšana” un arī „kolektīvā izraidīšana”, bet jo īpaši „izraidīšana”.

Es vēlos uzsvērt to, ka tie ir divi dažādi jēdzieni. Proti, izraidīšana Imigrācijas likuma izpratnē, kas ir tieši izraidīšanas rīkojums, tātad piespiedu personas izraidīšana no Latvijas, un izraidīšana Konvencijas 4. protokola 4. panta izpratnē. Šodien ar izraidīšanu Konvencijas izpratnē saprot jebkuru pasākumu, kas spiež ārzemnieku atstāt valsti. Protams, tiešā izraidīšana ir tieši tas izraidīšanas rīkojums, bet kolektīvās izraidīšanas aizliegums aptver arī tā saucamo netiešo izraidīšanu. Tātad, jebkurus pasākumus, kas ir vērsti uz to, lai persona atstātu valsti, piemēram, atteikums izsniegt uzturēšanās atļauju, uzturēšanās atļaujas nepagarināšana, anulēšana un tamlīdzīgi. Izšķirošā ir lēmuma obligātā un piespiedu daba. Un Eiropas Cilvēktiesību tiesa ir daudzkārt norādījusi, neatsaukšos uz konkrētām lietām, tās ir konstitucionālajā sūdzībā minētas, ka kolektīvā izraidīšana ir jebkādi pasākumi, kas liek ārzemniekiem kā grupai atstāt valsti, izņemot gadījumus, kad šie pasākumi tiek īstenoti, balstoties uz katrai grupai piederošā ārzemnieka situācijas individuālu un objektīvu izvērtējumu. Apstrīdētās normas atņem veselai ārzemnieku grupai, tātad Krievijas Federācijas pilsoņiem, kas ir saņēmuši uzturēšanās atļaujas kā bijušie pilsoņi vai nepilsoņi, tiesības uzturēties Latvijas Republikā. Un uzturēšanās atļaujas anulēšana nav individualizēta,

tā ir notikusi uz likuma pamata, konkrētā datumā anulējot visas uzturēšanās atļaujas. Un anulējot uzturēšanās atļaujas, nekāds individuāls izvērtējums nenotiek un nav paredzēts.

Un atkal nav strīda par to, ka, protams, ārvalstnieks tad, kad tā uzturēšanās atļauja ir anulēta, var pats pieteikties citam statusam un iegūt citu statusu un tad jau notiek individuāls izvērtējums. Protams, bet tas atkal netiek apstrīdēts, tiek apstrīdēta uzturēšanās atļauju anulēšana.

Un nav arī nekāda strīda par to, ka, ja tiek pieņemts izraidīšanas rīkojums Imigrācijas likuma izpratnē, ka arī tad notiek individuāls izvērtējums. Bet tas jau ir šaurā izpratnē kā izraidīšanas rīkojums un es piekrītu, ka tad jau ir par vēlu tāpēc, ka jau ar uzturēšanās atļaujas anulēšanu personas statuss Latvijā ir nelegāls, ir nelikumīgs un personai ir pienākums pamest Latviju. Un tas, ka tiek pieņemts individualizēts izbraukšanas rīkojums un, iespējams, arī izraidīšanas rīkojums, kur tiek vērtēts, vai nav kādi humanitāri apstākļi, lai persona paliktu Latvijā, tad ir izņēmuma gadījums. Bet vispārīgais gadījums ir uzturēšanās atļaujas anulēšana uz likuma pamata.

Un, jā. Tad vēlreiz vēlos uzsvērt to, ka individuālas izvērtēšanas mehānismi ir un arī vienmēr ir bijuši iestrādāti Imigrācijas likuma 34. un 36. pantā un nav saskatāms, kāpēc valsts nevarēja veikt individualizētu izvērtējumu.

Un atbilstoši Eiropas Cilvēktiesību konvencijai, kolektīva izraidīšana ir aizliegta, tātad, tas ir absolūts aizliegums. Šajā gadījumā nav jāvērtē, vai ir kāds samērīgums. Ja tiek konstatēts, ka tā ir izraidīšana un tai ir kolektīvs raksturs, tad tā ir aizliegta.

Un manā ieskatā tad līdz ar to apstrīdētās normas ir pretrunā arī Konvencijas 4. protokola 4. pantam.

Paldies. Tas ir viss, ko vēlējos teikt paskaidrojumos.

A. Laviņš.

Nikuļcevas kundze, paldies jums.

Sekos tiesnešu jautājumi vispirms. Pēc tam būs iespējams arī Saeimai uzdot jautājumus pieteikuma iesniedzēju pusei.

Bet tātad... ņemot vērā, ka mums ir divas pārstāves, uzdodot jautājumus, lūdzu, norādiet, kurai no pārstāvēm arī būs jautājums.

Sākam ar tiesnešu jautājumiem. Vārds tiesnesei Anitai Rodiņai. Lūdzu!

A. Rodiņa.

Jā. Paldies.

Man būs jautājums abām pārstāvēm. Tātad, ir zināms, ka lieta ir ierosināta par Imigrācijas likuma pārejas noteikumu 58. punkta atbilstību augstāka juridiska spēka

tiesību normām redakcijā, kas bija spēkā no 2022. gada septembra. Tātad, ir skaidrs, par kurām normām mēs runājam. Tātad, tās ir šīs te sākotnējās normas.

Sakiet, lūdzu, vai es pareizi sapratu Nikuļcevas kundzes argumentos, kas tika izklāstīti, ka jūs joprojām uzskatiet, ka ir nepieciešams izvērtēt šī te 58. punkta sākotnējo redakciju, protams, paplašinot prasījuma robežas un izskatot arī šobrīd spēkā esošo 58. punkta redakciju, jo, kā mēs zinām, lieta tika ierosināta konstatējot, ka aizskārums pieteikuma iesniedzējām ir nākotnē sagaidāms. Ja šī norma, tātad, kas sākotnēji tika apstrīdēta, šobrīd vairāk nav spēkā šādā redakcijā, norma pēc būtības nevienai personai negatīvas sekas neradīja, jo mēs runājam par nākotnē sagaidāmo aizskārumu, kas bija identificēts pieteikumos un arī atzīts kolēģijas lēmumos, vai joprojām uzskatiet, ka Satversmes tiesai būtu jāvērtē norma, kas šobrīd nav spēkā un kas nav nevienai personai piemērota?

I. Nikuļceva.

Jā, paldies. Protams, pēc tiesas ieskatiem.

Bet es vēl aizvien uzturu spēkā to, ka būtu jāvērtē arī pārejas noteikumu 58. punkta sākotnējā redakcija. Es, protams, piekrītu, ka nav iestājušās negatīvas sekas tieši kā uzturēšanās atļaujas anulēšana pēc sākotnējās pārejas noteikumu 58. punkta redakcijas tāpēc, ka šī norma vēl līdz 1. septembrim tika aizvietota ar citu normu. Bet tomēr šī apstrīdētā norma sākotnējā jau ir radījusi citas negatīva rakstura sekas, jo personas jau nesēdēja bezdarbībā un negaidīja, kamēr iestāsies 2023. gada 1. septembris. Ja viņas būtu tā darījušas, tad nebūtu citas iespējas, kā tikai uzturēšanās atļaujas anulēšana. Tad viņām bija jāveic zināmas darbības, jāpiesakās vēl valsts valodas pārbaudei, jāsavāc nepieciešamie dokumenti, lai iesniegtu cita statusa saņemšanai un jāveic citas darbības. Un līdz ar to sākotnējā norma jau radīja noteiktu ietekmi uz pieteikuma iesniedzējiem, radīja noteiktas negatīvas sekas. Un līdz ar to mans viedoklis ir, jā, ka būtu jāvērtē viss tas periods, kurā apstrīdētā norma bija spēkā. Nu, būtībā apstrīdētā norma nu tādā saturiskā ziņā nav zaudējusi spēku, tāpēc ka viņa ir iekļauta 2023. gada 5. aprīļa pārejas noteikumu 58. punkta 1. apakšpunktā. Tad nu nosacīti viņa ir zaudējusi spēku.

E. Krivcova.

Jā, es piekrītu sacītajam.

A. Rodiņa.

Labi. Paldies.

Tad man būs nedaudz daži jautājumi par faktiskajiem apstākļiem. Paldies visupirms par iesniegtajiem materiāliem un dialoga uzturēšanu ar Satversmes tiesu.

Bet man ir tomēr jautājums par vienu no pieteikuma iesniedzējām – Olga Truškova. Jūsu sniegtajā informācijā norādāt, ka jums nav datu. Sakiet, lūdzu, kā jūs varat izskaidrot to, ka jums nav informācijas par pārstāvamajām personām? Varbūt šobrīd jūs varat precizēt?

E. Krivcova.

Ā... nav datu, jo viņa nav vēl saņēmusi atbildi no iestādēm uz to brīdi... viņa kārtoja valsts valodu, tiktāl jā, bet vēl viņa cīnījās ar to atbildes saņemšanu.

A. Rodiņa.

Tātad, vai es pareizi saprotu, ka tātad Olga Truškova pakļāvās likuma prasībām, pieteicās valsts valodas pārbaudes kārtošanai un arī to kārtoja. Vienkārši jums šobrīd nav informācija, kā ir veicies.

E. Krivcova.

Jā, nav dokumentu, lai es varētu to iesniegt.

A. Rodiņa.

Labi, paldies.

Un pie reizes. Par atsevišķiem pieteikumu iesniedzējiem jūs norādāt, ka nē. Es saprotu, ka vajadzētu man saprast un tiesnešiem saprast, ka šīs personas nav nokārtojušas valsts pārbaudes šo te eksāmenu. Bet sakiet, lūdzu, kāds ir šīm pieteikuma iesniedzējām tālākais rīcības plāns, jo attiecībā par citiem jūs arī paskaidrojāt, ka ir plānots iesniegt tātad pieteikumus, lai saņemtu šo te īpašo divu gadu uzturēšanos... Bet par atsevišķiem pieteikuma iesniedzējiem nav nekāda informācija? Ko plāno darīt šie pieteikuma iesniedzēji?

E. Krivcova.

Jā... vienam vēl nav norādīts... Tā ir standarta prakse, ko var darīt tie, kas divreiz kārtoja, bet nenokārtoja. Viņi iesniedz dokumentus uz divu gadu uzturēšanās atļauju un līdz ar to viņi var to darīt līdz 30. martam un lielākoties viņi ir iesnieguši dokumentus uz divu gadu atļauju, daži vēl nav paguvuši.

A. Rodiņa.

Paldies. Tātad, vai es pareizi saprotu no lietas faktiskajiem apstākļiem, ka visas jūsu pārstāvētās personas, tātad konstitucionālās sūdzības iesniedzēji, ir pieteikušies valsts pārbaudījuma kārtošanai un arī to kārtojuši, turklāt viņi arī ir pieņēmuši attiecīgos lēmumus, lai sakārtotu savu tiesisko statusu, turpinot uzturēties šeit Latvijā.

E. Krivcova.

Jā.

A. Rodiņa.

Paldies.

Tālāk man ir jautājums par labas likumdošanas pārkāpumu, jo jūs konstitucionālajā sūdzībā ļoti daudz pievēršaties tieši šim aspektam, runājat par iestāžu kapacitātes problēmām, arī šodien stāstījāt. Bet tomēr es vēlējos precizēt. Vai ar 2023. gada 20. aprīļa spēkā stājušos likumu, ar kuru tostarp ir izteikts jaunā redakcijā 58. punkts, netiek novērsti tie labas likumdošanas principa pārkāpumi, problēmas, par kurām bija norādīts pieteikumos. Turklāt, ir jāņem vērā, ka ir tālāk grozīts Imigrācijas likums, tātad ir sekojuši arī 2023. gada rudens nosacīti grozījumi. Vai ar šiem grozījumiem nav novērsts tas, par ko jūs runājat attiecībā uz labas likumdošanas principa pārkāpumu?

E. Krivcova.

Jā, pirmkārt, godātā tiesa, es gribētu norādīt, ka ik pēc trim mēnešiem mainīt likumu, tā jau nav laba likumdošana pati par sevi. Un jā, tiktāl likumdevējs ir centies un daudzas problēmas ir izdevies atrisināt ar tiem grozījumiem. Bet laika gaitā parādās jaunas problēmas un uz šo te brīdi mums nav atrisināta problēma par nepārtrauktu uzturēšanos, jo likumā ir rakstīts... kā to paredz noteikums... ka, ja cilvēks neatbilst nosacījumiem par nepārtrauktu uzturēšanos, viņš var pieteikties uz jaunu pastāvīgās uzturēšanās atļauju. Bet ja mēs skatāmies uz... pārejas noteikumi mūs nosūta uz Imigrācijas likuma 24. pantu, kur ir norādīts, ka pastāvīgā uzturēšanās tomēr ir 12 mēneši. Jā, tas ir labāk... likumdevējs risināja problēmu, ka atļautā prombūtnē bija tikai 10 mēneši 5 gadu laikā, bet risinājums ir 12 mēneši 5 gadu laikā. Tas tāpat nav risinājums, jo likums skaidri pasaka, ka attaisnota prombūtne ir tikai tāda, kas ir neatkarīga no cilvēka gribas. Un saskaņā ar iepriekšējo pastāvīgās uzturēšanās atļauju viņi varēja būt projām, katru gadu uz vienu dienu iebraucot Latvijā. Tie ir standarta noteikumi gan Eiropas pastāvīgā iedzīvotāja statusam, gan Latvijas. Tikko cilvēks to ieguvis, viņam vairs nav nekas jāpierāda, viņš var braukt, cik viņš grib. Viņš var strādāt, kur viņš grib un viņam nav jāpierāda finanses. Tikko viņš iegūst šo statusu, viņš var pastāvīgi un droši dzīvot Latvijā. Un attiecībā uz nepārtraukto uzturēšanos tas nav atrisināts joprojām.

Un attiecībā uz finanšu līdzekļiem... jā... tagad līdz 31. decembrim varēja iesniegt ar jebkurām finansēm, tas ir labs risinājums un apsveicami, bet nav padomāts par to, ka tiem cilvēkiem, kas tagad mācās valodu, lai divu gadu laikā to nokārtotu, pēc tam tāpat būs jāpierāda tie finanšu līdzekļi un atkal lielai daļai sociāli vājākām grupām nebūs iespējams šos te nepieciešamos līdzekļus dabūt.

Līdz ar to... to atkal nevar nosaukt par labu likumdošanu, par sociālajām sekām nav līdz galam padomāts, par to, ka daži noteikumi ir jāizpilda par iepriekšējiem pieciem gadiem, tie joprojām ir spēkā.... Un jā... tas tikai pierāda, ka tā ideja masveidā anulēt uzturēšanās atļaujas ir pati par sevi slikta ideja.

A. Rodiņa.

Nikuļcevas kundzei varbūt vēl būs kāds komentārs?

I. Nikuļceva.

Es nezinu, cik plaši man ir jāatbild par labas likumdošanas principu. Bet, manuprāt, vēlākie grozījumi nu pilnīgi neko nemaina tajā aspektā, ka vēl aizvien nav izvērtēta atbilstība ne Eiropas Cilvēktiesību konvencijai, kur ir diezgan plaša judikatūra, ne Eiropas Savienības tiesībām, ne patiesībā arī Satversmē garantētajām tiesībām. Es vismaz neatradu šo te izvērtējumu.

Un visādi citādi...es piekrītu... jā... ka Saeima ir mēģinājusi izlabot šo situāciju, veikusi kļūdu labojumu. Ja es būtu Saeimas vietā, es vienkārši atceltu apstrīdētās normas un pieņemtu kādu citu regulējumu, kas ir saprātīgs, jo šajā mirklī, mēģinot labot kļūdas... es arī piekrītu, ka viņas līdz galam nav izlabotas. Tajā pašā laikā personām tiek radīta neskaidrība un nenoteiktība, un es teikšu godīgi, ka man pašai ir jālasa trīs reizes tie pieņemtie grozījumi, lai es varētu saprast, kas tur vispār ir domāts. Bet konkrētajā gadījumā jau iet runa par vecāka gadagājuma ārvalstniekiem, kuri nu faktiski ne vienmēr pārvalda valsts valodu tik labā līmenī un kuriem nu noteikti nav prasības pēc juridiskām zināšanām. Tāpēc tā īsi es teiktu, ka tas kļūdu labojums nu nav līdz galam izdevies.

A. Rodiņa.

Paldies. Man būs jautājumi arī par citiem aspektiem.

Es vēlējos precizēt. Sakiet, lūdzu, kāds ir tad pieteikuma iesniedzēju pārstāvju viedoklis... vai no Satversmes 96. panta vai kādas citas normas izriet personai tiesības uz konkrētu uzturēšanās veidu vai uzturēšanās atļauju? Vai šajā gadījumā var runāt par to, ka pieteikuma iesniedzējām bija radušās tiesības tieši uz pastāvīgo uzturēšanās atļauju? No kuras normas jūs izsecinājat, ka pieteikuma iesniedzējām ir šāda tiesība? Vai jūs, lūdzu, varētu precizēt?

E. Krivcova.

Jā, godātā tiesa. Cilvēkiem, saņemot pastāvīgo uzturēšanās atļauju, viņiem arī rodas pastāvīgas tiesības. Tās ir salīdzināmas ar būvatļauju vai īpašumtiesībām. Tās ir pastāvīgās tiesības. Likumā ir noteikts, ka tās ir ik pēc pieciem gadiem jāreģistrē, bet tā reģistrēšana ir vienkārši pases maiņa vai ID kartes maiņa. Jā, mums arī pilsoņiem tas ir

jādara un mēs neviens neuzskatām, ka tas mums kaut ko atņem... nu, vienu karti atņem, citu iedod.

Bet, ja mēs runājam plašāk... teorētiski, ja viņiem šeit ir personīgā un ģimenes dzīve, viņiem ir tiesības, lai valsts to ievēro un aizsargā. Valsts var pateikt, ka, jā... nevis pastāvīgā uzturēšanās atļauja, bet tagad grozām un jums būs Eiropas pastāvīgais statuss, tikai atnesiet pasi un iedosim citu. Pārbaudīsim drošību... Tur arī mums nebūtu nekādu iebildumu. Mums ir iebildums tad, kad tiek pilnībā izbeigtas jau pastāvošās pastāvīgās tiesības un process tiek uzsākts pilnīgi no jauna.

A. Rodiņa.

Bet tātad jūs sakāt, ka... Es ļoti atvainojos...

I. Nikuļceva.

Es arī te varētu piebilst.

Jā, nu būtībā jau es piekrītu. Es gribētu uzsvērt, ka tomēr ir jānošķir divas dažādas situācijas. Tātad persona, kura ir ārvalstnieks un kurai vēl nav tās pastāvīgās uzturēšanās atļaujas vai jebkura cita uzturēšanās atļauja. Un starp pieteikuma iesniedzējiem tādi nav. Un šo te regulējumu vismaz es neapstrīdu uz priekšu... tas ir, uz tām personām, kuras varbūt tikai vēlētos.

Un tad atbilde uz jūsu jautājumu, vai ārvalstniekam ir tiesības uz kaut kādu konkrētu uzturēšanās atļaujas veidu... jo viņam tāda vēl līdz šim nav izsniegta... tad, protams, nē.

Bet es pilnīgi piekrītu Krivcovas kundzei par to, ka šeit ir cita situācija. Šeit personai jau ir tās iegūtās tiesības, viņai jau bija pastāvīgās uzturēšanās atļauja un... nu, uzskaitot... tātad Satversmes 96. pants, kas garantē tiesības uz privāto un ģimenes dzīvi, tātad, ja personai ir pastāvīgās uzturēšanās atļauja, tad viņai ir tā saikne ar konkrēto vietu un viņai ir tiesības uz to turpināšanu vai vismaz nepārtraukšanu bez leģitīma mērķa un bez samērīguma. Satversmes 91. pants, par ko es arī jau norādīju, un arī Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības 4. protokola 4. punkts, par ko es arī norādīju. Tātad, ja persona jau atrodas Latvijā ar pastāvīgās uzturēšanās atļaujām, tad lemšana par šo te atļaujas anulēšanu varētu būt tikai individualizēta, bet mūsu ieskatā tā tāda nav.

Tātad, tās ir tās tiesības, kas izriet no šiem Satversmes un Konvencijas pantiem.

A. Rodiņa.

Bet konceptuāli... es saprotu, ka tātad jūs piekrītat, ka valstij ir rīcības brīvība grozīt ārzemnieku uzturēšanās kārtību valstī. Vai arī tomēr valstij nav šāda rīcības brīvība pie noteiktiem apstākļiem?

I. Nikuļceva.

Nu, valstij rīcības brīvība ir dažāda. Tad, ja viņa lemj par jaunu uzturēšanās atļauju izsniegšanu, proti, personām, kurām nav pastāvīgās uzturēšanās atļaujas... un tādā gadījumā, ja viņa lemj par uzturēšanās atļaujām tām personām, kurām šādas atļaujas jau uz mūžu ir izsniegtas, kad viņa lemj par anulēšanu... Pirmajā gadījumā valstij ir ļoti plaša rīcības brīvība, es piekrītu. Otrajā gadījumā valstij ir ļoti ierobežota manā skatījumā rīcības brīvība, kas ir ierobežota gan ar leģitīmu mērķi un samērīgumu, vienlīdzīguma un privātās, ģimenes dzīves aizsardzības kontekstā, gan kolektīvās izraidīšanas aizlieguma Konvencijas kontekstā.

A. Rodiņa.

Tātad, var grozīt, ja vien tiek ievērotas starptautiskās saistības un arī cilvēktiesību ierobežošanas noteikumi. Vai es pareizi saprotu?

I. Nikuļceva.

Jā. Tam es pieskāros, runājot par tiesisko paļāvību, jo ir skaidrs, ka nu mūžīgs nav nekas. Kaut arī persona paļāvās uz to, ka viņai būs visu mūžu šī uzturēšanās atļauja, tomēr arī Satversmes tiesa jau ir norādījusi, ka arī šīs iegūtās tiesības var laika gaitā tomēr mainīt, jo mūžīgs nekas nav šajā pasaulē. Tikai ir jābūt samērīgam pārejas periodam vai arī kompensācijai.

Nu, par kompensāciju konkrētajā gadījumā neiet runa, šeit nav nekādu kompensāciju. Un tad būtu jābūt samērīgam pārejas periodam, kurā ikviena persona, kurai ir šī pastāvīgās uzturēšanās atļauja, varētu izpildīt šos papildu nosacījumus, ja tādi tiek izvirzīti, bez tādas nesamērīgas piepūles, bez nevajadzīga stresa un bez veselības problēmām. Un šajā laikā, kas, manuprāt, ir būtiski... šī uzturēšanās atļauja netiktu anulēta. Un tad tam pārejas periodam ir jābūt tādām, kurā vēl spēkā šī iepriekšējā uzturēšanās atļauja. Un tad šī persona... nu, piemēram, divu vai trīs gadu laikā varbūt var nokārtot valsts valodas pārbaudi vai savākt tur CV no neskaitāmiem radiniekiem, kas ir jāiesniedz, lai saņemtu Eiropas Savienības pastāvīgā iedzīvotāja statusu vai veikt kādas citas darbības.

Bet konkrētajā gadījumā... nu, tā nav bijis... tātad personai jau no sākuma nebija skaidrs, kādas būs prasības, tās visu laiku mainījās un būtībā arī ļoti diskutabli ir tas, vai persona, kurai nu nav tik labas valodas zināšanas, viņa varēja paspēt iemācīties un pieteikties, ņemot vērā to, ka sākotnēji bija domāts tikai viens valodas eksāmens.

A. Rodiņa.

Tātad es saprotu, ka jūs joprojām uzskatāt, ka šis te pārejas periods, lai persona varētu pakļauties valsts noteiktajām prasībām, lai varētu turpināt uzturēties Latvijā, ir

bijis pārāk īss, neraugoties, ka ir bijuši šie te divi grozījumi pēc sākotnējā 58. punkta spēkā stāšanās. Joprojām bija par maz laika.

I. Nikulceva.

Jā. Tieši tā. Protams, mēs nevaram atgriezties pagātnē un pateikt, kā būtu, ja Saeima jau sākotnēji būtu pieņēmusi tādu regulējumu, kāds ir spēkā pašlaik, un vai mēs vispār būtu Satversmes tiesā vai nē.

Bet, jā, es tā uzskatu. Un, ņemot vērā arī to minēto, ka šeit ir daudz citu apstākļu. Ja Saeima būtu, vairākkārt grozot Imigrācijas likumu, pateikusi, ka, labi, mēs atsakāmies no iepriekšējā kļūdainā regulējuma un tagad uzturēšanās atļaujas tiks anulētas nevis ar 2023. gada 1. septembri, bet 2025. gada 1. septembri, un šajā laikā, lūdzu, nokārtojiet valsts valodas pārbaudi, mums nav papildu prasību attiecībā uz uzturēšanos, mums nav papildu prasību attiecībā uz iztikas līdzekļiem... Nu, protams, vēl tad paliktu administratīvais slogs, kurš arī ir šajā gadījumā nesamērīgs, tā būtu viena situācija. Bet tā nav.

Tātad, pamata uzstādījums, ka uzturēšanās atļaujas tiek anulētas ar 2023. gada 1. septembri, paliek spēkā. Un Saeima piedāvā dažādas alternatīvas, kurām visām ir kaut kāda problemātika. Nu, piemēram, arī Krivcovas kundze minēja par to, ka tām personām, kas nav nokārtojušas valsts valodas pārbaudi, tiek piedāvāts saņemt uzturēšanās atļaujas uz diviem gadiem. Bet tātad viņai ir jāsaņem, ir jāvērsas, ir administratīvais sods, ir arī izdevumi, bet kas tad notiek tālāk, pat ja persona iemācās valodu... ja viņa, piemēram, nezina... un noliek valsts valodas pārbaudījumu? Tad pēc šiem diviem gadiem viņa var pretendēt uz Eiropas Savienības pastāvīgā iedzīvotāja statusu, kur viņai ir jāpierāda iztikas līdzekļi un arī esamība Latvijā, jo tur nav paredzēti nekādi labvēlīgāki nosacījumi.

Un šādā veidā mēs neesam apstrīdējuši šos te grozījumus, kas jau tika pieņemti pagājušā gada septembrī. Bet jebkuru no šiem punktiem nu mēs varam analizēt... Jā, es piekrītu, ka tas regulējums ir labvēlīgāks, kā viņš bija sākumā. Bet viņš neatrisina visas problēmas.

A. Rodiņa.

Jā, jūs runājat arī par šīm te grūtībām, kas personai ir jāpārvar. Bet kāds ir jūsu viedoklis... Juridiskā statusa ziņā šīs personas, kuras jūs pārstāvat, ir ārzemnieki. Ārzemnieki, kuri šeit ir uzturējušies uz pastāvīgām uzturēšanās atļaujām, uz šo atļauju pamata... Un šīs personas ir Krievijas pilsoņi vai citas valsts pilsoņi... Vai tomēr personai nav jābūt gatavai tomēr samierināties ar dažādām valsts prasībām, kas tiek izvirzītas ārzemniekam, lai tās varētu uzturēties konkrētajā valstī?

I. Nikulceva.

Jā, šīs personas arī samierinājās. Nu, viņas saņēma uzturēšanās atļauju pēc tiem nosacījumiem, kas bija spēkā attiecīgajā laika periodā. Un viņa zināja, ka reizi piecos gados ir jāpārreģistrē uzturēšanās atļauja, kur būtībā pārreģistrācija tomēr bija formāla darbība. Tur nav jāpierāda ne iztikas līdzekļi, ne kaut kas cits, arī tā prombūtne... tur tad bija 12 mēneši... Nu, jebkurā gadījumā pārreģistrācija ir formāla darbība un ar to viņas, protams, rēķinājās.

Protams, viņas rēķinājās ar to, ka ir Imigrācijas likuma 36. pants, ja viņas kaut kādā veidā izrāda nelojalitāti, pārkāpj tur sabiedrisko kārtību vai drošību, vai kaut ko tamlīdzīgu, ka uzturēšanās atļauja tiks anulēta. Ar to viņas, protams, rēķinājās. Bet viņas nevarēja rēķināties un viņas nerēķinājās ar to, ka tiks pieņemti tādi grozījumi likumā, kur pēkšņi visiem tiks noteiktas vēl kādas citas prasības gan par valodas pārbaudi, gan par iztikas līdzekļiem, par prombūtnes neesamību, arī par šo administratīvo slogu, sniedzot ļoti daudz informācijas un sniedzot jaunu pieteikumu jaunam statusam, jo pie uzturēšanās atļaujas pārreģistrācijas tādas prasības nav izvirzītas.

A. Rodiņa.

Paldies. Jā, lūdzu!

E. Krivcova.

Jā, es arī gribētu atbildēt.

Tomēr mans uzskats ir... ka, jā... personām ir tiesības uz uzturēšanās atļauju, uz termiņā neierobežotu uzturēšanās atļauju...

Par tiem papildus pienākumiem, ko jūs jautājat, vai var uzlikt papildus pienākumus... Jā, bet neatņemot šo te statusu.

Par šo līdzīga rakstura strīds bija 2015. gadā arī Eiropas Savienības tiesā lietā Nr. 579-13. Un tur Dānijas likumdevējs noteica, ka tiem, kuri dabūja Eiropas Savienības pastāvīgā iedzīvotāja statusu, imigrācijas pienākumu, tas nozīmēja – iemācīties valodu. Un ja, nē, tad sods. Ja atkal nē, tad vēl viens administratīvais sods. Par to bija lieta. Un galvenais arguments bija tāds, ka mēs neatņemam jau iegūtās tiesības, tās ir pastāvīgas, mēs tās neatņemam. Mēs ieviešam jaunu integrācijas pienākumu ar administratīvo atbildību. Mēs drīkstam izvirzīt jaunas prasības cilvēkiem, kas dzīvo šeit, neatņemot tās pamattiesības. Un tiesa arī tam piekrita.

Šeit mums arī... es domāju, ka būtu jāpaliek pie tā... arī Eiropas Cilvēktiesību tiesa to saka: cilvēks var rēķināties, ka viņš var pastāvīgi dzīvot valstī, var būt administratīvās prasības, jā, tās ir jāizpilda, bet tomēr viņš var paļauties, ka viņš var tādā vai citādā veidā pastāvīgi dzīvot un negaidīt un nerēķināties, ka viņu var jebkurā laikā izmest. Jā, ar pastāvīgo statusu tik tiešām tā ir un cilvēks uz to var paļauties.

A. Rodiņa.

Paldies. Jūs minējāt arī vienu no alternatīvām, kuru jūs aplūkojāt savos pieteikumos, tas ir, sankciju mehānisma piemērošanu kā vienu no šīm alternatīvām. Bet vai tomēr jūs neredzat, ka atšķiras apstrīdēto normu mērķis no sankciju noteikšanas mērķa? Un kā jūs redzētu, kā šāds sankciju mehānisms varētu sasniegt Saeimas ieskatā vienu no apstrīdēto normu leģitīmajiem mērķiem, kas ir demokrātiskas valsts iekārtas aizsardzība tieši valsts valodas aizsardzības ziņā?

E. Krivcova.

Par sankcijām mēs runājam, protams, sakarā ar drošības apsvērumu, jo arī Sankciju likumā ir rakstīts, ka tas mērķis ir novērst starptautisko tiesību pārkāpumus, kara noziegumus, cilvēktiesību pārkāpumus. Tieši tie ir vārdi, ko min Saeima, ka ar šo te likumu, jā, tiek aizsargāta tā starptautiskā kārtība, noziegumi pret mieru un tā tālāk... Un sankcijas tieši tam ir domātas.

Ja mēs runājam par latviešu valodas aizsardzību, tad tur ir citi alternatīvie līdzekļi.

A. Rodiņa.

Paldies. Lūdzu!

I. Nikuļceva.

Es būtībā īsti par sankcijām negribēju papildināt, bet es gribēju par citiem alternatīviem līdzekļiem.

Es varu piekrist tam, ka sankcijas, protams, nav tas mūsu galvenais piedāvājums. Tomēr mūsu skatījums uz alternatīvajiem līdzekļiem, nu, vismaz man, ir divējāds. Tad viens ir individuāls izvērtējums, kas ir visu laiku bijis likumā un kur tiesībsargājošām iestādēm nav bijuši nekad nekādi šķēršļi skatīt konkrētas lietas un kaut vai pārskatīt visas uzturēšanās atļaujas, ja ir tāda vēlme. Bet lemt par anulēšanu tikai individualizēti.

Un otrs, kā arī pareizi minēja kolēģe, ir dažādi citi risinājumi, kas tomēr nav uzturēšanās atļaujas anulēšana. Nu, piemēram, arī šajā Eiropas Savienības tiesas minētajā spriedumā par to, ka persona nav apguvusi to integrācijas kursu un viņai tiek piemērots naudas sods. Nu, pasākumi ir neskaitāmi un nu neiedomājami. Valsts valodas kursi, dažādi citi integrācijas kursi, tur piedāvājums apgūt Latvijas vēsturi vai kādus citus apstākļus... gala beigās latviskas vides radīšana, ko arī mēs varam sev pajautāt, vai tiešām visur Latvijā tas tā ir. Protams, arī mediji un daudzas, daudzas citas lietas. Tātad, mūsu ieskatā šeit ir ļoti daudz dažādi līdzekļi, ja mēs runājam tieši par valsts valodu, kā to aizsargāt un veicināt tās lietošanu un nevis uzturēšanās atļauju anulēšanu.

A. Rodiņa.

Labi. Paldies.

Un kā tad varētu sasniegt citu leģitīmo mērķi, tas ir, drošības aizsardzību šādā gadījumā, ja izvēlētos jūsu piedāvātās alternatīvas, par ko jūs runājat?

I. Nikuļceva.

Nu, par drošību... tad droši vien ir arī jānošķir divas dažādas situācijas. Tātad, viens ir tikai teorētisks risks – vai Krievijas motivēšana, kā norāda Saeima, kas manā ieskatā nav leģitīms mērķis, lai ierobežotu personas pamattiesības. Un cits pavisam mērķis ir faktiskais apdraudējums. Nu, piemēram, arī uzturēšanās atļaujas anulēšana, ja persona faktiski apdraud valsts drošību vai sabiedrības drošību. Un šeit ir individualizētie mehānismi likumā. Un es neredzu nekāda pamata... es saprotu, ka es tā kā populistiski tagad izteikšos... bet kāpēc šīm četrām kundzēm no Daugavpils, kuras ir pensijā, kuras nepiedalās aktīvi nekādā sabiedriskajā dzīvē, kuras pamatā tomēr pavada mājās mierīgu dzīvi, kāpēc viņas tiek uzskatītas par kaut kādiem riskiem sabiedriskai drošībai? Nu, lūdzu, tāpēc mums ir tās tiesībsargājošās iestādes un lūdzu identificējiet tos pilsoņus, kas to reāli apdraud un arī tad pret viņiem droši vien, ka nebūtu nekādu iebildumu, ka būtu arī tādas ļoti stingras sekas. Mēs arī neesam apstrīdējuši tās Imigrācijas likuma normas, kas paredz iespēju anulēt arī pastāvīgās uzturēšanās atļaujas šādos gadījumos.

A. Rodiņa.

Paldies.

Man būs vēl citi jautājumi. Es uzdošu varbūt arī vēl par Konvenciju.

Jūs tātad esat apstrīdējuši arī apstrīdēto normu atbilstību Konvencijas 4. protokola 4. pantam. Satversmes tiesa ievēro visiem zināmo nacionālo tiesību un starptautisko tiesību harmonizācijas principu. Tostarp ir zināms, ka atbilstība starptautiskajām cilvēktiesību normām Satversmes tiesā atsevišķi tiek vērtēta tad, ja šī starptautiskā cilvēktiesību norma paredz augstāku aizsardzības līmeni nekā to paredz Satversme.

Sakiet, lūdzu, kā jūs pamatosiet to, ka Satversme neparedz to aizsardzības līmeni, kas ir iekļauts Konvencijas 4. protokola 4. pantā?

I. Nikuļceva.

Es varbūt sākšu.

Mums ir Satversmes 98. pants. Un es esmu arī autore šī Satversmes panta komentāram un šajā komentārā es norādīju, ka no Satversmes 98. panta izriet arī ārzemnieku kolektīvās izraidīšanas aizliegums. Bet tad, kad tika gatavota konstitucionālā sūdzība, un ņemot vērā to, ka šo manu viedokli neatbalstīja neviens cits

tiesību zinātnieks, es vismaz nezinu tādas tiesību zinātnieku darbus, kur vēl šāds viedoklis būtu pausts tiesību literatūrā un nav arī Satversmes tiesas judikatūras šādā aspektā par ārzemnieku kolektīvu izraidīšanu.

Nu... tad tomēr es izvēlējos... mēs izvēlējamies tādu drošāku ceļu – atsaukties uz Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību konvencijas 4. protokola 4. pantu, uzskatot, ka Satversme nu tiešā tekstā neparedz šādas pamattiesības, lai gan iespējams... es ļoti ceru, varbūt, ka Satversmes tiesa šajā lietā norādīs, vai no Satversmes 98. panta izriet šādas pamattiesības vai nē. Bet jebkurā gadījumā, ja mēs uzskatītu, ka no 98. panta tādas pamattiesības izriet, tad droši vien arī to pamattiesību interpretācijā un satura noskaidrošanā būtu jāņem vērā Eiropas Cilvēktiesību tiesas judikatūra attiecībā uz Konvencijas 4. protokola 4. pantu, jo es vismaz nezinu, ka mums Latvijā būtu kāda judikatūra, kur tādā aspektā būtu šīs te pamattiesības vērtētas.

A. Laviņš.

Paldies.

Turpinām ar tiesnešu jautājumiem. Vārds tiesnesei Jautrītei Briedei. Lūdzu!

J. Briede.

Paldies.

Patiesībā man tas jautājums radās Krivcovas kundzei, bet varbūt arī, ka Nikuļcevas kundze varēs papildināt.

Jūs tā sirsnīgi runājat par tām sievietēm pensijas vecumā. Bet es paskatījos, ka 2018. gadā, tas jau ir pēc Krimas okupācijas, 67 procenti vēlētāju... tā tad bija liela aktivitāte... un veicu aprēķinus, atskaitīju visus, pieņēmu, ka pilnīgi visi Krievijas pilsoņi, kas nav bijuši nepilsoņi, ir aizgājuši novēlēt. Man tāpat sanāk, ka vismaz 30 procenti ir šie te bijušie nepilsoņi, kas ir aizgājuši novēlēt. Un par Putinu ir nobalsojuši 93,61 procents. Kā tad jūs to izskaidrosiet, lūdzu?

E. Krivcova.

Godātā tiesa! Es neredzēju nevienu autoritatīvo avotu, kas apliecinātu, ka Krievijas vēlēšanas ir vispārīgas, godīgas un aizklātas. Līdz ar to es ļoti neuzticētos šajā brīdī šajās vēlēšanās Krievijas Centrālās vēlēšanu komisijas rezultātiem. Tas ir pirmais.

Bet otrs. Mēs, protams, nevaram izslēgt, ka ir šo cilvēku vidū kādi Putina atbalstītāji. Mēs nevaram to izslēgt. Un ja mēs skatāmies to ļaunāko... manu pārstāvam lokā es tā dus nesastapu... bet nu droši vien viņi varbūt kāds to noklusēja, varbūt tomēr ir... tādēļ mums arī ir kompetentas drošības iestādes, kas skatās, ko šis cilvēks dara, vai ir tādas domas, vai viņš aktīvi kaut ko dara, vai viņš tikai tur pie sevis un kaut ko domā... Nu, mēs nevaram prasīt, lai vēlēšanas būtu atklātas un mēs par katru varētu saprast, par ko viņš ir balsojis. Līdz ar to mums ir jāpieņem, kā ir, tā ir un tie

Putina atbalstītāju draudi... jā... ir jānovērs, bet nu ar saprātīgiem līdzekļiem, kas būtībā jau ir valsts rīcībā.

J. Briede.

Un tik liels procents... Teiksim, jūs to nesaskatāt, ka tas jau ir vērtējams, kā tāds apdraudējums?

E. Krivcova.

Es uzskatu, ka pamatot secinājumus uz Krievijas Centrālās vēlēšanu komisijas datiem nav prātīgi.

J. Briede.

Nu bet cik procentus varētu viņi tā kā noblēdīt?

E. Krivcova.

Ziniet, nu tas ir tāpat kā Kriminālprocesā... ja šis pierādījums nav pieļaujams, es nevaru uz viņu nekādu secinājumu izdarīt. Šis pierādījums nav pieļaujams, dati nav korekti savākti... jā, zinām, ka var būt tas ļaunākais scenārijs... bet mēs nevaram viņus izrēķināt, kuri tādi ir un mums tas ir jādara ar citiem mērķiem. Nu, tādēļ es tiešām nevaru atbildēt uz to jautājumu.

J. Briede.

Labi. Paldies.

I. Nikuļceva.

Es būtībā piekrītu. Es gribu vienkārši vēl pāris papildus apsvērumus.

Vispirms es gribu norādīt uz to, ka jautājums par to, kāpēc... man liekas, ka tur ir tikai viena persona, kura pieņēma Krievijas Federācijas pilsonību pēc Krimas okupācijas. Tas jautājums ir adresējams Saeimai, kāpēc likums vēl aizvien paredzēja šādu iespēju. Tas jautājums nav adresējams konkrētajiem cilvēkiem, jo cilvēki jau izmanto tās iespējas, kuras ir likumā.

Un attiecībā uz otru jautājuma daļu par to, ka Krievijas Federācijas pilsoņi arī piedalās vēlēšanās un ko viņi ir ievēlējuši, kādu prezidentu, to mēs zinām... kāda ir valsts politika, to arī mēs zinām... Bet es tomēr gribu vērst uzmanību uz to, ka ir jānošķir, teiksim, tāda sabiedriski politiska morālā atbildība un individuālā atbildība. Un ir jānošķir, teiksim, tāds politisks un morāls vērtējums no juridiskām negatīvām sekām.

Es atļaušos pateikt varbūt tādu ne sevišķi korektu piemēru. Latvijā visi pārkāpj atļauto ātrumu. Visi brauc pārāk ātri. Vai tāpēc man var anulēt autovadītāja apliecību?

Nu, tas ir jautājums. Manuprāt, tā situācija ir analogiska. Mēs nevaram pārbaudīt par katru, kurš gāja uz vēlēšanām, kurš negāja, bet, pat ja viņš gāja, tad jebkurā gadījumā par to nevar iestāties tik būtiskas negatīvas sekas, kā uzturēšanās atļaujas anulēšana. Manuprāt, tā ir tā kolektīvā ārzemnieku atbildība, kura ir aizliegta pēc Konvencijas. Paldies.

J. Briede.

Man ir vēl jautājums. Tad nākamais ir... Nu, labi, jūs sakāt, ka tur tās vēlēšanas ir noblēdītas, bet kaut kāds procents jau tāpat tomēr tur ir. Es neticu, ka tiešām tik lielu procentu varētu noblēdīt.

Bet šie cilvēki, kas iet un balso par Putinu. Vai tā problēma, ka tā notiek, nevarētu būt tajā, ka viņi nezina latviešu valodu un līdz ar to dzīvo Krievijas informatīvajā telpā?

E. Krivcova.

Ziniet, nu es nevaru atbildēt uz šo te jautājumu. Ir jāpamatojas uz kādiem sociāliem pētījumiem. Bet nu tā no dzīves varu pateikt, pirmkārt, ka arī krievu valodas informatīvajā telpā ir pietiekami daudz informācijas par kara noziegumiem, ir *Euro news* krievu valodā, ir *BBC* krievu valodā, *Deutsche Welle* ir krievu valodā, Latvijas LSM ir krievu valodā... tā kā ir pietiekami daudz, kur krievu valodā var dabūt arī kritisku informāciju. Tādēļ es domāju, ka latviešu valodas zināšanas tās drīzāk veicinās empātiju, izpratni par līdzcilvēku bailēm, padziļinātu droši vien tādu mijiedarbību ar citas vēsturiskās gaitas cilvēkiem... cilvēkiem tas padziļina šo te izpratni un var kaut ko mainīt. Bet kā pati par sevi tur valoda vai valodas telpa... nu, es neredzu tur tiešu saikni ar cilvēku uzskatiem...

I. Nikuļceva.

Ja es arī drīkstu... Man ir patiesībā mazlietiņ cits viedoklis. Es gan domāju, ka tā informatīvā telpa ļoti, ļoti ietekmē personas viedokli. Bet tas ir būtiski cits jautājums. Tas ir jautājums par to, kādi mediji vispār mūsu informatīvajā telpā ir. Un kopš kara sākuma Ukrainā arī, manuprāt, šie te Krievijas propagandas kanāli vairs Latvijā nav pieejami. Un līdz ar to tad pašlaik šī ietekme jau ir citāda, nekā viņa bija pirms tam. Bet pirms tam es piekrītu, jā, ka tas ļoti ietekmēja.

Bet es nepiekrītu, ka valsts valodas zināšanas ir noteicošais tajā, kurus informācijas kanālus vispār persona izvēlas. Un ņemsim vērā arī to, ka mums ir prasība pēc valsts valodas pārbaudes A-2 līmenī. To, ko persona ikdienā izvēlās, tā ir viņas ģimenē lietotā valoda, tā, kā viņa tradicionāli ir pieradusi dzīvēt. Nokārtojot valsts valodas pārbaudi A-2 līmenī, viņa tāpēc neizslēgs kanālu krieviski un neieslēgs latviski. Tā diemžēl nav. Tas ir daudz, daudz sarežģītāks process, kas, manuprāt, ir tāds mediju

politikas jautājums par to, kādi mediji ir pieejami mūsu informatīvajā telpā un vai tie mediji, kas ir valsts valodā, vai ir arī interesanti šajā gadījumā ārvalstniekiem, konkrētai ārvalstnieku grupai un tad mēs varam sagaidīt. Bet tā nevar uzskatīt, ka tie, kas nezina valsts valodu, tad izvēlas krievu valodā un ja zina A-2 līmenī, tad latviešu valodā. Tā noteikti nav.

J. Briede.

Un vēl viens jautājums.

Nu, jūs runājat par tiesisko palāvību. Tas ir arī viens man mīļš administratīvo tiesību princips. Jūs zināt, ka pat labvēlīgi tiesisku administratīvo aktu var atcelt, ja ir mainījušies būtiski kaut kādi apstākļi.

Vai šis te... tas drošības novērtējums, izmaiņas šajā te... nu, pirmkārt, izmaiņas... un arī tas, ka tiek citādi vērtēti daudzi apstākļi, varētu būt saistībā ar Krievijas agresiju pret Ukrainu... vai varētu principā kalpot par šādu te būtisku apstākļu maiņu?

E. Krivcova.

Jā, protams. Tas var būt un likumā tas ir paredzēts. Uzturēšanās atļaujas anulēšana. Imigrācijas likuma 36. pants. Mēs skatāmies, kādu apstākļu maiņa noved pie anulēšanas. Drošība, kaut ko tur samelojis, noziegumu izdarījis, nu... respektīvi, var būt diezgan daudz. Te jūs runājat par to... ja mēs likumu mainām, jā, mainījās politiskā situācija, uz nākotni mēs vairs neizdodam tādas uzturēšanās atļaujas. OK. Tā arī var būt.

Bet šeit mēs runājam par to, ka arī administratīvās tiesības... ja mainījās politiskā situācija, par ko cilvēks... tas nav atkarīgs no viņa darbības, nemainām administratīvo aktu. Mēs to nedarām.

Ja ir kas mainījies saistībā ar viņa uzvedību, tad jā... Bet nu politiskā situācijā es domāju, ka neviens administratīvais nevar tikt atcelts tādēļ.

J. Briede.

Tad, jūsuprāt, administratīvo aktu var atcelt tikai un vienīgi tad, ja pats adresāts kaut ko ir mainījis?

E. Krivcova.

Jā... vai citu cilvēku tiesības ir aizskartas.

I. Nikuļceva.

Ja es te drīkstu...

Šeit, manuprāt, tomēr ir atšķirība starp administratīvo aktu un normatīvo aktu jeb likumu... jūs jautājāt par administratīvo aktu... Tad jūsu tādā piedāvātā konstrukcijā tad būtībā vai nu Pilsonības un migrācijas liegtu pārvalde vai kāda cita iestāde varētu individualizēti pārskatīt visus labvēlīgos administratīvos aktus par pastāvīgo uzturēšanās atļauju izsniegšanu šīm personām. Un tad būtu jūsu aprakstītā situācija, ka šo labvēlīgo administratīvo aktu konkrētajai personai var arī atcelt tāpēc, ka ir mainījušies faktiskie apstākļi. Nu, protams, tur būtu ļoti diskutabli, vai bez konkrētiem personas pārkāpumiem...

J. Briede.

Nē, nē... tas nebija tas jautājums... es vienkārši vilku paralēles vispār par principu... bet man nebija doma tāda, kā jūs tagad sakāt. Paldies.

I. Nikuļceva.

Nu, jā. Bet jebkurā gadījumā... vismaz es, runājot par tiesiskās palāvības principu, nenorādīju, ka nekad un ne pie kādiem apstākļiem pastāvīgās uzturēšanās atļaujas anulēšana nebūtu iespējama. Es norādīju, ka ir tikai jāievēro tas saudzīgais pārejas periods vai ir jānosaka kompensācija.

A. Laviņš.

Labi. Paldies.

Turpinām ar tiesnešu jautājumiem. Vārds tiesnesei Irēnai Kucinai. Lūdzu!

I. Kucina.

Sveicināti! Paldies.

Un man ir jautājums Nikuļcevas kundze, jums. Jūs minējāt, ka, iespējams, ir pārkāpts labas likumdošanas princips. Izskaidrojāt, kā jūs redzat un kur saskatāt pārkāpumu attiecībā uz iespējamo Cilvēktiesību konvenciju. Jūs arī minējāt tostarp arī to, ka Saeima nav ievērojusi Eiropas Savienības tiesības un attiecīgi arī atsaucāties uz Hartu.

Vai jūs varētu, lūdzu, nedaudz vairāk izskaidrot, kur jūs saskatāt, kā šīs Eiropas Savienības tiesības nav ievērotas. Vienu piemēru mēs šodien arī dzirdējām. Krivcovas kundze, paldies jums. Bet varbūt nedaudz vairāk un detalizētāk, līdzīgi, kā jūs minējāt pa Konvenciju. Paldies.

I. Nikulceva.

Paldies par jautājumu.

Es īsi pieminēšu... varbūt arī Krivcovas kundze vēlēsies papildināt.

Mēs varbūt... jā... konstitucionālajā sūdzībā par to īsti neesam runājuši tāpēc, ka tie principi jau ir ļoti līdzīgi. Bet Eiropas Savienības pamattiesību hartas 19. panta pirmā daļa, tieši tāpat kā Eiropas Cilvēktiesību konvencija, nosaka, ka kolektīvā... ārzemnieku kolektīvā izraidīšana ir aizliegta. Un Eiropas Savienības tiesā nu, protams, nav tādas tieši lietas, kur būtu vērtēta pastāvīgās uzturēšanās atļauja, tāpēc ka Eiropas Savienībā mums ir Eiropas Savienības pastāvīgā iedzīvotāja statuss. Bet, izņemot to lietu, uz kuru atsaucās Krivcovas kundze, es vēl varu atsaukties uz 2020. gada 11. jūnija Eiropas Savienības tiesas spriedumu lielā Nr. C-448/19 un tur ir vērtēta tieši šī direktīva 2003/109 par to trešo valstu pilsoņu statusu, kuri ir kādas dalībvalsts pastāvīgie iedzīvotāji. Un tur arī tas princips, kas ir izklāstīts, ka ir jābūt individualizētam izvērtējumam un ir jābūt samērīgumam. Tur ir, piemēram, teikts, ka, piemēram, nevar būt tā, ka pamatojas tikai uz personas, kura ir Eiropas Savienības pastāvīgais iedzīvotājs, kriminālsodāmību pagātnē, nenosakot, vai šis trešās valsts valstspiederīgais rada faktiskus un pietiekami nopietnus draudus šīs dalībvalsts sabiedriskai kārtībai vai valsts drošībai. Un neņemot vērā dažādus faktoros, kā uzturēšanās minētās dalībvalsts teritorijā ilgumu, vecumu, izraidīšanas sekas viņam un ģimenes locekļiem, kā arī saikni ar dzīvesvietas valsti vai saikņu neesamību ar izcelsmes valsti. Nu, respektīvi es nevaru tā tieši atsaukties uz Eiropas Savienības tiesībām, bet šie principi, manuprāt, ir pilnīgi vienādi un šādā aspektā tad bija jāvērtē arī Eiropas Savienības tiesības, vai ir individuāls izvērtējums un vai ir samērīgums, vai ir ņemti vērā tie faktori, kas konkrētajā gadījumā ir saistīti gan ar privāto un ģimenes dzīvi, gan ar kolektīvās izraidīšanas aizliegumu.

E. Krivcova.

Jā, es arī vēl mazliet papildināšu, ka arī Eiropas pamatlīgumos... Eiropas pastāvīgā iedzīvotāja preambulā ir ierakstīts skaidrs princips, ka ārzemnieki var paļauties uz tiesiskumu mūsu savienībā. Viņi var paļauties, ka viņu lietas tiks izskatītas individuāli, taisnīgi un tiks ņemtas vērā viņu tiesības. Tas ir ierakstīts arī Eiropas imigrācijas politikas pamatos un arī ar to viņa atšķiras no citu valstu, citu pasaules malu imigrācijas tiesībām, ka šeit cilvēktiesības tiek garantētas arī ārzemniekiem. Un ar to Eiropa grib rādīt savu piemēru, grib arī izplatīt demokrātiju pasaulē, rādot, ka pat ārzemniekus... mēs viņus pat neizraidīsim, kamēr nepārbaudīsim, ka mēs nodrošināsim tiesiskas garantijas un tas ir tas Eiropas demokrātijas... Eiropas Savienības vēstījums pasaulei un tas ir Eiropas imigrācijas tiesību pamatā, kas ir transplantētas arī mūsu imigrācijas tiesībās, ļoti, ļoti daudz atsaucoties uz Eiropas Savienības direktīvām.

I. Kucina.

Paldies jums.

Man vēl viens precizējošs jautājums, vai es jūs abas šinī gadījumā pareizi saprotu.

Jūs minējāt, proti, anulēšanas lēmumu un arī atsaucāties, ka ir šis te izraidīšanas lēmums vai rīkojums. Un attiecīgi, kas ir apstrīdams... Bet pie apstrīdēšanas tiek vērtēti atsevišķi šie te individuālie kritēriji? Pareizi...? Netiek vērtēti. Lūdzu izskaidrojiet situāciju varbūt no jūsu pieredzes, no jūsu personām, ko jūs pārstāvat...

E. Krivcova.

Jā. Nu, ārzemniekam... pieņemot lēmumu, ka viņam vairs šeit nav tiesību dzīvot, tur ir dažādi posmi.

Pirmkārt, anulējam uzturēšanās atļauju un viņam vairs nav nekādu tiesību šeit būt, viņam nav tiesību uz medicīnas palīdzību, viņš nesaņem pensiju, netiek strādāt... neko, tā kā tikai gaidīt izraidīšanu. Gaidot šo izraidīšanu, viņam dod laiku vienu mēnesi vai trīs mēnešus brīvprātīgi atstāt valsti. Eiropas imigrācijas tiesībās ir princips sākumā dot laiku brīvprātīgi aizbraukt. Tas arī notiek.

Bet, ja tas nenotiek... tad to izņēmumu gadījumos mēs tomēr... tad, pirms pielietot spēku, mēs izvērtēsim individuālo situāciju. Mēs nevērtēsim to, vai viņam ir jādod uzturēšanās atļauja, vai viņš var tur dzīvot. Nē. Mēs vērtēsim to, vai mēs varam šo slimu, veco cilvēku aizvest uz robežas un tur atstāt. Eiropas tiesības saka, ka nē, mums ir jānoslēdz readmisijas līgums ar to citu valsti, lai viņa tos sociāli vājākos paņemtū, aizvestu tur uz slimnīcu, pansionātu vai vēl kaut kur. Ar Krieviju mums tāda līguma nav. Un šeit valstī ir jālemj... vai es varu izraidīt šo veco cilvēku vai nevaru izraidīt? Dažreiz ir jāpieņem lēmums, ka, nu jā, viņš šeit ilgi ir dzīvojis, viņam ir slikta veselība, es viņu tiesiski nevaru izraidīt, man kaut kas ir tur jādomā, ko ar viņu darīt. Bet tas nenožīmē, ka viņš dabūs kaut kādas tur tiesības. Viņš var arī palikt aizturēts līdz... un valsts var uzsākt pārrunas ar Krieviju... pieņem, lūdzu, savus pilsoņus un domā, ko darīt vai arī noslēgsim readmisijas līgumu, lai tas notiktu ātrāk... vai pagaidīsim, kamēr atjaunosies lidmašīnu satiksme un tad mēs sūtīsim viņus uzreiz tur ar lidmašīnu un nevis atstāsim mežā uz robežas.

Nu, tā ir cita vērtēšana. Tā ir cita vērtēšana un tas rezultāts nekad nebūs uzturēšanās tiesību iegūšana.

I. Nikulceva.

Jā, es piekrītu.

Es vēl gribu vērst uzmanību uz to, ka Imigrācijas likuma 41. panta pirmā daļa paredz, ka nelikumīga uzturēšanās Latvijas Republikā ir pamats izbraukšanas rīkojuma izdošanai. Un pēc izbraukšanas rīkojuma var sekot rīkojums par izraidīšanu, kas jau ir

piespiedu kārtā. Tātad, tas pamata regulējums, tā pamata ideja ir tāda, ka, ja persona uzturas nelikumīgi Latvijas Republikā, tad viņai ir jāizbrauc, un, ja personai ir anulēta uzturēšanās atļauja, viņa uzturas nelikumīgi Latvijas Republikā. Protams, nav strīda, vai ir atsevišķi izņēmuma gadījumi, kur ir humanitāri apstākļi, kur kaut kādu iemeslu dēļ, vai, teiksim, tie netipiskie apstākļi, kur kaut kādu iemeslu dēļ personai nevar izdot izbraukšanas rīkojumu vai izraidīšanas rīkojumu, vai varbūt viņai ir mazi bērni, vai tāds veselības stāvoklis, ka viņa tur nevar no gultas piecelties, vai kaut kas tamlīdzīgs. Bet tie ir izņēmuma gadījumi un tie nevar aizstāt to pilno izvērtējumu par to, vai, piemēram, persona ir lojāla vai varbūt viņa tomēr rada kādus draudus, vai viņa zina valsts valodu, vai kaut ko tamlīdzīgu. Tad šie apstākļi netiek vērtēti izdodot izbraukšanas rīkojumu vai arī izdodot izraidīšanas rīkojumu.

I. Kucina.

Paldies.

Vēl precizējošu, Nikuļcevas kundze, ja drīkstu... Bet ģimenes stāvoklis tiek vai netiek vērtēts?

I. Nikuļceva.

Manā skatījumā, nē. Tiek vērtēts tikai, ja ir kaut kādi īpaši apstākļi. Ģimenes stāvoklis visos gadījumos netiek vērtēts. Nē. Protams, ja tā... iespējams, persona pati norāda, kā jau es teicu, ka viņai ir mazi bērni vai varbūt kaut kādi citi apstākļi. Izņēmumu gadījumos, jā. Bet visos gadījumos netiek vērtēts, cik ilgi persona dzīvo Latvijā, vai viņai ar šo te sabiedrību, ar šo teritoriju ir izveidojušās kaut kādas saiknes. Vai viņai, varbūt ir ģimene, kas varbūt nav mazi bērni, varbūt tie ir pieauguši bērni. Tik plaši nenotiek šāds vērtējums. Atbilde ir, ka principā nē.

I. Kucina.

Paldies.

A. Laviņš.

Paldies. Turpinām ar tiesnešu jautājumiem.

Vārds tiesnesim Artūram Kučam. Lūdzu!

A. Kučs.

Labdien! Ja es varētu no sākuma par labu likumdošanu, tad man būs divi jautājumi.

Viens. Jūs varētu pavisam īsi... nu, jūs jau teicāt runā... bet varbūt īsi galvenos akcentus, kur jūs redzat labas likumdošanas tos trūkumus? Nu, ļoti īsi vienkārši. Viens, divi, trīs...

E. Krivcova.

Uz šo te brīdi pavisam īsi... ka ik pēc trim četriem mēnešiem tiek grozīti likumi par to, kā cilvēks var atgūt savas tiesības. Otrkārt, nav izvērtēta sociālā ietekme un cilvēki regulāri zaudē tiesības uz medicīnas aprūpi, pensiju izmaksu, pabalstu izmaksu. Trešais, joprojām nav atrisināta situācija, kā tiesības atjaunot tiem cilvēkiem, kas ilgstoši bija prombūtnē, kam pēc diviem gadiem nebūs finanšu līdzekļu un tā tālāk... respektīvi, tā kā joprojām nav nodrošināta sistēma, lai visi skartie cilvēki varētu normālā kārtībā atgūt savas tiesības.

A. Kučs.

Vēl kaut kas piebilstams?

I. Nikuļceva.

Nē, nu man liekas, ka es jau minēju, ka labai likumdošanai ir vairākas komponentes. Un tas viens ir atbilstība pamattiesībām. Nav izvērtēta mūsu ieskatā tā pilnvērtīgi... ne tikai pieņemot sākotnējo normu, bet arī vēlāk. Nav bijusi diskusija. Labas likumdošanas princips ietver tomēr arī diskusiju un arī ar normas adresātiem, bet nu nekas tamlīdzīgs jau nav bijis, nekāda pilnvērtīga diskusija nav bijusi sākotnēji. Ļoti ātri, divos lasījumos ir pieņemts šis likums un vēlāk būtībā... nu, ir tāda vēlme labot šīs te kļūdas. Nu, jā. Es piekrišu par tām izpildes grūtībām, par to nenoteiktību un neskaidrību, kādas ir šīs normas.

A. Kučs.

Labi. Paldies.

Vēl saistībā ar labu likumdošanu būs vēl otrs jautājums. Ir izteikts arī arguments... un, ja mēs skatāmies 2022. gada septembrī, tās normas tika pieņemtas tomēr arī tajā kontekstā, ka tas Krievijas iebrukums Ukrainā bija salīdzinoši nesen. Un tad man ir jautājums jums, vai, jūsu prātā, ir izteikts arguments, ka, ja mēs skatāmies arī uz labu likumdošanu... tad mēs redzam, ka tā situācija diezgan strauji mainījās, nu, tas jau varbūt arī ir kaut kur atsvaru punkts, kāpēc šie grozījumi vispār parādījās. Un vai tas ir jāņem vērā, kādos apstākļos šie grozījumi tika izstrādāti, vai, jūsu prātā, tam nevajadzētu ietekmēt labas likumdošanas procesu. Un kāpēc?

E. Krivcova.

Ziniet, manuprāt, jau no paša sākuma bija skaidrs, ka šī norma... viņa nebūs, tā sakot, dzīvotspējīga. Arī iekšlietu ministrs Māris Kučinskis teica, ka nu toreiz mēs ātri nobalsojām, jo bija priekšvēlēšanu kampaņa. Un es saistu šādu sliktu likumdošanu ne jau ar Krievijas iebrukumu, bet ar priekšvēlēšanu kampaņu. Un es domāju, ka, jā... arī kad mēs lasām to 2022. gada septembra anotāciju, tur nav nekādu skaidru mērķu.

Mērķis ir politiska signāla sūtīšana visdrīzāk vēlētājiem un arī Krievijai. Līdz ar to es neredzu pamatojumu, ka bija tāds drauds, kas bija ātri jānovērš. Nē, uz to brīdi nebija konstatēts ne tāds drauds, ne arī paredzēts rezultāts, kā tas tiktu novērsts.

I. Nikuļceva.

Es varbūt vēlētos atbildēt mazliet savādāk, ja es drīkstu.

Tātad, Krievija iebruka Ukrainā 2022. gada 24. februārī, savukārt sākotnējās apstrīdētās normas ir pieņemtas 2022. gada 22. septembrī. Nu, līdz ar to tomēr šīs apstrīdētās normas nu acīmredzami nav kaut kas tāds, kas tika pieņemts uzreiz pēc Krievijas uzbrukuma kā tāda ļoti tieša nekavējoša reakcija uz šo te Krievijas agresiju.

Bet, otrkārt. Nu, es gribu tomēr vērst uzmanību uz vienu citu apstākli, ka likumdevējam ir ne tikai jāvadās pēc kādiem emocionāliem apsvērumiem, kur, iespējams, tā bija Saeimas deputātu emocionāla reakcija uz Krievijas uzbrukumu Ukrainai, bet ir jāvērtē arī pamattiesības un ir jābūt spējai iedziļināties tajā situācijā dziļāk. Ne tikai pasakot, ka dēļ Krievijas iebrukuma mēs radām nelabvēlīgas sekas Krievijas pilsoņiem, vispār nevērtējot detalizēti šo situāciju un tajā neiedziļinoties. Vismaz manā skatījumā tā ir noticis.

A. Kučs.

Labi. Paldies.

Tad man vēl jautājums būs Krivcovas kundzei...

Jūs teicāt... nu, principā jums abām bija tā pozīcija, ka tiek atņemtas uzturēšanās tiesības Latvijā, nevērtējot personas individuāli. Tajā pat laikā mums lietā tiek pausts viedoklis, ka nevis tiek atņemtas personai uzturēšanas tiesības Latvijā, bet tiek mainīta kārtība vai nosacījumi, ar kādiem persona var Latvijā uzturēties. Un mēs jau redzam, ka vairākas personas arī šobrīd ir nokārtojušas valsts valodas eksāmenu un tātad arī ir ieguvušas... Kāds tad būtu jūsu pretarguments? Kāpēc šo nevar uzskatīt par kārtības maiņu, ar kādiem nosacījumiem persona var turpmāk uzturēties Latvijā?

E. Krivcova.

Jā, nu, pirmkārt, tādēļ, ka pēc normas jēgas tiešām ir atņemtas pastāvīgās uzturēšanās tiesības. To nevar apstrīdēt, tas ir tik tiešām. Un es arī savā runā salīdzināju to ar pases maiņu vai ar uzturēšanās atļauju reģistrāciju, kas ir formāls process un šis process, kur mēs arī pamatojam, ka tas ir pilnīgi jauns process ar jaunām prasībām, ar administratīvo slogu un to nekādā gadījumā nevar uzskatīt par pārreģistrāciju, par tādu birokrātisku nelielu procedūru. Tā tik tiešām ir atņemšana. Un arī tie cilvēki... tūkstošiem jau atņemtas tās uzturēšanās tiesības. Tie, kas nav nokārtojuši valsts valodu, viņi nevar vairs ceļot, viņi ir iesnieguši dokumentus un viņu uzturēšanās atļauja ir anulēta saskaņā ar šo likumu, viņiem ir jāgaida, kad viņiem izdos jaunu. Un lielākai

daļai no maniem pārstāvamajiem viens cilvēks tikai... divi cilvēki ir saņēmuši jaunu uzturēšanās atļauju. Visi pārējie gaida, jo Eiropas Savienības uzturēšanās atļaujas lietas izskatīšanas laiks ir viens gads, līdz vienam gadam izskata, tad notiek drošības pārbaude, dokumenti pieprasīti un vairākums vēl nav savu situāciju atrisinājuši, jo valsts valodas kārtošana nemaz nav vienīgā prasība.

Un, jā... tādēļ gan tā pati likuma gramatiskā jēga, gan tā procedūra, kā viņa izvērsas, ka šo tiesību atgūšanai ir vajadzīgs gads, gan arī faktiskā situācija... un cilvēki vēl joprojām... jā, viņi ir neziņā.

A. Laviņš.

Jā, Krivcovas kundze. Saņēmām atbildi. Jūs jau atkārtojat to un pa apli ejam.

Lūdzu, turpiniet ar citiem jautājumiem... Es tā sadzirdēju no tiesneša, ka jautājums bija konkrēti adresēts. Paldies.

A. Kučs.

Labi. Turpinām.

Man jautājums būs Nikuļcevas kundzei šoreiz.

Par to, ka jūs teicāt, ka pilsonība nevar būt pamats atšķirīgai attieksmei. Protams, te nav tāds juridisks vērtējums, bet, nu es skatos Eiropas Savienības iekšlietu komisāres viedokli 30. septembrī 2022. gadā, kur ir paziņojums no viņas puses un pēc tam arī sekoja konkrētas Eiropas Savienības darbības tieši par striktākām prasībām attiecībā uz vīzām un vīzu izsniegšanu Krievijas Federācijas pilsoņiem. Un te mēs redzam tieši pavisam konkrēti... konkrētas valsts pilsonība un konkrētas valsts pilsoņi... Protams, arī to var vērtēt, vai tas ir vai nav tiesiski, bet tāpēc man ir tas jautājums, vai, jūsuprāt, tad pilsonība nevar būt nekādos gadījumos kā pamats atšķirīgai attieksmei arī vērtējot...?

I. Nikuļceva.

Paldies par jautājumu.

Nu, manuprāt, es jau vairākkārt uzsvēru. Un tad, ja mēs runājam par jaunām vīzām vai jaunām uzturēšanās atļaujām, tad šeit jau vispār nebūtu pamattiesību aizskārums. Jo, kā mēs jau par to runājām, tad personai jau nav tādas pamattiesības tieši saņemt vīzu vai uzturēšanās atļauju. Bet šeit ir būtiska cita situācija. Šeit ir personas, kurām jau ir izdotas šīs uzturēšanās atļaujas, tātad ir iegūtas tiesības un jā, tad atbilstoši Satversmes 96. pantam, 91. pantam un arī Konvencijas 4. protokola 4. pantam ir jāvērtē šis te ierobežojums.

Un vēl es vēlos uzsvērt to, ka tas samērīgums un tas, vai pilsonība var vai nevar būt kritērijs atšķirīgai attieksmei, tad būtu jāvērtē arī kontekstā ar leģitīmajiem mērķiem. Un tad es pieļauju, ka tos leģitīmos mērķus vēlreiz minēs Saeima.

Nu, bet paskatāmies elementārā loģikā. Tātad, ja mums ir mērķis veicināt valsts valodas apguvi, nu kā tad tas var attaisnot to dažādo attieksmi pret ārvalstnieku grupām pēc pilsonības? Nu tad jautājums ir vienkāršāks: kāpēc ir Krievijas pilsoņiem jāzina, bet, piemēram, Baltkrievijas vai Gruzijas, vai Azerbaidžānas, vai tur... nu, es nezinu, varbūt ir kāds ASV pilsonis, kurš iepriekš bija Latvijas pilsonis un atteicās, un pieņēma ASV pilsonību, kāpēc tad viņiem nebūtu jāzina latviešu valoda? Tātad, tas ir pirmais.

Un otrais. Valsts drošības aspektā. Nu, tas ir Satversmes tiesas vērtējums. Es diemžēl nevaru piekrist tam, ka var spriest par drošības apdraudējumu bez individuāla izvērtējuma par tiem, kuriem jau ir uzturēšanās atļaujas.

A. Kučs.

Paldies.

A. Laviņš.

Paldies. Vārds tiesnesim Gunāram Kusiņam. Lūdzu!

G. Kusiņš.

Jā. Labdien!

Man ir vairāki jautājumi. Vispirms abām pieteikuma iesniedzējām tikai par faktiskajiem apstākļiem, lai ir skaidrs, ka mēs esam, kā mēdz teikt, uz vienas lapas.

Es saprotu, ka visi pieteikumu iesniedzēji ir Krievijas Federācijas pilsoņi. Viņi visi bija saņēmuši kādreiz pastāvīgās uzturēšanās atļaujas. Neviens no viņiem šobrīd nav atteicies no Krievijas Federācijas pilsonības, viņi visi vēlas uzturēties Latvijā. Mēs esam tādos faktiskajos apstākļos.

Jūs nupat teicāt un tāpēc man ir jautājums par faktiskajiem apstākļiem... Sakiet, lūdzu, vai kādam no pieteikuma iesniedzējiem šobrīd šī pastāvīgās uzturēšanās atļauja ir anulēta? Vai kādam no pieteikuma iesniedzējiem šobrīd... Vai nav spēkā?

E. Krivcova.

Protams. Visi, kas nav nokārtojuši valsts valodu. Līdz ar to viņi nevarēja līdz 31. decembrim iesniegt dokumentus Eiropas pastāvīgā iedzīvotāja statusam un pēc to pārejas noteikumu 58. panta 2. punkta, 31. decembrī izbeidzās viņu uzturēšanās atļauja. Viņiem nav tās. Bet septembrī, 19. septembrī, mums spēkā stājās likums, kas saka, ka viņiem ir tiesības uzturēties Latvijā lēmuma izskatīšanas laikā. Bet tas nozīmē, ka viņiem nav ceļošanas dokumentu, tas ir nederīgs, bet viņiem ir piešķirtas atsevišķas tiesības Latvijā. Ja viņi izbrauks no Latvijas, viņi nekad neatgriezīsies. Viņiem ir jāsež šeit un jāgaida galvenais dokuments, pilnvērtīga atļauja, ar kuru viņiem tiks atjaunotas visas tiesības.

G. Kusiņš.

Es negribu jautāt par to situāciju potenciālo, kas varētu būt, ja šāda persona izbrauc. Mans jautājums bija: vai kādam no pieteikuma iesniedzējiem šobrīd ir liegta uzturēšanās Latvijā tāpēc, ka vairs nav spēkā pastāvīgās uzturēšanās atļauja?

E. Krivcova.

Jā.

G. Kusiņš.

Kuram...? Jūs varētu...

E. Krivcova.

Oļegs Besedskis...

G. Kusiņš.

Un iemesls ir tāpēc, ka viņš nepieteicās pastāvīgā iedzīvotāja statusa pieprasīšanai un nenokārtoja eksāmenu?

E. Krivcova.

Viņš pieteicās, bet pastāv šaubas par to, kāds būs iestādes lēmums. Viņam bija jāpiesakās tās izbraukšanas termiņā, tas ir, līdz 30. novembrim. Bet viņš pieteicās decembrī. Par viņu pastāv nopietnas šaubas, vai viņš netiks izraidīts...

G. Kusiņš.

Bet vai personai bija tiesības pieteikties Eiropas Savienības pastāvīgā iedzīvotāja statusa pieprasīšanai?

E. Krivcova.

Pēc jaunajiem noteikumiem viņš varēja pieteikties jaunas pastāvīgās uzturēšanās atļaujas iegūšanai. Viņš nosūtīja dokumentus. Tagad nepieņēma personīgi, kur varētu konstatēt kā pārkāpēju, bet viņš nosūtīja pa pastu.

G. Kusiņš.

Bet pārejas noteikumu 58. pants: tāpat pastāvīgās uzturēšanās atļauja ir derīga līdz galīgā nolēmuma spēkā stāšanās... 3. punkts... galīgā nolēmuma spēkā stāšanās dienai lietā par Eiropas Savienības pastāvīgā iedzīvotāja statusa pieprasīšanu. Un tur ir arī 58.¹ – pārvalde izskata viena gada laikā no pieteikuma saņemšanas dienas.

Mans jautājums konkrēts. Vai šobrīd šai personai nav legālas tiesības uzturēties Latvijas Republikā? Vai es pareizi saprotu jūsu pozīciju?

E. Krivcova.

Nē, tagad likumdošana ir sarežģītāka. Tagad mums ir radītas vēl divas papildu uzturēšanās atļaujas, ko šie cilvēki var dabūt.

Pagaidu uzturēšanās atļauja, tā ir vispār *sui generis*... tādas nekur nav, tikai pārejas noteikumos kā uzturēšanās tiesības... vai vēl kaut kā tā... uz tiem diviem gadiem.

Bet otrā ir jauna pastāvīgās uzturēšanās atļauja. Bet šie noteikumi... kas ir vienu gadu derīgi... tie attiecas tikai uz tiem, kas iesniedza dokumentus Eiropas Savienības pastāvīgā iedzīvotāja statusa saņemšanai. Jā, viņiem vecā uzturēšanās atļauja ir spēkā. Pārējiem, kas pieteicās uz tiem jaunajām prasībām dēļ valodas vai dēļ finansēm... nē, viņiem uzturēšanās atļaujas tagad nav, bet ir atsevišķas tā kā tiesības uzturēties, izņemot Oļegu Besedski, kam ir tagad zem liela jautājuma...

G. Kušņš.

Jautāšu trešo reizi. Vai šīm personām šobrīd ir legālas iespējas uzturēties Latvijā? Neatkarīgi no tā, kā jūs viņus saucat... ka tas *sui generis* ir radīts tikai Latvijā... Vai šobrīd šīm personām ir legālas tiesības uzturēties Latvijā?

E. Krivcova.

Visiem, izņemot Oļegu Besedski. Par to pastāv vēl lielas šaubas.

G. Kušņš.

Un viņam ir šaubas tāpēc, ka...?

E. Krivcova.

Viņš iesniedza dokumentus pēc izbraukšanas... brīvprātīgās izbraukšanas perioda.

G. Kušņš.

Bet šobrīd pēc 58.¹ viņam ir tiesības viena gada laikā no pieteikuma saņemšanas dienām...

E. Krivcova.

Viņam nav tiesību, jo viņam ienākumu. Viņam nav pietiekamu ienākumu. Viņš var pieteikties dēļ tā tikai uz jaunu pastāvīgās uzturēšanās atļauju. Un tas nav 58. pants.

G. Kusiņš.

Skaidrs. Paldies. Tiktāl par faktiskajiem apstākļiem.

Nākamais jautājums acīmredzot gan vienai pieteikuma iesniedzēju pārstāvei, gan otrai, jo jūs abas divas izteicāt to argumentu un lieta ir ierosināta...

Sakiet, lūdzu, papildinot kolēģes Anitas Rodiņas izvirzīto jautājumu. Vai, jūsuprāt, Satversmes 96. pants, Konvencijas 8. pants vai 4. protokola 4. pants prasa valstij izsniegt ārzemniekam, vai citiem vārdiem... uzliek valstij par pienākumu ārzemniekam izsniegt tieši pastāvīgās uzturēšanās atļauju? Vai Satversmes 96. pants, vai Konvencija prasa ārzemniekam izsniegt tieši pastāvīgās uzturēšanās atļauju?

E. Krivcova.

Es domāju, ka nē. Tās imigrācijas tiesību sistēmas dažādi tika veidotas... un ja viņam ir garantēts, ka viņš... viņam ir jābūt kaut kādai garantijai, ka viņš var turpināt savu personīgo dzīvi. Ja mēs visu laiku garantējam un termiņuzturēšanās atļaujas viņam izdodam, tur iekšā ir arī medicīna un viss kas... nu, var arī tā veidot, bet imigrācijas tiesības es neteiktu... ka konkrēti kaut ko...

G. Kusiņš.

Tātad, ne 96. pants, ne arī Konvencija neprasa izsniegt tieši pastāvīgās uzturēšanās atļauju.

E. Krivcova.

Nē.

G. Kusiņš.

Noteikti nē. Paldies.

I. Nikuļceva.

Manuprāt, gan Satversmes 96. pants, gan Konvencijas 8. pants un Konvencijas 4. protokola 4. pants prasa neanulēt jau izsniegtās uzturēšanās atļaujas. Un mēs šajā lietā jau neprasām izsniegt jaunas uzturēšanās atļaujas. Vismaz es konstitucionālajā sūdzībā neesmu neko tādu prasījusi. Tātad, es prasu neanulēt. Un to garantē gan Konvencija, gan arī Satversme.

G. Kusiņš.

96. pants prasa pastāvīgo uzturēšanās atļauju vai nē? Tāda ir jautājuma būtība.

I. Nikuļceva.

96. pants prasa neanulēt pastāvīgās uzturēšanās atļauju. Neiet runa par jaunas pastāvīgās uzturēšanās atļaujas izsniegšanu. Vai, ja mēs esam vēl precīzāki... tad, jā, arī pastāvīgās uzturēšanās atļauju varētu anulēt, ja mēs skatāmies tikai uz Satversmes 96. pantu. Bet tad, ja tas būtu noteikts ar likumu un tas būtu ar leģitīmu mērķi un samērīgs.

G. Kusiņš.

Es saprotu, ka...

I. Nikuļceva.

Bet pamattiesību tvērumā tas ietilpst...

G. Kusiņš.

Vai es pareizi saprotu jūsu viedokli? Tātad, jūsuprāt, Konvencijas 8., protokola 4. un arī Satversmes 96. pants saka, ka... nu, teiksim, ņemsim 96. pantu... Vai 96. pants, šo tiesību aizsardzība prasa ārzemniekiem izsniegt tieši pastāvīgās uzturēšanās atļauju, jūsuprāt?

I. Nikuļceva.

Izsniegt nē. Neanulēt, ja pastāvīgās uzturēšanās atļauja jau ir izsniegta.

Es saprotu, ka es neatbildu uz jūsu jautājumu, vai izsniegt. Bet konkrētajā gadījumā mēs neprasām izsniegt. Visiem pieteikuma iesniedzējiem ir šīs atļaujas. Ja mēs prasītu izsniegt, tā būtu cita lieta.

G. Kusiņš.

Vai mēs varētu tad vismaz skaidrību gūt. Tad 96. pants neizvirza konkrētu prasību, ka, lai gādātu par privātās dzīves aizsardzību, obligāti personai ir jāizsniedz pastāvīgās uzturēšanās atļauja. Jo šeit jūsu pozīcija atšķiras no Krivcovas kundzes pozīcijas.

I. Nikuļceva.

Atļausiet mazliet iebilst. Tātad, Satversmes 96. pants garantē jau izsniegtas uzturēšanās atļaujas neanulēšanu.

G. Kusiņš.

Tātad personai...

I. Nikuļceva.

Tātad garantē personai tiesības uz ģimenes dzīvi un arī uz privāto dzīvi kā saikni ar Latviju, ja viņai jau ir izsniegta uzturēšanās atļauja.

G. Kusiņš.

Un tātad, ja ir uzturēšanās atļauja, tad jūsuprāt... uzturēšanās atļaujas ir vairāka veida. Ir pastāvīgās uzturēšanās atļaujas... un pēc 22. panta. Tās abas divas varētu būt tādas, kas ir pamats 96. panta ievērošanai? Šeit ir par juridisko terminoloģiju... Jūs sakāt, ka uzturēšanās atļaujas... Tad vai pastāvīgās vai vienkāršās... lai būtu skaidrība par termiņiem.

I. Nikuļceva.

Jā, ja jautājums ir par to, vai valsts var mainīt pastāvīgās uzturēšanās atļauju, piemēram, uz termiņuzturēšanās atļauju un vai šajā gadījumā tiek skartas Satversmes 96. panta tiesības, tad mana atbilde ir, jā. Ja valsts mainītu, piemēram, pastāvīgās uzturēšanās atļauju uz termiņuzturēšanās atļauju, tik un tā būtu skartas visas šajā lietā minētās tiesības.

Bet vēlreiz vēlos uzsvērt, ka konkrētajā gadījumā jau apstrīdētās normas to neparedz. Apstrīdētās normas paredz pastāvīgās uzturēšanās atļaujas anulēšanu. Lai persona saņemtu kādu citu statusu, tad viņai ir pašai jāveic aktīvas darbības.

G. Kusiņš.

Un tad šī atbilde pieved tieši pie mana nākamā jautājuma, ko es gribēju pajautāt.

Sakiet, lūdzu, vai valstij no 96. panta vai no Konvencijas prasībām izriet pienākums personai obligāti kaut ko citu piedāvāt? Vai arī tā, kā jūs nupat teicāt, tad personai pašai ir jā rūpējas par citu legālu pamatu, ja viņa vēlas kā ārzemnieks uzturēties citā valstī? Vai valstij ir jāizdomā viņiem cits legālas uzturēšanās pamats, vai arī persona pati, izvērtējot dažādus apstākļus, pati rīkojas. Es vēlos saņemt uz cita pamata šo uzturēšanos šajā valstī...

I. Nikuļceva.

Valstij ir pienākums neanulēt. Un ja valsts neanulē pastāvīgās uzturēšanās atļaujas, tad viņai, protams, arī nav nekāda pienākuma kaut ko piedāvāt. Un personai ir tiesības paļauties uz to, ka šī uzturēšanās atļauja netiks anulēta... nu, vismaz atkal bez tiem leģitīmiem mērķiem, samērīguma un tiesiskās paļāvības ievērošanas.

G. Kusiņš.

Labi. Mans jautājums bija vairāk tieši par 96. panta tvērumu. Vai no 96. panta... laikam es jau trešo vai ceturto reizi jautāju... vai ir tiesības prasīt tieši pastāvīgās

uzturēšanās atļauju? Jūsu viedoklis, kā es saprotu, atšķiras no Krivcovas kundzes viedokļa, viņa iepriekš teica, ka nav tiesības prasīt pastāvīgās uzturēšanās atļauju. Vai no jūsu atbildes, ka no tiesības neanulēt izriet, ka ir tiesības prasīt, ka man ir pastāvīgās uzturēšanās atļauja kā vienīgais iespējamais dokuments, ko valsts man var izsniegt?

I. Nikuļceva.

Tām personām, kurām jau ir izsniegtas pastāvīgās uzturēšanās atļaujas, jā. Tām personām, kurām nav pašlaik uzturēšanās atļaujas, bet viņas prasa kaut ko jaunu... nu, es teikšu, ka nē. Bet tām personām, kurām jau ir pastāvīgās uzturēšanās atļaujas, jā, ir tiesības prasīt, tieši lai turpinātos šī pastāvīgās uzturēšanās atļauja, ko varētu ierobežot, nu, pēc tiem nosacījumiem, kurus vienmēr var izmantot...

G. Kusiņš.

Un tad vēl viens jautājums, ko es pierakstīju. Jā... Krivcovas kundze...

E. Krivcova.

Es gribēju tomēr precizēt. Es neiebilstu. Mēs paliekam pie tā paša.

Ja mēs runājam, kas ir 96. panta tvērums. Valstij ir jāpiedāvā personai sakarīgas garantijas ģimenes dzīves turpināšanai. Tās garantijas var būt dažādas. Tiešām dažādas. Tagad ir arī Eiropas Savienības pastāvīgā iedzīvotāja statuss, kas ir analogisks pastāvīgajai uzturēšanās atļaujai. Tagad valsts pieņēma konceptuālu lēmumu un tagad dodam tikai Eiropas Savienības pastāvīgā iedzīvotāja statusu, jo dublējas un nevajag to...normāli. Bet 96. pants prasa, lai ir normāla sistēma, ka cilvēkam ir garantēta viņa ģimenes dzīve. Savukārt šī sistēma, kad mēs anulējam un sākam visu no jauna, it kā tev nekā nav bijis, tas to neļauj 96. pants. Viņš ļaus pārreģistrēt, formāli pārreģistrēt uz citu atļaujas veidu... jā, es domāju, ka viņš ļaus... bet atņemt un tagad domāt, ko tev darīt... noteikti nē.

G. Kusiņš.

Un tad pēdējais jautājums. Jūs savā runā izteicāt tādu teikumu... es mēģināju pierakstīt, bet tikai lai ir skaidrs, vai es pareizi esmu pierakstījis: ka Satversme garantē ārzemniekam tiesības uzturēties Latvijā visu mūžu. Jūs uzskatāt, ka Satversme garantē ārzemniekam tiesības uzturēties Latvijā visu mūžu?

E. Krivcova.

Tiesības uz privāto dzīvi. Ja viņam ir izveidojusies tā privātā dzīve, viņam ir tiesības uz to aizsardzību. Jā. Un līdz ar to, lai tās tiesības ierobežotu, ir jābūt skaidriem pamatiem. Kā mēs redzam no Eiropas Cilvēktiesību tiesas judikatūras, pat nozieguma izdarīšana nav pietiekams pamats. Tā ir stabila prakse. Noziegums nav pietiekams. Ir

jāizvērtē pārējie apstākļi viņa privātajai dzīvei. Un tiktāl, jā. Kamēr tā privātā dzīve pastāv, viņam ir tiesības uz to aizsardzību. Ja viņš jau sen šeit nedzīvo un kaut kur tur braukā, viņam citur ir jau tā personīgā dzīve, tad nē. Līdz ar to nav tā, ka ārzemniekam ir garantēts... garantēts ir tam, kam ir personīgā dzīve izveidojusies šeit.

G. Kušņš.

Labi. Paldies.

Un tad jūs vairākkārt norādījāt uz dažnedažādām piemērošanas problēmām un dažnedažādām situācijām.

Sakiet, lūdzu, vai, piemērojot tāpat ikvienu likumu, šinī gadījumā Imigrācijas likumu, arī gan pārvaldei, gan citām institūcijām, nebūtu jāievēro Satversmes prasības par privātās dzīves ievērošanu? Vai es saprotu, ka jūs gribat, lai tieši likumā tas būtu ierakstīts, ka tas ir jāievēro? Vai nepietiek ar to, ka Satversmē tas jau ir?

E. Krivcova.

Nevar ievērot, jo likums saka, ka uzturēšanās atļauja ir anulēta. Viņa ir izbeigusies. Šeit nav vietas, kur kaut ko darīt. Viņi, tieši otrādi, viņi tur izstrādā sistēmu, kā uzlabot šo likumu, viņi to visu dara, tieši lai to privāto dzīvi aizsargātu. Es varu tikai uzslavēt gan ministriju, gan PMLP, kuri meklē risinājumus un piedāvā likumdevējam. Bet tas lēmums ir jāpieņem likumdevējam. Ja tur nav, tad... Protams, ka iestāde var teikt, ka jā... mums administratīvo tiesu praksē cilvēktiesības jebkurā gadījumā ir jāizvērtē... un iestāde var teikt, ka, jā... mums tāpat tur gadu ir jāizskata šie noteikumi, bet es vēl arī izvērtēšu katram individuāli, anulēšu un to visu izdarīšu pēc tam, bet tas nav iespējams. Viņiem vienkārši pietrūkst resursu to darīt un vēl pretoties likumdevējam, kurš skaidri pateica, ko es darīšu.

Līdz ar to es tomēr neprasītu no izpildvaras vairāk, nekā tā var izdarīt. Un izpildvara šeit nav vainīga, šeit vainīgs ir tieši likums.

G. Kušņš.

Bet atgriežoties pie jūsu pirmās atbildes. Vai kādai personai tad ir anulēta uzturēšanās Latvijā? Jūsu atbilde bija, ka šobrīd anulēta nav un tikai viens cilvēks ir zem jautājuma zīmes. Tad ir jautājums: kas tad šobrīd tāds ir noticis?

E. Krivcova.

Labi. Tad varbūt mēs vēl mazliet precizēsim terminoloģiju. Nu, anulēšana ir individuālais lēmums. Šeit ir izbeigšana. Jā, mēs to saucam par anulēšanu, par atņemšanu, vēl kaut kā, bet nu tieši konkrēti tā ir izbeigšana. Un izbeidzas šī uzturēšanās atļauja kā tiesību kopums. Šis tiesību kopums ir izbeidzies visiem, kam ir rakstīts, ka nē, jo viņiem ir... viņiem tagad ir pagaidu statuss. Gaidot lēmumu, viņiem ir daudzas

iepriekšējās tiesības ar īpašu normu ir saglabātas. Bet viņiem nav... pastāvīgās uzturēšanās atļaujas viņiem nav. Tā ir izbeigusies 31. decembrī vai 1. septembrī.

G. Kusiņš.

Bet ir personas, kas... nu, varbūt ne jūsu pieteikuma iesniedzēji, kā jūs pārstāvji... bet ir tādas, kas ir arī šobrīd paņēmuši Eiropas Savienības pastāvīgā iedzīvotāja statusu.

E. Krivcova.

Jā.

G. Kusiņš.

Tātad, uz tām personām tad, jūsuprāt, tad problēmu nav, kā jūs teicāt, tās ir izvēlējušās citu statusu, viņām ir tiesības pastāvīgi uzturēties.

E. Krivcova.

Jā, es ar tādām personām arī esmu runājusi. Viņi arī gribētu saglabāt iepriekšējo statusu un nevis tagad mainīt un pierādīt to jauno statusu. Bet, nu tā praktiski skatoties... tās ir alternatīvas un viņu konkrētajā situācijā... dzīvot var... bet, nu tas, ka viņi bija pakļauti visām tām rūpēm un bija jāatmet visi plāni un tas viss bija jādara... Nu, tas arī viņiem ir sagādājis būtiskas negatīvas sekas.

G. Kusiņš.

Jā. Paldies par jūsu atbildi. Paldies.

A. Laviņš.

Paldies. Turpinām ar tiesnešu jautājumiem.

Vārds tiesnesim Jānim Neimanim. Lūdzu!

J. Neimanis.

Man būtu viens jautājums saistībā ar procesuālo aspektu. Es saprotu no konstitucionālajām sūdzībām, ka jūs prasāt atzīt par neatbilstošu Satversmei likumu, kas izslēdz no likuma kādu normu. Kā to saprast? Jūs vēlaties, lai atjauno veco redakciju? Kas tieši šajā situācijā jūs no likumdevēja puses aizskar? Jo, teiksim, likumdevējam ir tiesības grozīt likumu un tiesiskās sekas attiecībā uz privātpersonas tiesībām rada, teiksim, tas jaunais regulējums. Bet kā saprast šo jūsu argumentu?

E. Krivcova.

Pēc būtības jums ir taisnība. Tas bija pašā pirmajā pieteikumā, kad vēl nebija īsti skaidrs, kā tas tiks piemērots un kas būs tas galvenais... Tā kā mums nav tiesību atsaukt jau iesniegto par to Imigrācijas likuma 24. panta pirmās daļas 8. punktu... jā, viņš paliek, bet argumentācija būtībā jā...mums par to nav...tā ir drīzāk tāda... vienkārši pārpratums...

J. Neimanis.

Vienkārši tad būtu jāskatās uz to, ka, teiksim, esošais regulējums, kāds viņš šobrīd ir likumā, neatbilst attiecīgajām Satversmes normām, jūsuprāt...nevis tas...

E. Krivcova.

Nu, man nav argumentu, kāpēc tas... ka nākotnē netiks izsniegtas tādas pastāvīgās uzturēšanās atļaujas... man nav argumentu, kāpēc tas neatbilst.

J. Neimanis.

Paldies.

I. Nikuļceva.

Es vēl varu mazliet papildināt.

Ja es tagad pareizi atceros, manuprāt, tajā konstitucionālajā sūdzībā, ko iesniedza manis pārstāvētās personas, nebija šī te izslēgšana. Bet kopumā es gribu norādīt, ka mēs apstrīdam tās tiesiskās sekas, kas rodas personām, izbeidzot uzturēšanās atļaujas pastāvīgās. Un tad ir jautājums, vai šīs tiesiskās sekas rada tikai pārejas noteikumu 58. punkts, vai šīs tiesiskās sekas rada arī tās pamata normas izslēgšana... 24. panta... neatceros tagad... 24. panta pirmās daļas 8. punkts. Un tad, ja mēs pieņemam, ka pamats uzturēšanās atļaujas vai tur anulēšanai, vai izbeigšanai ir abas šīs normas, tad mēs apstrīdam abas šīs normas, bet tikai šādā aspektā. Mēs patiešām neapstrīdam to, ka likumdevējs ir tiesīgs izvēlēties uz priekšu. Tātad tām personām, kurām vēl nav izsniegta šādas atļaujas uz šī te pamata, nu ka būtu jāizsniedz. Tad šādā aspektā mēs neapstrīdam.

A. Laviņš.

Vārds jautājumu uzdošanai tiesnesei Jautrītei Briedei. Lūdzu!

J. Briede.

Paldies. Man tā kā klausoties jūsos radās papildu jautājums. Krivcovas kundzei es tagad vaicāju.

Sākotnēji, kad jūs runājāt, es sapratu, ka jūs sakāt, ka tā kā nu vajadzētu individuāli visus gadījumus vērtēt un iespējams, ka visus tā kā pārbaudīt. Tagad tikko nesen jūs teicāt, ka nav iespējams individuāli izvērtēt.

E. Krivcova.

Tā bija atbilde uz Kusiņa kunga jautājumu, vai izpildvara varētu pēc savas iniciatīvas ievērot Satversmi un tā kā izvērtēt personīgo dzīvi. Nu es saku, ka viņiem, pirmkārt, trūkst kapacitātes to darīt un, otrkārt, tas būtu ļoti liels konflikts ar likumdevēju, kurš skaidri ir pateicis, ko darīt. Nu, līdz ar to... nu, tie ir tā kā praktiska rakstura apsvērumi, kādēļ izpildvara nevarētu izlabot šo kļūdu, ko ir pieļāvis likumdevējs.

Respektīvi, jā... neanulēt... 1. septembrī Pilsonības un migrācijas lietu pārvalde ir izsūtījusi 3 tūkstošus vēstules, ka jūsu uzturēšanās atļauja ir anulēta, jums ir jāizbrauc no valsts. Protams, viņa varēja tos 3 tūkstošus izvērtēt... iesniedziet dokumentus, tur sāksim ko darīt... viņiem, pirmkārt, nav kapacitātes... un es arī to neprasītu tik lielu darbošanos pret likuma skaidru normu un arī tur atsevišķi deputāti arī teica, ka mērķis ir izraidīt... Nu, lai izpildvara tik daudz pretotos likumdevējam, manuprāt, nav saprātīgi prasīt.

J. Briede.

Labi, tad papildus. Ja ir saredzams mērķis – drošības apdraudējums – un kaut kas valstij ir jādara. Un viņi apzinās, kas nav kapacitātes, vai tad nav tā kā samērīgi tad tomēr...

E. Krivcova.

Jā, tad tieši tādēļ arī bija pieņemts tas Eiropas Cilvēktiesību konvencijas tas 4. protokola 4. pants par kolektīvo ārzemnieku izraidīšanas aizliegumu. Jo tie kolektīvie lēmumi no Eiropas 20. gadsimta gaitā bija ļoti kļūdaini. Tie vienmēr noveda pie traģēdijām, pēc kurām cilvēki ilgi nožēloja. Jā, varbūt tur armēņu genocīda laikā arī varēja pateikt, ka mums nav iespējams izvērtēt katru, darām tā. Nu, tas ir tāds princips. Tas ir tāds princips un viņš ir ļoti svarīgs, jā. Mēs nepārkāpām cilvēktiesības pat ļoti sarežģītu situāciju laikā.

Bet viena iespēja tomēr ir. Arī atkāpties no šiem principiem... tas jau ir Eiropas Cilvēktiesību konvencijas 15. pants, atkāpšanās no Konvencijas kara laikā. Un Ukraina to ir izdarījusi. Tad tam lēmumam ir jābūt ļoti nopietnam. Jā, mēs tāda kara stāvoklī, kad mēs nevaram katram nodrošināt individuālu izvērtējumu un mēs pieņemām tādu smagu, bet lēmumu, ka pagaidām neievērojam. Visos citos gadījumos ir šīs prasības par individuālo prasījumu ir saistošas.

A. Laviņš.

Paldies.

Un vēl daži jautājumi tiesnesei Anitai Rodiņai. Lūdzu!

A. Rodiņa.

Paldies.

Precizēsim par jūsu minēto attiecībā tikai uz vienu pieteikuma iesniedzēju, kur jūs sakāt, ka pastāv lielas šaubas, vai šī persona šobrīd uzturas tiesiski Latvijā. Un tas ir pieteikuma iesniedzējs Oļegs Besedskis. Es pareizi, Krivcovas kundze, sapratu... jo tad pārējām personām patlaban ir tiesības un tiesiski šīs personas uzturas Latvijā.

Es skatos jūsu atsūtītos materiālus, ko jūs iesniedzāt un es redzu, ka Besedska kungs 23. novembrī ir ieguvis sertifikātu. Vismaz acīmredzami komisija ir lēmusi par to, ka šī pārbaude ir nokārtota. Saņemts šis sertifikāts... ir grūti saprast no šīs kopijas, bet es prezumēju, ka 30. novembrī. Tātad, no 23., kad tika nokārtots, līdz 30. novembrim, jau jūs sakāt, ka nevarēja iesniegt sertifikātu ātrāk PMLP, tāpēc ka nebija saņemts šis sertifikāts.

Bet kas bija par faktiskajiem iemesliem, lai Besedska kungs nesaņemtu šo sertifikātu ātrāk. Un, lai arī kaut pēdējā dienā, bet tomēr 30. novembrī paspētu sagatavot visus nepieciešamos dokumentus un iesniegt vajadzīgo dokumentu paketi PMLP, lai saņemtu un lai pieteiktos Eiropas Savienības pastāvīgā iedzīvotāja statusam. Paldies.

E. Krivcova.

Tātad, saskaņā ar Ministru kabineta noteikumiem pa valsts valodas kārtošanu, to sertifikātu izsniedz 7 darba dienu laikā. Līdz ar to viņš nevarēja to ātrāk dabūt, jo iestādei nebija pienākums to ātrāk uztaisīt. Pēc viņa datiem viņš to saņēma 3. decembrī. Un pat ja pasta kastītē tiktu ielikta 30. novembrī, tāpat mēs rēķinām termiņu uz kādu 1. decembri, kad viņš var kaut ko tālāk darīt. Un, jā, pietrūka tik tiešām dažas dienas. Un jā, varbūt var meklēt tos pamatus, bet, manuprāt, tie pamati ir, ka likuma izpildes sistēma ir tāda, ka daudzi cilvēki nav spējīgi to izdarīt un ne vienmēr tas ir saistīts ar valsts valodas nezināšanu.

A. Rodiņa.

Paldies.

Un man visbeidzot būs jautājums par Satversmes 91. pantu, tiesiskās vienlīdzības principu, par ko mēs varbūt mazāk esam šodien runājuši.

Tātad, jūs izklāstījāt savu pozīciju, kā jūs salīdzinājat vai atradāt šīs divas grupas un arī sniedzāt argumentus, kam jūs nepiekrītat, ņemot vērā Saeimas sniegto viedokli.

Bet pārstāvis starptautiskajās institūcijās ir piedāvājis savādāk aplūkot šo te 91. pantu, proti, veidot savādāk šīs te personu grupas, proti, viena grupa varētu būt šie

te bijušie Latvijas pilsoņi-nepilsoņi, kas ir Krievijas pilsoņi, par to mums šaubu šeit nav, un tad otra grupa, ko mēs varētu salīdzināt, ir Krievijas pilsoņi, kas iepriekš nav bijuši Latvijas pilsoņi vai nepilsoņi. Un tad pārstāvis izteica argumentus, ka salīdzinot šīs te divas personu grupas, ņemot vērā tikai un vienīgi pilsonības kritēriju, var redzēt, ka likumdevējs pret šīm personām, ko jūs šobrīd pārstāvat Satversmes tiesā, ir izturējies labvēlīgāk.

Kāds būtu jūsu viedoklis par šādu 91. panta piemērošanu?

I. Nikuļceva.

Nu, es noteikti nepiekrītu. Vispirms. Ja mēs... es vispār nepiekrītu tāpēc, ka tas ir tas, ar ko es sāku... par Satversmes 91. pantu, ka mums vispirms ir jānosaka tas kritērijs, pēc kura mēs salīdzinām. Un manā skatījumā, nu, tā nevar būt Krievijas pilsonība. Kritērijs ir pamats, uz kura uzturēšanās atļauja ir izdota.

Bet pieskaroties sīkāk šim te viedoklim un vērtējot tieši Krievijas pilsoņus, tad es gribu norādīt, ka arī nevar piekrist pārstāvei par to, ka nu tad tā attieksme ar apstrīdētajām normām pret visiem Krievijas pilsoņiem būtu vienāda. Jo, kā jau minēju, tad Imigrācijas likums ir stājies spēkā 2003. gadā un arī pēc iepriekšējā likuma Krievijas pilsoņi saņēma pastāvīgās uzturēšanās atļaujas, kuri nebija kā bijušie nepilsoņi vai pilsoņi, bet tie, kas ir dzīvojuši pastāvīgi Latvijā. Un tāpat, šai personu grupai netiek anulētas pastāvīgās uzturēšanās atļaujas. Tad jau salīdzinot Krievijas pilsoņus, arī tad tā nesanāktu, kā pārstāve norāda.

Bet, ja mēs salīdzinām, piemēram, Krievijas pilsoni, kas ir bijušais nepilsonis un, piemēram, ir dzimis Latvijā vai ilgstoši dzīvojis, un Krievijas pilsoni, kurš, piemēram, tagad... nu, labi, tagad mēs nevaram vērtēt,... bet pirms pieciem gadiem iebrauca Latvijā un saņem sākumā tur termiņuzturēšanās atļauju un tad pieprasa pastāvīgās uzturēšanās atļauju. Šīm personām ir būtiski atšķirīga situācija, jo nepilsoņiem ir šī te saikne ar Latviju. Viņi ir būtībā Latvijas cilvēki, vai mums tas patīk vai nē. Viņi šeit ir nodzīvojuši visu dzīvi, viņiem šeit ir ģimenes, viņiem ir saikne ar sabiedrību, viņiem ir saikne arī ar Latvijas valsti. Un savukārt Krievijas pilsoņiem, kuri, piemēram, nu nesenā laikā vai nu ir saņēmuši vai pretendē uz uzturēšanās atļaujām, šāda saikne nebūs un viņiem tiešām būs saikne ar viņu dzimteni, ar pilsonības valsti. Un tā ir ļoti būtiska atšķirība un tāpēc es noteikti nevaru piekrist tam.

A. Laviņš.

Saeimas pārstāvim... Vai būs jautājumi? Un lūgums varbūt... ir izskanējuši daudzi jautājumi no tiesnešu puses, neatkārtot, lūdzu, tos pašus jautājumus.

V. Vītolīņš.

Jā, paldies. Godātā tiesa, man būs četri īsi precizējoši jautājumi abām divām pārstāvēm.

Pirmais. Šeit jau izskanēja, tomēr vēlētos precīzāk arī uzdot jautājumu. Vai kāds no pārstāvamajiem ir izraidīts no valsts?

E. Krivcova.

Neviens.

I. Nikuļceva.

Un es varbūt varu mazliet plašāk vienu teikumu.

Protams, nu mums tas ir ļoti liels jautājums, cik Satversmes tiesa paliek tajās robežās, kas ir tieši pieteikuma iesniedzēju konkrētās situācijas, jo tomēr pieteikuma iesniedzēji ir ļoti daudz. Un mēs zinām, ka tā grupa, uz kuru attiecas apstrīdētās normas, ir daudz plašāka. Un tieši pēc Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes datiem tad tiks izraidīti 1213 Krievijas pilsoņi, kas nav tieši pieteikuma iesniedzēji, bet kopumā apstrīdētā norma rada šādas sekas, ka notiks arī izraidīšana, acīmredzot.

V. Vītolīņš.

Tādā gadījumā man saistībā ar šo ir precizējošs jautājums. Vai kāds no jūsu pieminētajiem ir izraidīts no valsts?

I. Nikuļceva.

Nē, nu nav. Mēs atbildējam jau.

V. Vītolīņš.

Paldies.

Otrs precizējošais jautājums. Tātad jūs arī minējāt pieteikumā šo te jūsuprāt pieņemamāku alternatīvo līdzekli, kas ir starptautisko un nacionālo sankciju piemērošana. Saskaņā ar Starptautisko un nacionālo sankciju likuma 4. pantu ir vairākas sankcijas, kādas vispār var tikt piemērotas.

Kuras tieši sankcijas jūs uzskatāt par saprātīgāku risinājumu?

E. Krivcova.

Šajā gadījumā es domāju, ka var paplašināt to tiesisko mehānismu, kas jau ir izveidots, un sankciju mehānisms ir pamatots uz to, ka ir atrastas vainīgās personas un ietekmētas būtiskas intereses, kas saistītas ar kara vešanu Ukrainā. Un līdz ar to šeit arī būtu jāpapildina Sankciju likums ar kaut kādiem attiecīgiem mehānismiem, kas attiektos uz šiem cilvēkiem. Tagad es domāju, ka esošās sankcijas nebūtu

piemērojamas, bet, ja pastāv vēl kaut kādi apdraudējumi, tad šis mehānisms ir daudz labāks nekā likumdevēja izvēlētais.

I. Nikuļceva.

Nu, man laikam būs mazliet cits viedoklis. Es jau mēģināju uzsvērt, ka tomēr nu sankciju piedāvājums nav tas galvenais alternatīvais līdzeklis. Bet precīza atbilde uz jūsu jautājumu ir nacionālās sankcijas. Jo, protams, Latvijas valsts jau nevar viena pati lemt par Eiropas Savienības vai starptautiskajām sankcijām, bet par nacionālajām sankcijām jau būtībā var lemt.

V. Vītolīņš.

Varbūt jums ir kādas tieši, jo, kā jau es minēju, 4. pantā ir vairākas sankcijas, kuras var tikt piemērotas vispār. Kuras tieši, jūsuprāt, būtu tās saprātīgākās?

I. Nikuļceva.

Nu, vai jūs tad varat precizēt to jautājumu... es neatceros, kāda ir 4. panta redakcija. Ko jūs domājat... ar kuras tieši?

V. Vītolīņš.

Jā, es varbūt no galvas pieminēju tādas sankcijas, kas nosaka finanšu ierobežojumus vai iesaldēšanu, liegums ieceļot, gaisa telpas ierobežojums un tamlīdzīgi.

I. Nikuļceva.

Nu, jā. Tad būtu jāvērtē... Es neatbildēju tik precīzi uz šo te jautājumu, nu kuras tur ir no tām piemērojamas konkrētajā gadījumā... Bet vēlreiz. Nu sankciju mehānisms... nepieķeroties varbūt niansēm... varbūt tomēr nav tā galvenā alternatīva, uz kuru mēs pastāvam, jo tās būtiskākās alternatīvas, manuprāt, mēs minējām. Tas ir individuāls izvērtējums, ja mēs runājam par drošības apdraudējumu. Un ja mēs runājam par valsts valodas apguvi, tad dažādi citi mehānismi, kas to veicinātu.

V. Vītolīņš.

Paldies.

Un nākamais jautājums. Jūs pieminējāt Eiropas Savienības tiesas spriedumu lietā C-579/13 saistībā ar to, ka šiem cilvēkiem... teiksim tā... cik es saprotu, integrācijas process bija, tā teikt, atzīts par nepareizu.

Varbūt šajā sakarībā man tāds precizējums. Divi jautājumi saistībā ar šo. Proti, vai šajā Eiropas Savienības tiesas spriedumā bija runa par kādu nacionālo uzturēšanās

atļauju, vai tur bija runa par Eiropas Savienības pastāvīgā iedzīvotāja statusa atļaujas esamību?

E. Krivcova.

Jā, protams, tur bija par Eiropas pastāvīgā iedzīvotāja statusa esamību. Protams, tas bija pieminēts kā analogija, ņemot vērā, ka Eiropas Savienības pastāvīgā iedzīvotāja statuss un Latvijas pastāvīgā uzturēšanās atļauja ir alternatīvie statusi un tieši Iekšlietu ministrija piedāvāja tagad palikt tikai pie viena, lai nedublētu. Un treškārt, tas tika minēts par to, kādi ir Eiropas tiesību principi, kad mēs anulējam kaut kādas pastāvīgās uzturēšanās tiesības. Nevis konkrēti dokumenti, bet tiesības pastāvīgi uzturēties valstī. Līdz ar to, mūsuprāt, tas ir pilnībā attiecināms un piemērojams šajā lietā.

V. Vītoliņš.

Jā, es atvainojos. Man tad vēl precizējošais. Jūs savā atbildē teicāt... par terminoloģiju – kaut kādas uzturēšanās atļaujas. Vēlreiz. Mans jautājums bija, vai runa bija tieši par Eiropas Savienības pastāvīgā statusa jautājumu?

E. Krivcova.

Jā, tas bija par Eiropas Savienības pastāvīgā iedzīvotāja statusu.

V. Vītoliņš.

Tad es saprotu, ka jūs arī piekrītat atbildei? Jeb jums ir citāds viedoklis?...

I. Nikuļceva.

Jā. Man šķiet, ka es jau, sniedzot paskaidrojumus, uz to arī norādīju, ka es saprotu, ka tas ir cits statuss. Bet tad ir pretjautājums: vai jūs uzskatāt, ka ir dažādi principi, kā var anulēt Eiropas Savienības pastāvīgā iedzīvotāja statusu un nacionālās uzturēšanās atļaujas pastāvīgās...?

A. Laviņš.

Nikuļcevas kundze, šajā brīdī bez pretjautājumu uzdošanas. Atbildiet uz jautājumu, vai bija šāds statuss... runa par šādu statusu...

I. Nikuļceva.

Nu, jā... pretjautājums ir kā atbilde.

V. Vītoliņš.

Šajā sakarībā viens īss jautājums. Vai šajā Eiropas Savienības tiesas spriedumā dalībvalstīm saistībā ar Eiropas Savienības pastāvīgā iedzīvotāja statusu tas tika atzīts, ka pieprasīt valsts valodas zināšanu ir aizliegts?

E. Krivcova.

Es tieši paskaidroju, ka tiesa atzina, ka ieviest papildu prasības, neatņemot šo statusu, drīkst. Bet no kā izriet secinājums, ka atņemt šo statusu un izvirzīt papildu prasības tā atgūšanai, tā nedrīkst. Tā nianse, ka sākumā atņemt un pēc tam prasīt... vai neko neatņemt, bet papildus prasīt. Nu, otrajā gadījumā ir iespējams, pirmajā gadījumā ir aizliegts.

V. Vītoliņš.

Jā. Paldies.

Vai jums būs kaut kas precizējams?

I. Nikuļceva.

Manuprāt, es atkal gribu uzsvērt tās divas dažādās lietas. Ir skaidrs, ka Eiropas Savienības tiesības pieļauj prasīt valsts valodas zināšanas, lai no jauna iegūtu, nu, teiksim tā, pastāvīgās uzturēšanās tiesības. Ja runāsim tā vispārīgi. Bet šajā gadījumā neiet runa par to. Šajā gadījumā iet jau par pastāvošu uzturēšanās atļauju anulēšanu jeb izbeigšanu, par tādu uzturēšanās atļauju izbeigšanu, kas ir iegūtas jau pirms ārkārtīgi daudziem gadiem, pat jau tur pirms divdesmit... un pēc tiem nosacījumiem, kas bija tajā laikā, neprasot valsts valodas apguvi.

V. Vītoliņš.

Paldies. Un man pēdējais īsais jautājums. Proti, vai Krievijas Federācijas pilsoņa pase ir ceļošanas dokuments?

E. Krivcova.

Tas ir ceļošanas dokuments, bet neļauj iebraukt Latvijā. Latvijā iebraukt viņš neļauj.

I. Nikuļceva.

Jā, tā ir, protams.

V. Vītoliņš.

Paldies.

A. Laviņš.

Labi.

Cienījamie lietas dalībnieki, šobrīd tiek izsludināts tiesas sēdē pārtraukums līdz pulksten 14.00. Atgriežamies tiesas sēdē un turpinām. Vārds būs Saeimas pārstāvim, lai sniegtu faktisko apstākļu un juridisko pamatojumu.

(Pārtraukums)

A. Laviņš.

Lūdzu, sēdieties.

Tātad, turpinām tiesas sēdi.

Pirms vārds tiek dots Saeimai paskaidrojuma sniegšanai, paziņošu Satversmes tiesas pieņemto lēmumu pa secību, kādā tiks uzklautas pieaicinātās personas.

Satversmes tiesa nolēma pieteikuma iesniedzēju pārstāvju iesniegto lūgumu pēc jūsu norādītās secības, kura arī bija atšķirīga, noraidīt, un Satversmes tiesa procesuālās ekonomijas dēļ paliek pie tās kārtības, kas bija sākumā piedāvāta. Un to es šobrīd jums nosaukšu, lai ir skaidrība. Vispirms būs Iekšlietu ministrija, Tieslietu ministrija, Pilsonības un migrācijas lietu pārvalde, un tad tādā secībā, kā tas bija arī iepriekš pateikts, jo bija runa tikai par šo sākumu.

Tātad, par šo esam izlēmuši.

Šobrīd vārds paskaidrojumu sniegšanai jeb faktisko apstākļu izklāsta un juridiskā pamatojuma sniegšanai Saeimas pārstāvim. 30 minūtes, Saeimas pārstāvi, ir jūsu rīcībā. Lūdzu!

V. Vītoliņš.

Paldies, godātā tiesa!

Es vēlētos lūgt dot man stundu, ievērojot arī pretējās puses stundas izteikto runu par argumentiem, kuros es tajā skaitā iekļaušu arī atbildes uz vairākiem jautājumiem, kurus uzrunāja atbildētāju.

A. Laviņš.

Tātad Saeimas pārstāvim... Šis nav tas gadījums, kad abas pārstāves pārstāv vienotu pieteikuma iesniedzēju kopumu. Nē. Viņas pārstāv... viena pārstāv četras personas un otra pārstāv vēl noteiktu pieteikuma iesniedzēju puses skaitu. Līdz ar to katrai no šīm pārstāvēm bija nepieciešams sniegt minimālo paskaidrojumu sniegšanai noteikto laiku.

Tas, ko mēs varētu darīt... ka jums būs piešķirtas 30 minūtes plus 15 minūtes. 45 minūtēs lūgums ir iekļauties. Ja? Lūdzu, Saeimas pārstāvi.

V. Vītoliņš.

Paldies, godātā tiesa!

Saeima šajā lietā ir sniegusi atbildes rakstu, sniedzot argumentus, kas norāda uz apstrīdēto normu atbilstību attiecīgajām Satversmes prasībām, kā arī Eiropas Cilvēka tiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas Ceturtā protokola 4. pantam. Līdz ar to Saeima savā runā uzsvērs galvenos aspektus, kas attiecas uz šo lietu, proti, kas norāda konstitucionālās sūdzības robežas, kā arī to, ka ierobežojums ir noteikts ar likumu; apstrīdētais regulējums ir pieņemts leģitīmā mērķa labad; apstrīdētā norma atbilst samērīguma principam; ir ietverts tiesiskās paļāvības princips; apstrīdētās normas atbilst Cilvēktiesību konvencijas Ceturtā protokola 4. pantam; apstrīdētais regulējums atbilst Satversmes 91. panta pirmajam teikumam.

Par konstitucionālās sūdzības robežām.

Šajā Satversmes tiesas lietā pēc konstitucionālās sūdzības pieteikuma iesniedzēji Satversmes tiesā pēc būtības apstrīd:

1) Imigrācijas likuma 24. panta pirmās daļas 8. punkta izslēgšanu, jo, izslēdzot no likuma šajā normā paredzēto pastāvīgās uzturēšanās atļaujas veidu, ārzemniekiem – konstitucionālās sūdzības iesniedzējiem – vairs nebūšot tiesību pieprasīt pastāvīgās uzturēšanās atļauju Latvijas Republikā atvieglotā kārtībā, proti, neapliecinot valsts valodas zināšanas, kā arī neapliecinot regulāru iztikas līdzekļu esamību.

2) Imigrācijas likuma Pārejas noteikumu papildināšanu ar 58. punktu, kas konstitucionālās sūdzības iesniedzējiem pastāvīgās uzturēšanās tiesību baudīšanas turpināšanai Latvijas Republikā prasa apliecināt valsts valodas prasmes vismaz pamata jeb A2 zināšanu līmenī.

Izskatāmā lieta ir ierosināta pēc konstitucionālās sūdzības. Līdz ar to apstrīdēto normu vērtēšanai būtiska nozīme ir piešķirama nevis hipotētiskai situācijai, kas varētu rasties vai arī nevarētu rasties apstrīdētajā regulējumā, bet gan tieši katra pieteikuma iesniedzēja situācijai. Konstitucionālā sūdzība ir individuāls tiesību aizsardzības līdzeklis un kalpo konkrētā pieteikuma iesniedzēja pamattiesību aizsardzībai. Tāpēc ir vērtējama apstrīdēto ierobežojumu proporcionalitāte individuāli attiecībā uz pieteikuma iesniedzējiem.

Pieteikumā ir sniegti vairāki argumenti, kā tieši prasība apliecināt valsts valodas prasmes aizskar konstitucionālās sūdzības iesniedzēju tiesības. Vienlaikus uzturēšanās tiesību saglabāšanas kontekstā tiek pieminēta arī prasība pierādīt uzturēšanās laiku Latvijā, lai uzturēšanās būtu uzskatāma par pastāvīgu, kā arī apliecināt nepieciešamo finanšu līdzekļu esamību, tomēr šajos aspektos nav sniegti detalizēti skaidrojumi, kā tieši izpaužas šādas prasības nesamērīgums pret konstitucionālās sūdzības iesniedzējiem. Būtībā ir izteiktas hipotētiskas bažas, ka, iespējams, konstitucionālās sūdzības iesniedzēji nevarēšot šīs prasības izpildīt.

Attiecībā uz nepieciešamību pierādīt nepārtrauktu uzturēšanos Latvijā, ir vērojama uzmanība, ka saskaņā ar Imigrācijas likuma 34. panta pirmās daļas 4. punkta prasībām ārzemnieki, kuri saņēmuši attiecīgo uzturēšanās atļauju, pastāvīgi ir pakļauti pienākumam pierādīt nepārtrauktu uzturēšanos Latvijā. Saskaņā ar Ministru kabineta 2010. gada 21. jūnija noteikumu Nr. 564 „Uzturēšanās atļauju noteikumi” 7.3. apakšpunktam, lai reģistrētu uzturēšanās atļauju jeb pastāvīgās uzturēšanās atļauja nezaudētu derīgumu, citastarp ir jāiesniedz informācija par pašreizējo uzturēšanās vietas adresi Latvijas Republikā, uzturēšanās dienu skaitu Latvijas Republikā laikposmā no uzturēšanās atļaujas izsniegšanas vai iepriekšējās reģistrācijas brīža. Pretējā gadījumā ir paredzēta pastāvīgās uzturēšanās atļaujas anulēšana. Minētā norma nav apstrīdēta. Turklāt no pieteikumiem neizriet tas, ka kāds no pieteikuma iesniedzējiem neatbilstu prasībai par nepārtrauktu uzturēšanos Latvijas Republikā. Papildus tam, no pieteikumiem neizriet tas, ka, stājoties spēkā Imigrācijas likuma pārejas noteikumu 58. punkta pārejas periodam, proti, gandrīz viena gada garumā konstitucionālās sūdzības iesniedzēji nespētu izpildīt nepieciešamo nepārtrauktas uzturēšanās prasību. Tieši otrādi – no pieteikumiem izriet, ka visi pieteikuma iesniedzēji ir dzīvojuši Latvijas Republikā jau kopš neatkarības atjaunošanas, proti, 1990. gada 4. maija.

Attiecībā uz nepieciešamību apliecināt nepieciešamo finanšu līdzekļu esamību, ir vērojama uzmanība, ka nepieciešamo finanšu līdzekļu apmēru un esības konstatēšanu nosaka Ministru kabineta 2017. gada 25. aprīļa noteikumi Nr. 225 „Noteikumi par ārzemniekam nepieciešamo finanšu līdzekļu apmēru un finanšu līdzekļu esamības konstatēšanu”. Šo noteikumu 3. punkts nosaka principu, ka finanšu līdzekļu pietiekamību nosaka, individuāli izvērtējot katru pieteikumu. Tādējādi, ievērojot minēto normu, kā arī samērīguma principu, pietiekamu finanšu līdzekļu esība ir vērtējama, ievērojot katra gadījuma individuālo situāciju. Satversmes tiesa arī ir uzsvērusi, ka normas piemērotājs, vērtējot konkrēto gadījumu, nav atbrīvots no samērīguma apsvērumu izdarīšanas. Attiecīgi Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes pieņemtais lēmums nav formāls, bet gan izšķirošs konstatēšanai, ka personai nav pieejami pietiekami uzturēšanās finanšu līdzekļi. Ja Pārvalde pieņemtu negatīvu lēmumu, pamatojoties uz nepieciešamo finanšu līdzekļu neesamību, attiecīgo lēmumu būtu iespējams apstrīdēt un pārsūdzēt Administratīvā procesa likumā noteiktajā kārtībā. Līdz ar to konkrētā jautājuma izšķiršanai pastāv efektīvi tiesību aizsardzības līdzekļi. Pieteikumu izsniedzēji nav norādījuši šādas situācijas iestāšanos un pieejamo vispārējo tiesību aizsardzības līdzekļu izmantošanu. Turklāt no pieteikumos ietvertās informācijas izriet, ka pieteikuma iesniedzēji būtībā izpilda prasību pēc pietiekama iztikas nodrošinājuma esamības tāpēc, ka saņem pensiju – Latvijas vai Krievijas pensiju, strādā un saņem regulāru un stabilu darba algu vismaz vienas minimālās mēneša darba algas apmērā. Tomēr, ja kādam konkrētajā brīdī ir radušās grūtības ar

iztikas nodrošinājumu, minētie apstākļi apstrīdēto normu kontekstā būtu vērtējami, ievērojot Ministru kabineta noteikumu 3. punktu, kā jau tika minēts, kā arī ievērojot samērīguma principu. Attiecīgi šajā aspektā pieteikums neatbilst Satversmes tiesas likuma 19.² pantā noteiktajai prasībai un saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 20. panta piekto daļu nebūtu skatāms.

Papildus minētajam, kā jau tika norādīts atbildes rakstā, likumdevējs pēc apstrīdēto normu spēkā stāšanās rūpēs par likumdevēja izvirzītā mērķa sasniegšanu un nevēlamu blakusefektu iestāšanos ir regulāri sekojis līdzī situācijai un uzklauzījis kompetento institūciju apstrīdēto normu ieviešanu praksē un attiecīgajās Saeimas komisiju sēdēs.

2023. gada 5. aprīlī Saeima pieņēma grozījumus Imigrācijas likumā, ar kuriem pārejas noteikumu 58. punkts tika izteikts jaunā redakcijā, kā arī likums tika papildināts ar četriem jauniem pārejas noteikumu punktiem, kas vērsti uz to, lai nodrošinātu attiecīgajiem Krievijas pilsoņiem labvēlīgāku pāreju uz jauno regulējumu, tai skaitā Pārejas noteikumu 58.³ punktā likuma līmenī skaidri nosakot, ka par pietiekamu iztikas nodrošinājumu Eiropas Savienības pastāvīgā iedzīvotāja statusa pieprasīšanai ir uzskatāma arī personai piešķirtā pensija. Savukārt 2023. gada 14. septembrī Saeima pieņēma grozījumus Imigrācijas likumā, ar kuriem pārejas noteikumi tika papildināti ar septiņiem jauniem pārejas noteikumu punktiem, kas arī vērsti uz to, lai nodrošinātu attiecīgajiem Krievijas pilsoņiem vēl labvēlīgāku pāreju uz jauno regulējumu, tai skaitā Pārejas noteikumu 58.⁵ 2. apakšpunktā likuma līmenī skaidri nosakot, ka nevarot saņemt Eiropas Savienības pastāvīgā iedzīvotāja statusu vai nu tādēļ, ka ir pārsniegts prombūtnei no Latvijas Republikas noteiktais termiņš, vai arī finanšu līdzekļu nepietiekamības dēļ, attiecīgajā gadījumā var saņemt pastāvīgās uzturēšanās atļauju saskaņā ar Imigrācijas likuma 24. panta pirmās daļas 7. punktu.

Šajā sakarībā ir vērojama uzmanība, ka Imigrācijas likuma pārejas noteikumu 58. punkts, kaut gan šobrīd pastāvīgās uzturēšanās tiesību saņemšanai piemin konkrētu pastāvīgās uzturēšanās atļaujas veidu – Eiropas Savienības pastāvīgā iedzīvotāja statuss –, vienlaikus šī pastāvīgās uzturēšanās veida saņemšanai paredzot specifiskus atvieglojumus, tomēr Imigrācijas likuma 58. punkts nevienā minētajā redakcijā nav konstruēts pēc *numerus clausus* principa, šajā normā nav lietots vārds „tikai” attiecībā uz pieminēto uzturēšanās atļaujas veidu. Līdz ar to attiecīgajiem Krievijas pilsoņiem nevienā redakcijā nav izslēgta iespēja saņemt jebkuru citu likumā paredzēto un attiecīgās personas ieskatiem sev piemērotāko uzturēšanās atļauju – vai nu tā būtu pastāvīgās uzturēšanās atļauja vai arī termiņuzturēšanās atļauja.

Izskatāmajā lietā apstrīdētā Imigrācijas likuma pārejas noteikumu 58. punkta redakcija ir zaudējusi savu juridisko spēku, un šim apstāklim ir būtiska nozīme tāpēc, ka Imigrācijas likuma pārejas noteikumu 58. punkts tā apstrīdētajā redakcijā nevienam pieteikuma iesniedzējam vēl nav radījis reāli pastāvošu tiesību aizskārumu, īpaši

runājot par pieteikuma iesniedzēju pieminēto nepieciešamību pierādīt nepārtrauktu uzturēšanos Latvijā, kā arī nepieciešamību apliecināt nepieciešamo finanšu līdzekļu esamību. Attiecīgi šajā aspektā pieteikums nav skatāms arī, ievērojot Satversmes tiesas 29. panta pirmās daļas 2. punktu, kas paredz, ka tiesvedību var izbeigt, ja apstrīdētā tiesību norma ir zaudējusi spēku.

Rezumējot minēto kontekstā ar konstitucionālo sūdzību, likumdevējs ar 2023. gada 5. aprīļa un 2023. gada 14. septembra grozījumiem Imigrācijas likumā ir noteicis labvēlīgāku attiecīgo Krievijas Federācijas pilsoņu situāciju, precizējot atsevišķas regulējuma nianses, kā arī skaidrāk nosakot attiecīgā regulējuma piemērošanas aspektus, bet vienlaikus saglabājot arī sākotnēji ieviesto pieeju, ka attiecīgajiem Krievijas Federācijas pilsoņiem ir nepieciešams apliecināt valsts valodas zināšanas vismaz minimālā A2 zināšanu līmenī un tas būtu izdarāms attiecīgi līdz 2023. gada 1. septembrim, bet gadījumā, ja ir nepieciešams nokārtot attiecīgo valsts valodas zināšanu pārbaudi – tad līdz 2023. gada 31. decembrim.

Tādējādi, kā tas izriet no konstitucionālās sūdzības, pamata jautājums ir tieši par tiesību ierobežojumu, kas izpaužas pienākumā apliecināt valsts valodas zināšanas pamata līmenī, pretējā gadījumā, kā tas izriet no konstitucionālās sūdzības, attiecīgie Krievijas Federācijas pilsoņi tikšot izraidīti no Latvijas.

Vai ierobežojums ir noteikts ar likumu.

Kā jau Saeima to norādīja atbildes rakstā, apstrīdētās normas ir pieņemtas, izvērtējot likumdošanas procesam noteiktās prasības, kas arī ir publicētas „Latvijas Vēstneša” oficiālajā publikācijā.

Līdz ar to apstrīdētās normas ir pieņemtas un izsludinātas Satversmē un Saeimas kārtības rullī noteiktajā kārtībā, kā arī ir pieejamas atbilstoši Satversmes prasībām.

Pieteikuma iesniedzēji uzskata, ka apstrīdētās normas ir neskaidras, jo tās „maldina likuma subjektus par viņu tiesībām un pienākumu apjomu un apgrūtina iespējas paredzēt apstrīdētās normas piemērošanas sekas”.

Saeimas ieskatā no apstrīdētajām normām nepārprotami izriet gan tas, ka turpmāk pastāvīgās uzturēšanās atļaujas netiks izsniegtas uz Imigrācijas likuma 24. panta pirmās daļas 8. punkta pamata, gan tas, ka jau izsniegtās pastāvīgās uzturēšanās atļaujas ir derīgas līdz 2023. gada 1. septembrim un Krievijas Federācijas pilsonim, kas vēlas saņemt līdzvērtīgu pastāvīgās uzturēšanās atļauju, ir jāizsaka attiecīgā vēlme, iesniedzot nepieciešamos dokumentus, jāapliecina valsts valodas zināšanas atbilstoši Imigrācijas likuma 24. panta piektajā daļā noteiktajam.

Jebkurā gadījumā jāņem vērā tas, ka likumdevējs ar 2023. gada 5. aprīļa grozījumiem Imigrācijas likumā, izsakot Imigrācijas likuma pārejas noteikumu 58. punktu jaunā redakcijā, ir vēl skaidrāk noregulējis jautājumus, kas saistīti ar pāreju uz jauno regulējumu un līdzvērtīgas pastāvīgās uzturēšanās atļaujas piešķiršanu. Fakts, ka likumdevējs ir precizējis regulējumu, nodrošinot labvēlīgāku pāreju uz jauno prasību

izpildi vai vēl skaidrāk noteicis pāreju uz jauno regulējumu, pats par sevi apstrīdētās normas nepadara par neskaidrām. Satversmes tiesa 2019. gada 21. februāra sprieduma lietā 2018-10-0103 18.2. apakšpunktā arī norādīja, ka tas vien, ka vēlāk nolemts grozīt normatīvo aktu, lai to padarītu vēl skaidrāku, pats par sevi nenozīmē, ka iepriekš tas nebūtu bijis pietiekami skaidrs. Lai cik precīzi un skaidri būtu formulētas tiesību normas, to saturs vienmēr būs noskaidrojams interpretācijas ceļā.

Jebkurā gadījumā arī masu saziņas līdzekļos tika sniegti vairāki skaidrojumi par normu piemērošanu, līdz ar to gan tika pievērsta uzmanība attiecīgajam normatīvajam aktam, gan arī tika sniegti skaidrojumi.

Līdz ar to apstrīdētajās normās ietvertais pamattiesību ierobežojums ir noteikts ar pienācīgā kārtībā pieņemtu likumu.

Apstrīdētā regulējuma pieņemšanas leģitīmais mērķis.

Apstrīdētās normas nav vērstas uz to, lai izraidītu no Latvijas Republikas Krievijas Federācijas pilsoņus, kuriem tika izsniegta uz Imigrācijas likuma 24. panta pirmās daļas 8. punkta pamata pastāvīgās uzturēšanās atļauja. Apstrīdētās normas atbilstoši valsts leģitīmajām interesēm ir vērstas uz to, lai nodrošinātu attiecīgiem ārzemniekiem – Krievijas Federācijas pilsoņiem, iespēju turpināt pastāvīgi uzturēties Latvijas Republikā, saņemot līdzvērtīgu pastāvīgās uzturēšanās tiesību atļauju, ja viņi pildīs likumā paredzētus nosacījumus – kontekstā ar pieteikumā izteikto pretenziju – apliecinās valsts valodas zināšanas atbilstoši Imigrācijas likuma 24. panta piektajā daļā noteiktajam.

No Satversmes 1. panta, kurā noteikts, ka Latvija ir neatkarīga demokrātiska republika, ir ietverts arī valsts pienākums sargāt valsts neatkarību un drošību, kā arī šo neatkarību un drošību garantēt ar konkrētiem tiesiskiem mehānismiem. Valsts un tās iedzīvotāju drošība ir konstitucionāli aizsargājama vērtība. Nacionālās drošības garantēšana ir valsts pamatpienākums. Valstij ir pienākums gādāt par savu drošību jebkuros apstākļos, un attiecībā uz valsts drošības aizsardzību būtu piemērojams piesardzības princips.

Satversmes tiesa ir atzinusi, ka piesardzības principa tvērumš dažādās nozarēs var būt atšķirīgs. Piesardzības princips demokrātiskā tiesiskā valstī nozīmē to, ka nav jāgaida līdz brīdim, kad reāls kaitējums jau ir faktiski nodarīts. Pietiek ar pamatotām aizdomām par šāda kaitējuma iestāšanos, lai valsts jau laikus veiktu efektīvus un samērīgus pasākumus nolūkā nepieļaut kaitējuma iestāšanos.

Latvijas robežvalsts – Krievijas Federācijas – uzsāktais bruņotais iebrukums Ukrainā liek īpašu uzmanību veltīt valsts drošības aizsardzībai un domāt par jauniem valsts drošības aizsardzības pasākumiem, it īpaši ņemot vērā to, ka Krievijas Federācijas iebrukums Ukrainā ir neattaisnojama agresija, kas jau acīmredzami ir izvērsusies neskaitāmos Krievijas bruņoto spēku pastrādātos kara noziegumos un noziegumos pret cilvēci. Tas ir rupjš Ukrainas suverenitātes un teritoriālās integritātes

pārkāpums, kas ir klajā pretrunā ar starptautiskajām saistībām. Turklāt Krievijas Federācija robežojas ar Latvijas Republiku, līdzīgi kā tas ir Ukrainas gadījumā. Krievijas Federācija ir tās valsts juridiskā mantiniece, kuras pilsoņi savulaik okupēja Latvijas Republiku un atņēma Latvijas Republikai un tās pilsoņiem brīvību.

Bruņotu iebrukumu Ukrainā īsteno neviens cits kā Krievijas Federācijas pilsoņi.

Krievijas pilsonība, ņemot vērā līdzšinējo agresīvo Krievijas Federācijas politiku un rīcību, ir viens no riska faktoriem, ko nevar neņemt vērā, domājot par valsts drošības aizsardzību. Gan Eiropas Savienība, gan Latvijas Republika, gan arī virkne citu starptautisku organizāciju un demokrātisko valstu ir atzinušas Krievijas Federāciju par terorismu atbalstošu valsti.

Var piekrist pieteikuma iesniedzējiem, ka pilsonības pieņemšana ir ilgtermiņa lēmums, kam indivīds nopietni un ilgstoši gatavojas.

Pilsonības pieņemšana ir saistīta, pirmkārt, ar cilvēka paša tieksmi un vēlmi būt piederīgam šajā gadījumā pie Krievijas Federācijas pilsoņu kopas, kas liecina par augstāko iekšējās jeb subjektīvās integrācijas pakāpi ar šo pilsoņu kopu. Otrkārt, pilsonība paredz tiesības piedalīties varas orgānu vēlēšanās, ievēlēt savus priekšstāvjus un leģitimizācijas kārtībā sekot to līderībai. Pilsonības pieņemšana, no kā izriet valsts varas nesēju leģitimizācija, saistīta arī ar apņemšanos pakļauties un pildīt attiecīgās varas pieņemtos likumus, tai skaitā atrodoties ārvalstīs. Vispārzināms, ka, piemēram, valstu krimināllikumi paredz arī atbildību par valsts noteikto pienākumu nepildīšanu ārpus valsts teritorijas, pilsoņu pienākumu pakļauties mobilizācijai. Pilsoņa un valsts savstarpējās attiecības nav atkarīgas no laika, kad pilsonība ir pieņemta.

Kā tas bija iespējams, ka Krievijas Federācija 2014. gadā okupēja neatkarīgas un starptautiski atzītas valsts – Ukrainas – teritorijas daļu – Krimu?

Kā tas bija iespējams, ka Krievijas Federācija 2022. gada 24. februārī veica bruņotu iebrukumu neatkarīgā un starptautiski atzītā valstī – Ukrainā?

“Krievu pasaule” – tā ir Krievijas ģeopolitiskā un ideoloģiskā doktrīna. Šīs doktrīnas pamatelementi ir Krievijas Federācijas pilsoņi un krievu valoda.

Kā to var atrast publikācijās, „Krievu pasaules” doktrīna tiek likta pamatā tiesībām aizsargāt visā pasaulē Krievijas Federācijas pilsoņus. „Krievu pasaules” doktrīna tiek izmantota, lai attaisnotu Krievijas Federācijas ģeopolitiskās ambīcijas pēc Krievijas Federācijas ietekmes paplašināšanas, pieminot bijušās PSRS teritoriju, tai skaitā Baltijas valstis. Kā to analizē ziņu portāls „Diena” 2012. gada 31. maija publikācijā – „Nepilsoņi biežāk izvēlas iegūt Krievijas, nevis Latvijas pilsonību”: „Krievijas ārpolitikā iekļauts princips, ka valsts pienākums ir rūpēties par Krievijas pilsoņiem ārzemēs un nepieciešamības gadījumā viņu aizsardzībai iespējams izmantot militāru spēku.” Šis princips tika lietots 2008. gadā Gruzijas kara laikā, kad Krievijas karaspēks devās palīgā Dienvidosetijas separātistiem, kā vienu no iemesliem minot

Krievijas pilsoņu aizsardzību (lielākā daļa Dienvidosetijas iedzīvotāju bija pieņēmuši Krievijas Federācijas pilsonību).

Kā tas izriet no publikācijām masu saziņas līdzekļos, „Krievu pasaules” doktrīna 2022. gada 5. septembrī ir arī apstiprināta Krievijas Federācijas ārpolitikas plānā.

Kā tas izriet no publiski pieejamās informācijas, Krievijas Federācija pēc iebrukuma Ukrainā bija plānojusi iekarot Ukrainas teritoriju 15 dienu laikā. Kā tas būtu iespējams?

Šķiet pašsaprotami, ka tieši cilvēku sadarbība ar iebrucējiem jeb iebrucēju labprātīga uzņemšana valstī, ļautu iebrucēju mērķi sasniegt ātri. Citiem vārdiem, valstī dzīvojošo cilvēku gatavība atbalstīt iebrucējus vai pat apvienoties ar tiem, ir galvenais priekšnosacījums bruņota iebrukuma mērķu sasniegšanai ātri.

Valoda. Valoda ir saziņas līdzeklis. Valoda nodrošina iespēju saņemt informāciju, uzdot jautājumus un arī iegūt atbildes uz jautājumiem. Līdz ar to Krievu valoda ir līdzeklis, kas dod iespēju Krievijas Federācijai izplatīt informāciju par „Krievu pasaules” doktrīnu, realizēt propagandu, kas ir vērsta uz attiecīgo mērķu sasniegšanu. Neesot tās valsts oficiālās valodas zināšanām, kurā persona dzīvo, šajā gadījumā neesot Latvijas valsts valodas zināšanām, ir ievērojami mazāka iespēja iegūt alternatīvu informāciju. Tādējādi ir ievērojami zemāks kritiskās domāšanas spēju līmenis. Satversmes tiesa 2019. gada 23. aprīļa spriedumā lietā Nr. 2018-12-01 arī ir uzsvērusi valsts iedzīvotāju kvalitātes, kas ir demokrātiskas tiesiskas valsts pamatā, proti, spēja patstāvīgi iegūt informāciju, spriest, kritiski domāt un pieņemt racionālus lēmumus.

Satversmes tiesa savos spriedumos saistībā ar valsts valodas lietošanu dažādās jomās ir analizējusi vēsturisko apstākļu ietekmi uz valsts valodu, kuri radušies padomju okupācijas rezultātā, būtībā atzīstot, ka padomju okupācijas vara mērķtiecīgi realizēja latviešu valodas lietojuma samazināšanu, bet krievu valodas lietošanas pieaugumu. Krievu valodai padomju okupācijas vara piešķīra galveno lomu. Kā tas izriet no jau minētā sprieduma, okupācijas laikā saziņas jautājums tika atrisināts, īstenojot vispārēju rusifikāciju, ļaujot ikdienas saziņā bez ierobežojumiem lietot krievu valodu un uzspiežot tās lietošanu valsts iestādēs.

No minētajiem Satversmes tiesas spriedumiem un veiktajiem izvērtējumiem arī var secināt, ka padomju okupācijas vara okupācijas gados faktiski mērķtiecīgi ir realizējusi mūsdienās tā dēvēto „Krievu pasaules” doktrīnas iedzīvināšanu. Ir acīmredzami, ka šobrīd šī vēsturiski izveidotā situācija tiek izmantota.

Šādos apstākļos tika pievērsta uzmanība Imigrācijas likuma 24. panta pirmās daļas 8. punktam kopsakarā ar 24. panta piekto daļu, secinot, ka minētās normas pieļauj personai pieprasīt patstāvīgās uzturēšanās atļauju, neapliecinot valsts valodas zināšanas. Turpretim citos gadījumos, kad ārzemnieks pieprasa pastāvīgās uzturēšanās

atļauju, pamatojoties uz nepārtrauktu ne mazāk kā piecu gadu ilgu uzturēšanos Latvijā, ārzemniekam ir pienākums apliecināt valsts valodas zināšanas vismaz pamata līmenī. Un šādi gadījumi ir noteikti Imigrācijas likuma 24. panta pirmās daļas 7. punktā, kā arī likumā „Par Eiropas Savienības pastāvīgā iedzīvotāja statusu Latvijas Republikā” 3. pantā.

Valsts valodas zināšanas ir vienotas sabiedrības veidošanās pamatnosacījums, kuras sastāvdaļa, vismaz zināmu laiku, ir arī ārzemnieks, kuram ir uzturēšanās tiesības valstī.

Kā to norādīja Satversmes tiesa 2019. gada 23. aprīļa spriedumā, kas jau tika pieminēts, ikvienai personai, kura pastāvīgi dzīvo Latvijā, ir jāprot šis valsts valoda, turklāt tādā līmenī, lai varētu pilnvērtīgi piedalīties demokrātiskās sabiedrības dzīvē.

Neapšaubāmi prasība zināt valsts valodu un apliecināt to ir arī saderīga ar ārzemnieka vēlmi uzturēties attiecīgajā valstī.

Iepriekš jau tika izklāstīts, kā minētā likumprojekta kontekstā izpaužas valsts drošības riski saistībā ar Krievijas Federācijas uzsākto karadarbību Ukrainā. Tā vairs nav tikai teorētiska uz papīra esoša „Krievu pasaules” doktrīna. Bruņots iebrukums neatkarīgā un starptautiski atzītā valstī ir kļuvis par praktisku realitāti, kuras sekas šobrīd izjūt visa pasaule, pat nepieminot individuālu cilvēku likteņus. Tikai vienota sabiedrība, ieskaitot ārzemniekus, kuriem ir bijis pamats un kuri ir izvēlējušies Latviju kā savu patieso pastāvīgo dzīvesvietu, kurā spēj savstarpēji saprasties, var kopīgi saņemt un izvērtēt informāciju, veidot savu izpratni par notikumiem un pieņemt savu attieksmi pret tiem.

Satversmes tiesa ir noteikusi, ka latviešu valodai ir piešķirts konstitucionāls saturs. Satversmē ir nostiprinātas Latvijas iedzīvotāju tiesības lietot latviešu valodu gan mutvārdu, gan rakstveida saziņā. Latviešu valodas lietošanas nostiprināšana ir cieši saistīta ar Latvijas valsts demokrātisko iekārtu. Valsts valoda kalpo kā apvienojošais elements, kā arī kalpo valsts nedalāmības nodrošināšanai.

Arī Eiropas Cilvēktiesību tiesa lēmumā lietā „Mentzen pret Latviju” arī ir norādījusi, ka valsts valoda ir viena no konstitucionālajām pamatvērtībām, tāpat kā valsts teritorija, valsts organizatoriskā struktūra un valsts karogs. Valoda nekādā ziņā nav abstrakta vērtība.

Šķiet, nevienam nav šaubu, ka Krievija ir iebrukusi neatkarīgā un starptautiski atzītā valstī. Krievijas Federācija nevar tikt skatīta atrauti no Krievijas pilsoņu kopas, jo tieši pilsoņi īsteno varas rīcībpolitiku.

Pārliecinoši tas ir vispāratzīts starptautisks standarts, ka starptautiskajās tiesībās imigrācijas jomā dažādu valsts pilsoņu kopai tiek pausta dažāda līmeņa uzticēšanās. Piemēram, ir valstis, kuru pilsoņu ieceļošanai nav nepieciešama vīza jeb iepriekšējā pārbaude, pretstatā valstīm, kuras pilsoņu ieceļošanai šāda iepriekšējā pārbaude ir nepieciešama. Ir valstis, kuru pilsoņu ieceļošanai saskaņā ar Konvenciju, ar ko īsteno

Šengenas nolīgumu par pakāpenisku kontroles atcelšanu pie kopīgām robežām 17. panta 2. punktu, lai izsniegtu vīzu, ir jāapspriežas ar citas valsts kompetentām iestādēm pretstatā valstīm, par kuru pilsoņiem šādu prasību nav. Imigrācijas likumā arī ir noteiktas pilnvaras Ministru kabinetam vērtēt attiecīgo situāciju un nepieciešamības gadījumā paredzēt papildu pārbaudes attiecīgo valstu pilsoņiem. Saskaņā ar Ministru kabineta 2010. gada 21. jūnija noteikumu Nr. 554 „Noteikumi par valstīm, kuru pilsoņiem, izsniedzot vīzu vai uzturēšanās atļauju, veic papildu pārbaudi” pielikuma 15. punktu Krievijas Federācijas pilsoņi ir ierindoti to pilsoņu vidū, par kuriem, pieprasot vīzu vai uzturēšanās atļauju, veic papildu pārbaudi.

Apstrīdētās normas nodrošina ne tikai prasību zināt valsts valodu, par ko pamatā ir konstitucionālā sūdzība, un apliecināt šīs prasmes, bet arī to, ka attiecībā uz Krievijas Federācijas pilsoņiem, kuri vēlas pastāvīgi uzturēties Latvijā, tiek veikts individuāls kompetento iestāžu izvērtējums.

Kā jau tika minēts, pieņemot Krievijas Federācijas pilsonību, attiecīgā persona faktiski pieņem arī šīs pilsoņu kopas un varas orgānu īstenotās darbības. Krievijas pilsonis faktiski arī ir Krievijas Federācija.

Latvijas Republika ne tikai nosoda Krievijas bruņoto iebrukumu Ukrainā, bet arī sniedz ievērojamu atbalstu Ukrainai. Pie dažādām ēkām ir izkārts Ukrainas karogs. Cilvēki ziedo savus līdzekļus Ukrainas atbalstam un riskē ar savām dzīvībām, lai nogādātu ziedojumus Ukrainas teritorijā. Ir pieņemts Ukrainas civiliedzīvotāju atbalsta likums, kas paredz uzņemt un izmitināt Ukrainas civiliedzīvotājus, kas bēg no Krievijas izvērstās bruņotās vardarbības. Līdz ar to Latvijas nostāja ir diametrāli pretēja Krievijas pilsoņu kopas rīcībai. Šādos apstākļos cilvēki, kas par labu Krievijas pilsonībai ir atteikušies no Latvijas nepilsoņa statusa vai pat Latvijas pilsonības, ir pastāvīgās uzturēšanās atļaujas turētāji, iespējams, pat pretēji Krievijas pilsoņa pārliecībai vai bez reālas vajadzības pēc pastāvīgās uzturēšanās Latvijā.

Apstrīdētās normas, ievērojot attiecīgo personu piederību pie Krievijas Federācijas pilsoņu kopas, attiecīgajiem Krievijas Federācijas pilsoņiem faktiski noteica ātrāku pastāvīgās uzturēšanās atļaujas reģistrāciju pretstatā Imigrācijas likuma 22. panta otrajā daļā noteiktajam piecu gadu termiņam. Šāds regulējums, pirmkārt, ļauj attiecīgajiem Krievijas Federācijas pilsoņiem izvērtēt, vai esošajā situācijā viņi vēlas uzturēties Latvijā. Otrkārt, ir radīts regulējums, kas nodrošina attiecīgo Krievijas Federācija pilsoņu situācijas individuālu izvērtēšanu. Treškārt, kā jau iepriekš tika minēts un kas ir arī pieteicēju sūdzības pamatā šajā lietā, ir paredzēts apliecināt valsts valodas zināšanas vismaz pamata līmenī.

Līdz ar to apstrīdētās normas pieņemtas, lai aizsargātu demokrātiskas valsts iekārtu, sabiedrības drošību, kā arī citu personu tiesības.

Par apstrīdēto normu samērīgumu.

Konstatējot pamattiesību ierobežojuma leģitīmo mērķi, nepieciešams izvērtēt ierobežojuma atbilstību samērīguma principam. Arī tiesiskās paļāvības princips prasa līdzsvarot personu tiesisko paļāvību ar sabiedrības interesēm.

Vai ierobežojums ir piemērots leģitīmā mērķa sasniegšanai?

Izraudzītie līdzekļi ir piemēroti apstrīdētajā normā ietvertā pamattiesību ierobežojuma leģitīmā mērķa sasniegšanai, jo ar konkrēto regulējumu šis mērķis tiek sasniegts.

Apstrīdēto normu rezultātā attiecīgiem Krievijas Federācijas pilsoņiem ir iespēja izvērtēt, vai patiesi viņi saista savu turpmāko dzīvi ar pastāvīgu uzturēšanos Latvijā, vai saikne ar Latviju nav vājinājusies, vai ir vēlme integrēties Latvijas sabiedrībā un apliecināt to, līdzīgi kā to dara citi pastāvīgo atļauju pieprasījušie ārzemnieki. Nevar izslēgt, ka daudzi, kas pieņēma Krievijas Federācijas pilsonību, pastāvīgās uzturēšanās atļauju ir paturējuši kā ērtu, nesteidzīgu savas turpmākās dzīves pārkārtošanas līdzekli, lai vieglāk pārceltos uz Krievijas Federāciju, vai arī šobrīd pārsvarā uzturas Krievijā, bet iegūto pastāvīgās uzturēšanās atļauju izmanto drīzāk kā ērtu dokumentu ceļošanai uz Eiropas Savienību, izvairoties no vīzas pieprasīšanas nepieciešamības. Patiesībā Latvijā ieceļo uz pāris dienām tikai, lai formāli uzturētu pastāvīgās uzturēšanās atļauju vai caurbraucot. Līdz ar to pastāvīgās uzturēšanās atļauja faktiski tiek izmantota neatbilstoši tās jēgai jeb ļaunprātīgi apejot pastāvīgās uzturēšanās atļaujas mērķi – nodrošināt pastāvīgu Latvijas sabiedrībā integrētu uzturēšanos.

Katrs attiecīgais Krievijas Federācijas pilsonis, kurš pieprasīs uzturēšanās atļauju, tiks individuāli padziļināti pārbaudīts. Diemžēl pašreizējos apstākļos, pēc Krievijas Federācijas bruņota iebrukuma Ukrainā un nežēlīgas vardarbības demonstrēšanas, Krievijas pilsonība ir viens no riska faktoriem, kas ņemams vērā, domājot par valsts drošības aizsardzību.

Tādējādi tiks stiprināta valsts drošība, jo kompetentajām iestādēm ir noteikts nepārprotams pienākums pārbaudīt katru Krievijas Federācijas pilsoni un uzturēšanās atļauja netiks piešķirta, ja tiks konstatēts valsts drošības apdraudējums, par ko tiks sniegts likumā paredzētais valsts drošības iestāžu atzinums.

Apstrīdēto normu rezultātā tiks stiprināta valsts valoda un līdz ar to arī demokrātiskā valsts iekārta, jo nevienam no tiem Krievijas Federācijas pilsoņiem, kuriem uz Imigrācijas likuma 24. panta pirmās daļas 8. punkta pamata izsniegta pastāvīgās uzturēšanās atļauja, vēsturiski netika izvirzīta prasība pirms uzturēšanās atļaujas izsniegšanas apliecināt valsts valodas zināšanas. Tādējādi valsts nevar būt pārliecināta par šo Krievijas Federācijas pilsoņu valsts valodas zināšanām un tātad arī spēju pilnvērtīgi iekļauties latviskā vidē, saņemt alternatīvu informāciju, vairot kritisko domāšanu un formulēt racionālu attieksmi pret notikumiem. Turklāt apstrīdēto normu rezultātā tiek aizsargātas arī citu cilvēku tiesības, ņemot vērā to, ka Latvijas

valstspiederīgo tiesības brīvi lietot valsts valodu jebkurā dzīves jomā visā valsts teritorijā veicina ne vien pie valstsnācijas piederšo, bet arī pie citām tautībām piederšo valsts valodas prasme.

Izslēdzot no Imigrācijas likuma 24. panta pirmās daļas 8. punktu, tiek izslēgta iespēja atvieglotā kārtībā iegūt pastāvīgās uzturēšanās tiesības Latvijas Republikā, kļūstot par citas valsts pilsoni, tas ir, saņemt pastāvīgās uzturēšanās atļauju Latvijas Republikā bez jebkādas valsts valodas zināšanu apliecināšanas.

Līdz ar to apstrīdētās normas ir vērstas gan uz demokrātiskas valsts iekārtas un sabiedrības drošības aizsardzību, gan uz citu personu tiesību nodrošināšanu.

Vai mērķi nav iespējams sasniegt ar citiem, indivīda pamattiesības mazāk ierobežojošiem līdzekļiem?

Saeima atbildes rakstā jau norādīja, ka konstitucionālās sūdzības pieteicēju minētie alternatīvie līdzekļi nesasniedz izvirzīto mērķi tādā pašā kvalitātē.

Kā jau tas tika minēts, „Krievu pasaules” doktrīna vairs nav tikai teorētiska, uz papīra esoša. Bruņots iebrukums neatkarīgā un starptautiski atzītā valstī ir kļuvis par praktisku realitāti, kuras sekas šobrīd izjūt visa pasaule. Tikai vienota sabiedrība, ieskaitot ārzemniekus, kuriem ir bijis pamats un kuri ir izvēlējušies Latviju kā savu patieso dzīvesvietu, kurā spēj savstarpēji saprasties, var kopīgi saņemt un izvērtēt informāciju, veidot savu izpratni par notikumiem un pieņemt savu attieksmi pret tiem, ir priekšnosacījums demokrātiskas iekārtas aizsardzībai un sabiedrības drošībai.

Šādos apstākļos nozīme ir tieši pēc iespējas ātrākai vienotākas sabiedrības priekšnosacījumu radīšanai, proti, ātrākai attiecīgo Krievijas Federācijas pilsoņu individuālai situācijas izvērtēšanai, kā arī valsts valodas zināšanu apliecināšanai.

Otrkārt, tā kā likumdevēja mērķis, ievērojot Krievijas Federācijas kara darbības agresijas turpināšanu, bija veikt padziļinātu katra attiecīgā Krievijas Federācijas pilsoņa pārbaudi pēc iespējas ātrāk, kā arī izvirzīt prasību pēc valsts valodas zināšanu apliecināšanas atbilstoši Imigrācijas likuma prasībām, kuriem ir attiecīgā pastāvīgās uzturēšanās atļauja, tad par saudzējošāku risinājumu nevar atzīt tādu risinājumu, kas paredzētu kādus izņēmumus no šīs ieceres.

Rezumējot. Par konstitucionālās sūdzības iesniedzēju minēto saudzējošāku līdzekli – sankciju noteikšanu, jau tika izteikts un konstitucionālās sūdzības iesniedzēji pēc būtības daļēji arī uzskata, ka tādu sankciju nemaz nav un Sankciju likums būtu jāgroza.

Tādējādi nepastāv citi līdzekļi, ar kuriem būtu iespējams pamattiesību ierobežojuma legītimos mērķus sasniegt tādā pašā kvalitātē.

Vai labums, ko gūst sabiedrība no noteiktā ierobežojuma, ir lielāks par indivīdam nodarīto kaitējumu?

Lai izvērtētu pamattiesību ierobežojuma samērīgumu, jāpārlicinās arī par to, vai nelabvēlīgās sekas, kas personai rodas tās pamattiesību ierobežošanas rezultātā, nav

lielākas par labumu, ko no šā ierobežojuma gūst sabiedrība kopumā. Tādējādi jānoskaidro, kurai no līdzsvarojamām interesēm būtu piešķirama prioritāte.

Vērtējot jautājumu par samērīgumu, svarīgi ņemt vērā to, ka visi pieteikuma iesniedzēji ir bijušie Latvijas nepilsoņi, kuri paši pēc savas izvēles brīvi un apzināti pēdējo 10–15 gadu laikā ir atteikušies no Latvijas nepilsoņa statusa, pieņemot Krievijas Federācijas pilsonību. Citiem vārdiem, paši pēc savas izvēles brīvi un apzināti nostiprināja savu tiesisko saikni ar Krievijas Federāciju, bet attiecībās ar Latviju – izvēlējās būt ārzemnieka statusā, proti, statusā, kas negarantē ieceļošanu un uzturēšanos citā valstī.

Cilvēktiesību tiesa savos spriedumos konsekventi ir norādījusi, ka Cilvēktiesību konvencija negarantē ārzemnieka tiesības ieceļot vai uzturēties konkrētā valstī, un līgumslēdzējām valstīm saskaņā ar vispārārstītām starptautiskām tiesībām un atbilstīgi to starptautiskajām saistībām, tostarp Cilvēktiesību konvencijai, ir tiesības kontrolēt ārvalstnieku ieceļošanu un uzturēšanos valstī, Eiropas Cilvēktiesību tiesa ir atzinusi valstu rīcības brīvību ārzemnieku ieceļošanas un uzturēšanās kontroles aspektā, tai skaitā noteikt savu imigrācijas politiku. Viens no ārzemnieku ieceļošanas un uzturēšanās kontroles veidiem ir patstāvīgās uzturēšanās atļaujas piešķiršanas un saglabāšanas jeb reģistrēšanas kārtība.

Papildus minētajam no Cilvēktiesību tiesas judikatūras izriet, ka Cilvēktiesību konvencijas 8. pants negarantē personai tiesības uz noteiktu uzturēšanās atļaujas veidu – vai nu kādu konkrētu pastāvīgās uzturēšanās atļaujas veidu vai termiņuzturēšanās atļaujas veidu, ja vien valsts piedāvātais risinājums neuzliek ārzemniekam tādas šķēršļus, kas liedz tam baudīt savas tiesības uz privāto dzīvi, tostarp ģimenes dzīvi. Ja uzturēšanās atļauja dod ārzemniekam tiesības attiecīgajā valstī uzturēties un brīvi īstenot savas tiesības uz privāto dzīvi, tad šādas uzturēšanās atļaujas piešķiršana pēc būtības ir pietiekams līdzeklis Cilvēktiesību konvencijas 8. pantā garantēto tiesību īstenošanai. Šajā sakarībā vēlos atsaukties uz Cilvēktiesību tiesas spriedumu „B.A.C. pret Grieķiju” un „Hoti pret Horvātiju”.

Nav rodams, ka Satversme šajā aspektā noteiktu augstāku standartu, proti, garantētu ārzemniekiem beznosacījumu uzturēšanās atļaujas izsniegšanu vai saglabāšanu, vai arī garantētu ārzemniekiem kāda konkrēta uzturēšanās atļaujas veida izsniegšanu vai saglabāšanu.

Likumdevējs, izslēdzot Imigrācijas likuma 24. panta pirmās daļas 8. punktu, visiem pieteikuma iesniedzējiem ir nodrošinājis iespēju arī turpmāk pastāvīgi uzturēties Latvijas Republikā, iegūstot līdzvērtīgu pastāvīgās uzturēšanās atļauju, ja vien attiecīgā persona saista savu turpmāko pastāvīgo dzīvi ar Latviju, apliecina valsts valodas zināšanas vismaz pamata līmenī, kā arī ir veikta attiecīgās personas padziļināta pārbaude. Tai pat laikā, kā jau tika minēts, nav izslēgta iespēja saņemt jebkura veida pastāvīgo uzturēšanās atļauju vai termiņuzturēšanās atļauju.

Attiecīgie Krievijas Federācijas pilsoņi, tāpat kā jebkurš ārzemnieks, ir tiesīgi pretendēt uz pastāvīgo uzturēšanos, ja ir apgūta valsts valoda vismaz pamata līmenī. Pamata līmenis prasa zināt valsts valodu minimāli, un tā apguve nav sarežģīta.

Apstrīdēto normu īstenošanai Ministru kabineta 2022. gada 8. marta noteikumos Nr. 157 tika paredzēta īpaša valsts valodas prasmes pārbaudes kārtība ārpus vispārējai kārtībai, kas arī netika atcelta. Līdz ar to visiem attiecīgajiem Krievijas Federācijas pilsoņiem tika paredzēta praktiski īstenojama valsts valodas prasmes pārbaude, kas nepieciešama, lai apliecinātu valsts valodas zināšanas. Taču galu galā pieteikšanās vai nepieteikšanās valsts valodas prasmes pārbaudei un tās apliecināšana ir katra Krievijas Federācijas pilsoņa izvēle.

Saskaņā ar Ministru kabineta noteikumiem Nr. 157 par pirmo valsts valodas prasmes pārbaudes kārtošanas dienu īpaši izveidotā procedūrā tika noteikts 2023. gada 11. aprīlis, proti, minimālais laiks no apstrīdētās normas stāšanās spēkā līdz valsts valodas kārtošanai bija teju septiņi mēneši un vairāk atkarībā no konkrētā valsts valodas prasmju pārbaudes laika. Ja persona kārto valsts valodas prasmes pārbaudi atkārtoti, tai dotais sagatavošanās laiks ir vēl garāks un personai bija iespēja nokārtot valsts valodas prasmes pārbaudi, kā arī iesniegt visus nepieciešamos dokumentus līdzvērtīgas uzturēšanās atļaujas saņemšanai līdz pat 2023. gada 31. decembrim. Lai apgūtu valsts valodu pamata A2 līmenī bez priekšzināšanām, minimāli ir nepieciešamas 240 stundas. Salīdzinājumam – 240 stundas – tas ir mazāk nekā vidēji mēnesī ir atvēlēts brīvajam laikam, neieskaitot normālo darba laiku vai atvēlēto laiku miegam.

Kā jau Saeima to uzsvēra savā atbildes rakstā, Latvijā ikvienam, kurš vien vēlas apgūt valsts valodu, ir plaši pieejami tās apguvei vajadzīgie materiāli. Turklāt Latvijā ik uz soļa ir iespējams saklausīt, runāt un arī rakstīt, proti, ik uz soļa ir iespēja praktiski apgūt latviešu valodu.

Ministru kabineta noteikumos ir paredzēti dažādi atbrīvojumi un atvieglojumi valsts valodas prasmju kārtošanai, piemēram, atkarībā no vecuma vai veselības stāvokļa. Līdz ar to šī kārtība pēc būtības ir individualizēta.

Nemot vērā gan apstrīdēto normu pieņemšanas apstākļus, gan pieteikuma iesniedzēju apstākļus, jo īpaši to, ka viņi nav minējuši nevienu konkrētu un saprātīgu argumentu tam, kāpēc likumdevēja noteiktajā laikā tiem nav bijis iespējams nokārtot valsts valodas prasmes pārbaudi, kā arī iesniegt nepieciešamos dokumentus pastāvīgās uzturēšanās atļaujas saņemšanai vai arī termiņuzturēšanās atļaujas saņemšanai, Saeima uzskata, ka ar apstrīdētajām normām ir panākts saprātīgs līdzsvars starp pieteikuma iesniedzēju tiesisko paļāvību un tām interesēm, kuru nodrošināšanas labad ir pieņemtas apstrīdētās normas.

Par tiesiskās paļāvības principu.

Uzskatu, ka valstij, atsaucoties uz Satversmes tiesas spriedumiem, ir tiesības mainīt savu regulējumu, tajā skaitā apstākļos un Satversmes tiesa to ir atzinusi, ka

ārkārtas apstākļos šādi maiņai ir piešķirama augstāka prioritāte nekā personu individuālo tiesību aizsardzībai.

Turpinājumā... Tādējādi, izejot no šiem principiem, samērojot personu un sabiedrības interešu nozīmīgumu, ievērojot apstrīdēto normu pieņemšanas mērķi, apstrīdētās normas aptver to, ka netiks nodrošinātas tiesības, uz kuru īstenošanu personas paļāvās, attiecīgi apstrīdētās normas nerada tiesiskās paļāvības principa pārkāpumu, jo, kā jau minēju, uzskatām to par samērīgu.

Par apstrīdēto normu atbilstību Cilvēktiesību konvencijas Ceturtā protokola 4. pantam.

Tātad Ceturtā protokola 4. pantā ietvertā kolektīvās ārzemnieku izraidīšanas aizliegums, jo no tiem neizrietot individuāls izvērtējums pirms pastāvīgās uzturēšanās atļaujas atcelšanas, turklāt netiekot paredzēta iespēja, ka uz 24. panta pirmās daļas 8. punkta pamata izsniegtās pastāvīgās uzturēšanās atļaujas varētu arī palikt spēkā, ja pēc individuāla izvērtējuma veikšanas tiktu secināts, ka tas ir samērīgi.

Šis pieteikuma iesniedzēju uzskats nav pamatots.

No Eiropas Cilvēktiesību tiesas judikatūras izriet, ka kolektīvā izraidīšana ir saprotama kā jebkurš pasākums, kas uzliek par pienākumu ārzemniekiem kā grupai izceļot no valsts, izņemot gadījumu, kad šāds pasākums tiek veikts, balstoties uz saprātīgu un objektīvu katra gadījuma individuālu izvērtējumu. Cilvēktiesību konvencijas attiecīgā panta mērķis ir novērst iespēju, ka valsts varētu ārzemniekus izraidīt, neizvērtējot individuāli katra ārzemnieka situāciju un tādējādi neuzklausot viņa viedokli par izraidīšanu. Tomēr neatkarīgi no tā, vai ārzemnieki saņem līdzīgus lēmumus, kolektīva izraidīšana nebūtu konstatējama gadījumos, kad katram ārzemniekam tiek dota iespēja sniegt viedokli par viņa izraidīšanu kompetentajai iestādei.

No apstrīdētajām normām neizriet tādas tiesiskās sekas, ka Krievijas Federācijas pilsonis, kas saņēmis attiecīgo pastāvīgās uzturēšanās atļauju, pēc noteikta datuma bez jebkāda individuāla izvērtējuma tiktu izraidīts no Latvijas Republikas.

Imigrācijas likuma pārejas noteikumu 58. punkts neparedz šādu regulējumu.

Šajā sakarībā vēlos vērst uzmanību, ka Imigrācijas likumā ir noteikta sadaļa par personu izraidīšanu, proti, 41. pantā ir noteikta kārtība, kā tas tiek darīts un katru reizi izraidīšana tiek individuāli vērtēta, tajā skaitā šis lēmums ir gan apstrīdams, gan pārsūdzams.

Vienlaikus vēlos vērst uzmanību uz Imigrācijas likuma 47. panta normām, kur izraidīšana nav pieļaujama, ja tāda izraidīšana neatbilstu cilvēktiesībām un starptautiskajām tiesībām. Šajā normā, bez šaubām, ietveras vairākas uzturēšanās atļaujas pieprasīšanas iespējas, vai nu tas būtu alternatīvais statuss vai patvērums, vai arī humānie apsvērumi. Līdz ar to, konstatējot šādu situāciju, pēc būtības personas izraidīšana būtu padziļināti vērtējama attiecībā uz šo aspektu.

Vienlaikus arī personām ir iespēja lūgt pagarinājumu pat līdz gadam, lai izceļotu. Izceļošana joprojām tiek uzskatīta kā likumīga uzturēšanās valstī šajā laikā.

Un noslēdzot. Saeima jau norādīja savā atbildes rakstā, ka uzskata, ka šī Krievijas Federācijas pilsoņu grupa nav skatāma līdzvērtīgi ar citām ārzemnieku grupām, jo šī personu grupa ir liela grupa, turklāt, kā jau minēju, attiecīgā grupa ir Krievijas pilsoņi, kuri paši pieņēma šo pilsonību un kontekstā ar šo Krievijas pilsoņu un Krievijas Federācijas rīcību, šis aspekts ir ņemams vērā.

Ievērojot minēto, lūdzu atzīt Imigrācijas likuma pārejas noteikumu 58. punktu un 2022. gada 22. septembra likuma „Grozījumi Imigrācijas likumā” 5. pantu, ciktāl ar to izslēgts Imigrācijas likuma 24. panta pirmās daļas 8. punkts, par atbilstošu Satversmes 1. pantam, 91. pantam, Pārejas noteikumiem un 96. pantam, kā arī Eiropas cilvēka tiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas Ceturtā protokola 4. pantam.

A. Laviņš.

Vītoliņa kungs, paldies jums par sniegto paskaidrojumu.

Sekos tiesnešu jautājumi. Vispirms vārds tiesnesei Anitai Rodiņai. Lūdzu!

A. Rodiņa.

Jā, paldies.

Man būs vairāki jautājumi.

Vītoliņa kungs, vai jūs varat, lūdzu, precizēt, jo jūs arī norādījāt, ka Satversmes tiesa varētu izbeigt tiesvedību, ņemot vērā Satversmes tiesas likuma 29. panta pirmās daļas 2. punktu. Tas bija domāts attiecībā uz 58. punkta sākotnējo redakciju? Tātad, tā ir redakcija, kas ir pieņemta 2022. gada 22. septembrī?

V. Vītoliņš.

Šī redakcija jau ir zaudējusi savu spēku. Bet, skatoties pēc būtības, tātad es minēju, ka pieteicēji ir izvirzījuši pēc būtības trīs argumentus, proti, valsts valodas apliecināšanas argumentu, uzturēšanās līdzekļu pierādīšanas problemātikas argumentu un uzturēšanās laika argumentu. Līdz ar to, attiecībā uz valsts valodu, kā Saeima jau to norādīja, šī prasība nav mainīta, bet tajā pašā laikā šī sākotnēji apstrīdētā redakcija ir zaudējusi spēku. Savukārt attiecībā uz atlikušajiem argumentiem mūsu vērtējumā šie pieteikumi nav atbilstoši Satversmes tiesas likumam.

A. Rodiņa.

Respektīvi, jūs sakāt, ka mūsu lietā nav tādas personas, kurām varētu būt problēmas ar nepieciešamajiem iztikas līdzekļiem, kas ir jāpierāda, lai iegūtu atbilstošu statusu un arī ar nepārtrauktu uzturēšanos. Vai tā ir jāsaprot jūsu atbilde?

V. Vītoliņš.

Tieši tā. Jo arī pieteicēju mutvārdu izteiktajos argumentos šādus mēs nedzirdējām.

A. Rodiņa.

Tieši pretēji man tad jāsaka, ka es sadzirdēju, ka mums ir personas... Un šeit mums tika norādīts, ka ir gan viena persona, kas ir tālbraucējs šoferis un viena persona, kas ir jūrniece, kas ilgstoši sava darba pienākumu dēļ var būt ārpus Latvijas robežām. To, ja es nemaldos, tieši arī minēja Krivcovas kundze savā runā.

Kā ar šīm personām? Jo, nu... es arī no lietas materiāliem redzu, ka ir iesniegti arī papildus materiāli, kas liecina, ka tiešām mums ir šī persona, kas ilgstoši atradusies ārpus Latvijas robežām. Nu, ko jūs tad varētu teikt attiecībā uz šo aspektu?

V. Vītoliņš.

Ja jūs runājat tieši par ilguma aspektu...

A. Rodiņa.

Jā, tieši par ilgumu.

V. Vītoliņš.

Ja jautājums ir par ilguma aspektu, tad, kā jau es minēju, pirmām kārtām no šīs apstrīdētās normas spēkā stāšanās, kas bija teju gads, mēs nesaskatām nevienu iemeslu, kāpēc personas nevarētu izpildīt šo prasību, tajā skaitā atbilstoši pēc analogijas – informēt – Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldi par savu situāciju. Otrām kārtām, ir jautājums, vai šī situācija tika skaidrota Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldē, kur arī es pieminēju, ka lēmuma pieņemējs nav atbrīvots no samērīguma principa vērtēšanas un tajā skaitā vērtējot situāciju pēc būtības, mūsu redzējumā šeit ir arī individuāls gadījums.

A. Rodiņa.

Tātad, šajā gadījumā mums būtu jāpaļaujas uz individuālu situācijas vērtējumu, ko attiecīgi tātad samērīguma principa ietvarā izšķirtu Pilsonības un migrācijas lietu pārvalde. Vai es pareizi sapratu?

V. Vītoliņš.

Jā. Tieši tā, jo šim lēmumam būtu izšķiroša nozīme un šeit ir efektīvi aizsardzības līdzekļi pieejami.

A. Rodiņa.

Jā. Paldies.

Labi... vēl, ja es atcerēšos, es uzdošu tieši par faktiskajiem apstākļiem... Bet pāriesim pie citiem jautājumiem.

Jūs argumentējāt un Saeima arī atbildes rakstā ir norādījusi, ka labas likumdošanas princips nav pārkāpts. Bet man tomēr radās viens jautājums. Lasot 58. punktu tā sākotnējā redakcijā, kas arī ir šīs te apstrīdētās normas redakcija... sakiet, lūdzu, kā pieteikuma iesniedzējiem vajadzēja saprast, ka šīm personām ir jāiegūst Eiropas Savienības pastāvīgā iedzīvotāja statuss, jo šajā normā nav nekur rakstveidā norādīts, ka tieši šis statuss personām būtu jāiegūst. Protams, pēc tam nāca šie te grozījumi, tika izskaidrots, ka tas ir tas statuss, kas ir jāiegūst, bet no kuras normas vai kā būtu tad jāsaprot šī te sākotnējā norma. Kas notiek ar šīm personām? Kāds statuss ir jāiegūst?

V. Vītolīņš.

Jā. Kā jau es minēju... tad nevienā no spēkā esošajām redakcijām un arī no tās redakcijas, kas ir apstrīdēta, nav izslēgts jebkuras uzturēšanās atļaujas saņemšana. Tajā skaitā jebkuras pastāvīgās uzturēšanās atļaujas, kas ir minēta Imigrācijas likuma 24. pantā vai arī jebkuras termiņuzturēšanās atļaujas saņemšana. Līdz ar to... Un arī šobrīd spēkā esošajā redakcijā. Neskatoties uz to, ka tur ir pieminēts Eiropas Savienības pastāvīgā iedzīvotāja statuss, pieliekot šim statusam klāt atsevišķus atvieglojumus, tas pats par sevi neizslēdz nevienas citas, ne pastāvīgās, ne termiņuzturēšanās atļaujas saņemšanu. Līdz ar to no Imigrācijas likuma 24. panta un no šī Pārejas noteikumu 58. punkta, kur, kā es minēju, viņš nav veidots ar vārdu „tikai” vai ar šo te noslēdzošo uzskaitījumu, ka šī ir vienīgā iespēja saņemt, ir skaidrs, ka jebkura persona var saņemt atbilstoši savai vēlmei un iespējām šīs te uzturēšanās atļaujas.

A. Rodiņa.

Paldies.

Pieteikuma iesniedzēji ļoti daudz savās konstitucionālajās sūdzībās norādīja uz iestāžu kapacitāti un iespēju izpildīt likumdevēja noteikto mērķi un, tostarp, tas izskanēja arī šodien tiesas zālē. Sakiet, lūdzu, vai tad, kad Saeima pieņēma apstrīdētās normas, Saeimai bija pārliecība par to, ka tiešām reāli dzīvē, ņemot arī vērā to personu loku, uz kurām šīs normas attiecās, būs iespējams izpildīt visas prasības? Respektīvi, būs iespējams nokārtot valsts valodas pārbaudes šo te darbu, eksāmenu, un PMLP arī izskatīt visas šīs lietas? Jo vēršu jūsu uzmanību, ka pieteikuma iesniedzēji norādīja, ka sākotnēji iestāžu kapacitāte nebija, tā radās pēc tam. Un arī vienā no komisijas sēdēm tika norādīts, ka Valsts izglītības un saturs centra kapacitāte ir 540 personas mēnesī, taču ir zināms, ka šīs te pārbaudes darbs bija jākārt vairākām personām. Arī tiesībsargs

akcentēja veselības aprūpes iestāžu kapacitāti. Proti, mans jautājums ir, vai Saeimai, pieņemot apstrīdētās normas, bija skaidrs redzējums, ka Latvijā esošās iestādes tiks galā ar tiem noteiktajiem pienākumiem?

V. Vītoliņš.

Jā. Tātad, šīs normas, kā jau es arī izklāstīju, tika pieņemtas pēc būtības ārkārtējos apstākļos, jo Krievijas Federācijas iebrukums Ukrainā joprojām ir un vardarbība tur pieaug un cilvēki, nevainīgi cilvēki, pārkāpjot kara tiesības, pēc būtības cieš. Saeimai bija pilnīga pārliecība, ka izpildvara izpildīs Saeimas pieņemto likumu, jo tieši Ministru kabineta uzdevums ir rūpēties par to, lai valdība spētu šos uzdevumus izpildīt. Un, kā jau tika minēts, tad attiecīgi arī Saeima sekoja līdzīgai izpildu institūciju darbam un, lai šīs normas padarītu vēl vieglāk piemērojamas, arī attiecīgi veica precedentus.

A. Rodiņa.

Paldies. Tad no jūsu atbildes man vēl viens jautājums radās.

Jūs norādījāt uz šo īpašo situāciju. Bet mēs zinām, ka karš sākās februārī. Šīs normas tika pieņemtas septembrī. Kādēļ tad Saeimai bija vajadzīgs tik ilgs laiks, ja jūs sakāt, ka tas bija tas galvenais apsvērums, kādēļ šīs normas tika pieņemtas?

V. Vītoliņš.

Saeima strādāja pie vairākiem jautājumiem saistībā ar karu, kas noteikti arī publiski tika atspoguļots, pieņemot nostājas arī attiecībā uz šo... un arī starptautiski... tātad, līdz ar to šis ir jāskatās kopsakarā un, protams, arī Saeima pievērsa uzmanību, kā jau es minēju, arī šiem te imigrācijas regulējumiem. Līdz ar to, nu, pagāja laiks, var piekrist, bet kara situācijai Saeima pievērsa uzmanību nekavējoties.

A. Rodiņa.

Labi. Un, protams, man jūsu pozīcija ir skaidra, jo es dzirdēju un es arī redzēju Saeimas atbildes rakstā, bet tomēr... es nevaru nepajautāt. Mēs redzam, ka pēc 2022. gada 22. septembra likuma pieņemšanas tas tika grozīts... Imigrācijas likums vēl tika grozīts, jūs arī pieskārieties tam. Vai, ņemot vērā to, ka pēc būtības mēs arī redzam, ka ar šiem grozījumiem likumdevējs laboja šo situāciju, vai var runāt par labas likumdošanas principa ievērošanu, pieņemot 22. septembra likumu?

V. Vītoliņš.

Es negribētu teikt, ka „laboja”. Tātad, kā jau es minēju, Saeima bija pilnīgi pārliecināta par to, ka valdība izpildīs Saeimas pieņemto likumu. Tātad, uzklusot izpildinstitūcijas, tika pieņemts lēmums vēl labvēlīgāk un skaidrāk tieši likuma līmenī

noteikt šo regulējumu, tajā skaitā, lai nebūtu tā, ka paļaušanās ir tikai uz samērīguma principu vai Ministru kabineta noteikumos noteiktajiem aspektiem. Tajos aspektos, par kuriem valdības institūcijas informēja, ka ir pārdomājami jautājumi, Saeima reaģēja un tieši likuma līmenī noteica, piemēram, šo pašu iztikas līdzekļu atvieglojumu.

Līdz ar to šīs normas, kā jau es arī minēju, no paša sākuma bija ļoti skaidras un viņas ietvēra sevī trīs aspektus. To, ka uzturēšanās atļaujas saskaņā ar 24. panta pirmās daļas 8. punktu vairs netiks izsniegtas, to, ka jau izsniegtās atļaujas Krievijas Federācijas attiecīgajiem pilsoņiem ir derīgas līdz 1. septembrim un, lai Krievijas Federācijas pilsonis varētu turpināt uzturēšanos, ir jāiesniedz attiecīgie dokumenti Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldē, proti, jāizrāda sava vēlme izvērtējot situāciju, tajā skaitā apliecinot valsts valodu.

A. Rodiņa.

Paldies.

Jūs arī norādījāt, ka šim ierobežojumam ir trīs leģitīmie mērķi. Sakiet, lūdzu, vai jūs varētu tā koncentrēti pateikt, kādus neizbēgamus palielinātus riskus, par kuriem jūs runājat atbildes rakstā, Latvijā radīja šie Krievijas pilsoņi, kuri Latvijā ir dzīvojuši pēc būtības visu savu dzīvi un, kā arī pieteikuma iesniedzēji ir norādījuši uz visām šīm faktiskajām situācijām. Vai Saeimas rīcībā bija kādi citi apsvērumi, izņemot šī te Krievijas kara uzsākšana, starptautisko tiesību pārkāpšana, kas norisinājās 2022. gada februārī? Vai bija vēl kādi argumenti tam, ka Saeima saskatīja un lēma, ka šis ir tas mirklis, ka ir mums noteikti jādomā par savas drošības stiprināšanu?

V. Vītolīņš.

Jā, tieši tā, kā jau es minēju. Attiecīgi izvērtējot iepriekšējo vēsturisko situāciju, proti, manis pieminētā gan Latvijas Republikas okupācija, gan Gruzijas karš 2008. gadā, Krimas okupācija, par ko, starp citu, arī Cilvēktiesību tiesa ir pieņēmusi savu spriedumu un arī vērtējusi Krievijas Federācijas rīcību šajā situācijā, un attiecīgi šobrīd 2022. gada iebrukums Ukrainā, kas turpinās neskatoties uz to, ka nu neizdevās acīmredzot 15 dienu laikā to izdarīt, tomēr šis iebrukums joprojām turpinās. Tie ir šie apstākļi. Krievijas Federācija izmantoja savus pilsoņus, jeb šo te tā saucamo „Krievu doktrīnu”, lai attaisnotu šo iebrukumu. Tas ir viens.

Otrs. Krievijas pilsoņi ir tie, kuri tāpat ir pieņēmuši šo pilsonību, būdami pirms tam Latvijas Republikas nepilsoņi. Tas nozīmē, ka var novērtēt, ka attiecīgi šīs personas ir izvēlējušās tieši sekot šai Krievijas Federācijai un būt integrēti ar šiem pilsoņiem, bet nevis ar Latvijas Republikas pilsoņiem, kur arī bija iespēja integrēties Latvijas Republikā.

Valsts valoda netika pārbaudīta, viņu zināšanas... kā es jau minēju, arī Cilvēktiesību tiesa noteica, ka valsts valoda nav vienkārša, tā teikt, abstrakta, bet ir ļoti

svarīga konstitucionālā vērtība, kas vieno sabiedrību. Līdz ar to ir nepieciešams saprast, vai šīs personas tiešām vēlas, vai viņas patiesi uzturas šeit, nevis izmanto ļaunprātīgi šo te pastāvīgās uzturēšanās atļauju vai varbūt apejot šīs te tiesības, lai izvairītos no vīzas un ceļotu un tamlīdzīgi. Līdz ar to reāli ir jautājums vai personas uzturas, jo tam ir arī būtisks novērtējums par šo te privātās dzīves aspektu. Un pie šādiem apstākļiem, protams, arī ir katras personas individuāls izvērtējums, lai saprastu, vai šīs personas rada individuālu apdraudējumu vai nē un attiecīgi valsts drošības iestādes tad arī sniegtu savu kompetento atzinumu, kas arī notiek atbilstoši mūsu rīcībā esošajai informācijai. Un no šāda skatpunkta šie bija tie apsvērumi, kuri tieši izvirzīja šo personu grupu par to, kuru Saeima uzskatīja, ka ir jāveic padziļināta pārbaude.

A. Rodiņa.

Un vai jūs, lūdzu, varat izskaidrot tiesai. Kas notiek ar tiem citu valstu pilsoņiem, piemēram, Armēnijas, Gruzijas, Azerbaidžānas pilsoņiem, kas tagad ir šo valstu pilsoņi, bet nav Krievijas pilsoņi, un kas arī iepriekš ir bijuši Latvijas nepilsoņi vai viņiem ir bijusi Latvijas pilsonība un viņi ir atteikušies un tādējādi kļuvuši par Gruzijas, kā jau es teicu, vai Armēnijas, vai Azerbaidžānas pilsoņiem? Kas notiek ar šiem pilsoņiem, kuriem ir pastāvīgā uzturēšanās atļauja?

V. Vītolīņš.

Jā, kas ar viņiem notiek. Tātad, šie pilsoņi turpina uzturēties Latvijas Republikā, pamatojoties uz iepriekš izsniegto pastāvīgās uzturēšanās atļauju. Tomēr šie pilsoņi nav tie pilsoņi, kas pēc būtības ir Krievijas Federācijas... līdzīgi, kā Krievijas Federācijas pilsoņi... viņi nav iebrukuši Ukrainā. Attiecīgi vēsturiski nav pamata uzskatīt, ka viņi kaut kādā veidā būtu arī apdraudējuši vai izteikuši, vai šī te doktrīna manis jau pieminētā šo valstu ārpolitikās būtu bijusi, tādas informācijas nav. Turklāt skaitliski viņi ir salīdzinoši ļoti mazāk nekā šī personu grupa.

A. Rodiņa.

Tad šīs personas turpina uzturēties, pamatojoties uz izsniegtajām pastāvīgās uzturēšanās atļaujām Latvijā, ja viņi vēlas. Jā.

Un es atcerējos, ko es jums vēl vēlējos jautāt. Pieteikuma iesniedzēji, skaidrojot tiesai savu pozīciju, norādīja vai arī varēja izsecināt, ka tā pastāvīgās uzturēšanās atļauja pēc būtības ir jāuzskata kā tāda, kas izsniegta uz mūžu. Un tad var saprast, ka šī te pārreģistrēšana ir tāda vairāk formāla darbība. Kāds būtu Saeimas vērtējums par šo apsvērumu?

V. Vītoliņš.

Mēs tam nevaram piekrist, kā jau arī minēju. Proti, gan Imigrācijas likuma 34. pants... pie reģistrācijas, gan 36. pants – pie vērtēšanas paredz šīs uzturēšanās atļaujas atņemt. Līdz ar to nevar uzskatīt, ka viņas tiek izsniegtas uz mūžu, viņas tiek izsniegtas pēc būtības uz 5 gadiem. Un pārvērtējot situāciju... jā... atvieglotā kārtībā, ja netiek konstatēts neviens no manis minēto pantu iemesliem, protams, personai tiek izsniegta jauna apliecība, tajā pašā laikā nav garantija, ka uz mūžu ir izsniegta. Šis regulējums arī nav apstrīdēts, un viņš ir bijis jau kopš Imigrācijas likuma pirmsākumiem.

A. Rodiņa.

Paldies. Un vēl būs jautājums par alternatīvu. Es tomēr gribētu dzirdēt jūsu viedokli.

Pirms šī likumprojekta komisijā tika skatīti arī divi citi. Bija Saeimas deputātu iesniegts likumprojekts un arī Ministru kabineta iesniegts likumprojekts, ko bija izstrādājusi Iekšlietu ministrija. Un šajā likumprojektā bija paredzēts, ka šīs te valodas zināšanas būtu jāpārbauda vai jāapliecina, reģistrējot uzturēšanās atļauju. Nu, komisija tomēr noraidīja šo priekšlikumu.

Sakiet, lūdzu, ņemot vērā šos te grozījumus, ņemot vērā, ka Saeima arī saprata, ka ne visām personām izdosies nokārtot šo te valodas pārbaudi, vai tomēr šī nevarētu būt bijusi viena tāda laba alternatīva?

V. Vītoliņš.

Jā, jums ir taisnība. Ministru kabinets šādu projektu iesniedza, turklāt vēlos vērst uzmanību, ka šajā projektā arī bija paredzēts, ka šī pārreģistrācija... papildus nosacījums par valsts valodas apliecināšanu būtu veicama pēc gada, proti, tas nozīmē, ka principā tās personas, kurām būtu jāpārreģistrē atbilstoši vispārējai kārtībai, noslēgtos tikai pēc sešiem gadiem no projekta iesniegšanas laika. Kā jau minēju, tad šādos apstākļos tas tieši nozīmēja pēc iespējas ātrāk sasniegt izvirzīto mērķi un Saeimas ieskatā šie seši gadi bija pārlietu garš periods.

A. Rodiņa.

Labi. Paldies.

Es vēl vēlējos jautāt par vecuma samazināšanas iespējamību, kas arī bija viens no Saeimā debatētajiem jautājumiem. Saeima tomēr izšķīrās nesamazināt šo te robežu vecumam, līdz kuram ir jākārt valsts valodas pārbaude. Sakiet, lūdzu, kādēļ tomēr šāda izvēle? Kādēļ Saeima tomēr, ja tā varētu teikt, kā mums arī pieteikuma iesniedzēji norādīja... neņēma vērā to, ka vairums šīs personas ir gados vecāki cilvēki un,

iespējams, varbūt ir apgrūtināši pārvarēt stresu un tamlīdzīgi. Kādēļ tomēr jūs palikāt pie šī te Ministru kabineta noteikumos noteiktā vecuma sliekšņa?

V. Vītolinš.

Tātad, 2022. gada 8. martā, burtiski pavisam nesen, pirms Saeimā bija diskusija attiecībā uz apstrīdēto normu, ir pieņemti Ministru kabineta noteikumi Nr. 157, tātad viņus pārizdodot no jauna. Tajā skaitā šajos noteikumos arī bija paredzēti dažādi atvieglojumi gan no vecuma, gan arī no veselības stāvokļa. Šajos te Ministru kabineta noteikumos ir arī sniegta informācija, kāpēc ir tieši tā un ne savādāk. Līdz ar to pēc būtības šis jautājums jau Ministru kabineta līmenī tika izvērtēts un Saeima uzskatīja, ka šajā te regulējumā šis laiks... ir pietiekami individualizēta šī pieeja, kura ir balstīta uz pārdomātiem aspektiem, līdz ar to arī šajā konkrētajā jautājumā neizvēlējās paredzēt īpašu likuma līmenī esošu regulējumu.

A. Laviņš.

Labi. Turpināsim ar tiesnešu jautājumiem. Vārds tiesnesei Irēnai Kucinai. Lūdzu!

I. Kucina.

Sveicināti! Paldies.

Man ir jautājums nedaudz precizējošs saistībā ar alternatīvo līdzekļu apspriešanu Saeimā. Šodien tiesas sēdē no pieteicēju pārstāvēm dzirdējām, ka ir iespējami citi alternatīvi līdzekļi un viens no tiem esot kā primārais, ko es vismaz pati esmu sadzirdējusi, šī te individuālā izvērtēšana uzturēšanās atļauju anulēšanai. Vai šis līdzeklis Saeimā tika vērtēts kā alternatīvs līdzeklis? Vai to jūs vispār neesat vēl likuši darba kārtībā un izvērtējuši viņu kā tādu pēc būtības?

V. Vītolinš.

Pēc būtības tā ir atšķirīga situācija. Jo tajā brīdī, kad persona piesaka uzturēšanās atļauju, šī persona pakļaujas imigrācijas regulējumam un tajā skaitā nepieciešamībai sniegt interviju, papildus informāciju kompetentajām iestādēm. gadījumā, ja ir runa par reģistrāciju, tad šāda mehānisma nav. Līdz ar to attiecīgi arī šis tika izvēlēts par to veidu, kā tiek sasniegts leģitīmais mērķis, tajā skaitā, protams, bija svarīgi arī tas, jo Saeima vairs nevēlas turpināt 24. panta pirmās daļas 8. punkta regulējumu, līdz ar to, šādam regulējumam neesot, protams, arī ir nepieciešamība saņemt cita veida uzturēšanās atļauju.

I. Kucina.

Tātad, pēc būtības jūs šādu alternatīvu kā tādu nevērtējāt.

Vēl šodien tiesas sēdē dzirdējām, ka, ja gadījumā viens no mērķiem, iespējams, ir bijis integrēt šo iedzīvotāju grupu Latvijas sabiedrībā, tad kādēļ nevarētu izvērtēt, teiksim, kaut kādus citus iespējamus risinājumus, kas saglabātu iespēju... saglabātu šo te uzturēšanās atļauju... Šāda mehānisma līdzekļi arī netika vērtēti?

V. Vītolīņš.

Runājot par integrāciju... tādā... jā, šis ir viens no mērķiem, bet primārais mērķis, protams, ir saprast, izvērtēt individuāli. Protams, arī valsts valoda ir viens no integrācijas elementiem, ļoti svarīgs. Līdz ar to, ja mēs runātu tikai par integrāciju, tad šāda integrācija jau tika piedāvāta, ja tā var teikt, uz brīvprātības pamata. Bet tomēr pie šiem apstākļiem Saeima vēlētos būt īpaši pārliecināta, ka šī integrācija ir izpildīta un arī attiecīgi lūdza apliecināt ar likumu valsts valodas zināšanas.

I. Kucina.

Labi. Paldies.

Un nedaudz par to, ko jūs minējāt saistībā ar izraidīšanas rīkojumu.

Mēs dzirdējām no Nikuļcevas kundzes, ka principā tie ģimenes apstākļi kā tādi netiek vērtēti. Jūs minējāt, ka tomēr kāds izvērtējums notiek. Tad kas īsti? Kādi kritēriji tiek ņemti pie izvērtējuma, ja plāno pieņemt šo te izraidīšanas rīkojumu? Ko iestāde vērtē?

V. Vītolīņš.

Jā, tādā, pirmām kārtām no sniegtajām atbildēm mēs saprotam, ka neviena persona nav izraidīta.

Tātad, ko vērtē? Vērtē uzturēšanās ilgumu, saikni ar valsti, ģimenes attiecības ar valsti, ģimene valstī, vai netiek izjaukta šī ģimene, bērni, vai ir mazgadīgi vai nav, attiecīgi vai iet skolā, un tas ir noteikts Imigrācijas likuma attiecīgi 45.–50. pantā. Nepateikšu tagad precīzi... tad man ir jāpameklē. Bet arī ir noteikti šie kritēriji, tajā skaitā, bez šaubām, kā tas arī izriet no Imigrācijas likuma 47. panta, ja izraidīšana nav iespējama, līdz ar to ir jāvērtē starptautiskās saistības... Latvijas Republikas... Un šajā gaismā arī šie kritēriji tiek vērtēti.

I. Kucina.

Tātad jūs kā Saeimas pārstāvis apgalvojat... ka starptautiskās saistības tiek izpildītas, jo pie šādu lēmumu pieņemšanas notiek individuāls izvērtējums.

V. Vītoliņš.

Tieši tā. Un likumā tas ir ierakstīts precīzi, proti, 50. pantā šķiet... arī Imigrācijas likumā ir noteikta tajā skaitā apstrīdēšanas un pārsūdzības kārtība, kur attiecīgi noteiktajā administratīvā procesa kārtībā šie kritēriji tiek vērtēti ar tiesas līmenī.

I. Kucina.

Paldies.

Un no manas puses vēl viens jautājums, ko es sadzirdēju arīdzan no Nikuļcevas kundzes, par 91. pantu. Par atšķirīgas attieksmes leģitīmo mērķi. It kā jūs neesot precīzi to norādījuši.

Tad jūs varat vēlreiz varbūt izskaidrot, kāds būtu saistībā ar 91. panta atšķirīgās attieksmes leģitīmais mērķis no Saeimas puses?

V. Vītoliņš.

Tā tad vēlreiz. Krievijas Federācijas pilsonībai tieši ir pievērsta uzmanība, jo manis izklāstīto apstākļu dēļ ar citu valstu pilsoņiem tādas situācijas nav.

Attiecīgi runājot par šo te pieminēto grupu, kas bija Krievijas Federācijas pilsoņi, kas ir saņēmuši šīs te pastāvīgās uzturēšanās atļaujas 90. gados līdz 2003. gadam, kad stājās spēkā Imigrācijas likums, tad jāsaka, ka šī personu grupa ir ļoti neliela salīdzinoši tajā skaitā. Tā tad, šī personu grupa, ir aptuveni 6 tūkstoši, no šīs personu grupas vecumā no 75 līdz 85 gadiem, kas pēc būtības ir jau ilgstoši dzīvojuši Latvijā un arī protams, ir veci cilvēki, tad šeit ir 25 074, pretstatā cilvēki, kas ir no 20 līdz 60 gadiem, kuri varētu būt... arī teiksim tā... aktīvāki no šāda skatpunkta, ir tikai tūkstotis. Līdz ar to Saeima koncentrējās tieši uz Imigrācijas likumu, kas ir ilgāks Imigrācijas likums pēdējā laikā no 2003. gada, un protams, ka arī tas liecina par šo cilvēku, teiksim, integrēšanos, jo, kā jau es minēju, 10–15 gadu laikā šie cilvēki pieņēma Krievijas Federācijas pilsonību, tajā skaitā jau runājot par iebrukumu, kas notika Gruzijā no Krievijas Federācijas puses, Krimā un, protams, arī Ukraina šobrīd.

I. Kucina.

Labi. Paldies.

A. Laviņš.

Jā, bet Vītoliņa kungs, jautājums bija uzdots par atšķirīgās attieksmes leģitīmo mērķi. Es saklausīju statistikas datus par dažāda vecuma grupu pārstāvjiem. Kā jūs to sasaistāt ar leģitīmā mērķi atšķirīgai attieksmei? Un es runāju par to atšķirīgo attieksmi, par ko pieteikuma iesniedzēju pārstāvji minēja.

Es līdz galam neizpratu jūsu sniegto atbildi uz Kucinas kundzes uzdoto jautājumu. Tāpēc es pie tā atgriežos vēlreiz.

V. Vītoliņš.

Tātad, leģitīmais mērķis ir principā tas pats leģitīmais mērķis... ievērojot šo konkrēto grupu, kāds ir šim regulējumam kopumā.

A. Laviņš.

Bet akcents bija uz atšķirīgās attieksmes leģitīmo mērķi. Normas mērķis ir viens, bet atšķirīgās attieksmes leģitīmais mērķis... tad, kad mēs runājam par atbilstību tiesiskās vienlīdzības principam, tie ne vienmēr var būt vienādi.

V. Vītoliņš.

Jā, šī grupa ir skaitliski lielāka. Šī grupa mūsu vērtējumā rada īpašu risku. Ņemot vērā šīs grupas tieši pēdējā laikā pieņemto Krievijas Federācijas pilsonību attiecīgi... un vecuma sadalījumu...

A. Laviņš.

Tātad, leģitīmais mērķis atšķirīgai attieksmei ir sabiedrības drošības aizsardzība?

V. Vītoliņš.

Tieši tā.

A. Laviņš.

Labi. Paldies. Ir noskaidrots šis aspekts.

Turpināsim ar tiesnešu jautājumiem. Vārds tiesnesim Artūram Kučam. Lūdzu!

A. Kučs.

Jā, es gribēju ar kaut ko citu... Bet varbūt, ja mēs runājam par atšķirīgo attieksmi, tad varbūt par šo es arī gribētu noprecizēt.

Jo, vai mēs tiešām varam teikt, ka to leģitīmo mērķi var sasniegt vai sasniedz šī apstrīdētā norma, ja mums vienlaikus ir arī Krievijas Federācijas pilsoņi, kuri ir ieguvuši uz cita pamata, tajā skaitā uz likuma „Par ārvalstnieku un bezvalstnieku ieceļošanu un uzturēšanos Latvijas Republikā”, un uz viņiem netiek attiecinātas ne prasības par valsts valodu, ne arī citas šīs prasības, kas ir apstrīdētajā normā ir. Un tie arī ir cilvēki, kas iepriekš ir bijuši Latvijas pilsoņi, Latvijas nepilsoņi, atteikušies un ieguvuši Krievijas Federācijas pilsonību... Šeit ir divas Krievijas Federācijas pilsoņu grupas.

Pasakiet man tā vienkāršotiem vārdiem, kāpēc viena daļa Krievijas pilsoņu ir apstrīdētās normas tvērumā, uz otru tas neattiecas?

V. Vītolinš.

Jā, tāpat, kā jau es minēju, tad Saeima koncentrējās tieši uz Imigrācijas likumu, par cik tas aptver lielāko daļu.

Tāpat, otrs. Imigrācijas likumā nav noteikti tādi kritēriji, kādi bija noteikti savulaik likumā par šo te Krievijas Federācijas pilsoņu... „Ārzemnieku un bezpilsoņu uzturēšanos” 23.¹ pantā, proti, kur bija pateikts papildus kritēriji, ka šīm personām ir obligāti jādzīvo šeit ilgstoši, attiecīgi tas, kas nav Imigrācijas likumā noregulēts tādā pašā kvalitātē, es runāju par 24. panta pirmās daļas 8. punktu.

Līdz ar to, ņemot vērā šo aspektu, tāpat Saeima koncentrējās tieši uz Imigrācijas likuma regulējumiem.

Un šo leģitīmo mērķi mēs vēlamies sasniegt... kā jau es teicu, tā ir sabiedrības drošība, attiecīgi paaugstināta integrācija un šī grupa ir daudz lielāka. Līdz ar to arī šis fokuss ir uz šīs Imigrācijas likumā esošo grupas lielumu.

A. Kučs.

Jā... Vienīgi, kāpēc es jums to prasu... ir jautājums, vai skaitliskais lielums var būt pamats atšķirīgai attieksmei? Par to jau man tas jautājums bija.

V. Vītolinš.

Nu, tajā skaitā šīs grupas, kā jau es teicu... vecuma rādītāji un tā... Līdz ar to Saeima koncentrējās tieši uz šo grupu.

A. Kučs.

Labi. Paldies.

Otrs tad varbūt, ar ko es gribēju sākt... Jūs teicāt, ka vajadzētu izbeigt tiesvedību, jo, kā jūs teicāt, ka jūs neredzat nevienam, ka tieši konstitucionālās sūdzības iesniedzējiem... ka viņiem būtu kāds aizskārums. Bet es teiktu, ka Satversmes tiesas judikatūra ir dažāda. Dažreiz Satversmes tiesa skatās plašāk uz šo normu, arī ņemot vērā, teiksim, tomēr efektivitāti.... Un, kā jau pieteikuma iesniedzēji teica, tad ir vismaz 1213 Krievijas Federācijas pilsoņi, kuriem būs jāatstāj Latvijas teritorija... tāpat... un vai jūs, izsakoties arī par šiem cilvēkiem, teiktu, ka neredzat aizskārumu arī attiecībā uz šiem cilvēkiem?

V. Vītolinš.

Jā, likumdevējs ir iedevis šiem cilvēkiem tāpat risināt savu situāciju, ja viņi vēlas to darīt... proti, tāpat, arī pēc šī 31. decembra, kad ir galējais termiņš, kad ir

jāiesniedz attiecīgie dokumenti, ja viņi nav iesniegti, tad joprojām persona uzturas likumīgi standartā pēc Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes izsūtītās vēstules 90 dienas. Tā ir likumīga uzturēšanās. Attiecīgi, ja ir bijušas kādas grūtības, šīs personas var vērsties Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldē saskaņā ar Imigrācijas likuma 41. pantu un lūgt pagarinājumu pat līdz gadam un attiecīgi šī uzturēšanās gada laikā joprojām ir likumīga. Līdz ar to, ja persona... tas ir atkarīgs no tā, kāda personai ir situācija, arī šīs likumīgās uzturēšanās laikā persona var vērsties Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldē ar attiecīgiem dokumentiem un lūgt Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldi izskatīt šo personas situāciju individuāli. Līdz ar to personai no likuma viedokļa ir dotas plašas iespējas attiecīgi izvērtēt savu konkrēto situāciju un attiecīgi vērsties arī iestādē.

A. Kučs.

Labi. Paldies.

Vēl viens jautājums bija tieši par valsts drošību. Un pieteikuma iesniedzēji jau norādīja, ka viņi redz, ka Imigrācijas likumā jau ir... pirms apstrīdētajām normām jau bija iestrādātas normas, kas paredzēja katra gadījuma tad individuālu vērtēšanu, ja ir aizdomas. Kādēļ, jūsuprāt, šis regulējums to mērķi – valsts drošība – nesasniedz tas iepriekšējais, proti, ja būtu aizdomas par kādu konkrētu vai vairākiem Krievijas Federācijas pilsoņiem, kuri rada draudus Latvijas drošībai, tad ir drošības iestāžu izvērtējums un arī attiecīgi tam sekojoši lēmumi.

V. Vītolinš.

Jā, tāpat kā jau es minēju, tad šis regulējums, ko Saeima pieņēma, viņš tieši apgrieztā veidā, ja tā var teikt, nosaka šo regulējumu, nosakot personai saskaņā ar Imigrācijas likumu arī pienākumu iesniegt nepieciešamo informāciju un, protams, arī pakļauties vajadzībai būt intervētam no kompetentām iestādēm. Tas jūsu pieminētajā, kā es saprotu, šīs personas iekļaušana tā saucamajā „melnajā sarakstā”, šādi nav.

A. Kučs.

Nē, man tas jautājums bija... varbūt es līdz galam nepateicu skaidri. Tad es mēģināšu vēlreiz. Kāpēc ar to regulējumu to mērķi – valsts drošība – nevarēja sasniegt?

V. Vītolinš.

Nevarēja sasniegt tādā kvalitātē, jo nav tik dziļš individuāls izvērtējums.

A. Kučs.

Tad jūs tagad redzat, ka apstrīdētās normas paredz... jo viņas jau principā attiecas uz visiem Krievijas Federācijas pilsoņiem...

V. Vītoliņš.

Tieši tā. Lai persona varētu saņemt šo pastāvīgās uzturēšanās atļauju vai jebkuru citu, termiņuzturēšanās atļauju, piemēram, tad personai ir jābūt padziļināti izvērtētai saskaņā ar Ministru kabineta noteikumiem, ko es jau pieminēju 15. punkta pielikumā, un attiecīgi šis ir arī tas, kur cilvēks sniedz papildu informāciju saskaņā ar Imigrācijas likuma nosacījumiem un nepieciešamības gadījumā tiek aicināts uz interviju un attiecīgi šī informācija tiek varbūt vēl dziļāk noskaidrota, tas, kas nenotiek citos gadījumos vispārējā regulējumā.

A. Kučs.

Paldies.

Un vēl viens jautājums, kur bija dažādi viedokļi, tāpēc es gribēju precizēt. Tas, ko teica pieteikuma iesniedzējs, ka persona... ka viņa tagad ir iesniegusi, viņa nav saņēmusi... tā tad nokārtojusi valsts valodas prasības, iesniegusi... bet viņa nevar ceļot, viņa nevar šobrīd atstāt Latvijas teritoriju, jo viņai var nebūt iespējas atgriezties. Vai jūs šim viedoklim piekrītat, nepiekrītat? Ja nē, tad uz ko jūs balstāties?

V. Vītoliņš.

Tā tad, kā jau es arī, uzdodot jautājumu, noskaidroju, ka pieteicējs Krievijas Federācijas pilsoņa pasi uzskata par ceļošanas dokumentu. Līdz ar to attiecīgi arī, ja personai ir radusies tāda situācija, viņa var vērsties Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldē izskaidrojot savu situāciju vai attiecīgi Ārlietu ministrijā un saņemt nepieciešamības gadījumā vīzu. Un šādā situācijā, protams, ka persona var arī atgriezties atpakaļ un nokārtot, teiksim, lietas, kas nav nokārtotas.

Papildus tam, protams, šī ir individuāla situācija, un tad ir jāskatās, kā tā situācija ir radusies un atkal ir jāvērtē. Jo saprotams, ka tās situācijas cilvēkiem var būt dažādas. Tāpēc, protams, šeit ir jāvērtē arī individuāli, kas ir bijusi par problēmu. Šeit es sadzirdu, ka cilvēks ir nokārtojis šo te valsts valodas pārbaudi un tamlīdzīgi, līdz ar to ir iespējams arī runāt par nokavētā termiņa atjaunošanu.

A. Kučs.

Labi. Paldies.

A. Laviņš.

Paldies.

Vārds tiesnesim Gunāram Kusiņam. Lūdzu!

G. Kusiņš.

Jā. Man paturpinot iepriekš uzdoto jautājumu... Sakiet, lūdzu, jūs norādījāt uz vairākiem gadījumiem, kad Imigrācijas likuma 42. pants paredz tiesības pagarināt līdz pat gadam. Sakiet, lūdzu, šādā situācijā... tāad izbraukuma rīkojumu neizdod, ja pārvaldes priekšnieks humānu apsvērumu dēļ pieņem lēmumu atļaut ārzemniekam noteiktu laiku, bet ne ilgāk kā gadu, uzturēties Latvijas Republikā.

Vai es pareizi sapratu nupat jūsu atbildi. Ja pat ir pieņemts šāds lēmums, piemēram, uz gadu uzturēties Latvijas Republikā, ja ārzemnieks ir izbraucis ārpus Latvijas valsts, vai viņa atgriešanās nosacījums ir vīzas saņemšana?

V. Vītoliņš.

Jā. Viņam nosacījums ir vīzas saņemšana.

G. Kusiņš.

Un nepietiek ar to, ka pārvaldes priekšnieks ir pieņēmis lēmumu atļaut ārzemniekam gadu uzturēties Latvijas Republikā? Tas ir saprotams tā, ka var gadu uzturēties, neizbraucot. Bet, ja izbrauc, tad tiesības atgriezties Latvijā nav?

V. Vītoliņš.

Nē. Es precizēšu. Ir tiesības atgriezties. Šis ir cilvēkam iedots kā likumīgas uzturēšanās laiks, lai attiecīgi veiktu iesniegumu un izpildītu šo sev vēlamo mērķi, kādēļ šis pagarinājums tika lūgts.

G. Kusiņš.

Bet man liekas, ka te ir divas savstarpēji izslēdzošas atbildes uz kolēģa Artūra Kuča jautājumu un uz manu jautājumu.

V. Vītoliņš.

Jā. Es precizēšu. Tāad, pārvaldes izsniegts lēmums par to, ka personai ir pagarināts izceļošanas laiks humānu apsvērumu dēļ, ir likumīgas uzturēšanās nosacījums. Persona valstī uzturas likumīgi.

G. Kusiņš.

Un personai... zem „uzturas likumīgi” saprot, ja viņš ar savu derīgo ceļošanas dokumentu, kas mūsu gadījumā ir Krievijas Federācijas pilsoņa pase, ir izbraucis ārpus Latvijas teritorijas, tad viņam ir tiesības atgriezties Latvijā, piemēram, viņam ir uz gadu iedots pagarinājums, tad gada laikā viņš var izbraukt... nu... es nezinu... tur veselības procedūras veikt kādās ārvalstīs... un atgriezties Latvijā.

V. Vītoliņš.

Tas ir jāskatās, jo šis pagarinājums tiek dots ar konkrētu mērķi. Cilvēks vēršas Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldē un izklāsta savu mērķi, kamdēļ arī tiek pieņemts lēmums par pagarināšanu, un tad, protams, man liktos, ka tas būtu pretēji mērķim, ja šis cilvēks izbrauktu, es atvainojos, atvaļinājumā un beigās, kā lai saka, nodzīvotu tur atvaļinājumā pusgadu un tad atgrieztos atpakaļ un teiktu, ka es vēl mēģinu sasniegt mērķi. Līdz ar to tas būtu vēl skatāms. Bet, bez šaubām, ja šis mērķis nav sasniegts objektīvi, tad pēc likuma un pēc jēgas šādam cilvēkam šo mērķi būtu jādod sasniegt. Līdz ar to arī ietvaros atgriešanos valstī, lai sasniegtu mērķi, kamdēļ šis pagarinājums tika dots.

G. Kusiņš.

Es neesmu tagad speciālists par tādiem praktiskiem jautājumiem... Varbūt jūs man varat sniegt atbildi. Ja nē, tad es pieļauju, ka mēs prasīsim kādam citam. Sakiet, lūdzu, bet kā tad to var pārbaudīt? Vai tas ir tas pats mērķis, kura dēļ ir pagarināts uz vienu gadu? Kā to var pārbaudīt... ja Rīgas lidostā nāk ārzemnieks, uzrāda savu dokumentu, viņam ir pārvaldes priekšnieka pieņemts lēmums tiesības noteiktu laiku gadu uzturēties Latvijas Republikā, kā tur var izvērtēt, vai tas ir tas mērķis vai cits mērķis? Uz kādu dokumentu pamata?

V. Vītoliņš.

Lidostā to noteikti nevarēs pārbaudīt, ja neradīsies kādas papildus aizdomas. Līdz ar to lidostā būs vienkārši formāli... ja dokuments ir, tad persona varēs tikt iekšā.

G. Kusiņš.

Bet kā tas reāli notiek? Lidostā tas pārbaudīts netiek, bet tas kā nosacījums tiek ņemts vērā? Ja tā persona ielido lidostā, tad viņš likumīgi uzturas...

V. Vītoliņš.

Uzrāda Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes izsniegtu dokumentu. Tas ir tas, kā notiek pārbaude lidostā.

G. Kusiņš.

Jā. Labi. Paldies. Skaidrs.

Un nākamais jautājums. Sakiet, lūdzu, tiesas sēdē, kas notika līdz pusdienas pārtraukumam, Krivcovas kundze jau norādīja šo vienu gadījumu, ka ir persona saņēmusi šo dokumentu ļoti neilgu laiku pirms likumā noteiktā termiņa.

Sakiet, lūdzu, vai likumdevējs, nosakot šādu regulējumu, vienkārši nebija padomājis, ka šādas situācijas var rasties? Vai tā ir kāda cita amatpersona, kas nepareizi rīkojās?

V. Vītoliņš.

Es atvainojos... Saņēma dokumentu neilgi pirms...

G. Kusiņš.

Pirms termiņa beigām. Un viņa vairs nevarēja paspēt izvēlēties to rīcības modeli, ko viņa vērtēja un saņēma valodas apliecību septiņu dienu laikā, bet tas laikam bija 30. datums.

V. Vītoliņš.

Jā, bet attiecībā uz valodas pārbaudi... tā tad Ministru kabinets jau nekavējoties pēc likuma pieņemšanas pieņēma... neatceļot parasto procedūru, pieņēma arī šo procedūru, kur aicināja visus Krievijas Federācijas pilsoņus attiecīgos pieteikties, tika arī šiem cilvēkiem piedāvāts konkrēts laiks, kad ir jākārto. Atbilstoši mūsu rīcībā esošajai informācijai tad arī bija cilvēki, kuri tajā konkrētajā laikā nevarēja un vērsās pie Izglītības satura centra lūdzot pārcelt uz citu laiku...

G. Kusiņš.

Jā, uz citu datumu...

V. Vītoliņš.

... un tas arī tika darīts atbilstoši mūsu rīcībā esošajai informācijai. Līdz ar to šeit tad ir jāskatās konkrētais gadījums, kāpēc tas tā ir radies, kāpēc cilvēks varbūt tad nelūdza pamainīt šo grafiku, ja viņš atradās tanī laikā komandējumā un nevarēja tieši tajā laikā ierasties un tamlīdzīgi. Tad, līdz ar to no mūsu rīcībā esošās informācijas šī procedūra tika radīta tā un arī praksē piemērota tā, ka principā cilvēkiem tika atrasta iespēja, pielāgojoties arī pie cilvēku situācijas.

G. Kusiņš.

Labi. Skaidrs. Es sapratu, ka personas varēja ātrāk kārtot, gan arī vēlāk... ka viņas pašas tad izvēlējās šo eksāmenu kārtošanas atlikšanu uz vēlāku laiku... tā iemesla dēļ varēja notikt šāds gadījums.

V. Vītoliņš.

Pēc būtības, kā mēs esam informēti, visi, kas pieteicās, viņiem tika piedāvāts laiks konkrēts un, ja cilvēku šis laiks neapmierināja, viņš varēja vērsties un lūgt precizēt

šo laiku. Turklāt, kā jau es arī minēju, arī vispārējā kārtība netika atcelta, līdz ar to cilvēks varēja iet vispārējā kārtībā, tikai, protams, nu droši vien ir jāreķinās ar to, ka tur ir rinda un tur ir jāreķinās arī ar citiem. Līdz ar to cilvēkam mūsu redzējumā pareizākā rīcība būtu bijusi sazināties ar šo te Izglītība satura centru izskaidrojot savu situāciju un lūgt pamainīt šo te kārtības dienu.

G. Kušņš.

Labi. Paldies.

Un pēdējais jautājums. Sakiet, lūdzu, pieteikuma iesniedzēju pārstāvji norādīja, ka patiesībā apstrīdētās normas sekas ir kolektīva izraidīšana, nu, pēc būtības viņi zaudē pastāvīgās uzturēšanās atļauju un sekas ir kolektīvā izraidīšana. Es no jūsu teiktā sapratu, ka šo individuālo izvērtējumu nepieciešamība, lai netiktu pieļauta kolektīvā izraidīšana, ir paredzēta tikai tad, ja ir konkrēta izraidīšanas procedūra, nevis individuāls izvērtējums pie pastāvīgās uzturēšanās atļaujas anulēšanas.

V. Vītolīņš.

Jā.

G. Kušņš.

Vai es pareizi saprotu, ka jūs uzskatāt, ka individuāls izvērtējums pie personu izraidīšanas ir pietiekošs, lai novērstu tās negatīvās sekas, kas varētu rasties, ja persona zaudē kādu no uzturēšanās atļaujām?

V. Vītolīņš.

Tieši tā. Jo, kā jau Cilvēktiesību tiesa, interpretējot 4. protokola 4. pantu, ir norādījusi, šī kolektīvā izraidīšana iestājas tikai tad, ja personas tiek izraidītas kolektīvi, konkrēta grupa, neuzklausot šo personu viedokli individuāli. Šajā konkrētajā gadījumā tāpat, ja mēs runājam par konkrētu izraidīšanu jau, bet, kā mēs dzirdējām, tad vēl neviena persona nav izraidīta, bet, ja mēs runājam par izraidīšanu, tāpat vēlos vērst uzmanību, ka individuālā uzklaušīšana arī notiek piesakoties šai te termiņuzturēšanās vai pastāvīgās uzturēšanās atļaujai, tāpat šis lēmums ir individuāls attiecīgi. Bet, runājot par izraidīšanu, šis lēmums arī ir individuāls, jo manis pieminētais Imigrācijas likuma gan 50. pants un 51., šķiet, ja es nejaucu, tur ir paredzēta arī apstrīdēšana, gan pārsūdzēšanas kārtība. Līdz ar to tur ir nodrošināts individuāls izvērtējums pat vairākos līmeņos.

G. Kušņš.

Jā. Labi. Paldies. Nav vairāk jautājumu.

A. Laviņš.

Paldies.

Vārds tiesnesei Jautrītei Briedei. Lūdzu!

J. Briede.

Jā, paldies.

Es tikai gribēju precizēt, vai es pareizi saprotu, ka tie cilvēki, kas ir atteikušies no Latvijas pilsonības un saņēmuši Krievijas pilsonību, principā viņiem nav šķēršļu arī šobrīd atteikties no Krievijas pilsonības un naturalizēties Latvijas pilsonībā. Vai ir kaut kādi šķēršļi?

V. Vītolinš.

Ja viņi ir uzturējušies šeit noteikto ilgumu atbilstoši Pilsonības likumam, tad, protams, Pilsonības likums nosaka... un man šobrīd no galvas runājot... man liktos, ka viņiem nav šķēršļu, jā. Paejot noteiktiem kritērijiem, viņi var pretendēt uz Latvijas pilsonību.

A. Laviņš.

Jā. Labi. Turpinām.

Un vēl daži jautājumi tiesnesei Anitai Rodiņai. Lūdzu!

A. Rodiņa.

Paldies. Es tomēr gribu atgriezties pie Satversmes 91. panta. Un es saprotu, ka Latvijā tagad ir Krievijas pilsoņi, kuriem tika izsniegtas pastāvīgās uzturēšanās atļaujas, pamatojoties uz likumu „Par ārvalstnieku un bezvalstnieku ieceļošanu, uzturēšanos Latvijas Republikā” 23.¹ pantu, un Krievijas pilsoņi, kuriem bija izsniegtas pastāvīgās uzturēšanās atļaujas, pamatojoties uz tagad vairāk spēkā neesošās normas, kas ir arī apstrīdētā, tā ir izslēgtā 24. panta pirmās daļas 8. punkts.

Un tagad es redzu, ka mums veidojas divas Krievijas pilsoņu grupas. Attiecībā uz vienu no grupām, kuras tātad šo pastāvīgās uzturēšanās atļauju bija ieguvušas, pamatojoties uz apstrīdēto normu, šīm personām, ir jākārt valsts valodas pārbaude, bet otrai personu grupai, kas arī ir Krievijas pilsoņi, šie Krievijas pilsoņi turpina tad uzturēties Latvijā, pamatojoties uz šīm te izsniegtajām pastāvīgās uzturēšanās atļaujām.

Vai tāda ir šī situācija, kas ir izveidojusies Latvijā?

V. Vītolinš.

Jā, tāda ir šī situācija un tāpēc vēlreiz... tātad, šī Krievijas Federācijas pilsoņu grupa, kura ir saņēmusi pastāvīgās uzturēšanās atļaujas, balstoties uz šo „Ārvalstnieku un bezvalstnieku ieceļošanas un uzturēšanos Latvijas Republikā” 23.¹ pantu, tātad šajā

pantā ir arī noteikti kritēriji, nekā tas ir Imigrācijas likuma 24. panta pirmās daļas 8. punktā. Proti, lai saņemtu šādu uzturēšanās atļauju, ir nepieciešams konstatēt pastāvīgo uzturēšanos tātad Latvijā, dzīvesvietu reģistrēto un tamlīdzīgi, tātad šajā te 23.¹ pantā. Tas ir viens.

Otrs. Šī grupa skaitliski ir ievērojami mazāka.

Trešais. Šī grupa varēja izmantot šīs tiesības atteikties no šī te nepilsoņa statusa un saņemt Krievijas Federācijas pilsonību tikai līdz 2023. gadam. Šī grupa ir arī vecuma ziņā vecāka.

Līdz ar to, kā jau es minēju vēlreiz, Saeima koncentrējās uz šī te Imigrācijas likuma 24. panta pirmās daļas 8. punktā esošo grupu, kura ar šiem kritērijiem, manis nosauktajiem, ir atšķirīga.

A. Rodiņa.

Tātad, jūs sakāt, ka šīs grupas nav savstarpēji salīdzināmas. Vai es pareizi saprotu?

V. Vītoliņš.

Jā. Es saku, ka viņas ir būtiski atšķirīgas.

A. Rodiņa.

Tad tomēr es vēlos pajautāt. Kā jūs vērtējat to, ka Saeimas komisijas sēdē Saeimas Juridiskais birojs tostarp bija vēršis uzmanību uz 91. panta problemātiku tieši šo divu salīdzināmo grupu kontekstā. Turklāt arī, ja es nemaldos, arī jūs piedalījāties šajā komisijas sēdē. Lasot komisijas sēdes stenogrammu un arī klausoties Saeimas sēdes komisijas ierakstu, manī mudina izdarīt secinājumu, ka drīzāk kapacitāte ir bijusi tā problēma, kādēļ likumdevējs izšķīrās neattiecināt arī šīs te prasības uz, kā jūs sakāt, uz vecāku šo te Krievijas pilsoņu grupu. Jo es atļaušos citēt... „Maira Roze papildina, ka šīs ievērojami ietekmēs PMLP kapacitāti, kā arī šiem cilvēkiem PMLP ir paziņojis, ka uz viņiem šī norma neattiecas”.

V. Vītoliņš.

Jā, tā ir. Protams, PMLP bija paziņojusi šīm personām, kuras arī vērsās Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldē ar lūgumu skaidrot pieņemtos grozījumus. Šīm personām arī tika sniegta informācija, ka grozījumi Imigrācijas likuma 58. punktā šīs personas neskar. Tā iemesla dēļ es pieņemu, ka Mairas kundze, Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes vadītāja, uzskatīja par savu pienākumu informēt Saeimas deputātus par šo situāciju. Bez šaubām, ka Pilsonības un migrācijas lietu pārvalde un tā iemesla dēļ arī, ka tika pieņemti Saeimā grozījumi Imigrācijas likuma pārejas noteikumos, paredzot, ka Pilsonības un migrācijas lietu pārvalde ir tiesīga izskatīt, un šīs uzturēšanās

atļaujas ir derīgas, kamēr tiek izskatītas, pat veselu gadu, tādējādi sabalansējot nepieciešamību gan veikt individuālu izvērtējumu, gan Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldei attiecīgi pieņemt arī attiecīgos lēmumus, un, kā lai saka, no Saeimas skatpunkta, protams, arī nodrošināt augstāku kapacitāti Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldei. Līdz ar to arī vadītāja noteikti uzskatīja par svarīgu informēt Saeimas deputātus par to. Tajā pašā laikā Saeimā komisijās diskusija notika par šiem jautājumiem un attiecīgi Saeimas deputāti izšķīrās neatbalstīt priekšlikumu, arī papildināt to 58. punktu ar šo te papildus personu grupu, tajā skaitā ievērojot to, ka laiks jau kopš 58. punkta sākotnējās redakcijas pieņemšanas jau bija pagājis. Proti, tas nozīmētu, ka šai personu grupai, pēc būtības saglabājot tādus pašus terminus, būtu jānokārto valsts valodas un attiecīgās pārbaudes ievērojami īsākā laikā. Un attiecīgi, kā jau es teicu, diskusijas notika, Saeimas deputāti izšķīrās neatbalstīt piedāvāto grozījumu.

A. Rodiņa.

Tātad, rezumējot, varētu teikt, ka šī Krievijas pilsoņu grupa Saeimas ieskatā neradīja nekādus sabiedrības drošības draudus, ne arī radīja draudus demokrātiskas valsts iekārtas aizsardzībai?

V. Vītolinš.

Kā jau es teicu, šī grupa ir būtiski atšķirīga jau manis nosaukto iemeslu dēļ.

A. Rodiņa.

Vēl man... Es tomēr vēl vēlētos pajautāt par Baltkrievijas pilsoņiem. Likumprojekts, ko iesniedza seši Saeimas deputāti, paredzēja attiecināt ierobežojumus arī uz Baltkrievijas pilsoņiem.

Turklāt, ja mēs raugāmies no normatīvo aktu sistēmas, tad Imigrācijas likuma grozījumi vienlaikus tika izstrādāti attiecībā uz termiņuzturēšanās atļauju izsniegšanu, tātad šie grozījumi, gan uz Krievijas, gan uz Baltkrievijas pilsoņiem.

Tāpat Saeima 2022. gada 21. aprīļa paziņojumā ir norādījusi, ka Krievijas Federācijas militārā agresija un iebrukums Ukrainā ir īstenots ar Baltkrievijas režīma atbalstu un iesaisti un arī aicinājusi pieņemt līdzvērtīgus lēmumus un noteikt līdzvērtīgas sankcijas pret Baltkrieviju kā Krievijas atbalstītāju.

Sakiet, lūdzu, vai jūs saredzat, ka ir būtiskas atšķirības starp Krievijas pilsoņiem un Baltkrievijas pilsoņiem tieši 91. panta kontekstā?

V. Vītolinš.

Protams. Pirmām kārtām, Baltkrievija neiebruka neatkarīgas valsts teritorijā. Otrkārt, Baltkrievija nav izplatījusi „Baltkrievijas doktrīnu”.

Kā jūs arī pieminējāt par termiņuzturēšanās atļaujām, ir redzams, ka Saeima ir pieņēmusi atšķirīgu regulējumu, proti, Baltkrievijas pilsoņiem saglabājot plašākas termiņuzturēšanās atļaujas saņemšanas iespējas, līdz ar to Saeimas vērtējumā attiecībā uz Baltkrievijas pilsoņiem šobrīd nav pamata uzskatīt, ka tas risks būtu tik augsts, cik attiecībā uz Krievijas Federācijas pilsoņiem.

A. Rodiņa.

Paldies.

Un visbeidzot noslēdzošais jautājums, iespējams, no manas puses. Par Konvencijas... Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas 4. protokola 4. pantu un Satversmes normām. Līdzīgu jau es uzdevu jautājumu arī pieteikuma iesniedzējiem, proti, vai, ņemot vērā nacionālo cilvēktiesību un starptautisko cilvēktiesību harmonijas principu, mēs šo ārzemnieku kolektīvā izraidījuma aizliegumu nevarētu ielasīt kādā Satversmes normā? Un, ja varētu, tad kura būtu tā Satversmes norma? Vai arī, gluži pretēji, jūs pievienojaties tam rakstveida pieteikumam, kas bija, un uzskatāt, ka Satversmes tiesai ir jāvērtē atsevišķi tādā šī te apstrīdētās normas atbilstība tieši Konvencijas normai?

V. Vītolīņš.

Jā. Tātad, Saeima nevar piekrist, ka šis jautājums būtu skatāms Satversmes 98. panta kontekstā, jo Satversmes 98. pants atļauj izcelt jebkurai personai no valsts, tajā skaitā ārzemniekiem, ja tā mēs skatāmies uz šo pantu. Tomēr ieceļot negarantē, jo šajā pantā ir precīzi norādīts, ka tie cilvēki, kam ir Latvijas Republikas pase, tie ir tie, kuriem ir garantēta pēc Satversmes iespēja atgriezties Latvijas Republikā.

Ja mēs runājam par izraidīšanu, par tieši Konvencijas 4. protokola 4. pantu, tādā, kā jau es minēju, no Cilvēktiesību tiesas interpretācijas šis pants ir tieši saistīts ar liegumu izraidīt kolektīvi bez uzklašanās. Līdz ar to liktos, ka no šāda aspekta tas ietveras iekšā Satversmes 92. pantā – tiesības uz taisnīgu tiesu, kas tajā skaitā varētu būt arī uzklašanās. Tomēr kontekstā ar izskatāmo lietu, varētu domāt, ka runa ir par 96. pantu – tiesības uz privāto dzīvi, jo bez šaubām, ka izraidot un aizskarot personas tiesības uz privāto dzīvi, tas būtu 96. panta jautājums.

A. Laviņš.

Paldies.

Citu tiesnešu jautājumu nav. Tātad, ņemot vērā, ka šajā tiesas sēdē vēl ir ieplānots uz klausīt divas pieaicinātās personas, tiesa novērtētu, ka īsus, lakoniskus un vēl līdz šim neizskanējušus jautājumus pieteikuma iesniedzēju pārstāves varētu uzdot Saeimas pārstāvim.

Lūdzu, ja tādi ir.

E. Krivcova.

Jā. Pirmais jautājums ir tāds. Jūs vairākkārt pieminējāt, ka ir iespējama individuāla izvērtēšana. Jūsaprāt... cik tālu tā sniedzas? Teiksim, ja likums mums saka, kas ir attaisnota prombūtne, ja likums mums saka, kas ir tie nepieciešamie finansiālie līdzekļi... vai iestāde, piemērojot likumu, varētu arī atkāpties no šīm likuma normām un tā sakot, iet kaut kā tālāk... nekā likums... Cik liela ir tā individuālā izvērtēšanas robeža? Cik tālu drīkst iet iestāde?

V. Vītoliņš.

Šķiet, Administratīvā tiesa vairākkārtīgi ir norādījusi uz samērīguma principa aspektiem, tajā skaitā arī Satversmes tiesa ir norādījusi šo, līdz ar to, atbilstoši šiem te administratīvā procesa un Satversmes tiesas norādījumiem šāda novērtēšana arī ir attiecināma uz jebkuru lēmuma pieņemšanu, tajā skaitā uz lēmumu par šo te apstrīdēto normu.

E. Krivcova.

Tātad jūs sakāt, ka tā likuma apstrīdētā norma un likumā noteiktās robežas ir tādas maigas robežas... ka iestādes var arī, tā sakot, pēc savas iniciatīvas mainīt, kā likumā...

V. Vītoliņš.

Nē, es tā nesaku. Es saku, ka atbilstoši samērīguma principa kritērijiem.

E. Krivcova.

Labi. Vai jūs redzējāt, ka mēs šajā lietā iesniedzām arī piemērus atteikumiem, ka cilvēkiem finanšu līdzekļu dēļ vai nepārtrauktas uzturēšanās dēļ atsaka uzturēšanās atļauju. Kā jūs analizētu.. vai tur ir kāda iestāžu problēma, ka viņas tomēr saka, ka likums neparedz, vai arī tā ir likuma problēma, ka likums neparedz.

V. Vītoliņš.

Tātad, jautājums ir... kādu uzturēšanās atļauju persona ir pieprasījusi. Un attiecīgi... kā jau es minēju, nevienā redakcijā 58. punkts neaizliedz personai pieprasīt nevienu uzturēšanās atļauju, tajā skaitā saskaņā ar 24. panta pirmās daļas 7. punktu vai arī Eiropas Savienības pastāvīgā iedzīvotāja statusu. Līdz ar to persona varēja attiecīgi pieprasīt vienu vai otru, vai kādu vēl... un atbilstoši šajās uzturēšanās atļaujās noteiktajam, tajā skaitā manis pieminētajiem Ministru kabineta noteikumiem 3. punktu, kur ir specifiski... speciāli noteikts par šo te pienākumu vērtēt, šie iztikas līdzekļi ir skatāmi kopā... kopsakarā... un tur, protams, var būt gan dažādas palīdzības no citām

personām, piemēram, no radniekiem un tamlīdzīgi uzkrājumi. Arī šādi iztikas līdzekļi būtu apskatāmi un ņemami vērā.

E. Krivcova.

Jūs tik daudz pieminat, kā ir iespējas dabūt citu uzturēšanās atļauju... Bet es tomēr atļaušos jums pajautāt. Imigrācijas likuma 24. panta 7. punkts paredz tiesības uz pastāvīgās uzturēšanās atļauju tiem, kas nepārtraukti uzturējušies Latvijas Republikā ar termiņuzturēšanās atļauju. Un, jā... mūsu redzējumā tikai pagājušā gada septembra grozījumi atļāva piemērot šo te punktu, bet, jūsuprāt, viņu jau arī no paša sākuma varēja piemērot, kaut arī tur ir rakstīts, ka ar termiņuzturēšanās atļauju.

V. Vītolīņš.

Jā, protams. Jo, ja jau varēja atļaut ar termiņuzturēšanās atļauju dot šo te pastāvīgo uzturēšanās atļauju, tad jau, uzturoties ar pastāvīgās uzturēšanās atļauju, vēl jo vairāk var dot šādu atļauju.

E. Krivcova.

Es komentētu, ka tas neatbilst Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes sniegtajai informācijai... publiski sniegtajai informācijai...

V. Vītolīņš.

Man nav tādas informācijas.

E. Krivcova.

Labi, to mēs pajautāsim viņiem...

Tad arī par to tiesisko regulējumu. Par izraidīšanas rīkojuma sekām. Tātad 43. punktā, kur ir paredzēts, ko mēs izvērtējam katrā izbraukšanas rīkojumā, ir runa par to, ka, lai pagarinātu uz gadu to izbraukšanu, atvieglotu... tur savāktu mantas un tālāk... var izvērtēt individuālos apstākļus un pagarināt... Vai, izvērtējot tos individuālos apstākļus, varēja atcelt izraidīšanu? Kā jūs to likumu interpretējat?

V. Vītolīņš.

Atcelt izraidīšanu... Nu, kā jau es teicu... protams, ir jāvērtē izraidīšana. Ja mēs runājam par izraidīšanu. Viņa ir jāvērtē tajā skaitā 47. panta kontekstā, un, ja konkrētajai personai ir attiecīgie apstākļi, tad arī personas izraidīšana nav iespējama, nav pieļaujama, jo pretējā gadījumā viņa pārkāptu attiecīgās prasības.

E. Krivcova.

Tad vai es pareizi saprotu, ka ir pieļaujama tāda situācija, ka Latvijā veidojas... paliek cilvēki, kam nav tiesību uzturēties, viņi tā kā ir nelegāli, bet viņus nevar arī izraidīt. Un šajā gadījumā tas varētu būt diezgan liels to personu skaits, kas palikuši tā pa vidu un... Jautājums ir, vai tas ir iespējams un kā to risināt un vai vienkāršāk ir samierināties?

V. Vītoliņš.

Es domāju, ka tas nav iespējams tanī ziņā, ka persona, atbilstoši tai situācijai, izskata un attiecīgi viņai ir iespēja saņemt jebkuru citu, gan termiņuzturēšanās atļauju, gan uzturēšanās atļauju... Līdz ar to kādi būtu šķēršļi saņemt kuru uzturēšanās atļauju? To es no jūsu jautājuma nesapratu... Jo uzturēšanās atļauju klāsts ir ļoti plašs.

E. Krivcova.

Jā, nu, piemēram, nepietiekamu finanšu dēļ.

V. Vītoliņš.

Nē. Nepietiekami finanšu līdzekļi ir vērtējami attiecīgi un tas ir pilnīgi atsevišķs jautājums. Un ja persona pierāda šos te līdzekļus un attiecīgi... kā lai saka... ir šis te novērtējums... tad arī šie līdzekļi nevarētu būt šķērslis, lai saņemtu uzturēšanās atļauju.

E. Krivcova.

Bet nu to atteikumu praktiski nevajadzētu būt. Ja cilvēks vēlas saņemt, viņš noteikti saņems uzturēšanās atļauju.

V. Vītoliņš.

Es neizslēdzu, ka vērtējot konkrētu individuālu gadījumu tāad arī var būt pieņemts lēmums par to, ka īstenībā persona, izsverot visus jautājumus, nevar saņemt uzturēšanās atļauju. Es neizslēdzu šādu situāciju.

E. Krivcova.

Jā. Labi.

Tad tāds jautājums. Jūs teicāt, ka, jā, ir tā krievu pasaules koncepcija, kas ir tāda visaptveroša un kas ir liels drauds un arī te nesen bija ziņas, ka tur tajos Krievijas dokumentos ir parādījies, ka arī latviešu valodā... arī igauņu un lietuviešu valodā ir jāizplata šī informācija... Vai no tā nav secināms, ka tomēr to cilvēku izraidīšana ir tiešām drošs risinājums un tas būtībā ir galvenais mērķis un ir jāvirzās uz to?

V. Vītoliņš.

Es jau teicu... Šīs normas nav pieņemtas ar mērķi izraidīt personas. Šīs normas ir pieņemtas ar mērķi veikt individuālu izvērtējumu. Un ir trīs aspekti, proti, ja persona pie šiem apstākļiem vēlas uzturēties, tad viņa var to darīt. Attiecīgi, ja persona izpilda likuma nosacījumus un ir attiecīgo iestāžu novērtējums, tad persona var to darīt. Ja tas tā nav, tad, bez šaubām, es neizslēdzu, ka persona varētu arī nesaņemt šo uzturēšanās atļauju.

E. Krivcova.

Labi. Sakiet, vai ir iespējams anulēt to uzturēšanās atļauju pēc iestādes iniciatīvas? Uzsākt, ka vēlamies pārbaudīt... lai anulētu jums uzturēšanās atļauju, lūdzu, sniedziet informāciju, lai pierādītu, ka jūs tur neapdraudat drošību un tālāk... un veikt to dziļo drošības pārbaudi. Tātad, vai ir iespējama anulēšana pēc iestādes iniciatīvas?

V. Vītoliņš.

Tad, kad tiek pieņemts lēmums par anulēšanu, tad jau viss ir izvērtēts un attiecīgi tiek pieņemts lēmums un tas arī ir tas lēmums, proti, lēmums ir anulēt.

E. Krivcova.

Tātad, atbilde ir, jā. Var pēc savas iniciatīvas uzsākt anulēšanas organizēšanu un pārbaudīt drošību?...

V. Vītoliņš.

Jā, var pēc savas iniciatīvas un tas ir risku izvērtēšanas process, kur attiecīgi kompetentā iestāde... kā lai saka... ja ir pamats uzskatīt, tad uzsāk šo te izvērtējumu, bet lēmums jau ir tāds, ka attiecīgi šī te uzturēšanās atļauja var tikt arī atņemta.

E. Krivcova.

Tad jautājums ir tāds. Kā jūs... jūsu vērtējums un prognozes... Cik ilgu laiku vai cik garu laiku aizņems šo te visu personu izvērtēšana un kad mēs nonāksim pie tā rezultāta, ka tie, kas apdraud, tie ir prom un tie, kas neapdraud, tie paliek.

V. Vītoliņš.

Atbilstoši Imigrācijas likuma redakcijai, principā viens gads – tas ir tas laiks, kas ir dots Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldei, un, proti, arī kompetentajām iestādēm veikt šo izvērtējumu... Un tad, ja ir strīdi, tad, protams, personai ir tiesības vērsties tiesā un tiesas procesu es nevaru prognozēt.

E. Krivcova.

Un ko jūs sakāt par tiem papildus diviem gadiem? Jo dažiem cilvēkiem tagad to drošības pārbaudi neveic, jo viņiem vēl valsts valoda tos divus gadus ir jākārt. Līdz ar to tas minimālais termiņš ir trīs gadi vismaz, kas tagad to cilvēku izvērtēšanai ir noteikts. Tam jūs piekrītat?

V. Vītoliņš.

Jā. Pēc būtības šī norma dod vēl iespēju divus gadus personai apgūt valsts valodu, ja tas nav izdevies un attiecīgi pieteikties arī šai uzturēšanās atļaujai.

E. Krivcova.

Paldies.

Un tad beidzot... man ir jautājums tāds. Jūs sakāt, ka jau no 2008. gada sakarā ar iebrukumu Gruzijā un vēl jo vairāk no 2014. gada sakarā ar Krimas aneksiju, ka jau bija skaidrs, ka Krievijas pilsoņi ir drauds valsts drošībai. Kādēļ likumdevējs jau 2008. vai vismaz 2014. gadā nepaziņoja šiem cilvēkiem: neņemiet vairs Krievijas pilsonību, mēs automātiskā kārtībā nevienam neko nedosim, mums jāsāk rūpēties par valsts drošību. Kādēļ valsts gaidīja, lai viņi paši to saprot un pēc tam... pēc vienpadsmit mēnešiem ir izraidīšana...

V. Vītoliņš.

Ja es pareizi saklausīju jūsu jautājumu, tad jūsu priekšlikums bija principā noteikt ar likumu, ka atteikties no Latvijas Republikas nepilsoņa statusa vai pilsonības nav iespējams, pieņemot Krievijas Federācijas pilsonību. Mūsu redzējumā šāds regulējums... nu, teiksim tā... nebūtu samērīgs un ierobežotu šīs personas brīvu izvēli izvēlēties, ja tāda iespēja ir, attiecīgo pilsonību, kuru viņa vēlas.

E. Krivcova.

Nē, jūs nesapratāt jautājumu. Pastāvīgās uzturēšanās atļaujas piešķiršana bez valodas, bez finanšu, bez uzturēšanās ilguma pārbaudes... tā bija spēkā 2008. gadā, 2014. gadā un arī 2022. gadā, tikai 2022. gada beigās viņa izbeidzās. Kādēļ likumdevējs... ja jūs sakāt, ka jau 2008. gadā bija skaidrs, ka Krievija ir drauds... kaut arī es tikko teicu, ka vēl 2010. gadā Valdis Zatlers bija oficiālā vizītē Krievijā un tur sadarbību apsprieda, bet, nu labi... Ja tas bija skaidrs, tad kādēļ likumdevējs jau agrāk nemainīja kārtību uzturēšanās atļauju pieprasīšanai? Nu vismaz tur valsts valodu viņiem prasīt... Bet joprojām turpināja izsniegt pastāvīgās uzturēšanās atļaujas tikai uz iesniegumu pamata.

V. Vītoliņš.

Jūs sakāt, ka vajadzēja izdarīt ātrāk. Tomēr Saeima skatījās uz situācijas attīstību, proti, un te ir trīs tādi ļoti nenovēršami un acīmredzami starptautisko tiesību pārkāpumi, proti, iebrukums Gruzijā, Krimā, Ukrainas teritorijā... liktos, ka vairāk gaidīt nevar.

E. Krivcova.

Un pēdējais jautājums no manas puses. Tātad, jūs zināt, ka, lai saņemtu šo jauno uzturēšanās atļauju, visiem šiem cilvēkiem ir jāizpilda anketa, tajā skaitā apstiprinot, vai Krievijas iebrukums Ukrainā ir pretrunā ar starptautiskajām tiesībām vai Krima bija prettiesiski anektēta?

V. Vītoliņš.

Jā.

E. Krivcova.

Un vai jūs zināt, ka Krievijā saukt karu par karu ir krimināli aizliegts un kritizēt, un teikt, ka tas ir prettiesiski, tas ir krimināli sodāms.

V. Vītoliņš.

Jā.

E. Krivcova.

Līdz ar to ir jautājums. Ja cilvēks paraksta šādu anketu, kādēļ valstij ir... un viņš ar to pārkāpj būtībā Krievijas Krimināllikumu, jo nosauc karu par karu. Kādēļ mēs uzskatām, ka šie cilvēki joprojām ir drauds, un viņi joprojām, kā jūs sakāt, var kaut kā atbalstīt Krievijas tur agresiju, iesaistīties vai vēl kaut kā... Kādēļ... nu, pēc tāda diezgan nopietna soļa, lojalitātes izteikšanas, jūs uzskatīt, ka viņi joprojām ir bīstami?

V. Vītoliņš.

Es atvainojos... vai varētu vēlreiz...

E. Krivcova.

Cilvēki pārkāpa Krievijas Krimināllikumu, nosaucot karu par karu, nosaucot to par prettiesisku un par noziegumu. Bet jūs sakāt, ka nē, viņi vienalga ir drauds Latvijas drošībai un vienalga viņi atbalsta karu un vienalga viņi tā neuzskata... un tas nav tikai papīrs... tas ir Krievijas likumdošanas pārkāpums... ka viņi tā kā joprojām ir drauds un mums ir jātur aizdomās, ka viņi grib doties uz fronti...

A. Laviņš.

Krivcovas kundze, kurā brīdī viņi ir tādu rīcību veikuši, apgalvojot, ka karš ir karš?

E. Krivcova.

Iesniedzot... tagad visi Krievijas pilsoņi, kuri grib dabūt vai nu pārreģistrāciju vai saņemt jaunu... paraksta tādu papīru.

A. Laviņš.

Skaidrs. Un jums ir Saeimas pārstāvim jautājums – kāpēc jūs uzskatiet, ka šie cilvēki joprojām rada draudu Latvijas sabiedrības drošībai? Tik vienkārši.

E. Krivcova.

Jā.

V. Vītolīņš.

Jā, šis ir viens no vērtēšanas aspektiem un attiecīgi tas ir kompetento iestāžu novērtējums, kam, atbilstoši likumam, arī tiek dots atzinums, ja tāds negatīvs novērtējums ir. Tas ir kompetento iestāžu kompetences jautājums. Šis, iespējams, ir viens no jautājumiem... nevis iespējams, bet tas ir viens no jautājumiem, ko kompetentās iestādes var uzdot, tajā skaitā lai saprastu cilvēka attieksmi, iekšējo attieksmi pret lietām.

E. Krivcova.

Tā tad atbilde ir... ka vienalga ir vajadzīga individuālā izvērtēšana...

V. Vītolīņš.

Tā jau arī ir individuālās izvērtēšanas sastāvdaļa. Ja jūs runājat par anketu, kura tiek pieprasīta no kompetento iestāžu puses.

E. Krivcova.

Kādēļ tad ir vajadzīga tā vispārējā izvērtēšana, ja mēs sakām, ka viņi visi ir drauds tādēļ, ka... kā jūs to paskaidrosiet... ka viņi visi tomēr ir drauds...

A. Laviņš.

Precizējiet jautājumu... ne tik abstrakti... Lūdzu!

E. Krivcova.

Jautājums ir tāds. Ja izšķirošais vienalga ir individuālā cilvēka izvērtēšana, kādēļ cilvēkiem atņem tiesības, neizvērtējot to un vēl pieliekot tādu ģeneralizētu pazīmi, ka visi ir drauds. Kādēļ...? Tas ir tā kā vēl viens kritērijs? Kādēļ ir vajadzīga kolektīvā uzturēšanās atļauju atņemšana, ja tāpat izšķirošais ir individuālā izvērtēšana?

V. Vītolinš.

Saprātu jautājumu. Saeima pieņēma grozījumus Imigrācijas likumā, radot mehānismu individuālai izvērtēšanai un neatņemot nevienam, vai drīzāk, neizraidot nevienu un dodot iespēju... praktiski iespējamu iespēju... iegūt līdzvērtīgu uzturēšanās atļauju. Tātad, individuālā izvērtēšana saistībā ar anketām, tā ir individuālā izvērtēšana, ko veic imigrācijas kompetentās iestādes. Attiecīgi līdz ar to Saeima rūpējās par likuma procedūru, lai viņa atbilstu samērīgumam un attiecīgi Imigrācijas likumā noteiktajiem standartiem. Jautājumā par to, kā individuāli šīs personas tiek vērtētas, par to atbild praksē jau kompetentās iestādes un attiecīgie izvērtējumi, arī tajā skaitā negatīvie, drīzāk negatīvi var tikt apstrīdēti administratīvā procesa noteiktajā kārtībā.

E. Krivcova.

Atbilde saņemta. Paldies.

I. Nikuļceva.

Ja drīkst, tad es arī uzdošu dažus jautājumus.

Neuztraucieties, es sāksu ar tādiem, kas ir par faktiskajiem apstākļiem, kas man nekļuva skaidrs.

Sakiet, jūs norādījāt, ka pēc šī te iepriekšējā likuma „Par ārvalstnieku un bezvalstnieku uzturēšanos Latvijā” 23.¹ panta ir 6000 ārvalstnieku, kas saņēmuši šīs uzturēšanās atļaujas. Tas ir tā kā visi? Vai arī tie ir Krievijas Federācijas pilsoņi?

V. Vītolinš.

Krievijas Federācijas pilsoņi.

I. Nikuļceva.

Un ir kaut kāds arī skaits, cik ir citi ārvalstnieki vismaz aptuveni?

V. Vītolinš.

Šobrīd es nevarēšu pateikt.

I. Nikuļceva.

Bet tad man par faktiskajiem apstākļiem arī vēl daži jautājumi.

Uzsākot savus paskaidrojumus, es apmēram norādīju tos datus, kas ir mūsu rīcībā, cik ir šie Krievijas Federācijas pilsoņi ar attiecīgām atļaujām un cik ir pieteikušies attiecīgajam statusam Latvijā. Un man ir jautājums par to, kas tad ir ar atlikušajiem? Un tad es vēlreiz varbūt īsi atkārtošu. Cik es saprotu, tad 24,5 tūkstoši ir šādu te pilsoņu. Tad 15,5 ir pieteikušies pastāvīgajam statusam, 3 tūkstoši – termiņuzturēšanās atļaujām. Un tad vairāk kā tūkstotis tiks izraidīti. Nu, vēl paliek apmēram 5 tūkstoši. Vai jūs varat raksturot, kas notiks ar šiem cilvēkiem? Vai ir kāda informācija par šo?

V. Vītolinš.

Ja es pareizi sapratu jūsu jautājumu, tad jūs runājat par tiem cilvēkiem, kuri nav neko darījuši un nav iesnieguši nekādus dokumentus Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldei? Vai es pareizi sapratu?

I. Nikuļceva.

Nē. Es ne gluži... Es jautāju par to statistiku, ko ir sniegusi Pilsonības un migrācijas lietu pārvalde. Es nezinu, kas šeit ir domāts, bet tāpat ir norādīts cilvēku skaits, kas ir pieteikušies, nu un tad man sanāk 18,5 tūkstoši aptuveni. Un kopējais pilsoņu skaits ir 24, tūkstoši. To saka Pilsonības un migrācijas lietu pārvalde. Es nezinu. Un tajā pašā laikā viņi saka, ka tiks izraidīti mazliet vairāk par tūkstoti. Bet tad kas notiks ar pārējiem? Tas ir mans jautājums. Kas ar viņiem ir? Vai tie ir tie, kas nav iesnieguši? Kur paliek šis te pārējais skaits?

V. Vītolinš.

Tāpat, precizējot. Pieņemot Imigrācijas likuma grozījumus, tika sniegta informācija, ka pastāvīgās uzturēšanās atļaujas pēc 24. panta pirmās daļas 8. punkta ir izsniegtas 25 316 personām.

Attiecīgi atbildot uz jūsu jautājumu, tad pēc būtības tie cilvēki, kuri ir iesnieguši nepieciešamos dokumentus Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldē, viņu jautājums tiks izvērtēts individuāli un attiecīgi pieņemts lēmums.

Tie, kas nav iesnieguši nekādus dokumentus, pēc būtības tad var saprast, ka viņi nav vēlējušies turpināt šeit uzturēties, iespējams, vairs nemaz neuzturas šeit, kā jau es arī minēju... varbūt jau sen ir pārcēlušies uz dzīvi uz Krieviju, līdz ar to tad šie ir tie cilvēki, kuri acīmredzot nav vēlējušies turpināt uzturēšanās attiecības.

I. Nikuļceva.

Par šiem būtībā nu... pieciem vai vairāk tūkstošiem... varētu teikt, ka precīzas informācijas nav.

V. Vītoliņš.

Nē, nu jūs saucat skaitļus, bet nepasakāt, kas tie par skaitļiem ir. Ko jūs domājat ar tiem pieciem tūkstošiem? Kas tie ir par cilvēkiem?

I. Nikuļceva.

Nu, jūs tikko teicāt, ka ir 25 tūkstoši Krievijas Federācijas pilsoņi...

V. Vītoliņš.

Kuri ir saņēmuši pastāvīgās uzturēšanās atļaujas, pamatojoties uz 24. panta pirmās daļas 8. punktu. Vispār.

I. Nikuļceva.

Jā. Nu, pieņemsim, 25 tūkstoši. Tālāk 2023. gada decembrī Maira Roze ir sniegusi publisku informāciju, ka pastāvīgajam statusam ir pieteikušies 15,5...

V. Vītoliņš.

Tātad, tie ir tie cilvēki, kuri acīmredzot ir darījuši kaut ko...

I. Nikuļceva.

.. un termiņuzturēšanās atļaujai... pateikšu vēlreiz līdz beigām... 3 tūkstoši. Tas ir 18,5. Tātad, jūs sakāt, ka ir 25 tūkstoši Krievijas Federācijas pilsoņi, 18,5 ir pieteikušies. Nu, tad mums sanāk starpība 7,5 tūkstoši.

V. Vītoliņš.

Tātad pārējie nav pieteikušies.

I. Nikuļceva.

Tas ir pēc Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes sniegtās informācijas. Un tagad arī decembrī pagājušā gadā tika sniegta informācija, ka vairāk kā tūkstotis tiks izraidīti. Bet kur paliek pārējie? Par to ir jautājums. Kāda ir informācija par pārējiem?

V. Vītoliņš.

Vēlreiz. No jūsu uzdotā jautājuma es saprotu, ka tie ir tie cilvēki, kuri, acīmredzot ir aizbraukuši projām, jo, ja jūs sakāt, ka 1200 vai cik jums bija tas skaitlis pēc publiski izskanējušās informācijas, tikšot izraidīti, tad acīmredzot tie visi pārējie

tad ir tie, kuri nav izrādījuši nekādu vēlēšanos turpināt uzturēties Latvijā un acīmredzami nemaz Latvijā neuzturas šobrīd.

I. Nikuļceva.

Bet nu precīzas statistikas tad, es pieņemu, ka nav.

Bet, nu, labi. Tas nav jautājums.

Tad vēl man ir viens jautājums par konkrētiem apstākļiem. Tad ir skaidrs, ka Imigrācijas likumā mums ir 36. pants, kur ir šie te pamati, ka pastāvīgās uzturēšanās atļauju var anulēt. Un arī pirmās daļas 16. punkts... tas ir, kompetentas iestādes atzinums, ka ārzemnieks ir slavinājis, noliedzis genocīdu, noziegumus pret cilvēci un tamlīdzīgi... Un tad jautājums tāds. Sakiet, cik tad ir tādi gadījumi, kad pastāvīgās uzturēšanās atļaujas ir anulētas uz šī pamata? Vai... nu... varētu teikt arī plašāk. Cik gadījumos ir anulētas pastāvīgās uzturēšanās atļaujas tāpēc, ka persona ir nelojāla Latvijas Republikai vai arī veikusi kādas darbības pret Latvijas Republikas drošību, kas ir konstatēts ar kompetentas iestādes atzinumu, kā šeit ir teikts.

V. Vītolinš.

Nevarēšu atbildēt uz šo jautājumu. Tas, acīmredzot, ir zināms Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldei.

I. Nikuļceva.

Labi. Paldies.

Un tad vēl man tikai daži precizējoši jautājumi pēc būtības, jo... nu... jā, gandrīz visi jautājumi jau tika uzdoti...

Bet es gribētu tad jautāt tomēr par šo jūsu koncepciju, par Krievijas pilsoņu kopuma atbildību. Un tad būtībā man sanāk tā, ka ikviens Krievijas Federācijas pilsonis, tad arī šīs četras kundzes, ko es pārstāvu, ir atbildīgas par Krievijas valsts varas īstenoto agresiju.

Sakiet, vai jūs varētu pamatot nevis politiski, bet ar juridiskām metodēm, tad no kā jūs izsecināt šādu katra Krievijas Federācijas pilsoņa atbildību? Vai to nosaka kāds likums vai kādas starptautiskās tiesību normas... No kā jūs izdarāt tādu secinājumu? Vai tas ir tikai politisks apgalvojums?

V. Vītolinš.

Tātad, runājot par Krievijas Federācijas pilsonību kā drošības risku, ko es pieminēju, tātad tas bija arguments saistībā ar leģitīmo mērķi. Un kāpēc likumdevējs izvēlējās šādu likuma kārtību. Runājot par konkrēto personu, tātad ir noteikts pēc likuma individuāls izvērtējums... kur tiks arī veikts individuāls izvērtējums, ja persona vēlēšies uzturēties Latvijā Republikā.

I. Nikuļceva.

Vai ir kāds normatīvais akts, piemēram, kāds starptautiskais līgums, kas nosaka šādu valsts pilsoņu individuālo atbildību par savas valsts varas rīcību?

V. Vītoliņš.

Es teiktu vēlreiz, ka katrs Krievijas Federācijas pilsonis, ja vēlēties uzturēties, tiks vērtēts individuāli.

I. Nikuļceva.

Jā, bet es par to nejautāju. Es jautāju kaut ko citu.

V. Vītoliņš.

Jā, bet...

I. Nikuļceva.

Labi. Paldies. Es sapratu atbildi.

Tad man vēl ir pāris jautājumu. Un es zinu, ka par šo nu bija diskutēts, bet man tomēr arī vēl aizvien ir šis jautājums.

Sakiet, vai jūs tad piekrītat, ka alternatīvs līdzeklis apstrīdētajām normām varēja būt viss tas pats regulējums, bet neanulējot uzturēšanās atļauju. Nu, mēģināšu izskaidrot. Piemēram, likumdevējs varēja noteikt tieši tāpat, kā ir pašlaik, prasību nokārtot valsts valodas pārbaudi, prasību iesniegt neskaitāmas anketas Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldē, prasību doties uz interviju, bet neanulējot uzturēšanās atļauju, atstājot to spēkā un anulējot tikai tad... nu, ja, piemēram, vairāku gadu laikā persona nenokārto valodas pārbaudi, neiesniedz prasītos dokumentus, piemēram, izvērtējot prasītos dokumentus, tiek konstatēts, ka persona nav lojāla. Vai tas, jūsuprāt, ir alternatīvs līdzeklis apstrīdētajām normām? Vai Saeima varēja izvēlēties arī tādu risinājumu?

V. Vītoliņš.

Pēc būtības šādu risinājumu jūs jau tikko nosaucāt, kādu Saeima ir pieņēmusi.

I. Nikuļceva.

Neanulējot uzturēšanās atļauju...

V. Vītoliņš.

Pēc būtības, kā jau es arī minēju, šī ir tāda ātrāka pārreģistrēšana, proti, ar iespēju izvēlēties jebkuru citu uzturēšanās atļauju.

I. Nikuļceva.

Jā, bet vai alternatīvs līdzeklis būtu viss tas pats, tikai neanulējot uzturēšanās atļauju? Bez tām jūsu izvēlēm, ko jūs norādāt. Vai tas ir alternatīvs līdzeklis apstrīdētajām normām?

V. Vītoliņš.

Tātad, šādā skatījumā mūsaprāt, nebūtu sasniegts normas leģitīmais mērķis, proti, jo nenotiktu šo Krievijas Federācijas pilsoņu tādas situācijas izvērtēšana arī tajā skaitā kontekstā par to, vai personas tiešām uzturas valstī un vai tiešām viņas vēlas patiesi uzturēties valstī. Un šādā skatījumā, protams, ka šai personai ir jāizrāda aktīva vēlme, lai saņemtu uzturēšanās atļauju... lai tiktu sasniegts leģitīmais mērķis tādā pašā kvalitātē. Jo principā tās personas, kuras šobrīd, iespējams, ir pārcēlušās...

A. Laviņš.

Vītoliņa kungs, paldies... sniedzāt atbildi. Netiktu sasniegts mērķis tādā pašā kvalitātē. Tā bija atbilde. Nē? Tātad, nav.

I. Nikuļceva.

Jā. Tad man ir vēl tiešām pēdējais jautājums par tiem gadījumiem, kad personai... nu, pieņemsim, Krievijas Federācijas pilsonim ir anulēta pastāvīgās uzturēšanās atļauja, bet viņš nevar tikt izraidīts humanitāru apsvērumu dēļ, un tad jūs norādījāt, atbildot uz tiesas tiesneša jautājumu, ka šajā gadījumā viņš varētu ieceļot arī valstī tad, uzrādot to rīkojumu par neizraidīšanu. Ja? Ja es pareizi sapratu...

V. Vītoliņš.

Par pagarināšanu.

I. Nikuļceva.

Labi, par pagarināšanu. Sakiet, tad kāds viņam būs statuss šajā laikā? Vai viņam būs tiesības uz nodarbinātību, uz veselības aprūpi vai uz kādiem citiem pakalpojumiem, kas tiek nodrošināti, piemēram, personām ar pastāvīgās uzturēšanās atļaujām.

V. Vītoliņš.

Jā, likumdevējs ir noteicis šo te pārejas noteikumu, nosakot termiņu. Tātad, jau tika apspriesti dažādi termiņi dažādās situācijās un tajā skaitā arī attiecībā uz šo te likumīgo uzturēšanos. Tātad persona varēs saņemt šīs te, teiksim tā... līdz šim esošās garantijas tajā laikā, kamēr persona likumīgi šeit uzturas, bet ne pagarinājuma laikā. Proti, no Saeimas skatpunkta šis ir pietiekami garš termiņš, lai personas izvēlētos, vai tiešām vēlas uzturēties Latvijā, vai tā situācija ir tāda, ka viņām ir nepieciešams

uzturēties Latvijā un attiecīgi iesniegt nepieciešamos dokumentus, tajā skaitā paspētu nokārtot valsts valodu, ja tas ir nepieciešams.

A. Laviņš.

Vītoliņa kungs, jautājums bija.. šajā pagarinājuma laikā kādas sociālās garantijas cilvēki saņem?

V. Vītoliņš.

Atbilstoši likumam, līdz attiecīgi 30. martam cilvēki saņem visas sociālās garantijas, kādas līdz šim, pēc tam nē.

I. Nikuļceva.

Nu, nav sevišķi skaidrs. Tad, ja es drīkstu pārjautāt...

A. Laviņš.

Nikuļcevas kundze, tad vaicājam.

I. Nikuļceva.

Uz kuru likuma normu jūs atsaucāties, atbildot? Tātad, mans jautājums bija par tiem gadījumiem, kad personai uzturēšanās atļauja ir anulēta, bet viņa netiek izraidīta. Tātad, netiek pieņemts rīkojums par izraidīšanu. Šajā gadījumā... kura likuma norma tad mums paredz to, ka tur būtu kāda sociālā garantija...

V. Vītoliņš.

Ja būs pagājis termiņš, kas ir ilgāks par 30. martu, tad nebūs, es jau atbildēju.

I. Nikuļceva.

Nu, labi. Jā. Tad paldies par atbildēm.

A. Laviņš.

Paldies, Vītoliņa kungs, par sniegtajiem paskaidrojumiem un arī sniegtajām atbildēm.

Tā... pirms uzklaut pieaicinātās personas, tiek izsludināts 10 minūšu pārtraukums, kura laikā es lūdzu ikvienu izkustēties, varbūt atrast kādu brīvu vietu tiesas gaitenā un tiesas sēžu sekretārei lūdzu pēc iespējas vairāk atvērt logus, lai būtu telpā pēc iespējas vairāk skābekļa. Paldies.

10 minūšu pārtraukums.

(Pārtraukums)

A. Laviņš.

Lūdzu, sēdieties.

Turpinām tiesas sēdi.

Uzklausīsim lietā pieaicinātās personas. Un pirmā ir Iekšlietu ministrijas pārstāve. Un Iekšlietu ministriju pārstāv šajā tiesas sēdē un viedokli sniegs Iekšlietu ministrijas Juridiskā departamenta Normatīvo aktu nodaļas juriste Dace Radzēviča,

Vai personu apliecinoši dokumenti ir pārbaudīti?

P. M. Daugavvanaga-Vanaga.

Dokumenti ir pārbaudīti.

A. Laviņš.

Paldies.

Radzēvičas kundze, lūdzu, būtiskāko aicinām jūs sniegt Iekšlietu ministrijas vārdā. Lūdzu!

D. Radzeviča.

Augsti godātā tiesa! Iekšlietu ministrija ir atzīta par pieaicināto šajā lietā un ir jau sniegusi rakstveida viedokli tajā un pilnībā pievienojas Latvijas Republikas Saeimas norādītajai argumentācijai un viedoklim par to, ka apstrīdētā tiesību norma atbilst Satversmes 1. pantam, 91. panta pirmajam teikumam, 96. pantam un Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas 4. protokola 4. pantam.

Tātad, īsumā.

Ar Saeimas pieņemtajiem grozījumiem Imigrācijas likumā, kas stājās spēkā 2022. gada 24. septembrī, tika izslēgts viens no pastāvīgās uzturēšanās atļaujas izsniegšanas pamatiem, proti, ka Latvijas Republikā dzīvojošam ārzemniekam, kurš pirms citas valsts pilsonības iegūšanas ir bijis Latvijas pilsonis vai Latvijas nepilsonis, ir tiesības pieprasīt pastāvīgās uzturēšanās atļaujas izsniegšanu.

Vienlaikus tika arī noteikts, ka, ja šāda atļauja saskaņā ar šo likumu ir izsniegta Krievijas Federācijas pilsonim, tad tā ir derīga līdz 2023. gada 1. septembrim, tādējādi tika noteikts laika termiņš, lai tās personas, uz kurām ir attiecināmi Imigrācijas likuma grozījumi, spētu pārorientēties atbilstoši kārtībai, kas paredzēta jaunajā tiesiskajā regulējumā un savlaicīgi spētu rast citu tiesisko pamatu uzturēšanās tiesību saņemšanai.

Vienlaikus uzsveram, ka imigrācijas jomas regulējums ir balstīts tieši uz paša ārzemnieka veiktajiem apsvērumiem un nepārprotami izteikto vēlmi likumīgi uzturēties valstī.

Likumprojekta mērķis, tāpat kā Saeimas deputātu Ministru kabineta iesniegtajam likumprojektam, kas tika izskatīts un noraidīts Saeimas Aizsardzības, iekšlietu un korupcijas novēršanas komisijas sēdē, ir nepieciešamība stiprināt valsts

drošību, kā arī nodrošināt Krievijas Federācijas uzsāktā kara Ukrainā, starptautisko noziegumu un cilvēktiesību pārkāpumu pārtraukšanas veicināšanu. Līdz ar Krievijas Federācijas uzsāktu karu Ukrainā, kas ir lielākā karadarbība Eiropā kopš Otrā pasaules kara beigām, faktiskā situācija bija mainījusies. Un ņemot vērā to, ka Krievijas Federācija ir Latvijas Republikas robežvalsts, vēsturiskos notikumus un Krievijas Federācijas pausto nostāju pret Latvijas Republiku, bija svarīgi laikus pieņemt efektīvus piesardzības pasākumus, nepieļaujot kaitējuma iestāšanos. Ukrainā notiekošais uzskatāmi arī parādīja agresora valsts ietekmi uz valsts drošību, saskatot paralēlas situācijas Latvijas Republikā.

Arī Saeima 2022. gada 11. augustā pieņēma paziņojumu par Krievijas mērķtiecīgiem militāriem uzbrukumiem Ukrainas civiliedzīvotājiem un sabiedriskajai telpai, kurā Krievijas Federāciju atzina par terorismu atbalstošu valsti.

Stājoties spēkā apstrīdētajām tiesību normām, uz Imigrācijas likuma 24. panta pirmās daļas 8. punkta pamata pastāvīgās uzturēšanās atļaujas bija izsniegtas 25 316 Krievijas Federācijas pilsoņiem. Savukārt citu valstu pilsoņiem šādas atļaujas kopumā bija izsniegtas 2842 gadījumos. Līdz ar to absolūtā vairākumā pastāvīgās uzturēšanās atļaujas uz Imigrācijas likuma 24. panta pirmās daļas 8. punkta pamata ir tikušas izsniegtas tieši Krievijas Federācijas pilsoņiem.

Lai gan Latvijas Republikas Satversmes un Valsts valodas likuma izpratnē krievu valoda ir svešvaloda, kura nav īpašāka vai privilēģētāka par citām svešvalodām, tomēr, kā to jau ir norādījusi Satversmes tiesa, arī vairāk nekā 30 gadus pēc neatkarības atgūšanas novērojama nepieciešamība novērst padomju okupācijas sekas, jo sabiedrībā konkrētajā attīstības stadijā ievērojama Latvijas valstspiederīgo daļa nepārzina latviešu valodu pietiekamā līmenī. Lai spētu pilnvērtīgi iekļauties sabiedrības dzīvē, komunicējot ar valsti un pārējiem sabiedrības locekļiem, tāpēc tā izvēlas to nelietot. Indivīdam, kas prot valsts valodu, ir daudz plašākas iespējas salīdzināt un kritiski izvērtēt iegūto informāciju un piedalīties publiskajā diskusijā, gan arī nodrošina iespēju izmantot vienotu informācijas telpu.

Līdz ar to, ja persona arī pēc 2023. gada 1. septembra vēlējās pastāvīgi uzturēties Latvijas Republikā, tad, atbilstoši normatīvajos aktos izvirzītajām prasībām, lai saņemtu pastāvīgās uzturēšanās atļauju saskaņā ar Imigrācijas likumu vai likumu „Par Eiropas Savienības pastāvīgā iedzīvotāju statusu Latvijas Republikā”, viņam bija apliecināma valsts valodas prasme A2 līmenī. Tajā pat laikā, lai veicinātu minēto subjektu motivāciju sekmīgi apgūt valsts valodu, tika izdarīti attiecīgi grozījumi, precizējumi Imigrācijas likuma Pārejas noteikumu 58. punktā, pagarinot pastāvīgas uzturēšanās atļauju derīguma termiņu, ja persona ar savu rīcību darīja zināmu vēlmi atkārtoti kārtot valsts valodas zināšanu pārbaudi.

Tāpat ir būtiski uzsvērt, ka kopsakarā ar nepieciešamību stiprināt valsts drošību, personai piešķirot uzturēšanās tiesības uz jaunu tiesisko pamatu, kompetentās iestādes

veic arī padziļinātu pārbaudi, izvērtējot, vai persona nerada draudus valsts drošībai un sabiedriskajai kārtībai. Arī šīs pārbaudes veikšanas ietvaros ir būtiska pašas personas vēlme sniegt patiesu informāciju, kā arī papildu paskaidrojumus, ja tādi ir nepieciešami.

Uzsverams, ka, īstenojot attiecīgajām institūcijām noteikto pienākumu sekot līdzi aktuālajai situācijai saistībā ar apstrīdētās tiesību normas piemērošanas aspektiem, Iekšlietu ministrija informēja likumdevēju par nepieciešamu precizējumu Imigrācijas likuma Pārejas noteikumos saistībā ar tiesiskā regulējuma izpildes aspektiem, vienlaikus norādītais nemainīja jau iepriekš pieņemto konceptu. Balstoties uz minēto, arī tika veikti attiecīgie grozījumi.

Attiecībā par konstitucionālajā sūdzībā norādīto, ka ar apstrīdēto tiesību normu tiek noteiktas jaunas prasības, kādas iepriekš, saņemot pastāvīgās uzturēšanās atļauju, netika noteiktas, proti, prasība par finanšu līdzekļu pietiekamības, nepārtrauktības uzturēšanās Latvijas Republikā ilguma pierādīšana, norādāms, ka Saeima, pieņemot attiecīgos grozījumus Imigrācijas likuma Pārejas noteikumos, noteica, ka arī piešķirtā pensija ir pietiekams iztikas nodrošinājums Eiropas Savienības pastāvīgā iedzīvotāja statusa pieprasīšanai. Tāpat arī likumdevējs paredzēja, ka attiecībā uz šīm personām, kuras pieprasījušas pastāvīgās uzturēšanās atļaujas saskaņā ar Imigrācijas likuma 24. panta pirmās daļas 7. punktu, par pietiekamiem finanšu līdzekļiem tiek uzskatīta personas rīcībā esošie faktiskie līdzekļi, kuru minimālais apmērs nav noteikts. Attiecībā par prasību nepārtraukti uzturēties Latvijas Republikā, ir norādāms, ka šī prasība pašreiz nav grozīta un ir spēkā tādā pašā redakcijā, kāda tā bija noteikta, spēkā stājoties apstrīdētajai tiesību normai.

Līdz ar to, ievērojot Imigrācijas likuma Pārejas noteikumos noteikto, prasība attiecībā uz nepieciešamajiem finanšu līdzekļiem, lai uzturētos Latvijas Republikā, un prasība attiecībā uz nepārtrauktu uzturēšanos Latvijas Republikā ir pielīdzināmas prasībām, kādas tās jau bija noteiktas pirms apstrīdētās tiesību normas spēkā stāšanās.

Attiecībā par pieteicēja norādīto kolektīvo ārzemnieku izraidīšanas aizlieguma pārkāpumu vēršama uzmanība, ka apstrīdētā tiesību norma neparedz izraidīšanu, bet gan nosaka prasības, kuras izpildāmas, ja persona arī turpmāk vēlēšies uzturēties Latvijas Republikā.

Apstrīdētās tiesību normas nemaina izraidīšanas tiesisko regulējumu. Apstrīdētās tiesību normas stājās spēkā 2022. gada 24. septembrī, līdz ar to personām bija laikus zināmi turpmākie nosacījumi tiesiskai uzturēšanās Latvijas Republikā un tieši pašu šo personu kompetencē bija lemjams jautājums, vai tiem joprojām ir vēlme, ņemot vērā aizvien sarežģīto ģeopolitisko situāciju, uzturēties Latvijas Republikā un uz kāda tiesiskā pamata šāda uzturēšanās var tikt realizēta.

Paldies par doto vārdu.

A. Laviņš.

Paldies.

Vārds jautājumu uzdošanai tiesnesei Anitai Rodiņai. Lūdzu!

A. Rodiņa.

Jā. Labdien!

Paldies par jūsu viedokli.

Es saprotu, ka Satversmes tiesai nav jārisina tiesību normas piemērošanas jautājumi, bet mēs esam identificējuši vairākus problemātiskus aspektus, uz kuriem ir norādījuši arī pieteikuma iesniedzēji un par kuriem Saeima ir paudusi savu viedokli.

Es tādu kāzusu veidā tomēr vēlos saprast situāciju, tieši kas attiecas uz mūsu pieteikuma iesniedzējiem. Un tās ir divas personas. Manis pieminētā jau persona, kura ir izvēlējusies jūrnieka profesiju un arī tālbraucējs šoferis.

Vai es pareizi saprotu, ka, ja persona tātad ir nokārtojusi valsts pārbaudījumu, viņa varētu pieteikties šim te Eiropas Savienības pastāvīgā iedzīvotāja statusam, bet viņas prombūtne ir ilgāka, nekā to pieļauj šis te likums. Vai es pareizi saprotu, ka tad šī persona var pieteikties uz jaunu pastāvīgās uzturēšanās atļauju, pamatojoties uz 24. panta pirmās daļas 7. punktu?

D. Radzeviča.

Jā. Šī persona var arī pieteikties uz šo pamatu.

A. Rodiņa.

Un sakiet, lūdzu, kā tad tiek aprēķināta šī te prombūtne no Latvijas? Kā jūs skaitīsiet šo te prombūtni, kas var būt vairāki mēneši? Kādu normu jūs piemērosiet šādā gadījumā?

D. Radzeviča.

Jā, manuprāt, tā ir 36. panta pirmās daļas 3. punkts, kur ir pateikts, cik tad var... tātad Pārejas noteikumos ir pateikts, kuri nosacījumi būtu vērtējami. Un vienā no tiem Pārejas noteikumiem ir pateikts... ir atsauce uz 36. punktu un tur ir pateikts, ka nevar būt ilgāka prombūtne par 12 mēnešiem.

A. Rodiņa.

Tātad, var būt prombūtne līdz šiem te 12 mēnešiem.

D. Radzeviča.

Jā, man liekas, ka tur ir – nepārsniedzot 12 mēnešus.

A. Rodiņa.

Jā. Bet jūs piekrītat, ka tad, kad šīs personas ieguva pastāvīgās uzturēšanās atļaujas, tad šādu prasību nebija, bet tagad likumdevējs ir noteicis šo te uzturēšanās prasību, tostarp arī, kā jūs sakāt, kaut vai 12 šie mēneši.

D. Radzeviča.

Es negribētu piekrist, jo 36. pants bija jāņem vērā pie tā, ja persona pārreģistrēsies, arī 36. pants uz viņu būs attiecināms. Līdz ar to šis nosacījums jau viņam bija zināms tad, kad viņam bija izsniegta atļauja uz 24. panta pirmās daļas 8. punktu. Līdz ar to šis viņam bija zināms.

A. Rodiņa.

Tātad, jūs gribat teikt, ka pēc būtības attiecībā uz nepārtrauktu uzturēšanos tad šīm personām situācija nemainās?

D. Radzeviča.

Attiecībā uz tiem veiktajiem precizējumiem uz izsniegto pastāvīgo uzturēšanās atļauju 24. panta pirmās daļas 7. punktu, es gribētu teikt, ka nemainās, jo tās prasības ir identiskas, kā bija viņiem jau zināmas.

A. Rodiņa.

Jā, labi. Paldies.

Un Saeimas pārstāvis arī norādīja uz vienu tādu praktisku jautājumu, ko varētu risināt tiesību normas piemērotājs, un, ņemot vērā arī jūsu ministrijas atbildības jomu, es vēlētos jums jautāt par Eiropas Savienības Pastāvīgā iedzīvotāja statusa likumā noteikto, kurā noteikts, līdzīgi kā Imigrācijas likumā, ka prombūtne var būt attaisnojama, ja tās iemesls ir bijis no personas neatkarīgi apstākļi. Un tad iekaviņās tur ir minēts kā piemērs slimība, nepārvarama vara.

Vai šajā gadījumā šie te neatkarīgie apstākļi varētu būt interpretējami arī kā personas prombūtne no valsts darba dēļ?

D. Radzeviča.

Man būs gūti pateikt. Tas varbūt būtu Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldei, kas praktiski ir šīs normas piemērotājs.

A. Rodiņa.

Labi. Tad jautāsim PMLP.

Tad vēl man tomēr ir arī jautājums par Satversmes 91. pantu. Jūs jau dzirdējāt, tiesas sēdē mēs identificējām, ka ir izveidojusies situācija, ka Latvijā ir Krievijas

pilsoņi, kuri ir ieguvuši pastāvīgās uzturēšanās atļaujas, balstoties uz nosacīti vecā likuma pamata, jūs saprotiet, par ko es runāju, un otra grupa ir tādā mūsu pieteikuma iesniedzēji, kuri ir ieguvuši pastāvīgās uzturēšanās atļaujas, ņemot vērā 24. panta pirmās daļas 8. punktu. Šīs ir abas personu grupas, kuras ir Krievijas pilsoņi.

Vai jūs redzat, ka šīs grupas ir savstarpēji salīdzināmas? Ja jūs sakāt, ka nav salīdzināmas, tad norādiet, lūdzu, argumentus, kādēļ. Ja jūs sakāt, ka ir salīdzināmas, tad saki, kā jūs attaisnojat šo te atšķirīgo attieksmi. Jo pret vienu Krievijas pilsoņu grupu likumdevējs ir noteicis, ka šīs te pastāvīgās uzturēšanās atļaujas nav spēkā un šīs te tiesiskais statuss uzturēties ir jāiegūst, pierādot valsts valodas zināšanas, savukārt otra grupa var turpināt uzturēties valstī.

Es atvainojos par tādu garāku jautājumu, bet es ļoti vēlos dzirdēt jūsu viedokli.

D. Radzeviča.

Jāsaka tā, ka iepriekšējā likumā, kas bija pirms Imigrācijas likuma 23.¹ pantā, tur tie nosacījumi jeb kritēriji bija saistībā ar pastāvīgās uzturēšanās ilgumu. Tas ir, pirmkārt.

Otrkārt, tas grupas lielums, ja vajadzētu vērtēt, cik daudzām personām būtu kārtojama valsts valoda, nu, tā būtu tikai puse.

Un treškārt, nu, tā ir mazākā grupa.

Bet par viņām nevarētu pateikt, ka tām ir identisks pamats, kāds bija noteikts 24. panta pirmās daļas 8. punktā, kā bija noteikts 23.¹ pantā, jo tur bija... nu, teiksim tā... citi kritēriji pastāvīgās uzturēšanās atļaujas iegūšanai.

A. Rodiņa.

Tad jūs sakāt, ka šīs grupas nav salīdzināmas tādēļ, ka tās pamatā veido citi kritēriji?

D. Radzeviča.

Jā. Pašreiz es saku tā.

A. Rodiņa.

Nav salīdzināmas... Labi.

Vēl es gribu pajautāt. Arī jau šodien uzdevu jautājumu Saeimas pārstāvim, bet ir zināms, ka tieši Iekšlietu ministrija izstrādāja un Ministru kabinetā virzīja izskatīšanai, kas arī tika atbalstīts, likumprojektu, kas paredzēja tādu pakāpenisku, ja tā drīkstētu teikt, šo Krievijas pilsoņu pārbaudi. Bet jūs tagad savā rakstveida viedoklī kā pieaicinātā persona norādāt, ka pilnībā pievienojaties Saeimas atbildes rakstā minētajam. Kas ir mainījies Iekšlietu ministrijas uzskatā, ka sākotnēji jūs virzījāt

Ministru kabinetā izskatīšanai savādāku konceptu, bet šobrīd jūs sakāt, ka izvēlētais risinājums tomēr ir atbilstošs?

D. Radzeviča.

Jā. Attiecībā par to valsts drošības apdraudējumu es gribētu teikt, ka tas ir līdzīgs, tāds pats, kāds bija mūsu un kāds bija arī Saeimas likumprojektam. Bet mūsu atšķirība bija attiecībā uz izpildes nodrošinājuma izvērtējumu. Tā bija tā atšķirība.

A. Rodiņa.

Vai jūs varētu precizēt? Kā jūs to domājat... izpildes nodrošinājuma...

D. Radzeviča.

Izpildes nodrošinājuma tādā ziņā, ka tās personu grupas... lai gan arī stātos spēkā 2023. gada 1. septembrī, tomēr tās grupas būs izklaidētas un tas neradītu varbūt tik paaugstinātu resursu nepieciešamību no mūsu padotības iestādēm.

A. Rodiņa.

Paldies.

Un vēl viens jautājums no manas puses šajā brīdī. Par Konvencijas 4. panta un Satversmes attiecībām.

Jūs jau zināt, kā jau es arī iepriekš, uzdodot jautājumus, skaidroju, ka Satversmes tiesa var vērtēt normu atbilstību starptautiskajām cilvēktiesību normām, ja Satversme jau neparedz to, ko paredz šī te starptautiskā cilvēktiesību norma. Vai jūs neredzat, ka, interpretējot Satversmi, mēs varam atrast šo te ārzemnieku kolektīvās izraidīšanas aizliegumu jau Satversmes kādā normā?

D. Radzeviča.

Saistībā ar izraidīšanu, manuprāt, ir ļoti būtiska privātās dzīves neaizskaramības principa ievērošana. Iespējams, ka tas varētu būt 96. panta kontekstā.

A. Laviņš.

Lūdzu, vārds tiesnesim Artūram Kučam.

A. Kučs.

Jā, man viens precizējošs jautājums arī par šīm divām Krievijas Federācijas pilsoņu grupām. Jūs teicāt, ka ir dažādi kritēriji. Es tagad skatos to... kāds mums bija tas Ārvalstnieku likums, kāds bija pirms Imigrācijas likuma... un tas, kas tur ir. Tur ir tād... šīs personas ir pierakstītas Latvijas Republikā, un, ja viņi pastāvīgās uzturēšanās atļaujas brīdī ir bez termiņa ierobežojuma pierakstīti, tād reģistrēti

dzīvesvietā Latvijas Republikā un reģistrēti Iedzīvotāju reģistrā. Un Imigrācijas likumā šis punkts tāpat bija, ka ārzemniekam, kurš... tāpat pirms citas valsts pilsonības iegūšanas... tāpat Latvijas Republikā dzīvojošam ārzemniekam, kurš tāpat pirms tam ir bijis pilsonis vai nepilsonis. Vienā gadījumā ir vārds „Latvijas Republikā dzīvojošs ārzemnieks”, otrā gadījumā šajā likumā ir „viņam ir pieraksts”. Nu, nav nekur, ka viņam ir nepārtraukti jādzīvo Latvijā vai jāuzturas... Es saprotu, ka pieraksts mums šobrīd vispār kā tāds vairs neeksistē.

D. Radzeviča.

Nē. Dzīvesvietas deklarēšanas pienākums.

A. Kučs.

Kur tad ir tas... es gribēju vienkārši saprast, kas tad ir tas atšķirīgais kritērijs?

D. Radzeviča.

Tāpat... jā, manuprāt, tajā 23.¹ ..., tur tomēr ir tas uzsvars uz to uzturēšanās ilgumu. Savukārt 24.8. – tāpat ir bijis Latvijas pilsonis vai nepilsonis un ieguvis citas valsts pilsonību. Attiecībā uz uzturēšanās ilgumu Imigrācijas likumā ir cits pamats, tas ir 24.1. 7. punkts.

A. Kučs.

Tad tā jūs to redzat. Labi. Paldies.

A. Laviņš.

Lūdzu!

A. Rodiņa.

Jā, es turpināšu. Uzturēšanās ilgums. Jūs domājat... tad uzturēšanās ilgums... tas būtu tā norma, nu es runāju par tā saucamo „vecu likumu”, ko jūs teicāt, atbildot uz Kuča kunga jautājumu, kas ir tā atšķirīgā pazīme... tad uzturēšanās ilgums būtu tā norma, kura noteic, ka tāpat „tie ārvalstnieki, kuri no 1992. gada 1. jūlija bez termiņa ierobežojuma ir pierakstīti Latvijas Republikā”? Tā jūs domājat? Ka šīs personas tā kā jau ir dzīvojušas iepriekš un turpina dzīvot?

D. Radzeviča.

Nē, nu, teiksim tā. Šis pamats nav analogisks, kāds ir ietverts 24. panta pirmās daļas 8. punktā.

A. Rodiņa.

Un atšķirība ir... ka šīs personas ir...

D. Radzeviča.

Tātad, pirmkārt, šeit ir kritērijs par to pastāvīgās dzīvesvietas ilgumu. Otrkārt, ja arī skatāmies par to grupu, tad apmēram puse ir tādi, kuriem jau nebūtu jākārtoto eksāmens un, trešais, ka šīs grupas lielums ir... teiksim tā... mazāks, nekā attiecīgie šie Imigrācijas likuma grozījumi.

A. Rodiņa.

Jā. Paldies.

A. Laviņš.

Paldies.

Vai pieteikuma iesniedzēju pārstāvēm būs jautājumi? Lūdzu!

E. Krivcova.

Jā. Godātā tiesa! Pēc Saeimas pārstāvja uzstāšanās es sapratu, ka mums ir dažādi uzskati... mēs dažādi saprotam likumus, tāpēc es gribu dažus jautājumus atkārtot.

Tātad, par pastāvīgo uzturēšanos. Vai es pareizi saprotu... kamēr cilvēkiem bija pastāvīgās uzturēšanās atļauja, viņiem, saskaņā ar Imigrācijas likuma 36. panta pirmās daļas 4. punktu viņi drīkstēja būt prom katru gadu līdz 12 mēnešiem, tas nozīmē, ka, ja vienu dienu gadā viņi ir Latvijā un pēc tam atkal gadu prom, līdz ar to viņi nezaudē uzturēšanās tiesības.

D. Radzeviča.

Jā.

E. Krivcova.

Pareizi. Un tagad, lai saņemtu tās jaunās uzturēšanās tiesības, mēs, piemērojam vai nu to likumu Par Eiropas Savienības pastāvīgā iedzīvotāja statusu vai, ja par pastāvīgās uzturēšanās atļauju, tad Imigrācijas likuma 24. panta 7. daļu, respektīvi, ka viņiem ir atļauts būt prom ne ilgāk kā 6 secīgus mēnešus vai pa pieciem gadiem kopā 12 mēnešus.

D. Radzeviča.

Bet likumdevējs paredz Pārejas noteikumos 58.¹⁰ ir noteicis, ka, izskatot pieteikumus Krievijas Federācijas... tātad „pastāvīgo uzturēšanās atļauju vai atļaujai

uzturēties, ievērojot šādus noteikumus... nav iestājies neviens no šā likuma 36. panta pirmajā daļā minētajiem nosacījumiem”.

E. Krivcova.

Jā, līdz šim visi ar to saprata drošības pārbaudi, ka tiek veikta drošības pārbaude.

D. Radzeviča.

Nē, bet šeit ir atsauce uz visu 36. panta pirmo daļu.

E. Krivcova.

Jā, tad mans jautājums būs par to, ka 58. pantā ar indeksu 5 ir rakstīts, ka Krievijas Federācijas pilsonim, kura pastāvīgās uzturēšanas atļauja ir anulēta, zaudē spēku... ir tiesības prasīt jaunu pastāvīgās uzturēšanās atļauju, pamatojoties uz šī likuma 24. panta 7. punktu. Un 24. panta 7. punkts paredz, ka ja cilvēks 5 gadus ir nepārtraukti uzturējies Latvijā, vai tur uz termiņuzturēšanās atļauju vai uz šiem grozījumiem par citu uzturēšanās atļauju... viņš 5 gadus nepārtraukti... tad viņam dod. Un kas ir tas „nepārtraukti”, tas skaidrots tā paša 24. panta septītajā daļā. Un tur rakstīts, ka...

D. Radzeviča.

Nē, nu es gribētu vērst uzmanību, ka šeit ir speciālie nosacījumi...

A. Laviņš.

Bet tomēr vēlos iejaukties... Ļoti pacietīgi klausījos, bet jautājumu nesagaidīju. Krivcovas kundze, noformulējiet, lūdzu, jautājumu, lai būtu iespējas uz to sniegt atbildi.

E. Krivcova.

Tas arī bija jautājums. Vai nepārtrauktā uzturēšanās ir, ka drīkst 12 mēnešus nepārtraukti... vai arī nedrīkst 12 mēnešus kopā būt prom uz 5 gadiem. Jūs sakāt, ka prasība pastāvīgās uzturēšanās atļaujai ir tā pati – ne ilgāk par 12 mēnešiem nepārtraukti?

D. Radzeviča.

Tāda bija jau iepriekš, ar ko cilvēkiem bija jārēķinās. To ir skaidri likumdevējs noteicis.

E. Krivcova.

Tāda ir atbilde. Un būtībā tas tik tiešām, ja arī PMLP to atbalsta tad...

A. Laviņš.

Vai ir jautājumi? Lūdzu!

E. Krivcova.

Jā. Paldies. Saņēmu atbildi, un tā ir ļoti svarīga. To es gribētu teikt.

Tālāk. Kā mēs saprotam 43. pantu, respektīvi, par tiesībām atlikt izbraukšanas rīkojumu un pagarināt termiņu. Jautājums ir tāds. Vai ir iespējama situācija, ka, izvērtējot privāto dzīvi, var pieņemt lēmumu neizraidīt, bet tas nerada tiesības saņemt uzturēšanās atļauju un mums cilvēki paliek kaut kur pa vidu?

D. Radzeviča.

Nē, nu... Likumā ir noteikti tie pamati, uz kuriem var saņemt termiņuzturēšanās atļaujas, pastāvīgās uzturēšanās atļaujas, arī pastāv iespēja... tāpat, ja ir humāni apstākļi, lūgt tieslietu ministram izsniegt šādu... Jā, tie pamati ir noteikti likumā.

E. Krivcova.

Labi. Tas nozīmē, ka, ja cilvēkam beigusies uzturēšanās atļauja, tas nemaz vēl nenozīmē, ka viņam būs jāpamet valsts. Nemaz to nenozīmē?

D. Radzeviča.

Joprojām ir iespēja meklēt risinājumu, lai tiesiski rastu risinājumu savā situācijā un tomēr risinātu to situāciju Imigrācijas likuma noteiktajā kārtībā.

E. Krivcova.

Paldies. Atbildējāt.

Un tad vēl viens precizējums šajā virzienā. Tāpat, arī tajā laikā, kad cilvēks nelegāli jau atrodas valstī, jau izbeidzas tas izbraukšanas laiks, viņam joprojām ir tiesības Latvijā iesniegt dokumentus attiecīgajai uzturēšanās atļaujai.

D. Radzeviča.

Noteikti, ka viņam ir tiesības.

E. Krivcova.

Labi. Ļoti labi. Tas palīdzēs daudziem cilvēkiem atrisināt...

Tagad tāds jautājums. Dažus gadus atpakaļ arī sakarā ar Krievijas rīcību bija izbeigta to investīciju termiņuzturēšanās atļauju programma un arī iekšlietu ministrs, tolaik tā kā izdeva pavēli padziļināti vērtēt šos te saņēmejus, termiņuzturēšanās atļauju saņēmejus, viņu drošību, lojalitāti... un vairākas termiņuzturēšanās atļaujas tika arī anulētas. Jautājums ir tāds. Vai jūs uzskatāt, ka tāda procedūra bija efektīva un vai viņa

nebūtu piemērojama arī šeit? Tātad, ka iekšlietu ministrs dod rīkojumu drošības iestādēm veikt padziļinātu pārbaudi visiem tiem attiecīgajiem Krievijas Federācijas pilsoņiem...?

D. Radzeviča.

Es diemžēl nevarēšu nokomentēt par šo jūsu pausto situāciju, ka iekšlietu ministrs izdeva rīkojumu, lai...

E. Krivcova.

... lai drošības iestāde uzsāktu pārbaudīt visus tos, kas saņem investīcijas termiņuzturēšanās atļaujas...

D. Radzeviča.

Nē, mans novērtējums par šo jautājumu nebūs. Bet šinī sakarā tātad Imigrācijas likums pasaka... tātad, saņemot vīzas vai uzturēšanās tiesības, tiek veikta padziļināta pārbaude, šis saraksts ar tiem valsts pilsoņiem ir noteikts Ministru kabineta noteikumos, līdz ar to tas tiek īstenots caur šo mehānismu.

E. Krivcova.

Labi. Neatbildējāt, bet, labi.

Tāds jautājums. Vai iestāde var pēc savas iniciatīvas uzsākt to uzturēšanas atļaujas anulēšanas procesu un tad pārbaudīt drošību...

D. Radzeviča.

Jā, nu, protams. Ja ir...

E. Krivcova.

Tas ir efektīvs līdzeklis... Vai arī šajā gadījumā tas ir...

A. Laviņš.

Jā, var. Ejam uz priekšu. Nākamais jautājums.

E. Krivcova.

Labi. Un jautājums. Tātad, jūs arī minējāt, ka nomas mērķis ir tā kā veicināt, lai Krievijas Federācija izbeigtu veikt starptautiskus noziegumus, agresīvu karu, cilvēktiesību pārkāpumus. Vai jūs varētu sīkāk paskaidrot, kā masveida uzturēšanās atļauju anulēšana tiem mūsu cilvēkiem ietekmēs Krievijas rīcību kara sakarā?

D. Radzeviča.

Tātad, līdz ar Krievijas Federācijas visaptverošo militāro iebrukumu Ukrainā, kas notika 2022. gada 24. februārī, ir tomēr izveidojusies pilnīgi diametrāla situācija, proti, Latvijas Republika viennozīmīgi atbalsta Ukrainu šajā karā līdz uzvarai, savukārt pret Krievijas Federāciju ir pilnīgs nosodījums un arī ir pieņemts, ka Krievijas Republika ir tā valsts, kas atbalsta terorismu. Līdz ar to šis ir pagrieziena punkts. Pirmkārt, pašiem pilsoņiem ir jāizvērtē, vai viņi vēlas būt Latvijā, kur ir šāda nostāja, pilnīgi pretēja viņu valsts paustajai, otrkārt, mēs arī paši vēlamies saprast un veikt attiecīgas zināma veida drošības pārbaudes, jo nu... kā jau es minēju savā runā, šis ir kā piesardzības pasākums.

E. Krivcova.

Tātad, ja es pareizi jūs sapratu, to Krievijas rīcību kara sakarā tas neietekmēs, bet tas ietekmēs mūsu iekšējo drošību.

D. Radzeviča.

Gan tā var būt, gan tā var būt.

E. Krivcova.

Bet tad atbildiet... kā jūs redzat, kā tas ietekmēs Krievijas varas elites attieksmi... kara vešanu, tiesību ievērošanu, starptautisko tiesību ievērošanu...

D. Radzeviča.

Nu, pēc būtības jau tikai paši pilsoņi var... nu, teiksim tā... paust savai varai, ja viņiem nav kaut kas gana laba esam. Mēs šinī situācijā mazinājām tos riskus savā valstī.

E. Krivcova.

Tātad, šie mūsu... tie pastāvīgie iedzīvotāji... viņiem vajag... mēs gribējām panākt, lai viņi kaut kādā veidā paustu savu nostāju Krievijas varai ar to anulēšanu?

D. Radzeviča.

Nē, nu tā tas būtu tā tieši teikts, ka mēs gribējām...

E. Krivcova.

Nu, varbūt gribam joprojām... Bēgt tas mērķis... Jūs sakāt, ka tas ir mērķis. Bet es neredzu saikni ar līdzekļiem un tāpēc es jums jautāju, kā to ārpolitisko mērķi var palīdzēt sasniegt uzturēšanās atļauju anulēšana vietējiem iedzīvotājiem?

D. Radzeviča.

Tātad, atkārtāju. Tātad, tas bija mūsu piesardzības pasākums, lai pārvērtētu šo situāciju. Viennozīmīgi, ka Krievijas Federācijas pilsoņi karo Ukrainā.

E. Krivcova.

Sakiet, vai ir kaut kādi dati vai pamatojums uzskatīt, ka pēc statistikas pārsvarā pensijas vecuma sievietes var kaut kā iesaistīties karā vai arī netieši to atbalstīt vai finansiāli atbalstīt? Vai ir kaut kas, kas liek tā domāt?

D. Radzeviča.

Tātad, Imigrācijas likumā ir noteikta sistēma. Kā jau es minēju, ir noteiktas padziļinātās pārbaudes, kur ir attiecīgas valsts pilsoņi tiek pārbaudīti. Un visi tie, kas atbilst šai valsts pilsonībai, tiek pastiprināti pārbaudīti. Nu, tāda selektīva pieeja... tādu Imigrācijas likums neparedz.

E. Krivcova.

Nu, labi. Tie arī bija jautājumi no manas puses.

I. Nikuļceva.

Tā, paldies. Tad es arī uzdošu dažus jautājumus.

Sākšu arī ar to pašu vienkāršo jautājumu. Sakiet, vai Iekšlietu ministrijas rīcībā ir tā informācija, cik ir uzturēšanās atļaujas anulētas atbilstoši likuma 36. panta pirmās daļas 16. punktam, tātad tām personām, kur ir kompetentas iestādes atzinums par nelojalitāti un par sabiedriskās drošības apdraudējumu?

D. Radzeviča.

Nē, es pašreiz nevarēšu pateikt to.

I. Nikuļceva.

Tādas informācijas jums nav. Labi.

Sakiet, ja es pareizi saprotu, tātad Iekšlietu ministrija arī sagatavoja likumprojektu par šo pašu tēmu un Saeima pieņēma alternatīvu likumprojektu. Sakiet, vai Iekšlietu ministrija, sagatavojot šo savu projektu un, iespējams jūs redzējāt arī to procesu Saeimā, varat izvērtēt, vai jūs izvērtējāt atbilstību tam piedāvātajam regulējumam Eiropas Cilvēktiesību konvencijai, Satversmē garantētajām tiesībām, Eiropas Savienības tiesībām?

D. Radzeviča.

Jā.

I. Nikuļceva.

Vai jūs varētu raksturot tad sīkāk, kāds bija šis izvērtējums? Pie kādiem secinājumiem jūs nonācāt un vai jūs arī redzējāt, ka Saeimā pieņemot to alternatīvo likumu, kā tas tika izvērtēts?

D. Radzeviča.

Jā, mūsu likumprojekts paredzēja lēzenāku pāreju. Joprojām gribu uzsvērt, ka pastāvēja valodas prasība, lai valodas prasība stātos spēkā 2023. gada 1. janvārī, bet, protams, tā būtu veicama... būtu uzrādāma, kad persona attiecīgi pārreģistrētos.

Manuprāt... tāpat, savukārt ja persona neiesniegs šo apliecinājumu, tad viņai tiktu dots zināms laiks, lai viņa varētu to izdarīt vai arī pārkārtot savu dzīvi, iespējams, ar vēlmi doties projām.

I. Nikuļceva.

Kuru Satversmes un arī Eiropas cilvēktiesību tiesas... ne tiesas... bet Konvencijas pantu iespējamo aizskārumu jūs vērtējāt, sagatavot šo likumprojektu?

D. Radzeviča.

Viennozīmīgi 96. pantu par privāto dzīvi, jo, protams, šie cilvēki šeit ir dzīvojuši ilgtermiņā. Līdz ar to arī dodot viņiem iespēju zināmu laiku nokārtot to valodu, bet, protams, es gribu uzsvērt, ka tas arī ir 1. septembris, kā arī tika skatīta iespēja piedāvāt uzturēšanās atļauju uz vienu gadu.

I. Nikuļceva.

Un tāpat tas ir viss Satversmes 96. pants. Citi panti nē... Eiropas Cilvēktiesību konvencija nē, Eiropas Savienības tiesības arī nē.

D. Radzeviča.

Likumprojektu izstrādāja vairāki cilvēki, es nevarētu, teikt, ka nē, es domāju, ka jā.

I. Nikuļceva.

Labi. Kāds ir jūsu viedoklis par to pieņemto alternatīvo likumprojektu. Vai jūsu ieskatā nu kaut vai tā atbilstība Satversmes 96. pantam vai arī kādām citām pamattiesību normām arī tika Saeimā izvērtēta? Vai jūs neredzēt šo izvērtējumu?

D. Radzeviča.

Domājams, ka izvērtējums bija, ko arī norāda veiktie labvēlīgie grozījumi attiecīgi uz tām personām, kas vēlējās kaut ko darīt un pēc būtības tika saskatīta vēlme, ka viņas vēlas šeit būt.

I. Nikuļceva.

Labi. Tad es uzdošu vairākus jautājumus. Un ņemot vērā to, ko norādījusi Iekšlietu ministrija rakstveida viedoklī, kur es īsti nesapratu vairākas idejas, daļu jūs arī atkārtoti sniedzāt pašlaik paskaidrojumos.

Tātad, jūs norādāt, ka Latvijas Republikai ir suverēnas tiesības pārvaldīt un kontrolēt savas robežas, kā arī noteikt personu tiesības ieceļot un uzturēties valstī. Vai jūs varētu paskaidrot, ko jūs saprotat ar tām suverēnajām tiesībām? Vai jūs uzskatāt, ka ir suverēnas tiesības jebkurā mirklī anulēt spēkā esošās uzturēšanās atļaujas pēc saviem ieskatiem? Vai kā jūs saprotat tās suverēnās tiesības konkrētajā kontekstā?

D. Radzeviča.

Tātad, valstij ir zināma rīcības brīvība tātad noteikt ārzemnieku ieceļošanu un uzturēšanos, tāpat arī jāsaka, ka ārzemniekam nav tiesības pieprasīt jebkuru uzturēšanās tiesību veidu, lai tādējādi viņš varētu īstenot savu, teiksim tā, privāto dzīvi, bet viennozīmīgi valstij ir jāizveido mehānisms, kura ietvarā var reāli viņš saņemt konkrētu uzturēšanās atļauju, lai viņš varētu realizēt savu privāto dzīvi.

I. Nikuļceva.

Labi. Bet viņš jau konkrētajā gadījumā ir saņēmis uzturēšanās atļauju un iet tagad runa par anulēšanu. Tad sakiet, tā valsts rīcības brīvība, kuru jūs minējāt, anulēt uzturēšanās atļauju, viņa ir tad neierobežota, vai viņa ir tomēr ierobežota ar kādiem nosacījumiem?

D. Radzeviča.

Tātad, anulēšana notika pie īpašiem apstākļiem. Tas pagrieziena punkts bija Krievijas Federācijas uzsāktais karš Ukrainā. Bet joprojām, es uzsveru, ka šīm personām ir iespējas saņemt līdzvērtīgas pastāvīgās uzturēšanās atļaujas, kā arī citas uzturēšanās atļaujas, kas ir noteiktas Imigrācijas likumā.

I. Nikuļceva.

Labi. Paldies.

Un tad arī jūs norādījāt, ka indivīdam, kas prot valsts valodu, ir iespējas salīdzināt un kritiski izvērtēt iegūto informāciju, piedalīties publiskajā diskursā. Sakiet, tad man ir jautājums. Kāda tad ir saikne ar šo uzturēšanās atļaujas anulēšanu? Vai jums

ir kādi dati, kas apliecina to, ka tieši uzturēšanās atļauju anulēšana veicinātu valsts valodas lietošanu? Ka kaut kā tās skartās personas vairāk lietotu valsts valodu? Vai jūs varat šo saikni izskaidrot?

D. Radzeviča.

Tā... Tātad, protams, ka valsts valodas zināšanas ir viens no stūrakmeņiem šīs personas integrācijas procesā. Šeit tika izvēlēts tātad... ka tāds pamats vairs nebūs, kas arī saskan ar Iekšlietu ministrijas jau veidoto politiku, kas ir iesniegts jaunajā Imigrācijas likumā Saeimā, kas tika pirms kara un atrodas Saeimā, un tur šāds pamats vairs nav. Tātad, pēc būtības mēs atsakāmies no tāda atvieglotā pamata, ka neprasām valsts valodu.

I. Nikuļceva.

Labi. Bet nu tad vēlreiz mazliet atgriežoties... Konkrētajām personām, kas ir vērsušās arī Satversmes tiesā, bija jau tās uzturēšanās atļaujas. Uz likuma pamata viņas tiek anulētas. Vai tad jūs uzskatāt... Kāds ir tas mehānisms, kā tas veicinās to valsts valodas lietošanu publiskās diskursā? Varat vienkāršiem vārdiem to izskaidrot?

D. Radzeviča.

Tātad, nosakot prasību, ka personai ir jāiesniedz valsts valodas apliecinājums A2 līmenī, kas pēc būtības ir sarunvalodas līmenis, mēs veicinām pašas personas vēlmi runāt. Jo, ja personai nav nekādas zināšanas, protams, ka nu grūti viņai ir iesaistīties. Tātad, ar šo apmācību procesu personai būs jau pamatzināšanas, lai viņa varētu gan iesaistīties sabiedrības dzīvē, gan arī saprast tātad piedāvāto mediju telpu informāciju, spētu spriest un kritiski novērtēt.

I. Nikuļceva.

Labi. Paldies.

A2 līmenis tam ir pietiekams? Jūs tā uzskatāt?

D. Radzeviča.

A2 līmenis ir pietiekams sākotnējais līmenis, kā jebkuram ārzemniekam. Ir vienādas prasības.

I. Nikuļceva.

Labi. Un tad es vēlos vēl uzdot arī par tiesiskās palāvības principu.

Arī jūs norādāt, ka ir jānosaka saudzējošs pārejas periods uz jauno regulējumu un vispārīgi likumdevējam ir tiesības pieņemt arī grozījumus, kam ir tūlītējs spēks.

Sakiet, vai jūs varētu tad sniegt pamatojumu tam, ko, šķiet, es īsti nesadzirdēju. Sākotnēji tika noteikts termiņš 2023. gada 1. septembris. Vai, jūsuprāt, tas bija samērīgs termiņš? Kāds tam ir pamatojums? Vai tas ir samērīgs vai nesamērīgs? Un kāpēc jūs tā uzskatāt?

D. Radzeviča.

Apsvērumi šādam termiņam... tāpat, pirmkārt, šīs personas jau ir ilgi dzīvojušas Latvijā. Otrkārt, izvirzītais latviešu valodas apguves līmenis ir A2. Ņemot vērā sniegto informāciju, cik ilgā laikā var apgūt šādā līmenī, ja nav priekšzināšanu, nu, tas esot ap 240 stundām. Līdz ar to... nu, ir uzskatāms, ka šis termiņš ir pietiekams.

I. Nikuļceva.

Vai tas termiņš ir pietiekams, teiksim tām, vidējai personai? Vai tas ir pietiekams ikvienam? Arī varbūt tādām, kurām tiešām jau ir cienījams vecums un tās intelektuālās spējas nav tik augstas, vai varbūt arī nav iespējas veltīt tik daudz laika valsts valodas apguvei, vai ir kādi citi īpaši apstākļi.

D. Radzeviča.

Nu, domājams, ka šis ir vidējais. Bet, protams, ir ļoti svarīga arī pašas personas motivācija apgūt.

I. Nikuļceva.

Labi. Paldies.

Un tad man vēl ir divi tādi precizējoši jautājumi, kas gan tā kā būtībā izskanēja šajā saistībā, bet es tomēr gribētu precizēt.

Tad vairāki arī tiesneši jautāja Satversmes 91. panta kontekstā par atšķirību starp tām uzturēšanās atļaujām, kuras izdotas uz iepriekšējā likuma pamata un tām, kuras izdotas uz Imigrācijas likuma pamata. Un, tāpat jūs teicāt, ka tāpat iepriekš likumā „Par ārvalstnieku un bezvalstnieku iecelšanu un uzturēšanos Latvijas Republikā” ir bijis noteikts nevis bijušie nepilsoņi, bet bijis noteikts, ka tāpat tās personas, kuras ir 1992. gada 1. jūlijā bez termiņa ierobežojuma pierakstītas Latvijas Republikā. Bet mēs zinām, ka nepilsoņa definīcija, atbilstoši likumam „Par to bijušās PSRS pilsoņu statusu, kuriem nav Latvijas vai citas valsts pilsonības”, nepilsoņa deklarācija ir tieši šāda. Tāpat, tās ir tās personas, kas 1992. gada 1. jūlijā bija pastāvīgi pierakstītas Latvijas Republikā un kuriem nav tiesību uz citas valsts pilsonību.

Tad sakiet, vai tomēr negribat pārskatīt savu viedokli un piekrist, ka šeit īsti nav saskatāma atšķirība starp šīm te abām personu grupām?

D. Radzeviča.

Nē, nu pašreiz es tomēr pieturēšos pie sava viedokļa par to.

I. Nikuļceva.

Jā. Bet vai jūs varat tad pamatot... Nu, ņemot vērā to, ka jūs sakāt, ka, labi tās ir personas, kas bija 1992. gada 1. jūlijā pierakstītas Latvijā... nu, deklarētas... Bet tā ir tieši nepilsoņa definīcija.

D. Radzeviča.

Es tagad uz to nevarēšu atbildēt konkrēti.

I. Nikuļceva.

Labi. Paldies.

Un tad man ir vēl viens jautājums. Būtībā arī tas pats jautājums, ko es jau uzdevu Saeimas pārstāvim. Un tas ir tieši par šo uzturēšanās atļauju anulēšanu. Tieši par anulēšanu.

Sakiet, vai, jūsuprāt, ir alternatīvs līdzeklis apstrīdētajām normām, proti, vai likumdevējs varēja izvēlēties tādu pašu pēc būtības regulējumu, bet neanulējot uzturēšanās atļaujas. Tātad, paredzēt likumā, ka Krievijas Federācijas pilsonim ir jānokārto valsts valodas pārbaudījums, ir jāiesniedz tur noteiktas anketas Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldē, un arī pārvalde var veikt visas nepieciešamās pārbaudes, bet uzturēšanās atļauja netiktu anulēta. Viņa tiktu anulēta... nu, ja noteiktā laikā šie te nosacījumi netiek izpildīti, bet līdz tam paliktu spēkā. Vai tas būtu alternatīvs, personai labvēlīgāks līdzeklis?

D. Radzeviča.

Kā jau minēju, tātad tika paredzēts izslēgt no 24. panta pirmās daļas 8. punktu un pēc būtības tātad personai bija rodams cits pastāvīgās uzturēšanās atļaujas pamats, kas ieskaita gan valodas apguvi, gan arī valsts drošības pārbaudi.

I. Nikuļceva.

Tātad, jūsuprāt, tas, ja kādu pamatu no likuma izslēdz, tad tas ir automātiski arī pamats anulēt visas uzturēšanās atļaujas, kas uz tā pamata ir izsniegtas?

D. Radzeviča.

Attiecībā uz šo Pārejas noteikumu, tā tika noteikta.

I. Nikuļceva.

Jā. Bet es jau jautāju par alternatīvajiem līdzekļiem. Vai varēja noteikt citādi likumdevējs...

D. Radzeviča.

Lai sasniegtu šādā kvalitātē, tad es nesaskatu.

I. Nikuļceva.

Jā. Labi. Paldies par atbildi.

A. Laviņš.

Paldies.

Vai Saeimas pārstāvim būs jautājumi?

V. Vītoliņš.

Jā, paldies, godātā tiesa. Man būs divi īsi jautājumi un viens no viņiem ar īsiem apakšjautājumiem.

Proti, Iekšlietu ministrijas kompetencē ir arī Dzīvesvietas deklarēšanas likums. Un man, ja es pareizi atceros un ja jūs tam piekrītat, tad dzīvesvietas deklarēšana ir tāda samērā vienkārša, jo dzīvesvieta, kur viņam ir likumīgs pamats uzturēties, un tajā skaitā es saprotu, ka arī atbilstoši likumam, ārvalstnieks var savu dzīvesvietu deklarēt ātri. Savukārt atbilstoši likumam par to bijušo ārvalstnieku un bezvalstnieku uzturēšanos, šis 23.¹ pants, ir pateikts, ka šim cilvēkam ir bijis pirms tam jābūt pierakstītam, reģistrētai dzīvesvietai Latvijas Republikā un attiecīgi fiksētam arī Iedzīvotāju reģistrā.

Vai jums ir kāda informācija, vai jūs varat sniegt kādu komentāru saistībā ar atšķirībām starp dzīvesvietas pierakstu Latvijas Republikā... un, ja nevarat, tad, protams, tas ir tāds laiks Padomju Savienības laikā, es sapratīšu...

D. Radzeviča.

Šo deklarēšanu attiecīgi pats cilvēks veica latvija.lv un arī šis pieraksts tā kā nerada nekādas civiltiesiskās...

V. Vītoliņš.

Pieraksts, kas bija Padomju Savienības laikā...

D. Radzeviča.

Dzīvesvietas deklarēšanas pienākuma izpilde nerada civiltiesiskas saistības.

V. Vītoliņš.

Bet tieši par to Padomju Savienības, tā teikt, dzīvesvietas... Tur bija tikpat vienkārši, jeb jūs nezināt.

D. Radzeviča.

Es nezināšu pateikt.

V. Vītoliņš.

Jā. Paldies.

Tad man ir otrs jautājums. Arī no tiesnešiem šeit izskanēja šis jautājums par šo nepārtrauktā laika uzturēšanos. Un varbūt skaidrībai. Tad man būtu šie apakšjautājumi. Proti, pirmais. Ja es pareizi saprotu, tad saskaņā ar likuma „Par Eiropas Savienības pastāvīgā iedzīvotāja statusu Latvijas Republikā”, lai saņemtu šo te statusu, ir nepieciešams izpildīt uzturēšanās nepārtrauktību, kur, saskaņā, un tas ir noteikts likuma 3. panta pirmajā daļā, savukārt saskaņā ar šī paša likuma 1. panta 1. punktu ir iedota definīcija... tātad, lai saņemtu šo uzturēšanās atļauju, cilvēkam ir jābūt Latvijas Republikā... tātad un prombūtne nav bijusi ilgāka par 6 secīgiem mēnešiem vai kopā nepārsniedzot 10 mēnešus.

Vai jūs man piekritīsiet, ka kopš likuma spēkā stāšanās, cilvēkiem bija iespēja izpildīt šo uzturēšanās laiku?

D. Radzeviča.

Jā. Piekritīšu.

V. Vītoliņš.

Tad mans otrs precizējošais jautājums ir attiecīgi Imigrācijas likuma 58. Pārejas noteikumu ⁵ punktā. Tātad, ir noteikts, ka tomēr, ja persona visu darīja, bet nespēja izpildīt tātad šo nepārtraukto laiku, lai saņemtu Eiropas Savienības pastāvīgās uzturēšanās statusu, tad kā jūs izskaidrotu 58.⁵ Pārejas noteikumu 2. punktu? Vai šajā sakarībā ir kādi atvieglojumi doti?

D. Radzeviča.

Jā, šajā sakarībā ir doti atvieglojumi. Tātad, ja persona nespēja izpildīt Eiropas Savienības par pastāvīgo statusu likumā noteikto attiecībā saistībā ar prombūtni vai saistībā ar finanšu līdzekļu nepietiekamības dēļ, šī persona var saņemt pastāvīgās uzturēšanās atļauju pēc 24. panta pirmās daļas 7. punktā noteiktā.

V. Vītoliņš.

Jā. Paldies. Tātad, no jūsu atbildēm es saprotu, ka gan izpildīt šo saņemšanas kritēriju, kuru es minēju, gan arī ja pastāv šādi objektīvi apstākļi, ka to nevar izpildīt, tad personai būtībā ir iespēja saņemt vai nu Eiropas Savienības statusu, vai nu šo te pastāvīgās uzturēšanās atļauju saskaņā ar 24. panta pirmās daļas 7. punktu.

D. Radzeviča.

Tieši tā.

V. Vītoliņš.

Paldies.

A. Laviņš.

Paldies.

Radzevičas kundze, paldies par dalību tiesas sēdē, sniegto viedokli un atbildēm. Turpinām ar pieaicināto personu uzklauššanu.

Un kā nākamā ir Tieslietu ministrija. Un Tieslietu ministriju šajā tiesas sēdē pārstāv valsts sekretāra vietniece tiesību politikas jautājumos Anda Smiltēna.

Vai personu apliecinoši dokumenti ir pārbaudīti?

P. M. Daugavvanaga-Vanaga.

Dokumenti ir pārbaudīti.

A. Laviņš.

Paldies.

Jā, Smiltēnas kundze, lūdzu, būtiskāko... Aicinām sniegt Satversmes tiesai Tieslietu ministrijas viedokli. Lūdzu!

A. Smiltēna.

Augsti godātā tiesa!

Tieslietu ministrija savu viedokli ir rakstveidā sniegusi jau pagājušā gada 16. jūnijā. Rakstveida viedoklī mēs īsumā pievienojāmies arī Saeimas viedoklim par to, ka apstrīdētās tiesību normas atbilst Satversmes 1. pantam daļā par tiesisko palāvību, 91. pantam daļā par vienlīdzības principa ievērošanu, 96. pantam par privāto dzīvi, kā arī Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas 4. protokola 4. pantam. Līdz ar to es neatkārtošu mūsu viedokli. Es centīšos varbūt no katras no šīs te apstrīdētās sadaļas pievērst uzmanību varbūt tikai kādam īpašam punktam.

Tieslietu ministrija vērš uzmanību, ka apstrīdētās tiesību normas šobrīd formāli ir zaudējušas spēku un likumdevējs ir veicis būtiskus, mūsprāt, uzlabojumus, lai

iezīmētu un lai paplašinātu un skaidrotu savu leģitīmo mērķi attiecībā uz mērķgrupu. Mūsu ieskatā šie te paplašinājumi un vēlāk veiktie tiesiskie uzlabojumi ir noteikti jāņem vērā, vērtējot gan leģitīmo mērķi, gan tiesību normu samērīgumu.

Runājot par atbilstību Satversmes 1. pantam un tiesiskās palāvības principam. Tieslietu ministrija uzskata, ka... un arī Eiropas Cilvēktiesību tiesas praksē ir nostiprināts princips, ka valstij ir ļoti plaša rīcības brīvība, lai regulētu ne tikai ārzemnieku ieceļošanu valstī, bet arī ārzemnieku uzturēšanos valstī. Tas attiecas arī uz tādām ārzemnieku grupām, kuras valstī varbūt ir uzturējušās jau diezgan ilgstošu laiku. Un tiesiskās palāvības aspektā, mūsuprāt, ļoti svarīgi ir vērtēt to apstākli, ka tiesiskā palāvība turpinās tik ilgi, kamēr nemainās kādi būtiski faktiskie vai tiesiskie apstākļi. Mūsu ieskatā tas, ka 2022. gada 24. februārī Krievijas Federācijas sāka šo te... veica noziegumu pret mieru, genocīdu, uzsāka kara noziegumus, tie ir ļoti būtiski faktiskās situācijas apstākļi, kas tālāk padara neiespējamu atsaukšanos uz tiesisko palāvību, ka personām bija aizsargāta tiesiskā palāvība uzskatīt, ka turpmāk tiesiskais regulējums nekad netiks mainīts attiecībā uz viņiem un viņu pilsonības valsti.

Par apstrīdēto tiesību normu atbilstību 91. pantam. Pieteicēji bija norādījuši pieteikumā galvenokārt to, ka pēc Imigrācijas likuma 24. panta pirmās daļas 8. punkta ne tikai Krievijas Federācijas pilsoņi varēja saņemt pastāvīgās uzturēšanās atļaujas, bet arī daudzu citu valstu pilsoņi, savukārt šīs te likumdevējs tieši nelabvēlīgās tiesiskās sekas bija izvēlējis caur Pārejas noteikumu 58. punktu vērst tikai uz Krievijas Federācijas pilsoņiem. Tad mūsu ieskatā tomēr Krievijas Federācijas pilsoņi nav salīdzināmā situācijā ar jebkuru, teiksim, trešo valsti iepretim Eiropas Savienības valstīm. Ir jāņem vērā arī apstākļi, ka Krievijas Federācija ir PSRS tiesību un saistību pārņēmēja un šķiet, ka arī imperiālistisko vēlmju garīgā mantiniece. Līdz ar to, ņemot vērā to, kādu augstu risku pārstāv šī Latvijas kaimiņvalsts šobrīd, mēs nevaram teikt, ka Krievijas Federācijas pilsoņi un piemēram Vjetnamas pilsoņi vai, piemēram, Venecuēlas pilsoņi atrodas pilnīgi vienādās un salīdzināmās kategorijās, runājot par valsts drošību un sabiedrības integrāciju.

Par atbilstību Satversmē garantētajām tiesībām uz privāto dzīvi. Tieslietu ministrija piekrīt pieteicēju viedoklim, ka uzturēšanās atļaujas anulēšana un tai sekojoša izraidīšana aizskar Satversmes 96. pantā garantētās tiesības uz privāto dzīvi. Tomēr mēs uzskatām, ka likumdevējs ir paredzējis šim aizskārumam leģitīmu mērķi un esošajā ģeopolitiskajā situācijā šis aizskārumam ir samērīgs. Uzskatām, ka tiesību normu leģitīmais mērķis ir valsts drošības, demokrātiskās iekārtas un sabiedrības drošības aizsardzība. Un vērtējot samērīgumu, būtu ļoti svarīgi ņemt vērā to, ka pastāv vieni kritēriji un vieni standarti, kā vērtēt pamattiesību aizskārumu situācijā, kad pasaulē ir stabila ģeopolitiskā situācija, kad Latvijas neatrodas hibrīdapdraudējuma situācijā... Es nezinu, vai pareizāk būtu lietot terminu „hibrīdkara situācija” vai „hibrīda apdraudējuma situācijā”, katrā ziņā Latvija pilnīgi noteikti ir ietekmēta no tās situācijas,

kāda ir izveidojusies saistībā ar Ukrainas karu. Es minēšu tālāk arī piemērus. Un tātad arī samērīguma standartiem un tam, kā samērīgi valstij rīkoties, būtu jābūt atšķirīgiem. Mēs uzskatām, ka aizsargāties spējīgai demokrātijai ir tiesības rīkoties arī apsteidzoši un preventīvi un novērst iespējamo valsts drošības apdraudējumu, pirms vēl faktiski tāds ir iestājies.

Vēršu uzmanību, Satversmes tiesas uzmanību, uz to, ka hibrīdapdraudējuma gadījumos arī līdz šim Krievija ir parādījusi, ka viņa par hibrīdapdraudējuma instrumentiem var izvēlēties tādas paņēmienus un metodes, kādi iepriekš ir nepieredzēti un neprognozēti. Piemēram, šī te humānā krīze uz Krievijas un Baltkrievijas robežas, kur cilvēki, patvēruma meklētāji, tiek izmantoti kā instrumenti hibrīdapdraudēšanas situācijā. Kaut ko tādu varbūt pirms diviem vai trim gadiem nevienam pat nebūtu ienācis prātā, ka šāda veida apdraudējumi Latvijai, Lietuvai, Polijai, tagad arī Somijai var radīt, izmantojot patvēruma meklētājus kā tādu hibrīdapdraudējuma instrumentu.

Tāpēc uzskatām, ka likumdevējam ir pamats būt pietiekami piesardzīgam un rīkoties apsteidzoši, pirms kaut kādas konkrētas faktiskās sekas vēl nav iestājušās, tātad preventīvi nodrošinot to, ka drošības apdraudējuma nav, kā tas ir noticis šajā situācijā.

Visbeidzot attiecībā uz apstrīdēto normu atbilstību Eiropas Cilvēktiesību konvencijas 4. protokola 4. pantam. Mēs uzskatām, ka šajā gadījumā, līdzīgi kā arī Saeima un Iekšlietu ministrija, ka šajā gadījumā likumdevējs pat nebija vēlējies un likumdevēja mērķis nav organizēt personu grupu izraidīšanu. Šķiet, ka ar apstrīdēto regulējumu, likumdevējs tomēr ir vēlējies rīkoties preventīvi valsts drošības interesēs un tātad dot iespēju personām, kuras uzskata, ka viņas ar Latviju šajā ģeopolitiskajā situācijā vairs nekas nesaista un viņas labprāt atgrieztos savā pilsonības valstī vai kādā citā valstī, no Latvijas doties prom. Personas, kuras šeit Latvijai ir lojālas, viņām tika dotas iespējas tātad pierādīt valodas prasmi un reģistrēties ar kādu citu Imigrācijas likumā pieļauto vai pastāvīgās uzturēšanās rīku. Savukārt personas, kuras patiešām varētu apdraudēt Latvijas Republiku, viņas individuāli tiktu izvērtētas un šīs varētu būt tās personas, kuras varētu tikt individuālā kārtā izraidītas. Bet nākotnē. Šobrīd neviena tāda persona šobrīd vēl nav izraidīta, bet es domāju, ka likumdevēja leģitīmais mērķis, sargājot valsts drošību, ir bijis tieši tātad izvērtēt šo te lielo pilsoņu kopu un viņu, teiksim, iespējamo apdraudējumu Latvijas valstij.

Paldies.

A. Laviņš.

Paldies.

Vārds tiesnesei Anitai Rodiņai jautājumu uzdošanai. Lūdzu!

A. Rodiņa.

Jā. Paldies, Smiltēnas kundze, par jūsu viedokli.

Klausoties jūsu argumentus, šobrīd man radās šāds jautājums. Tātad, jūs teicāt, ka 96. pantā iekļauto tiesību ierobežojumi var radīt pastāvīgās uzturēšanās atļaujas atņemšanu un izraidīšanu.

Sakiet, lūdzu, vai norma... vai norma ir vērsta uz personu izraidīšanu?... Vai apstrīdētās normas paredz personu izraidīšanu? Un vai ir jābūt abiem šiem kritērijiem, tātad, gan atņemšanai un izraidīšanai, lai runātu par tiesību uz privāto dzīvi ierobežojumu?

A. Smiltēna.

Šķiet, ka tad, ja runā par izraidīšanu un tiesību uz privāto dzīvi ierobežojumu, galvenokārt šeit tiek ņemts vērā tas, ka personām, kuras ir uzturējušās Latvijā, ir izveidojušās sociālās saiknes, šeit ir ģimene, darba saiknes un kādas citas... Tātad, situācijā, kad persona faktiski tiek izraidīta, šajā brīdī šīs saiknes tiek ietekmētas.

Ja persona ir zaudējusi vienu juridisko pamatu, lai uzturētos valstī, bet dabūjusi citu juridisku pamatu un viņa joprojām uzturas valstī, tādā gadījumā vismaz manā ieskatā netiek ietekmētas, ne šīs ģimenes attiecības, ja persona turpinās ar citu juridisko pamatu uzturēties valstī, ne sociālās saiknes, ne darba attiecības, nekas no šīm te lietām, kas ir aizskārums tajos gadījumos, ja personu patiešām izraida uz citu valsti.

A. Rodiņa.

Tad, ja es varu precizēt... tātad jūsu pozīcija ir... ja persona tātad var joprojām turpināt uzturēties valstī, ja tiek nomainīts uzturēšanās tiesiskais pamats, bet šīs te sociālās vai ģimenes, vai savādākas saites netiek pārtrauktas, tad šo personu 96. pantā iekļautās tiesības netiek ierobežotas?

A. Smiltēna.

Mūsuprāt, šīs tiesības netiek ierobežotas, jo persona var turpināt uzturēties iepriekšējā valstī, turpināt uzturēt iesāktās attiecības gan ģimenes, sociālās, darba un visas pārējās.

A. Rodiņa.

Paldies.

Un man ir vēl viens jautājums, ko es esmu visiem uzdevusi un arī jums vēlos uzdot.

Tas ir par Konvencijas 4. protokola 4. pantu. Vai jūs neredzat iespēju ielasīt šā 4. pantā iekļautās tiesības vai ietverto aizliegumu kādā no Satversmes normām?

A. Smiltēna.

Tieslietu ministrija šo jautājumu nav atsevišķi vērtējusi. Cik es saprotu, šodienas gaitā par to bija diskusija, vai šis varētu būt iekļauts, manuprāt, 97. pantā vai nē... Izsmelšu atbildi, es atvainojos, es šodien uz šo jautājumu nevarēšu sniegt, tas prasa lielāku zinātnisku izpēti.

A. Rodiņa.

Paldies.

Un pēdējais jautājums. Par 91. pantu.

Jūs savā... Tieslietu ministrija savā rakstveida viedoklī pievienojāties Saeimas paustajam viedoklim par 91. pantu. Bet nu... šajā gadījumā šīs salīdzināmās grupas bija tādas Krievijas Federācijas pilsoņi, kas bija ieguvuši pastāvīgās uzturēšanās atļaujas, pamatojoties uz 24. panta 8. punktu un citu valstu pilsoņi, kuri arī bija ieguvuši šīs te pastāvīgās uzturēšanās atļaujas, pamatojoties uz šo pašu normu. Bet mēs identificējam šodien tiesas sēdē, ka Latvijā ir izveidojusies dažādu Krievijas pilsoņu dažādas grupas. Viena pilsoņu grupa, kura ir ieguvusi pastāvīgās uzturēšanās atļauju, pamatojoties uz vecā likuma 23.¹ pantu un otra ir šī te, nu, pieteikuma pārstāvju pārstāvētā Krievijas pilsoņu grupa.

Es saprotu, ka jūs nebijāt varbūt šos apsvērumus vērtējuši, gatavojot rakstveida viedokli, bet, ņemot vērā jūsu zināšanas, man tomēr... un es domāju, ka visai tiesai ir ļoti svarīgi dzirdēt jūsu viedokli par 91. pantu tieši šajā kontekstā.

A. Smiltēna.

Paldies. Es sapratu jautājumu.

No Saeimas un Iekšlietu ministrijas atbildēm izskanēja, ka šīs grupas varētu būt nesalīdzināmas, jo kritēriji, pēc kādiem ir formētas šīs te grupas, ir atšķirīgi, lai gan es līdz galam arī nedzirdēju šodien tiesas sēdē un nesapratu izsmelši, kādi ir šī atšķirīgie kritēriji.

Lai pateiktu, vai starp divām Krievijas Federācijas pilsoņu grupām pamatoti pastāv kāds nošķirums, manuprāt, ir jāpatur prātā likumdevēja leģitīmais mērķis šim te regulējumam. Tātad, valsts drošība un sabiedrības drošība.

Ja gadījumā ir tā, ka, piemērojot un dabūjot pastāvīgās uzturēšanās atļauju saskaņā ar likumu „Par ārvalstnieku iecelšanu un uzturēšanos Latvijas Republikā”, jau tolaik tika pārbaudīti tādi kritēriji, kā valodas zināšanas, valsts drošības apdraudējums un tamlīdzīgi fakti, tādā gadījumā mēs varētu teikt, ka šī personu grupa ir pārbaudīta jau attiecībā pret leģitīmo mērķi un faktiski neskar... šie leģitīmie mērķi tātad faktiski jau ir sasniegti šajā personu grupā.

Un tad šī te lielā personu grupa, 25 tūkstoši cilvēki, kuri ir dabūjuši uzturēšanās atļaujas uz Imigrācijas likuma, pie viņiem šī te leģitīmie mērķi vēl nav pārbaudīti, šī kritēriju atbilstība vēl nav pārbaudīta.

Es domāju, ja gadījumā šī iepriekšējā personu grupa patiešām ir pārbaudīta pret kritērijiem, kas liktu teikt, ka šeit nav šaubu vairs par, teiksim, vēlmi piederēt Latvijai, integrēties Latvijas sabiedrībā un nevis, teiksim, piederēt krievu pasaulei, tādā gadījumā viņas ir pamatoti nošķiramas.

A. Laviņš.

Lūdzu! Vārds tiesnesim Gunāram Kusiņam.

G. Kusiņš.

Paldies par jūsu atbildēm.

Man ir papildinošs jautājums nupat no jūsu sniegtās atbildes.

Sakiet, lūdzu, vai, jūsuprāt, varētu atšķirties šīm divām Krievijas pilsoņu grupām drošības pārbaudes apjoms? Jeb drošības pārbaudes apjoms gan vienai grupai, gan otrai grupai būtu vienāds?

A. Smiltēna.

Jā, paldies par jautājumu.

Es gan neesmu nekad praktiski strādājusi ar drošības pārbaudēm. Šeit sēdes laikā izskanēja apgalvojumi, kas ir zināmā mērā loģikā balstīti, ka tie cilvēki, kas bija saņēmuši savas uzturēšanās atļaujas jau pirms 2003. gada, noteikti šobrīd ir jau vecuma ziņā vecāki cilvēki, iespējams, pat ļoti veci cilvēki un, iespējams, viņi tamdēļ ir pamats prezumēt, ka viņi daudz mazāk apdraud vai, teiksim, ir spējīgi daudz mazākā mērā būt sociāli aktīvi, lai apdraudētu valsts drošību, jo tā sociālā aktivitāte arī ir kā viens no faktoriem, lai vispār būtu spēja apdraudēt valsts drošību. Bet man nav tādu praktisku zināšanu, lai pateiktu, kur ir kāda robeža un vai šeit nevar būt arī kādi ... un praksē jau bieži ir bijuši arī kādi izņēmumi, ka vecums nav nekāds īpašs vai izšķirošs kritērijs pateikt, ka šī te persona 80 gadu vecumā nevar izdarīt kaut ko tādu, kas būtiski apdraud valsts drošību.

G. Kusiņš.

Jā. Paldies.

A. Laviņš.

Paldies.

Pieteikuma iesniedzēju pārstāvēm... vai būs jautājumi? Lūdzu!

E. Krivcova.

Jā, paldies.

Nu, es arī gribu izmantot, ka jums ir plašāks skats uz Latvijas tiesību sistēmu un man ir tāds jautājums. Vai, pieņemot lēmumu par masveida uzturēšanās atļauju anulēšanu vai masveida izraidīšanu Latvijas likumu izpratnē, vai ir piemērojamas dažādas pārbaudes prasības attiecībā uz cilvēktiesībām, respektīvi, vai... pieņemot lēmumu par masveida uzturēšanās atļauju anulēšanu ir cita pārbaude, kaut kāda vieglāka... vai ir pieļaujama vieglāka cilvēktiesību pārbaude nekā jau fiziski masveidā izraidot šos cilvēkus. Piemēram, kā pirmajā gadījumā, ka individuāla izvērtēšana nav tik svarīga, bet jau ka fiziski viņus izraida, nu tad tā ir obligāta. Bet anulējot uzturēšanās atļaujas... tā nav tik obligāta. Vai jūs redzat, ka no cilvēktiesību viedokļa, ka kaut kādu lēmumu ir vieglāk pieņemt vienu nekā otru.

A. Smiltēna.

Paldies.

Nu, es nezinu, vai es līdz galam sapratu jautājumu. Man šķiet, ka šajā situācijā jau nav... tā nav viena un tā pati pārbaude, kura tiek veikta pārbaudot, vai personai var piešķirt kādu citu juridisko pamatu uzturēties Latvijā un vai tas ir dokumentu kopums un prasības, kur pārbaudes ir pilnīgi atšķirīgas. Līdz ar to man liekas jocīgi salikt, ka viņas var būt korelējoši kā vieglāka un smagāka pārbaude. Bet es varbūt nesapratu jautājumu.

E. Krivcova.

Jā, mans jautājums ir tāds... anulējot uzturēšanās atļaujas, individuāla pārbaude netiek veikta. Tāds ir likumdevēja lēmums. Un jūs apgalvojat, ka nu tā izvērtēšana jau tiks veikta fiziskas izraidīšanas posmā. Un man ir jautājums, vai ar to jūs uzskatāt, ka tik tiešām var masveidā anulēt uzturēšanās atļaujas bez individuāla izvērtējuma, ka tur tik tiešām ir daudz, daudz mazāk tie cilvēktiesību standarti šajā posmā.

A. Smiltēna.

Ja es pareizi saprotu jautājumu, tad uzturēšanās atļaujas tika anulētas *ex lege*. Likumdevējam zinot, ka katrs... nu, vai vismaz lielākā daļa no 25 tūkstošiem, kuri joprojām bija Latvijā un grib, ies cauri individuālām pārbaudēm... gan valodas pārbaudēm, gan arī pārbaudēm, kas ir saistītas ar viņu jauno juridisko statusu, lai uzturētos Latvijā, veikšanā... tātad, arī, lai iegūtu šo te jauno juridisko statusu, ir individuāla pārbaude un arī, protams, izraidīšana... regulējums par izraidīšanu, kas ir Imigrācijas likumā, paredz individualizētu pārbaudi personām, kurām ir izbraukšanas rīkojums.

E. Krivcova.

Jā. Labi, jūs atbildējāt.

Tad man ir jautājums. Kādēļ, pieņemot sākotnēji 2022. gada septembrī šo normu, tā izpildes sistēma, lai atjaunotu šīs uzturēšanās tiesības, nemaz nebija gatava. Arī 2023. gada 16. janvārī iekšlietu ministrs skaidri ir uzrakstījis Saeimai un tad sākās tas labošanas process, kas bija gan 5. aprīlī, gan pēc tam septembrī, gan arī Ministru kabineta noteikumi tika pieņemti... Ja likumdevējs no paša sākuma gribēja, lai viņi vēlreiz izietu tās pārbaudes, kādēļ viņš nav sagatavojis attiecīgu izpildes sistēmu?

A. Smiltēna.

Es domāju, ka tas ir sadarbības jautājums starp likumdevēja varu un izpildvaru, un tas ir zināmā mērā izpildvaras spēja un kapacitāte izpildīt likumdevēja dotos rīkojumus. Šajā gadījumā es pieļauju, ka ir vairāki veidi, kā iestādes vadītājs var organizēt savas iestādes darbu un kapacitāti, saņemot šādu negaidītu liela apmēra uzdevumu. Es neesmu iestādes vadītājs, šeit PMLP vēl būs tiesības uzklaut, kādi apsvērumi bija iestādes vadītājam, sākotnēji uzskatot, ka šie uzdevumi ir veicami noteiktā termiņā un vēlāk, ka šo uzdevumu veikšana tomēr prasa lielāku laiku, bet katrā ziņā tas ir izpildvaras darba organizācijas jautājums un varbūt iestādes vadītāja taktikas jautājums, kādā veidā viņš pārorganizēs savas iestādes resursus tad, kad viņam nāk negaidīti un steidzami darba uzdevumi liela apmēra.

E. Krivcova.

Labi. Jā. Atbildējāt.

Tad jautājums par steidzamību. Tātad, ja mēs šodien skatāmies, tad mums ir viens gads lēmuma pieņemšanai pa Eiropas Savienības statusu, tad divi gadi latviešu valodas mācīšanai un kopā tā visa Krievijas pilsoņu izvērtēšana nu... pēc trim... bet tā reālāk beigsies pēc četriem gadiem. Sākotnējais Iekšlietu ministrijas piedāvājums bija tāds, ka pārbaude beigsies pēc pieciem, varbūt sešiem gadiem, tātad starpība ir divi gadi.

Vai jūs varat izskaidrot, ka šie divi gadi tik tiešām ir... ka viņi ir izšķiroši, lai cilvēkiem anulētu tās uzturēšanās atļaujas, nevis to darītu reģistrācijas kārtībā. Cik svarīgi ir tie divi gadi?

A. Smiltēna.

Ja es pareizi sapratu jūsu jautājumu un jūsu iezīmēto scenāriju, tātad viens no gadījumiem un viens no pieļaujamajiem retiem gadījumiem, kad šis process pagarinās, ir tad, kad personai tiek doti vēl divi gadi valodas apguvei.

Sākotnējā mērķgrupa, uz ko adresēts tiesiskais regulējums, ir 25 tūkstoši cilvēki. Tas neprezumē, ka visi šie 25 tūkstoši cilvēki nebūs spējīgi nokārtot latviešu

valodas prasmi, lielākā daļa no šiem cilvēkiem Latvijā ir dzimuši un auguši un latviešu valoda Latvijā jau trīsdesmit gadus ir valsts valoda. Līdz ar to es domāju, ka likumdevējs rēķinājās, ka vienai ļoti lielai daļai, lielākajai daļai, tā būs ļoti formāla prasība aiziet un pierādīt latviešu valodas zināšanas, nevis iemācīties no nulles.

Kāda daļai adresātu šī latviešu valoda diemžēl... teiksim, ir jāapgūst no nulles līmeņa līdz A2 līmenim, tam ir dots papildu laiks. Tomēr likumdevējs jau sasniedz to savu mērķi... Gada laikā... gada vai pusotra gada laikā tāad kopumā būs skaidrība par lielāko daļu no šiem 25 tūkstošiem cilvēku, kāds ir viņu tālākais juridiskais statuss Latvijā. Un šeit likumdevējs ir panācis pat lielāku efektivitāti nekā tad, ja viņš būtu gājis ar sākotnēji Ministru kabineta izstrādāto likumprojektu, kur faktiski visa tā pilna cikla iziešana būtu seši gadi.

E. Krivcova.

Labi. Tad tāds jautājums. Kādēļ tās vecās valsts valodas apliecības ir derīgas darbam, bet nav derīgas uzturēšanās mērķim?

A. Smiltēna.

Varbūt es mazliet pārfrāzēju to savu atbildi. Vecās valodas apliecības zaudēja tā kā savu spēku, jo viņas izdeva līdz 2001. gadam. Jebkurš no mums, kurš jebkad ir mācījies kādu valodu vai licis TOEFL sertifikātu, zina, ka viņš ir derīgs divus gadus. Nu, tāad, ja cilvēks zina valodu un spēj pierādīt valodas prasmi, derīga vien pāris gadu, ja tu lieto valodu. Es domāju, ka ja mēs šodien, 2024. gadā, ņemtu 2001. gada sertifikātu un teiktu, ka pirms 21 gada cilvēks, iespējams, zināja valodu, es domāju, ka šis nebūtu tik tiešām kā pierādījums drošs, ticams un attiecināms... kā pierādījums valodas zināšanām.

E. Krivcova.

Mans jautājums bija par ko citu. Kādēļ cilvēks, kurš strādā un kurš ikdienā arī sarunājas ar citiem, viņam tā vecā valodas apliecība ir derīga, tas ir noteikumos un to var redzēt. Bet tam, kurš sēž mājās un tikai ar savu kaķi runā, tam nē, tam ir vajadzīgas atsvaidzināt šīs zināšanas. Šeit ir tas jautājums. Viņš var zaudēt... tur strādāt ārzemēs, neizmantojot latviešu valodu un var aizmirst, bet darbam joprojām saskaņā ar Ministru kabineta noteikumiem tās vecās apliecības ir derīgas.

A. Smiltēna.

Es pieļauju, ka likumdevējs, veidojot šo regulējumu Imigrācijas likumā, ir vēlējies speciāli noteikt prasību, ka personām ir pienākums nākt vēlreiz... iet un pārbaudīt aktuālu valsts valodas zināšanu prasmi... un, teiksim, no juridisko tiesību normu kolīzijas viedokļa šeit es neredzu pretrunu, ka likumdevējs ar likumu varēja

noteikt, ka personām ir pienākums nākt un vēlreiz iet un pārbaudīt aktuālo valsts valodas prasmi, nevis lietot, teiksim, sertifikātu, kurš ir izdots 2001. gadā vai varbūt pat 1995. gadā.

E. Krivcova.

Labi. Jā.

Tad man ir tāds jautājums. Mazliet abstrakts, bet nu tomēr. Par īpašu situāciju un par to, kas ir tie starptautiskie standarti.

Veidojot to aizliegumu, kolektīvās izraidīšanas aizliegumu, bija arī reflektēta sudetu vāciešu izraidīšana no Polijas, Čehijas un tur pamats arī bija saistīts ar valsts drošību un tie etniskie vācieši daudzi no viņiem sadarbojās ar nacistisko režīmu un varēja arī saprast Čehijas un Polijas valstu gribu attīrīties no tiem un, jā, ka viņi redzēja īpašu apdraudējumu. Tomēr šis piemērs tiek pieminēts, lai pamatotu, kādēļ kolektīvā izraidīšanai ir absolūts aizliegums un ka tas nekad nevar atkārtoties.

Protams, ka mums situācija nav tik asa, bet tas princips, ka ir tiešām ārkārtēja situācija, tas jau ir bijis Eiropas vēsturē.

Vai jūs saredzat, ka šis gadījums ir... ka šī ārkārtējā situācija ir būtiski citāda nekā, piemēram, ar sudetu vāciešiem?

A. Smiltēna.

Jūs varētu precizēt jautājumu? Es varētu uz to ļoti, ļoti dažādi atbildēt šobrīd...

E. Krivcova.

Es teicu, ka jūs runājat, ka tagad ir īpaša situācija un tādēļ ir iespēja atkāpties no tās individuālās vērtēšanas, labāk masveidā anulēt un tad sākam visu no jauna. Jo tas pamatojums cilvēktiesību ierobežojumam ir īpaša situācija sakarā ar Krievijas uzbrukumu Ukrainai.

Un es piedāvāju salīdzināt... un tad mēs sakām, ka Krievijas pilsoņi ir potenciāls drauds arī mūsu valstij. Un tādēļ mēs atkāpjamies no šiem cilvēktiesību standartiem. Bet es saku, vai šeit ir būtiska atšķirība ar to situāciju, ka Polijā dzīvoja cilvēki, vācu izcelsmes cilvēki, kuri sadarbojās ar nacistisko režīmu, un Polija gribēja tā kā tikt no viņiem valā un arī atkāpties no cilvēktiesību standartiem.

Salīdzinot šīs situācijas... nu, ka tas bija nepieņemami, bet tas, ko mēs darām, tas ir pieņemami. Vai jūs varat paskaidrot, ka tas... tiešām tas šodienas apdraudējuma līmenis tik tiešām ir lielāks, nekā šie cilvēki, kas sadarbojās ar nacistisko Vāciju?

A. Smiltēna.

Jā. Cik es saprotu no jūsu stāstītā par situāciju tolaik, tad šī vācu cilvēku izraidīšana no Polijas un Čehijas un sudetu izraidīšana tieši tāpēc vēsturē tiek skatīti

saukta par grupveida masveida izraidīšanu, jo šeit bija svarīgi tieši tā nacionālā piederība vācu tautībai, vācu partijai un tamlīdzīgi. Šajā gadījumā tiek individuāli vērtēti... mēs saglabājam individuālu izvērtējumu. Likums paredz, Latvijas Imigrācijas likums paredz, joprojām paredz individuālu izvērtējumu katram vienam gadījumam, ka katra viena persona ir apdraudējusi Latvijas valsts drošību un tam nav nekāda sakara ar tautību, etnisko piederību vai kaut ko citu, kā piederību kaut kādai cilvēku grupai, kas tiek ņemta vērā kā vienīgais elements, lai apvienotu šo grupu un pateiktu, ka visa šī grupa ir bīstama un tiks izraidīta. Nekā tāda šajā likumprojektā nav. Likumprojekts paredz individuālu izvērtējumu arī tam, vai personas apdraud vai neapdraud Latvijas drošību, jo lielākā daļa no šīm personām pārreģistrēsies uz juridiskā pamata, pierādīs, ka vēlas turpināt dzīvot Latvijā, spēj būt lojāli, integrēties un arī turpinās dzīvot Latvijā.

E. Krivcova.

Jā. Tad ir jautājums, kādēļ nepietika ar esošajiem līdzekļiem – drošības pārbaudes veikšana, jā... individuālā drošības pārbaudes veikšana jau ir iestrādāta Imigrācijas likumā.

A. Smiltēna.

Šķiet, šodien jau vairākkārt izskanēja atbilde uz to, kāpēc citi līdzekļi nenasniegtu uzstādīto likumdevēja mērķi tikpat ātri vai tādā pat kvalitātē. Tas tika minēts jau vairākkārt. Tātad, gan laiks, gan arī kvalitāte daudziem jūsu un tiesnešu uzdotajos jautājumos iespējamajiem alternatīvajiem līdzekļiem nenasniedz to mērķi, ko šobrīd apstrīdētās normas sasniedz.

E. Krivcova.

Jā. Labi. Paldies.

I. Nikuļceva.

Paldies.

Es arī uzdošu dažus jautājumus.

Vispirms es gribu precizēt tieši par to, ko jūs teicāt tiesas sēdē, vai es pareizi sapratu. Jūs uzsvērāt, ka apstrīdēto normu leģitīmais mērķis ir valsts drošības aizsardzība.

Tad vai es pareizi sapratu, ka mazliet tas viedoklis atšķiras... piemēram, no Saeimas, kura norāda, ka ir tomēr gan valsts un sabiedrības drošība, gan arī valsts valodas aizsardzība jeb vienkārši tajā mirklī nepieminējāt to valsts valodu.

A. Smiltēna.

Jā. Paldies par jautājumu.

Šeit es gribētu paskaidrot, ka mums ir bijušas Satversmes tiesā arī daudzas izskatāmas lietas, kuru leģitīmais mērķis ir nostiprināt un aizsargāt valsts valodu, kur valsts valoda ir primārais mērķis. Šajā gadījumā mēs uzskatām, ka valsts drošība un sabiedrības drošība ir skatāma ļoti ciešā kopsakarā ar valsts valodu. Un tas, tāpat ar sabiedrības integrāciju, ar latviešu valodu kā šīs integrācijas un valsts drošības garantu ir šī likuma leģitīmais mērķis. Tāpat valsts valoda ir ielasāma, ļoti cieši ir ielasāma valsts drošības mērķī, jo, kā teica arī, šķiet, tas bija Saeimas pārstāvis, tikai valsts valoda ir priekšnoteikums, lai sabiedrību varētu integrēt un lai sabiedrībai būtu iespēja arī, teiksim, alternatīvai informācijai, ne tikai tā informācija, kura šobrīd nāk no Krievijas Federācijas un apdraud valsts drošību.

I. Nikuļceva.

Labi. Paldies.

Tad man būs vairāki jautājumi saistībā ar rakstveida viedokli un arī, protams, ar jūsu pausto.

Un pirmais par tiesiskās palāvības principu. Nu, lasot rakstveida viedokli, man tomēr palika iespaids, ka jūs vairāk norādāt uz to, ka pēc 2023. gada 5. aprīļa grozījumiem Imigrācijas likuma Pārejas noteikumos ir nodrošināts šis te saprātīgākais termiņš pārejai uz jauno regulējumu. Un tāpat ir iespēja saņemt attiecīgi Eiropas Savienības pastāvīgā iedzīvotāja statusu.

Sakiet, vai ir kāds viedoklis par to sākotnējo Pārejas noteikumu 58. punkta redakciju? Vai sākotnēji noteiktais termiņš, kas ir pagājušā gada 1. septembris, jūsaprāt, nodrošināja šo samērīgo pārejas periodu visām personām?

A. Smiltēna.

Jā. Kā es minēju jau paskaidrojuma iesākumā, tad mēs uzskatām, ka apstrīdētās tiesību normas ir jāskata ļoti ciešā kopsakarā ar precizējumiem, ko vēlāk ir veicis likumdevējs, kas veido vienotu likumdevēja nodomu un vienotu mērķi.

Savukārt, ja jūs jautājat par to, vai tikai apstrīdētās tiesību normas ir aizskārušas kādu no konstitucionālās sūdzības iesniedzēju tiesībām, tad faktiski tiesas sēdē šodien jau izskanēja un šķiet, tas arī kaut kur bija paskaidrojums, ka uz brīdi, kad tika iesniegta konstitucionālā sūdzība, personām tiesiskās sekas vēl nebija iestājušās un konkrētas subjektīvās tiesības uz to brīdi vēl nebija aizskartas. Viņas varēja kļūt... lieta ir ierosināta tāpēc, ka viņas būtu aizskartas nākotnē, bet šajā starpposmā likumdevējs veica precizējumus. Tāpat, apstrīdētā tiesību norma faktiski nekādu subjektīvo tiesību aizskārumu vēl nebija paguvusi veikt. Tajā skaitā tiesiskās palāvības...

I. Nikuļceva.

Labi, jūs neatbildējāt. Bet paldies.

Tad nākamais jautājums man būtu tieši par šīm valsts valodas pārbaudēm un tieši attiecībā uz personām, kuras, teiksim tā, ir cienījamā vecumā, bet nu nerasniedz to vecumu, no kura personas ir atbrīvotas no valsts valodas pārbaudēm, tur 75 gadus. Nu, pieņemsim, ka tur personai ir 65, 70 vai 73 gadi.

Sakiet, vai jūsu ieskatā ir pamatotas, pareizas, samērīgas apstrīdētās normas un vispār šis Imigrācijas likuma regulējums, kas paredz arī šīm vecāka gadagājuma personām pienākumu kārtot valsts valodas pārbaudi un ņemot vērā arī to, kā faktiski tā valsts valodas pārbaude notiek, kā arī tur ir rakstiskā daļa, kas ir ļoti apgrūtinosa daļai personu. Vai tas, jūsuprāt, ir pamatoti, vai arī šīs personas Tieslietu ministrijas ieskatā būtu atbrīvojamas no valsts valodas pārbaudes?

A. Smiltēna.

Vai es drīkstu precizēt... Jūs man jautājat, vai tas ir labi un samērīgi, ka ir noteikts šis 75 gadu sliekšnis? Vai tas nav labi un pareizi, ka šis sliekšnis ir par zemu vai ir kādas personas, kuras nepamatoti netiek atbrīvotas no pārbaudes? Es tā līdz galam neraspratu.

I. Nikuļceva.

Jā. Vai, jūsuprāt, nav tā, ka personas, kuras ir, teiksim, tā, cienījamā vecumā, nepamatoti netiek atbrīvotas no valsts valodas pārbaudes un vai viņas nevajadzētu atbrīvot tāpat kā tās personas, kas jau ir sasniegušas 75 gadu vecumu?

A. Smiltēna.

Jā, paldies. Mans viedoklis ir tāds, ka likumdevējs humānu mērķu vadīts ir noteicis šo 75 gadu vecuma robežu, ka personām, šķiet, objektīvi varētu būt grūti kārtot pārbaudījumu. Ir skaidrs, ka likumdevējam vienmēr būtu jānosaka kāda gada robežas... 76, 75, 74 vai kāda cita. Tas ir tas, kā var darboties likumdevējs ar saviem līdzekļiem. Tomēr tiesību piemērotājam ir iespēja koriģēt šos apstākļus, un tiesību piemērotājam ir iespēja, piemēram, veikt teleoloģisko redukciju un atbrīvot šīs personas no eksāmena veikšanas. Viņi konstatē, ka šī persona, kura atbilst likumdevēja tam mērķim, ka viņa ir veca, objektīvi nespēj... tas viņai rada objektīvas grūtības, bet tīri formāli viņa nav 75 gadu veca. Šī ir problēma, kas būtu koriģējama tiesību piemērošanas ceļā, tā nav īsti tiesību normas problēma.

I. Nikuļceva.

Bet vai likumdevējam, ja viņš redz, ka tomēr tur ir sistēmiska problēma, nu, būsīm atklāti... tomēr lielākā daļa personu vecumā ap 70 gadiem, nevar nokārtot

rakstisko daļu, vai likumdevējam arī nebūtu jāreaģē, jūsuprāt. Ja tie nav daži atsevišķi gadījumi, bet tomēr tā ir sistēmiska problēma.

A. Smiltēna.

Vai ir tādi dati... Nu, šobrīd manā rīcībā nav datu un nav tādu faktu, ka tā ir sistēmiska problēma. Līdz ar to es nevaru atbildēt, vai un kā likumdevējam būtu jārīkojas.

A. Laviņš.

Pieņemam šādu atbildi. Paldies, Smiltēnas kundze. Nav datu šādu. Turpinām.

I. Nikuļceva.

Paldies. Es gribu tad uzdot arī jautājumu saistībā ar Satversmes 91. pantu un ar dažādām ārvalstnieku grupām. Bet, nu ne tajā aspektā, ko uzdeva arī Satversmes tiesas tiesneši jautājumos, bet saistībā ar, teiksim, ar to sākotnējo pieteikuma iesniedzēju viedokli un Tieslietu ministrijas viedokli.

Jūs norādāt, ka apstrīdēto normu kontekstā Krievijas Federācijas pilsoņi neatrodas vienādos salīdzināmos apstākļos ar citiem ārvalstniekiem, kuriem ir izdota uzturēšanās atļauja uz tā paša pamata. Bet būtībā jūs nesniedzāt pamatojumu ne rakstveidā, ne arī mutvārdos, tiesas sēdē atsaucoties tikai uz Saeimas viedokli.

Un tad man ir tas jautājums. Nu, mēs esam, kā man šķiet, diezgan precīzi norādījuši to kritēriju, kāpēc, mūsuprāt, šīs grupas ir salīdzināmos vai, manuprāt, pat vienādos apstākļos. Tātad, uzturēšanās atļaujas pamats, kas ir vienāds tur gan Krievijas, gan Baltkrievijas, gan tur Turcijas pilsoņiem... bijušais nepilsonis vai pilsonis... Tad pēc kāda kritērija jūs vadāties? Kāpēc jūs neuzskatāt, ka šis kritērijs būtu pamatots, lai nostādītu šīs te personu grupas vienādos apstākļos? Un tad, ja jūs uzskatāt, ka tomēr tie Krievijas Federācijas pilsoņi ir citos apstākļos, tad ar kurām personu grupām jūs viņus salīdzināt? Vai vispār ne ar kādām? Tāda ir kāda pilnīgi nesalīdzināma personu grupa, kurām ir izdotas atļaujas uz šī pamata un tas ir Krievijas Federācijas pilsonis.

A. Smiltēna.

Nu, šķiet, ka Imigrācijas likums personu grupas veido, balstoties uz viņu pilsonības valstīm. Imigrācijas likuma tā sistēma, iepretim pret valsts drošību, arī tāda faktiski vienmēr ir bijusi, ka ir zema riska valstis, respektīvi, valstis, kurās nenotiek ne karš, nedz izplatīti terora draudi, nedz notiek terora akti, nedz ir, teiksim, kādi politiski radikāli spēki un tamlīdzīgas lietas... valstis, kurās ir šādi riska faktori un atkarībā no tā, teiksim, cik augsta riska valstī tiek ieklasificēta šī izcelsmes valsts, tik padziļinātas pārbaudes vai ar tik padziļinātām pārbaudēm un tik augsta riska faktoriem rēķinās arī

Latvijas Republika, vērtējot šo te personu... šīs izcelsmes valsts personu uzturēšanos Latvijas Republikā. Un mēs zinām, ka pēc 11. septembra terora aktiem virkne musulmaņu valstu iekļuva to valstu sarakstā, kurām bija padziļinātas pārbaudes, ja šo valstu pilsoņi vēlējās Latvijā iegūt uzturēšanās atļaujas, vīzas, uzturēšanās atļaujas. Šīs bija globāla riska valstis, kas radīja, teiksim, kādu globālu apdraudējumu. Tur tad tika papildus šie pārbaudījumi... tika uzskatīts, ka viņi ir nesalīdzināmos apstākļos, piemēram, ar Šveices pilsoņiem, kuri nekad un nekādas pamatā problēmas valsts drošībai nerada.

No šāda apsvēruma šobrīd šķiet, ka Krievijas Federācija tieši iepretim Latvijas drošībai ir valsts, kurai viņa šobrīd rada visaugstākā riska apdraudējumu Latvijas nacionālajai drošībai. Mēs nevaram teikt, ka viņa būtu salīdzināma kaut vai ar Ēģipti, Ķīnu, Vjetnamu, Šveici vai kādu citu valsti. Tātad, šeit tiek vērtēts apdraudējums, globālais apdraudējums un tieši potenciālais apdraudējums Latvijai iepretim izcelsmes valstij. Un tādā veidā šīs te grupas tiek veidotas, un no šāda viedokļa mēs uzskatām, ka Krievijas Federācijas pilsoņi nevar būt salīdzināmi tieši šobrīd ar citu valstu pilsoņiem.

I. Nikuļceva.

Labi. Paldies. Jūs sniežāt atbildi no... es teikšu tā... no imigrācijas tiesību viedokļa, kas būtībā attiecās uz situācijām, kad tiek izdotas jaunas vīzas vai uzturēšanās atļaujas. Bet, ja mēs, piemēram, skatāmies Satversmes 96. panta kontekstā un Konvencijas 8. panta kontekstā, sakiem, vai šis viedoklis tad tomēr nenonāk pretrunā arī Eiropas Cilvēktiesību tiesas norādītajam, ka atšķirīga attieksme pret dažādām personu grupām, pamatojoties tikai uz pilsonību, nebūtu pieļaujama. Ja mēs vērtējam tiesību uz privāto dzīvi un ģimenes dzīvi kontekstā attiecībā uz personām, kuras jau šeit ilgstoši uzturas, kā jūs pati to uzsvērāt, kopš bērnības, vai pat ir dzimušas Latvijā...

A. Smiltēna.

Atbildēšu tā, ka vērtējot samērīgumu, vērtējot rīcības samērīgumu... un es pieļauju, arī jūsu citētās normas par to, kas ir vai kas nav samērīgi vērtēt miera apstākļos, ir citādākas nekā situācijā, kad aizsargāties spējīga demokrātija vēlas veikt apsteidzošus soļus, lai apsteidzoši novērstu sev valsts apdraudējumu.

Jūs minējāt un šeit sēdes gaitā arī izskanēja, ka viena liela daļa no šiem cilvēkiem ir faktiski pensionāri un nekādu apdraudējumu jau nevar radīt, bet šie cilvēki izvēlējas Krievijas Federācijas pilsonību, lai saņemtu Krievijas Federācijas pensijas. Tas nozīmē, ka viņi faktiski ir finansiāli ekonomiski atkarīgi no šīs agresorvalsts. Tas ir kā viens no riska faktoriem, lai šīs personas uzvedību ietekmētu tālāk.

I. Nikuļceva.

Jā, bet tad precizējošs jautājums. Vai jūs zināt, ka diezgan lielai daļai, vai vismaz daļai šo personu situācija ir tāda, ka jā, viņas izvēlējas Krievijas Federācijas pensiju, lai aizietu pensijā ātrāk, saņemta kādu laiku Krievijas Federācijas pensiju, bet pēc tam, kad sasniedza Latvijas pensionēšanās vecumu, viņas pārgāja uz Latvijas pensiju. Man šķiet, ka divām no personām, kuras es pārstāvu, ir šāda situācija. Vai tad jūsu teiktais arī vēl būtu spēkā? Ja nav nekādas finansiālas atkarības no Krievijas.

A. Smiltēna.

Nē, nu manis teiktais ir teorētisks arguments. Tas nav vērsts ne pret vienu no konstitucionālās sūdzības iesniedzējiem, bet tas tikai iezīmē situāciju potenciālā riska esamībai un riska faktoriem arī gadījumos, kad pirmsšķietami šķiet, ka nekāda apdraudējuma šeit nav un nekādas arī ietekmes sfēras šeit nebūs uz personām. Bet mums tomēr ir virkne cilvēku, kas ir tieši atkarīgi, tieši ekonomiski atkarīgi no Krievijas Federācijas.

I. Nikuļceva.

Labi. Paldies.

Tad man ir jautājums par labas likumdošanas principu. Sakiet, vai Tieslietu ministrija, vērtējot apstrīdēto normu pieņemšanu, var atzīt, ka šīs normas atbilst labas likumdošanas principam un konkrēti... Vai, jūsuprāt, ir notikusi izvērtēšana par atbilstību pamattiesībām gan Eiropas Cilvēktiesību tiesību konvencijai, gan Satversmei, gan Eiropas Savienības tiesībām? Vai ir notikusi... nu, teiksim, nepieciešamā diskusija un ekspertu uzklaušanās šajā procesā?

A. Smiltēna.

Jā, paldies par jautājumu.

Likumprojekts ir izstrādāts Saeimā, un tas ir Saeimas Juridiskā biroja uzdevums – sekot līdz tam, cik lielā mērā tiek ievēroti šie te likumdošanas formālie kritēriji. Un tajā daļā uz jautājumu atbildēt nevarēšu.

Bet no lietas materiāliem ir redzams, ka faktiski pastāvēja trīs dažādi likumprojekti. Likumdevējam bija iespēja vērtēt, izvēlēties un tā tālāk. Tas liecina par to, ka ir noticis galvenais no labas likumdošanas aspektiem... galvenais... ka Saeimā ir notikusi debate, ir bijuši alternatīvi risinājumi, bijusi viedokļu apmaiņa un tur likumdevējs ir darbojies nevis tikai ar kādu vienu ideju, bet šeit ir bijuši vairāki alternatīvi risinājumi, vairāki modeļi, kā sasniegt šo leģitīmo mērķi. Tad tas pierāda, ka šeit tomēr ir noticis, manuprāt, viens no tādiem galvenajiem labas likumdošanas elementiem... ir bijis ļoti intensīvs likumdevēja darbs ar trīs iespējamajiem likuma modeļiem.

I. Nikuļceva.

Labi. Un vai, jūsuprāt, likumdevējs arī ir vērtējis atbilstību pamattiesībām, starptautiskajiem cilvēktiesību dokumentiem, Satversmē garantētajām pamattiesībām vai nē?

A. Smiltēna.

Es Saeimā likumdošanas procesā personīgi nepiedalījos. Uzskatu, ka šādas lietas būtu jānokontrolē Saeimas Juridiskajam birojam. Likumdevēja pārstāvis mums šodien ir tiesas sēdē un viņš ir savas atbildes uz minētajiem jautājumiem jau sniedzis par atbilstību jūsu minētajiem dokumentiem.

I. Nikuļceva.

Labi. Paldies.

Es saprotu, ka ir jau vēls vakars... Es uzdošu tagad pēdējo jautājumu jums.

Tas daļēji... jā... jau varbūt izskanēja, bet tomēr es gribētu uzdot šo jautājumu, arī ņemot vērā to, ka, sniedzot paskaidrojumus, es arī norādīju to, ka Konvencijas 4. protokola 4. panta izpratnē ar izraidīšanu tiek saprasts plašāks jēdziens, nekā tikai un vienīgi šīs te izraidīšanas rīkojums. Un konkrētajā gadījumā mēs esam apstrīdējuši normas, kas paredz uzturēšanās atļauju izbeigšanu. Mēs neesam apstrīdējuši tās normas, kas paredz kāda cita statusa piešķiršanu vai izvērtējumu, kā piešķirt citu statusu.

Un tad man ir jautājums tāds. Vai, jūsuprāt, tas apstāklis, ka atbilstoši apstrīdētajām normām, kā jūs pati teicāt, uz likuma pamata uzturēšanās atļaujas zaudē spēku ar 2023. gada 1. septembri vai tur dažām personu grupām ar citiem datumiem, vai tas pats par sevi jau neietilpst šīs ārzemnieku kolektīvās izraidīšanas tvērumā, atbilstoši Konvencijas 4. protokola 4. pantam un, protams, arī kāpēc... sniedziet pamatojumu...

A. Smiltēna.

Nu, ja mēs atgriežamies pie leģitīmā mērķa, par ko mēs šodien tik daudz runājam, tad leģitīmais mērķis faktiski ir panākt to, ka cilvēki pierāda savu lojalitāti un iespēju palikt šeit Latvijā, pierāda valodas prasmes zināšanas, pārreģistrējas citā juridiskā statusā un šī te procesa gaitā valstij ir iespēja pārbaudīt gan valodas zināšanas, kuras, kā es jau minēju, šajā gadījumā ir ļoti cieši saskatāmas kopsakarā ar valsts drošības interesēm un globālo informatīvo telpu, gan atbilstību... nu, tātad šīs te speciālās pārbaudes, speciālās padziļinātās intervijas, ko veic valsts drošības dienesti. Un tikai tai daļai, kura nevar izturēt šīs te prasības, individuāli un Imigrācijas likuma noteiktajā kārtībā notiks, iespējams, šī te izraidīšana. To mēs nezinām, neviens vēl nav izraidīts un mēs nezinām, kā tālāk risināsies šīs konkrētās faktiskās situācijas. Likuma

ceļš paredz, ka viņas ir iespējams izraidīt, individuāli to visu izvērtējot. Bet likumdevēja mērķis, likumdevēja leģitīmais mērķis nav kolektīvas cilvēku izraidīšanas. Likumdevēja leģitīmais mērķis ir preventīvi un apsteidzoši rūpēties par valsts drošību.

I. Nikuļceva.

Labi. Tad tomēr es vēl mazliet precizējot šo... Es saprotu, ka jūs centāties atbildēt, bet jūs īsti neatbildējāt, jo leģitīmā mērķa piesaukšana īsti nav vietā, jo ārvalstnieku kolektīvās izraidīšanas aizliegums ir absolūta pamattiesība, kuru nevar ierobežot. Un man jautājums bija: kāpēc jūs uzskatāt, ka apstrīdētās normas ietilpst vai neietilpst kolektīvās izraidīšanas aizlieguma tvērumā, ņemot vērā to pamatojumu, ko es arī sniedzu, ka Eiropas Cilvēktiesību konvencijas 4. protokola 4. panta tvērumā tas vārds „izraidīšana” nav saprotams tā, kā tas ir Latvijas Imigrācijas likumā, bet tas ir saprotams daudz plašāk, kā jebkuri pasākumi, kas spiež ārvalstnieku grupu atstāt valsti un tajā skaitā arī uzturēšanās atļaujas anulēšana uz likuma pamata veselai personu grupai. Tātad, nerunājot par tām tālākajām darbībām, ko, protams, individuāli katrs var veikt, par to nav diskusiju.

A. Smiltēna.

Jā. Ja es tagad pareizi sapratu jūsu jautājumu... Es domāju, ka ar apstrīdētajām tiesību normām un spēkā esošo Imigrācijas likuma regulējumu mēs redzam, ka likumdevējs nespiež grupu kolektīvi pamest valsti, jo, kā šeit minēja Saeimas pārstāvis un laikiem arī Iekšlietu ministrijas pārstāve, Imigrācijas likumā pastāv daudzi citi tiesiskie pamati, kurus šie cilvēki var izmantot, lai pārreģistrētu Latvijā citu juridisko statusu un turpinātu šeit uzturēties. Tajā skaitā arī reģistrēties kā Eiropas Savienības pastāvīgajam iedzīvotājam. Līdz ar to šis te regulējums nav vērsts uz to, lai spiestu personas pamest valsti, jo viņiem nav nekādu citu alternatīvu iespēju likumā noteiktajā kārtībā pārreģistrēties šeit un turpināt dzīvot, izpildot likumdevēja noteiktās prasības, pierādot zināmu lojalitāti valstij un zināmu spēju integrēties Latvijas sabiedrībā.

I. Nikuļceva.

Paldies.

A. Laviņš.

Labi. Tāds ir Tieslietu ministrijas pārstāves viedoklis.

Vai Saeimas pārstāvim būs jautājumi?

V. Vītoliņš.

Jā. Paldies, godātā tiesa. Man būs viens jautājums.

A. Laviņš.

Lūdzu!

V. Vītoliņš.

Proti, jautājums saistīts ar to... kā arī izskanēja, proti, personas pēc brīvas gribas... un kā arī tas ir norādīts pieteicēju konstitucionālajā sūdzībā, jo mēs pilsonību nemainām katru dienu, attiecīgi līdz ar to tad tas ir ilgstošs lēmums. Un tieši šajā sakarībā tātad personas izvēlējas pieņemt Krievijas Federācijas pilsonību.

Un šajā sakarībā arī kontekstā ar šo te integrācijas aspektu, kas tika minēts, man ir tāds jautājums. Tieslietu ministrijas kompetence ir arī Krimināllikums un Krimināllikuma 4. pants - Krimināllikuma spēks ārpus Latvijas teritorijas. Tātad, citastarpā 4. panta 1. daļa nosaka, ka tātad persona, kas Latvijā ir pastāvīgās uzturēšanās atļaujas turētājs, ārpus Latvijas Republikas teritorijas izdarot tātad likuma pārkāpumu, ir atbildīgs un saucams pie atbildības saskaņā ar Latvijas Republikas Krimināllikumu. Tātad, jau izskanēja arī tas, ka tātad... šī te anketa, kur arī iespējamie jautājumi ir tieši par šo karu un arī to, ka, iespējams, Krievijas Federācijā ir Krimināllikums, kas nosaka zināmu, teiksim, šo te aspektu jautājumā tieši par šo uzsākto karu... Turpat Krimināllikumā ir tāda norma, kā 74.¹ pants, genocīda noziegumi pret cilvēci, noziegumi pret mieru un kara noziegumi, noliedzot vai attaisnojot un publiski slavinot genocīdu un noziegumu pret mieru, noziegumu pret karu un tamlīdzīgi... attiecīgi līdz ar to tas ir tāds varbūt vairāk vērsts mans jautājums tieši uz šo informatīvo telpu. Savukārt, turpatās arī ir 74. pants – kara noziegumi, proti, par kara noziegumiem...

A. Laviņš.

Vītoliņa kungs, es pacietīgi gaidu jautājumu...

V. Vītoliņš.

Jā, es tūlītās noslēgšu... godātā tiesa, ja drīkst... attiecīgi... un mūsu laikos šķiet, cilvēki gados līdz 60 vēl ir pietiekami labā veselībā un iespējams, ir pat pakļauti iesaukumam.

Attiecīgi no šāda skatpunkta, kā jums liktos... tad šī te 4. panta 1. daļa, kas runā pastāvīgā iedzīvotāja statusa personai tātad skatīties, vai netiek pārkāpts Latvijas Republikas Krimināllikums... tajā pašā laikā pilsonības valsts, kuras pilsonību persona ir pieņēmusi, attiecīgi nosakot varbūt kaut kādas tādas rīcības un darbības, kuras būtu varbūt pretrunā. Kā jums liktos tad no šī te integrācijas aspekta... nerunājot par to, kā cilvēks varbūt varētu rīkoties individuāli... bet kurai tiesību normai būtu piešķirama lielāka prioritāte? Vai no pilsonības valsts vai Latvijas Republikas...?

A. Smiltēna.

Vai jūs varētu precizēt?

V. Vītoliņš.

Īsais jautājums. Tātad, vai jūs saskatāt, ka Krievijas Federācijas pilsoņi, nonākot šobrīd esošajā situācijā, tātad, iespējams, varētu nonākt kolīzijā starp pilsonības valsts likumu un Latvijas Republikas šo te 4. panta 1. punktu un attiecīgi no šī te integrācijas skatpunkta... kā jums liktos... kurš likums būtu šim Krievijas Federācijas pilsonim skatāms primāri tīri teorētiski un attiecīgi, vai šis arī, kā jums liktos, varētu būt viens no... teiksim tā... vai jūs piekrītat, ka šis varētu būt viens no iemesliem, kāpēc Saeima arī uzdod šo jautājumu, teiksim tā, caur šiem grozījumiem cilvēkiem, lai viņi izvēlētos tātad, kurā... vai viņi, teiksim, vēlas turpināt uzturēties Latvijas teritorijā.

A. Laviņš.

Vītoliņa kungs, es tomēr palūgšu motivēties, kamdēļ šāds jautājums ir uzdots?

V. Vītoliņš.

Jā... tātad... jautājums ir par to, ka Tieslietu ministrijas kompetencē ir krimināltiesības. Attiecīgi... un, protams, ka viens no leģitīmā mērķa... viens no procesa elementiem ir tieši tas, kas uzdod jautājumu.....

A. Laviņš.

Bet tas taču, ka... Tieslietu ministrijas kompetencē ir krimināltiesību jautājumi, tas taču nebūt šobrīd nedod jums pamatu uzdot jebkādu jautājumu. Sasaistiet to, lūdzu, ar lietas izskatīšanas priekšmetu.

V. Vītoliņš.

Ir runa par pastāvīgās uzturēšanās atļaujas turētāju...

A. Laviņš.

Un...? Tālāk?

V. Vītoliņš.

Un attiecīgi ir jautājums, vai arī Tieslietu ministrija piekrīt tam, ka šim cilvēkam var tikt uzdots jautājums par to, vai viņš vēlas turpināt uzturēties Latvijas Republikā un tieši arī caur šo pantu.

A. Laviņš.

Smiltēnas kundze, es godīgi atzišos. Es neuztvēru jautājumu. Varbūt jūs uztvērāt un spējat atbildēt?

A. Smiltēna.

Es mēģināšu atbildēt kaut ko...

A. Laviņš.

Pacensāties... Jā, labi.

A. Smiltēna.

... lai mums nebūtu... Šeit Tieslietu ministrija nav redzējusi arī faktiski nevienu no lietas materiāliem, kas ir un līdz ar to arī par tiem jautājumiem, kas tiek uzdoti, lai pārbaudītu vai nepārbaudītu lojalitāti iepretim Krievijas „Krievu pasaules” doktrīnai un tamlīdzīgām lietām... Un līdz ar to tā īsti nebūtu, teiksim, Tieslietu ministrijas kompetence arī atbildēt, kādas ir tāds pareizākās taktikas un kādi ir pareizākie jautājumi, lai pārbaudītu personas iespējamo lojalitāti, teiksim, Eiropas kultūrtelpā, iepretim, teiksim, „Krievu pasaules” kultūrtelpai.

Bet es līdz galam nesapratu, kāds tam sakars ar kriminālatbildību.

A. Laviņš.

Darīsim tā. Jautājums tiek noņemts, Vītoliņa kungs, lai mēs tālāk neieslīgtu šajās detaļās, kuras grūti ir izprast. Es gribu teikt... vai nu tā ir vēlā vakara stunda vai kāds cits iemesls, bet jautājums ir noņemts.

Vai ir citi jautājumi?

V. Vītoliņš.

Nē. Paldies jums.

A. Laviņš.

Paldies.

Smiltēnas kundze, paldies jums par dalību tiesas sēdē, sniegto viedokli un arī atbildēm uz daudzajiem tiesas un lietas dalībnieku jautājumiem. Paldies jums. Lai jauks vakars!

A. Smiltēna.

Paldies.

A. Laviņš.

Cienījamie lietas dalībnieki! Šajā brīdī tiek izsludināts pārtraukums tiesas sēdē. Un pārtraukums būs līdz šā gada 11. janvārim pulksten 10.00. Plkst. 10.00 šo ceturtdien tiekamies uz tiesas sēdi un turpināsim uzklaut pieaicinātās personas. Kā nākamā tiks uzklaut Pilsonības un migrācijas lietu pārvalde. Un tad jau tālāk pēc tās secības, ko jau es minēju iepriekš.

Labi. Paldies par šodien paveikto darbu.

Pārtraukums līdz 11. janvārim.

(Pārtraukums.)

Tiesas sēdes sekretāre

Paula Marta Daugavvanaga-Vanaga

Stenogrāfiste

Mārīte Ceļmalniece